

179

Y

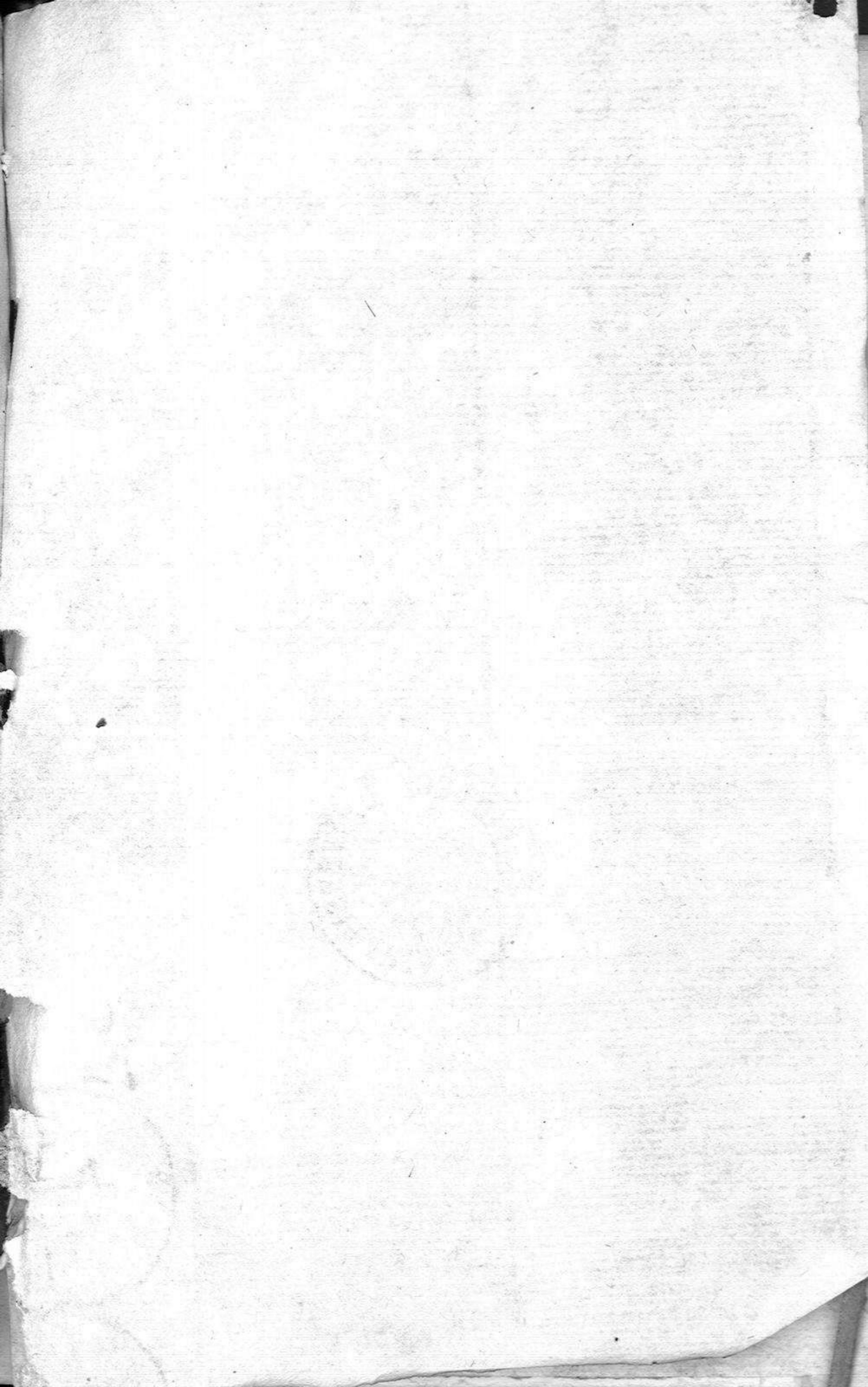
15

B-4-7

Ret 179

W-15

148666280

Christo del N.º 1000
L.º 1000

Wm. Mumford
22 Broadway St.
New York

in medicina scientia, nouit penitus medicinam, tenet
 possidet, uallet: medicina scientiam ita est assecutus,
 ut pauci, medicina scientia ualet, floret, praestat, ex-
 celit, medicina doctrina, scientia, peritia, cognitione,
 intelligentia, eruditione cum paucis conferendus est
 in superior nemini nota ei praclare Medicina est, pa-
 tent ei, quae in illis latent, ex Medica scientia, ex
 medendi arte: m. hanc hanc ex ijs libris unde ma-
 nat Medicinae cognitio. Medicinae scientiam plane
 complexus est, mente atque animo comprehendit, in-
 genio sibi aperuit, comparauit, peperit.

Es poco docto.

Litteras plane non noueras, parum in via litteraru
 processerat, litteras vix attigerat, gustauerat, litte-
 ras a limine salutauerat, ex abditis litterarum fonti-
 bus aut nihil. it parum hauserat, litteris erat medio-
 criter, leuiter, vulgariter, non admodum, hanc satis,
 haud multum eruditus, institutus, instructus, plane
 perfecte, absolute, exquisita quadam ratione, excellen-
 ter, egregie, praclare literatus non erat, longe aberat
 a perfecta litterarum scientia, reconditae, interiores, ex-
 quisitae, singulares, egregiae in illo litterae non erant,
 vulgares in illo litterae non erant.

Docto:
 poco.

Es muy docto.

Multae sunt in illo litterae, & eae quidem reconditae
 & exquisite.

Es cosa dudosa.

Dubium est, dubitandum est, dubitari potest, in
 dubio est, est cur dubitetur, dubitationem res habet,

Duda,

ambi

EL LATINO
DE REPENTE;

DE LORENC, O PALMIRENO,
con la traduccion de las Elegancias
de Paulo Manucio.

SALE EN ESTA ULTIMA
impresion, mas corregido y emendado que antes estava.

Y con addicion de vn Indice general

del conuento de todas las Frases

CON LICENCIA

En Seuilla en casa de Andrea Pescioni

Año de 1583.

A costa de Diego Nuñez Mercader de Libros.

por Comi ho de lo p. q. no
si dreg elijeste libro y no
ne que se purgar en 19 de
el 637

Benito de
noticiencia expurgar
año de 1690.

Notiense que expurgar
segun el expurgato del
año 1707

Francisco
de Obispa

EGO. FR. ANDREAS Romero Patē
 sis in sacra theologia Magister, & commissio
 ne illustrissimi Ordinarij Hispalēsis vidi hoc
 opus Laurēti palmyreni, qui Elegātiās Pau
 li Maurij traducit, & eis etiam additionis
 aliquot apponit, & nihil in eo quod fidei catō
 licæ aut bonis moribus aduersatur adinueni,
 imo reperi, q̄ pie & studiose ea omnia pertra
 het, & interim suis symbolis ad virtutē all
 ciat, & à vitijs deterreat, præter eruditionem
 et copiam, quam latinæ linguæ in gratiâ stu
 diosæ inuentutis satis fœliciter ostentat, Dat
 in Conuentu Regine Angelorum Hispalē
 sis, 24, Martij, Ann. 1578.

Fr. Andreas Romero Magist.

Handwritten signature: J. P. de ...

Handwritten signature: G. n. er

Yo el Prouisor de Seuilla, por la presen
te doy licencia para que se imprima el
libro aqui contenido segun y dela ma
nera que esta impreso, guardando en la
impreson el orden que su Magestad
en esto tiene dada. Fecho en Seuilla. 15.
de Abril. 1578. años.

*El Licenc. Valdecañas
y Arellano.*

*Antonio de
Ayala Not.*

[Handwritten flourish]

[Handwritten flourish]

[Handwritten flourish]

[Handwritten flourish]

[Handwritten flourish]

[Handwritten flourish]

[Handwritten flourish]

LAS ELEGAN

*cias de Paulo Manucio. Traduzi-
das del Toscano por Loren-
çe Palmyreno,*

NO a auido mas buen abogado, o
defensor en juyzio que Ciceron.
*In agendis causis Cicero omnibus antecelluit
prestitit, vicit omnes, excelluit inter omnes,
anteiuit omnes, antecessit: patronus Ciceroni
conferendus nemo fuit, neque eloquentia, ne-
que studio, neq̄ fide. ad iudices, ad tribunalia
ad causas tantū eloquentiæ, studij, fidei. quā
tū Cicero, nemo attulit, in iudicis, in foro, in
forensibus causis, in forensi munere, in tractā-
dis causis, in causarum patrocinij, in defen-
dendo, & accusando par ciceroni nemo fuit,*

Aboga-
do.

No se como acabe mi razonamiento.

*Quem admodum exitum expediā institutæ
orationis, non reperio: nō video qui possim in
stitutæ orationi finē imponere quo sine institu-
tæ orationem claudere, absoluerè, perficere.*

Acabar
o concluir
yr.

Acabad ya essa guerra,

*In eam curam incumbe, ne qua belli scintilla
relinquatur, vt belli extrema deleas, vt belli
reliquias persequare, atque conficias: vt pro-
fligatum a te, confectum, absolutum, subla-
tum penitus bellum letari possimus,*

Acabado es el año de mi gouernacion,

Annus

Annuum munus confeci, absolui: annuo munere perfunctus, absoluta est annua administratio: administrationis annuæ finem attingit ad finem perveni, abiit annus imperij mei,
 Acaesciome al reues de lo que yo pensaua en mi pleyto:

Acaecer

Ut caussa acciderim litē perdidderim, euenit, obuenit, cōtingit, obtigit, accidit, factum est, casu factū est, casustulit: fortuna talit fortuna fecit, fortunæ placuit,

No caesce esto en hombre sabio,

Hoc in sapientem minimè cadit, non est ut obuenire hoc sapienti possit, est hoc à sapiente alienū, pertinere hoc ad sapientē non potest,
 Acaeseen muchas desdichas a los hombres,

Innumeris fortunæ telis proposita est, expectata est, patet hominum vita, impēdent, inminent hominū vitæ casus plurimi: euentus rerū varij singulis prope horis extimescendi, quisquis vitā ingreditur, in hanc luce prodit, spiritū è cælo ducit, huius lucis vsura fruitur, eū casus innumerabiles manēt, ei & que velit, & que nollit expectanda multa sūt, eius animus ex vario rerum euentu perpetuò fluctu et necesse est.

Con alegre rostro recibe los que

Acoger le visitan.

o rece-
bir.

Complectitur quisquis eum it salutatū rerū
 cumque

P A V L O M A N V C I O. 7

cūque ad eum honoris causa euenit, accedit
adit euntes ad eum salutādi causa, salutan
tes eum honoris causa, per humaniter excipit
bilari admodū ac benignu vultu, omni genere
humanitatis, quōd vultu, ac verbis exprimi
possit: quam licet humanissime, sicut nihil hu
manius: eo vultu, qui facile gratiam ineat be
nevolentiam consiliat, hominum animos amo
re diuinciat, ad amandum alliciat:

Querria que v m, me acogiesse en algu
na camara de su casa,

Velim mihi commodas, accommodas de cubi
culo: si mihi cubiculum concesseris, meo cōmo
do cōsules, sine me vti cubiculo tuo, liceat mi
hi, cubiculo a te concesso tuo, beneficio frui,
tua humanitate, ac liberalitate,

El era para toda cosa,

Percipuo quodam naturæ munere aptus erat
accommodatus, appositus erat ad omnia, ap
tus ad omnia videbatur, ingenium acceperat, a
natura ad omnes res appositum, atq; accommo
datū: eo erat eo vtebatur ingenio, qui dūis vt
exequi, & prestare satis cōmodè possit natus
ad omnia videbatur, dederat hoc ei natura,
quicquid aggredieretur, vt egregie, cōficeret,
vt exceleret habebat hoc a natura vt quācū
que ad rē se cōferet: quācūq; capefferet, eanō
pessime perfungeretur, ex eacū laude discede
Nunca me apartare de vřc lado (ret,

Acoger
o resce
bir.

Acōmo
dado y
cōueniē
te.

In

8 ELEGANCIAS DE

Acompañar.

In omni te fortuna commitabor tibi comes ero
 me tibi comitē adiungam, assiduū me comitē
 habebis, hærebo tibi, hærebo lateri tuo, à late-
 re tuo non discedā, non diuellar, semper, nun-
 quam, non, in omni tempore ac loco, assiduè as-
 siduus tecum, ero, numquā abs te seiungar, di-
 grediar, recedam,

Aun no. estays abituado, o enseñado al
 trabajo.

Acostu-
brado.
o habi-
tuado.

Non aum laboribus assueuisti: nondū es labori-
 bus assuetus, laboribus assuetus, labores fe-
 rre, ac sustinere nondū consueuisti, labores nō
 dum satis expertus es, sensisti, tulisti, nondū
 es in laboribus plane versatus, exercitatus, ru-
 dis es, insolens in laboribus nondum tibi fami-
 liaris labor est,

No sienten las desdichas los que ya es-
 tauan acostumbrados a ellas,

Malorum cōsuetudine sensus amittitur ma-
 lorum cōsuetudo sensum adimit: sentiendi vim
 aufert, stuporē inducit, inicit: infert, sensus ob-
 stupescit, sensus obstupescit, adimitur aufer-
 tur usu diuturnum calamitatum, aduersas res mi-
 nimè sentiant, sensu non percipiunt ij, quorum
 occalluit, animus quorum animis callū obduxit
 diuturna cōsuetudo, qui secundis rebus usu per-
 quā raro sunt secundas res haud saepe nouerūt,
 quorum animi tantū abest, ut recētes ad infortu-
 nia sint, insolentes ac iniurias fortune sint ut

malis

PAULO MANVICIO

malorum usu & consuetudine prorsus obdu-
raverint, callum contraxerint.

Acusar.

Aunque Cato fue tan virtuoso, cinquen-
ta vezes fue acusadoo.

Cato, cognomento Censorius: qui Censorij co-
gnomen tulit, qui Censorius est nuncupatus: qui
Censorij cognomine usus est: cum nemini esset
probitate inferior, neminem haberet, integrita-
te superiorem, nemini de probitate concederet
bonitate inter omnes excelleret, præstaret quin-
quagies tamen accusatus est, in iudicium voca-
tus est, postulatus est, ei dicta dies est, eius nomē
delatum est, causam dixit vitæ suæ, actorū suo-
rum rerum à segestarum rationem reddere, vi-
tam suam atq; innocentiam probare coactus
est, subiit iudicium, venit in iudicium, reus fuit
reus factus est, sedit reus, sedit reorum loco, iu-
dicum tribunal adiuit, acusatorum audit im-
pura maledicta, acerba conuitia, accusationis
molestiam, sustinuit.

No es bien hablar de lo que adivinar no
podemos.

Adivi-
nar.

Abstinentum est earū rerū sermone, ommit-
tendus est, dimittendus est, prætermittendus est,
abijciendus est, earum rerum, sermo, suscipiendus
inducendus: habendus his de rebus sermo nō est
quæ posite non sunt in coniectura, minimè à con-
iectura pendent, à coniectura procul absunt, ex-
tra coniecturam sunt, quas coniectura antecape

ELEGANCIAS DE

re, præcipere, prospicere, providere, assequi, con-
iicere, coniectare, augurari, diuinare non licet,
quæ sunt eiusmodi, vt eas vaticinari, ad eas con-
iectura propius accedere, de iis certo conicere,
certam coniecturam facere, certus vates esse-
coniecturæ esse nemo possit, de quibus difficilis ad-
modum coniectura, incerta, & obscura diuination,
obscurum augurium est, in quibus quid futurum
sit, euenturum quid offerre, parere dies, casus, for-
tuna, sors, possit suspicari non licet.

Adole-
cer.

Padescio tanto trabajo en el camino
que adolescio de vna graue enfermedad.

Iteneris laborem ita grauem sensit expertus est
itineris labore ita est affectus, de fatigatus, fra-
ctus, vt in grauem incederit morbum, vt morbo si-
affectus difficillimo, vt ægotauerit periculo-
se, dubia vite spe: labor itineris ita grauiter eum
affectit, afflixit, vt morbi causam attulerit, &
eius morbi, qui vitam in discrimen adduceret, in
quo de vita prorsus ageretur, vita veniret in
dubium.

Aduer-
sario.

Soysme en todo brauo aduersario.

Aduersarium te nimis grauem, nimis acre, in-
fectum acerbum, vehementem, crudelent, habe-
mus nimis acerbis, nimis aduersus, nimium gra-
uis: atque infensus nobis es: oppugnans nos quam
potes acerrime & grauissime: nullam aduersus
nos iniuriam prætermittis, nulla nos iniuria, nu-
lla re non laesis: tuis contra nos viribus vteris:

tuan

PAULO MANVICIO 10

tuã in nos vim cõfers, omnia conaris, nihil non agis, noues, tētas, experiris, machinaris, ad perniciẽ nostran: aduersario te vtimur nimis acerbo nimis insenso: agis contra nos, pugnas aduersus nos irruis in nos, quo potes impetu: impetu quã potes maximo: eo impetu, qui potest esse maximus.

Mucho siẽto las desdichas q̃ padeceys.

Aduersidad,

Tuæ me calamitates grauiter afficiunt, tua mihi nimis aduersa fortuna grauissima est: tua me torquent infortunia, tuis angor, excrucior, affligor, sollicitor, vexor malis: miserrimum tuæ vitæ statum inquisimẽ fero: ex tuis miseris dolorcm haurio acerbissimum: tuæ me miseriam miserrimums faciunt, miser sum tua miseria: dolor meus ex tuo dolore pendet, tuis doloribus doleo angoribus angor.

Gran fama ganareys, si en este negocio no os descuydays.

Affamado.

Hoc munus si cam laude administraueris, gesseris, curaueris, in hoc te munere si præclarẽ gesseris, expressior: & illustrior tua virtus erit, tua virtus patebit illustrius, extabit apertius: magis quãam antea patefient, certiusque cognoscentur animi tui bona: qui vir sis, & quantus, magis quam antea, res ipsa declarabit maiorem quãam antea ingenij, animi que tui significationem dabis, te ipsum oculis te hominum aperies, ac patefacies: ipse te sic proba-

ELEGANCIAS DE
bis, vt antea nunquam.

affligido.

Estoy muy triste y affligido

*laceo in merore, ac sordibus, afflictus Mero
re iacet ac lignet animus meus: pessimè est ani-
mo meo, tristissimis vexor, & conficior curis,
merore contabesco; debilitor, conficior, obruor
nilme tristius: deditus tristitiæ sum.*

afren-
tado,

Vos me aueys afrentado.

*Ignominia sum à te affectus: tuli a te igno-
miniam: ignominiose sum à te tractatus, mihi
ignominiam intulisti, a tulisti.*

Mas afrentados quedaran ellos que vos

*Maiori hoc illis erit fraudi quan tibi, vitio
dabitur ijs potiùs, quan tibi. culpæ plus in eo:
quan inte confertur: plus ipsi ferent infamiæ,
dedecoris, ignominie culpæ, grauior ad eos
quam ad te redibit infamia.*

Gran afrenta sera si osconoscen deme
nos es fuerço que antes,

*Animi tui magnitudinem, inflectere sine sum-
mo de decore non potes, sub ibis infamiam, si ab
animi tui præstantia desciveris excelso: animo
eras, si te de miseris, aut humile quicquam co-
gitaueris. facies turpissimè, dedecus admittes
gravis infamia consequetur, summo tibi erit,
de decori*

En lo que vos pensays que ay honra,
digo yo que ay afrenta,

Qua tu in re dignitatem, ego de formitatē sta-

PAULO MANVICIO. II

tuo pono loco, sitam censeo positam, locatam, constitutam quem tu dignitatis, eum ego locum infamiae puto, quod tu valere ac laudem existimas, ego dedecus in eo, turpitudinem que constituo, unde tu decus & gloriam speras exoriri posse, inde ego ne dedecus emergat, ne emanet infamia, ne turpitude effluat, magnopere vereor.

Para siempre quedays afrentado.

A eternā ignominia labem subisti: sempiter nan ipse tibi ignominiam imposuisti, aeterna tibi est huius infamiae nota, ipse te aspersisti. atq; inquinasti maculis infamiae sempiternis: spem tibi omnem futurae dignitatis ademisti: nullam tibi in posterum dignitatis partem reliquisti.

Pesame que sin culpa os an afrentado,

Doleo, te immerentem conuicio iactatū, exagitatum, vexatum, malè acceptum, angor animo, quod ignominiam tuleris nulla tua culpa, quod ignominia tibi sit illata immerenti, quod ignominiose, sis tractatus, ignominia sis affectus nullo tuo merito.

No me alabeys por lo q̄ yo merezco, sino por darne esse plazer, y cōtētamiēto.

Tantas in me laudes confers, efers me laudibus, non indicio tuo meritoūe adductus meo, sed vt in eas ame gratiam, gratiae causa ad colligendam beneuolentiam, gratiā meā his laudibus accuparis, das hoc auribus meis largiris mihi, nō veritati: auribus inferuis, loqueris, ad voluntatē, nō

ELEGANCIAS DE

hoc ex animo facis, sed eo concilio, id spectans, id sequutus, meum tibi ut amorem hoc artificio, hoc tuo quasi merito adiungas, mihi gratificeris, Nunca os fere ingrato de lo que por mi aueys hecho.

Semper meminero, memoria retinebo, tuebor mente atq; animo, nunquam obliuiscar: nunquam apud me delebit obliuio beneficia, officia, merita erga me tua: memorē tibi, quacūq; occasio se dederit, obtulerit, probabo, gratum me tibi, memoremq; præstabo, præstabo tibi eam: quam debco, memoriam meritorū tuorū, gratū me nullo non loco, nullo nō tempore memorē gratia referendæ studiosum senti es: experieris, cognosces: grati animi laudem in me nō requires, non desiderabis: non comittam, ut ingratum me appellare possis, ut in illo officio, quōd benemerentibus debetur, iure me ac merito quisquam reprehendat, ut in vitium ingrati animi non incidam, ne quis mihi turpem ingrati animi notam possit inurere, ingrati animi vitium crimen, culpam possit obijcere, ut ad ingrati animi vitio, crimine, culpa, turpi infamia longissime se iungar, discedam, absim, ut valde procul absim, ut ea culpa vacem: vacuus sim, caream, eius culpe sim exers, quam committunt qui nullam referendæ gratiæ curam suscipiant, qui de referēda gratia nimium laborant: enitar
Et ut spero, consequar, ut te de me optimē esse

meritum lateris, vt officia erga me tua voluptate ac letitie tibi sint: vt ex tuis in me officijs voluptatem capias, officiorum tuorum fructus feras, percipias, colligas: vt gratie tue gratiam a me feras, vt parum tibi referam gratiam, par pari vt referam, vt officia tua paribus officijs equem, compensem remunerem, remunerer.

Por mal agüero tenian los antiguos quando en la enzina caya el rayo.

Agüero Rayo.

Mala veteres ominabantur, angurabantur infustum omen, mali eætus omen, aduersam calamitatem portendens, incommodorum significans, iudicabant, si quercus fulmine percuterentur, ferirentur, fulminis ictum sentirent, de celo tan gerentur.

Obligados somos ayudar a los amigos en las necesidades.

Ayudar.

Laborantibus amicis opem ferre, opitulari, auxiliũ ferre, auxilio esse, praesto esse subuenire, subsidio esse: adesse, minimẽ de esse debemus: a mi-
cos, miseris oppressos leuare, æquan est, ius est. decet, conuenit: si quod in malum ceciderit amicus, acurrere, & erigere iacentem debemus.

Ayudad ala patria que peresce

Fer opem occidenti patriæ, excipe cadentem patriam, medere, patriæ grauissimẽ laboranti: eripe summis e miseris patriam: auxiliare, auxilium affer, auxilio sis patriæ: adiuua patriam noli patria deesse, noli committere, vt patriam

ELEGANCIAS DE

deseras, vt auxilium patria desideret in tam aduersa fortuna, in tantis malis, calamitatibus, infortunijs, miserijs, tam duris, miseris, tristibus, perditis, temporibus.

Suplico a v.m. me de remedio en mis trabajos.

Prospice, consule, provide rationibus meis, suscipe me, respice fortunas meas, tuere me, complectere, foue, vt mee tibi rationes curæ sint, cura suscipe rerum mearum.

Yo fere con vos.

Tecum ero, tecum faciã, te sequar, à te stabo, tuis in præsijs ero: tuas partes, tuam causam sequar, tuebor, de tuis vnus ero: me tuum numera: me de tuis vnum habe: in numero tuorum ero.

alabar .
Alaban a Bruto por que se esfuerço a librar la patria de Tirania.

Brutus effertur laudibus. in cælum tollitur, in cælum effertur, laudibus ornatur, illustratur, afficitur, celebratur: Bruto laus tribuitur, impertitur, laudatur: in Brutum laudes conferuntur, quia contendit, vt in pristinam libertatem patriam vendicaret, stitueret.

Alabare siempre la buena obra que me as hecho,

Tuum beneficium omnibus meis sermonibus illustrabo, effero, exornabo.

Caton alabo en grande manera lo que auia hecho Ciceron.

PABLO MANV TIO 13

*Cato res Ciceronis ornauit diuinis laudibus,
extulit,prosequutus est.*

Todos se alaban.

*Omnes te summis laudibus extollunt,efferunt,
exornant:in celum ferunt.*

*Nunca me olvidar de la merced que me
aueys hecho.*

*Istam tuam liberalitatem semper in ore,ani
moq;,habebo.*

*Nuncavino a menos de su palabra:y de lo
que era obligado.*

Fide semper fuit & officio singulari.

*El año pasado alabauas la paz mas q to-
dos , a hora ya parece que has mudado
voluntad.*

*Anno proximo superiore, anno superiore pa-
cis auctor præter cæteros eras,nunc videris a pri-
stina causa descuuisse.*

Alabo tu parecer.

Consilium mihi tuum probatur.

*Muy vñano estoy que mi hijo seatan ala-
bado.*

*Florere laudibus filium meum summe mihi,
glorie duco.*

*Mucho os estimo por nuestra amistad y
vuestro buen ingenio.*

*Cum amori quem inter nos mutuum esse in-
telligo,multum tribuo,tum de ingenij tui præ-
stantia ita iudico,vt neminem tibi antepo-
nam,*

ELEGANCIAS DE

compararem paucos.

Por muy venturoso me tengo en alabar
me v.m,

*Tanta esse puto verborum tuorum pondera
vt ex tua laude omnia me consequuturum exi-
stimem.*

Ser constante en vn buē parefcer, es grã
alabança,

*Si quis in reëta sententia sibi constat, ei mag-
na laus debetur.*

Yo acabo mi carta rogandote que me se-
as siempre buen amigo, y amonestãdo te
que sigas el camino dela honrra.

*Epistole clausula hæc erit, vt te rogem, vt
me diligas: te hortet ad illud, vnde laus ema-
nat maxima.*

Alcan-
çar.

Si os parece alcançareys lo que pensays

*Si tibi res facultatem videtur habitura, vt
id quod cogitas, consequi possis, si videris id pos-
se consequi. si putas posse fieri, si exentum spe-
ras cum animo tuo congruentem non alienum
non abhorrentem a tua voluntate.*

Ale-
gria.

Tanta alegria rescibo de tus cosas, como
delas mias mismas.

*Letitiam ex rebus tuis eandem, quam ex meis
nibilo minorem, quam ex meis, capto, accipio,
percipio, suscipio, sumo, haurio, letitia me affi-
tiant res tuæ æquæ ac meæ. pariter ac meæ, non
minus quam meæ, non secus quam meæ, non se*

PAULO MANVCIO. 14

eris ac meæ, non secus at que mea haut aliter ac
meæ: tuæ me res efferunt letitia gaudiū mi
bi, afferunt pariunt præbente voluptate me per-
fundant itidem vt meæ: tuis rebus vti meis af-
ficior: quæ meis rebus eadē mihi è tuis oritur
iucunditas voluptas, delectatio letitia, gau-
dium: tuis rebus ita lætor vt meis.

Huyose alo mas alto dela casa.

Effugit, fuga se abripuit fuga euasit, ad
ædium summa ad summas ades ad fastigium,
ad culmen ad superiores, excelsiores, sublimio-
res ædium partes, abdidit se in summas ades,
fuga se contulit in summas ades, fuga petiuit:
summas ades.

Alo
mas
alto.

Meresce que todos le amen,

Est, qui ametur, dignus est, qui diligatur:
amore hominū dignus est: sunt in illo quæ amo-
rem conciliant. possidet, quæ ad colligendam bene-
uolentiam valent, ad alliciendas voluntates ani-
mos adiungendos, comparanda hominum stu-
dia nihil desiderat, nil in eo requiras, nil ei de-
esse dicas: causas amoris in eo plurimas, odij
nullam inuenias ferreus sit, a versus ab huma-
nitate, expers humanitatis proisus homo non sit
qui non illum amet, amore completatur.

No ay persona a quien yo ame mas que
a vos.

Nemo est omnium in quem magis, quam in
te me a sit propensa, beneuolentia qui mihi te sit ca-

ELEGANCIAS DE

rior, quem ego vehementius, quàm te diligã, quẽ
ego maiore, quàm te benevolentia complectar,
magis ex animo, quam te, diligam.

El verdadero amor es el que se mue-
ue por la virtud, y no por interesse.

Ea demum laudabilis est, ea præclara beneuo-
lencia, quam virtus, non fortuna peperit: qui
virtutem indiligendis amicis, non fortuna se-
quitur, is optimo consilio utitur, laudabiliter
agit, ei laus debetur, honestus, & rectus amor
illæ est, qui ex animi potius, quam è fortune bo-
nis exoritur, emergit, existit, emanat, effluit
quiquisq; fortunam in amore spectat, non vir-
tutem, iudicio labitur, sincerum in eo, simplexq;
iudiciam requiras, desideres.

Desleo que v. m. entienda quan cier
ro seruidor le soy,

Vellem, quæ sit in te animi mei propensio, pos-
sis inspicere, cuperem, sensus tibi patere intimos
animi mei: vellem, quomodo animatus erga te
sim, oculis cerneret tibi liceret: nil mihi esset op-
tatius, quàm vt eas mentis meæ partes, quæ ocu-
los latent, ab oculis remota, sunt, oculis minimè
patent, possis introspicere.

amici
simo.

En todo lo que pudiere le mostrare co-
mo soy leal amigo,

Nullum erga te offitium hominis amantissimi
pretermittam: meam, in te non mediocrem, non
vulgarem, eximiam, summam, singularem, in-

PAULO MANVICIO. 15

credibilem benevolentiam re declarabo, ostendam, patefaciam, quouis officiorum genere testificabor. testatam apud te relinquam, tibi probabo sic officijs, ac studijs illustrabo, vt eam & tu, & omnes clarissime cernan vt ea tibi. at que ad cõ cunctis hominibus clarissime pateat
Grandes amicos eran M. Tulio y Caton
Erat Cicero, & Cato. & amicitia, & sensibus in rep, conjunctissimi: amabant inter se vehementer, Cicero, & Cato. & erant pariter in Remp. animati, & eram sensibus in Rep. consentientibus,

Muy obligado soy a amaros.

Omibus tibi necessitudinis causis coniunctus maxime sum omnes mihi necessitudinis causa omnia necessitudinis summa iura: omnes necessitudines intercedunt: mihi tecum omnia sunt: ita multa mihi tecum necessitudinis causa sunt: vt nihil possit esse coniunctius: amo te singulaliter omnibus de causis: omnibus ad te amandum causis adducor. moueor, impellor: causam, tui diligendi nullam non habeo, quid est, cur te non etiam, at que etiam diligam?

Somos muy grandes amigos.

Artissimo necessitudinis vinculo coniuncti sumus, quo amoris vinculo adstricti sumus, eo nihil potest esse arctius: id eiusmodi est, vt laxari nullo modo possit. peruenit ad summam amicitia nostra, aucta sicut, ita iam creuit nostra coniunctio

ELEGANCIAS DE

etio, vt nihil ad eam possit acedere: quod vincu-
lum, quod studij genus, aut officij, quæ omnino
res amoris nostræ amicitiae, conuersioni, necessi-
tudini deest: in amicitia nostra requiri, aut desi-
derari potest?

Dende niños comēço nuestra amistad

Amicitia est inter nos inita, instituta, con-
tracta iam inde à prima adolescentia, amare
cepimus inter nos, iam tum cum adolescentuli
essimus, in amicitiam coiuimus a primis a do-
lescentiae annis, ortus est inter nos amor, cum ex
ephebis vix dum excessissimus, effimus egres-
si: amicitiam iunximus, animos nostros amore
iunximus iam ab illo tempore cum ad nos a do-
lescentiae primos attigessimus,

Yo os amo en estremo.

Amor

Summè, vehementer, valde, magnopere, ma-
ximopere, maxime, etiam at que etiam: mire: mi-
rificè: incredibiliter: vnicè: singulariter: egregie
insigniter ex animo: ex intimo sensu, cum pri-
mis: in primis: apprimè: precipuè, admodum: opi-
dò. maiorem in modum, mirum: in modum: mi-
rime vulgariter, non mediocriter, te diligo: in
te comando nemini concedo: qui te vehementius
diligat concedo nemini: benevolentia in te mea
ad summum peruenit: amor in te meus is est, ita
accumulatus est, vt addi nihil possit: amorem
in te meum verbis exprimere qui possim, quem
cogitatione vix complector, cuius magnitudi-

PAULO MANVICIO. 18

rem vix mente comprehendendo? amorem in te me-
am cogitatione fortasse consequi, completiq; pos-
sum, verbis quidem exprimere, explicare, ex-
promere profecto non possum: equo, similiter,
pariter ac me ipsum, itidem vt me ipsum, nō ali-
ter ac me ipsum, nō secus ac me ipsum, itidem
vt me ipsum, te diligo, sic te diligo: vt neminem
magis, ne me ipsum quidem, cū te multi dili-
gant omnes tamen in amore vinco: principatum
appeto, primas partes mihi vendico, principem
locum obtineo: ferote in oculis: mihi es in amori-
bus: nihil mihi est te carius: secundum Deum, post
Deum excepto Deo, cū à Deo discessi, nemo mi-
hi est te carior: ego te vt oculos meos, aut se-
quid oculis est carius, diligo: singulari erga te
animo sum: vt pater in filium: ita ego in te sum
animatus: habeo te filii loco: amor in te meus
tantus est, quātus potest esse maximus, hæres mi-
hi in animo, in medullis, in intimis sensibus: sin-
gulari sum in te benevolentia: primam in amo-
re Deum, te habeo proximum.

Igual mente nos amamos.

Mutuo amamus inter nos, pariter, equè, simili-
ter, vicissim, amore non dissimili, mutuo, pari,
par voluntas, ab utroque nostrum accipitur ac
redditur.

No me teneys la voluntad q̄yo ostégo.

Animus tuus in amore mihi non respondet:
parem in me benevolentiam minimè declara-
sti.

E L E G A N T I A S D E

sti, mutuae benevolentiae significationem non dedisti: non esse te mutuo erga me animo. non aequae atque ego sum in te, animatum demonstrasti: tuum in me amorem non esse cum meo conferrendum, inferiorem esse meo, infra meum esse, indicasti.

Querria faber que voluntas me tenent todos.

Scire velim, quo quisque in me animo sit, ut quisque sit erga me animatus. affectus, qui cuiusque sit erga me animus, qui sensus, quae voluntas: sensus cuiusque nosse, tenere, callere velim, pateres mihi velim.

No se que me haga.

Ancipit, cura distraho, iactor, versor. animi pendeo, incertus animi sum, pendet animus, inclinat, huc illuc fluctuat, iactatur incertus: quid consilij capiam, utram in partem me de, ignoro: explicare consilium, expedire me ex hac deliberatione exitum meae cogitationis invenire non possum, distrahunt me diversa consilia, in utranque partem ita multa succurrunt, ut difficilis admodum sit. minime expedita, minime explicata, minime explorata, minime certa, per obscura, haud satis operata deliberatio.

Conosco que eres magnanimo,

Novi magnitudinem animi tui, firmitatem constantiam. vim, robur, fortitudinem, excellentiam: praestantiam. altitudinem, sublimitatem, excelsa

sita

animo
dudoso.

animo
grande

PAULO MANVCIŌ. 17

sitatem noui quàm forti animo sis, quàm constanti,
ac firmo, quàm non demisso, non humili, non imbe-
tillo, non fracto, quàm ad omnem euentum, ad om-
nes casus ferendos, ad omnem fortunam, ad omnes
temporū motus, vicissitudinēs que stabili, ac parato.

Muy amigo soy de los magnánimos:

Præstantis animi viros libenter complector, quorū
animus viget, qui animo vigent, qui vigore animi
præstant, quorum animus excellit, qui animo exce-
llunt, qui sunt excellenti animo, sunt excellenti ani-
mo præditi, sunt excellentis animi, in quibus est ani-
mi excellentia quædam, præstantia, altitudo, excel-
sitas, sublimitas, robur, vis, cum his libenter amicit-
tiam contraho: in eo, coeo, instituo, iungo: eos facile
amo, amicos mihi libenter adiungo, applico me, ad-
iungo, me libenter ad eorum amicitiam: sponte mea
& inductione quadam animi ad eorum amicitiam
accedo, ad eos amandos, propendeo inclino, me do.

De animo apocado, no cumple aguardar animo
altos pensamientos. apocado

Ex humili animo, objecto, pusillo, exili, exiguo,
angustō gloriæ cupiditas non emergit, exoritur, exi-
stit, effluit: angustos animos ampla & præclara co-
gitatio non ingreditur.

Con tus hazañas se an esforçado los couar-
des. animo
forc

Tuis præclaris actionibus, qui antea timebant, exer-
citati sunt, recreati, ad bonam spem, ad fortitudinē
reuocati, animos receperunt, recuperarunt, college-
rum

ELEGANCIAS DE

vult, reuocarunt.

animore
poslado.

No creeras quan sossegado tengo mi
animo.

*Vix credas quā equo animo sim, qua fruor quie-
te, quā sit animus meus omni cura vacuus ac liber
omni cura vacet, ab omni cura procul absit, quā
sit tranquillus animi mei status: quam tranquille
seipso fruatur animus meus, equitatem animi mei
coniectura vix assequare, cogitatione haud facile
comprehendas.*

animo
senzillo,
o sin do
bles.

No soy de animo doblado.

*Simplex mihi animus est, directus, apertus, nulla si-
mulatione tectus, aut arte coloratus: simulationem
simulandi studium mea natura, mea consuetudo,
respuit: neque libenter, neque facile fingo simplicem ve-
ritatem amo: odi artes, quibus veritas vt inuolucro
quodam obtegatur.*

Yo soy hombre muy llano.

*Simplex homo sum: simplex mihi animus est, aper-
tus, nulla simulatione tectus, purus a fraude, ab om-
ni labe: apertam veritatem amo: simulandi artificiū
a me prorsus abest.*

apparen-
cia.

Los mancebos de sola apparencia se con-
tentan.

*Specie capitur adolescentia, oblectatur, gaudet
latatur speciem amant adolescentes.*

aprender,

Muchas cosas aprendemos con la expe-
riencia.

*Multa discuntur, percipiuntur ab experientia mul-
tarum*

tarum rerum scientia, cognitio, intelligentia, doctrina capitur, sumitur, hauritur ab experientia & usu: multa cognoscuntur experientia duce: multarum rerum magister est usus, multa docet, ostendit, patefacit: via aperit usus ad multarum rerum scientiam, erudimur valde, instruimur, expolimur, ex ignorantiae tenebris educimur, ad scientiam multarum rerum experientia duce pervenimus, multarum rerum scientiam consequimur, experientiam secuti, experientia docti, experientia magistra.

Poco salario os dan los Arrendadores.

Tenui mercede, leui quaestu, exiguo lucro das operas in scriptura, operam navas ijs, qui vectigalia tractant, vectigalibus praesunt.

Es el principal arrendador.

Magister scripturae est: scripturae praest, vectigalibus praest, princeps publicanorum est: illi potissimum de mandata vectigalium cura est: ei maxime commissa vectigaliam sunt: vnus praecipue vectigalium curam gerit, sustinet, vectigalia praecipuo quodam iure, summo quodam iure exercet,

Siempre cōuersays comigo, pero no teneys assaz entendida mi intencion.

Me vteris assidue, assiduus tibi mecum intercedit, usus: consuetudo inter nos assidua est, veruntamen plane non tenes animum meum, prorsus non calles mea consilia, non omnino mei tibi serfus patent, non penitus, non perfecte non ex omni parte, non usquequaque.

arrendamiento.

arrendador.

Assaz.

ELEGANCIAS DE

asegurar

Yo no os puedo asegurar que no os ha-
ran agrauio.

Ego tibi à vi prestare nihil possum: vim tibi nul-
lam factum, iri, illatum, iri, allatum, iri, oblatum
iri, pro certo non polliceor, planè non affirmo. tu-
tum à vi te futurum, ne pro certo existimes, nullã
fore vim, exploratè, asseueranter, certò promittere
no audeo: ea te cura prorsus non libero, non exi-
mo, eam tibi curam planè non eximo, non adimo,
non aufero, ne quando tibi vis inferatur vlla, ne
quam aliquando vimferas, sustineas, patiare, sen-
tias, experiaris, nequid aliquando per vim patiaris.

astucias

**o enga-
ños.**

No soy amigo de engaños.

Astutiae mihi non placent, non probatur, nõ sa-
tis faciunt, astus nõ amo, artem simulandi fran-
den artificio tectam, mores ab aperta quadam sim-
plicitate alienos, fucum ac fallacias, vafritiem,
nimiam calliditatem, astuta ingenia, versuta, va-
fra, nimis callida, ad astutias, vafritiem, callidi-
tatem, propensa naturali quodam odio prosequor
sum ob astutijs alienus, abhorret animus meus
ab astutijs.

Astuto.

Annibal en cosas de guerra fue mas astuto
que todos los Carthaginenses.

Hannibal in re bellica, in rei scientia militaris
in gerendis bellis callidissimus, vaferrimus, versu-
tissimus, astutissimus fuit omnium Pœnorum, va-
fritie, calliditate, astutijs, astu, arte, vicit, ante
iuit, ante cessit omnes Pœnos, prestitit, antecelluit

supe

Superior fuit omnibus pœnis. excelluit inter pœnos, parem habuit Pœnorum neminem vafricie, calliditate, versutia, astutis, astu, arte, nemo omnium Pœnorū cum Hannibale conferendus, comparandus, æquandus, componendus ad eam calliditatem, vafriciem, artem qua gerendis bellis Hannibal excelluit: aspirare ex omnibus Pœnis nemo potuit in bellicis astutiis, atque artibus aspirare ad Hannibalem ex Pœnis nemi potuit: quis Pœnorum Hannibali gerendorum bellorum scientia par fuit quis perfectā belli gerandi rationem v̄ Hannibal tenuit, calluit nauit, possedit, consecutus est, obstinuit.

Mala fama tenens de Avaro.

Auaritiæ nomine malè audis: auaritiæ flagras in infamia laboras, infamia auaritiæ tibi crimen obijcitur, exprobatu: inte confertur auaritiæ culpa, tibi auaritiæ nota inuritur: suspectus in primis es, auaritiæ nomine acusaris, reprehenderis, exagitaris, vt in auaritiā pronior, ad auaritiā procliuior, vt homo diuitiarum nimis appetens, immoderate sitiens, supra modum cupidus, cupidior quā̄m satis est auidior quā̄m satis est, nimius in diuitiarum cupiditate,

La Auaricia causa muchos males.

Parit auaritia multa mala, existunt, nascuntur, proficiscuntur, proueniunt, effluunt, emanant exoriuntur ex auaritia multa mala, multarum malorum causa, origo, principium, fons, radix, auaritia est: multorum malorum causa referenda, ad auaritiā

Auari -
cia.

ELEGANCIA S DE

ritiam, conferenda in auaritiam, adscribenda, assignanda, tribuenda auaritiæ est: culpam sustinet auaritiæ multorum malorum.

El mas Auaro de los Romanos fue Crasso.

Pessimè omnium Romanorū audiebat Crassus auaritiæ nomine: maxime omnium Romanorum, Crassus auaritijs flagrabat, infamia: aurum sitire, opes appetere, maximè vnus omnium, magis quam ceteri, præter cæteros Crassus putabatur: nemini grauior, ac turpior in vrbe Roma, quam Crasso: inuerebatur auaritiæ nota: auaritiæ vitio Crassus magis, quam quemuis alium hominū notabat opinio incūbere ad opes, inbiare diuitijs tãto studio, quãto in vrbe Roma nemo præterea, Crassus existimabatur.

En estos tiēpos, reyna mas la auaricia q̄ nūca

His temporibus latissimè patet auaritia vbiq̄ue, vbiq̄ue locorum, vbiuis locorum, nusquam non est: dominatur, regnat, viget maximè, orbem terrarum est complexa, omnium in animos occupauit, ac tenet, in animos omnium irrepit: infecti sunt omnes auaritiæ labe: plus operæ in re quærenda, in opibus cōgerendis, indiuitiis colligendis, comparandis contrahendis ponitur, consumitur, locatur, quãm deceat: auaritiæ vitio hodie fere nemo non laborat, propensissimi omnes fere sunt ad auaritiam: ad summum peruenit auaritia: cō processit, eo est auaritia progressa, quò maximè potuit, quò longius non datur, quò non licet vltius.

No quiero auenturar, o poner en peligro

salud de mi patria:

Nolo summam Remp. salutem Reip. publicam rem in discrimen: indubiam fortunam adducere, deducere, non commitam vt incertam fortunam, Respub. subeat, vt periclitetur Reip. salus, vt in dubium vocetur, in periculum, in discrimen veniat, No he meneite vuestros consejos.

Non ego, non indigeo tuis praeceptis, ad monitionibus, Consilijs superuacanea sunt, parum utilia nullius enalumenti, minime necessaria, locus apud me non habet, a me non requiruntur, non desiderantur: non expectantur tua praecepta: tuis mihi monitionibus nequaquam opus est, tuis carere monitionibus facile possunt. Donde me nester fuere yo os ayudare.

A dero tibi, praestocro, opem feram, cum respondebabit, vbi opus erit, vbi tempus feret, si rerum tuarum ratio poscet, si occasio requiret, vbi erit ere tua si pertinere ad te videro, si tua referre intelligam: Auiladme de vuestras cosas.

Fac me certiozem, redde certiozem de toto statu tuo, & de omnibus consilijs significa mihi, expone, aperi. explica, perspicue demonstra, qui sit rerum tuarum omnium status, qui tuus animus, qui sensus, quae consilia sint: fac vt de tuis rebus, tuisq. consilijs cognoscam, intelligam, certior fiam, ex tuis literis erudiar, instruar: imaginem rerum omnium, cogitationumque tuarum literis ostende.

Mucho acrecento Pompeyo el imperio Romano.

auer me
nester.

auisar,

aumentar

ELEGANCIAS DE

Valde Pompeius auxit, amplificauit imperium
R. protulit, produxit protendit imperii R. terminus
multum addidit, adiunxit: ad imperium R. multas
regiones in populi R. potestatem redexit, populo
R. subexit: ad populi R. ditionem adiunxit, magna
per Pompeium ad imperii Romani vires, ad opes po-
puli Romani accessio facta est.

Vuestro orgullo y soberuia, de la hazien-
da que tenays sale, no de las virtudes.

Tuæ te efferunt diuitiæ, non tuæ propriæ virtutes
insolentia tua, arrogantia, superbia non ex animi,
non ex ingenij tui præstantia, sed ex opibus tuis
manat: istam insolentiam, et ationem animi, spiritus
immoderatus in te parit non nulla tua singularis,
aut præcipua facultas, meritorumue conscientia,
sed copiæ, diuitiæ, opes, res domestica plus æquo ma-
ior cõmodorum abundantia: animos tibi facit, to-
llit te ad istam animi intemperantiam res familia-
ris, non vlla tua propria bona, non artis honestæ-
sciëntia, aut virtutis vlla possessio.

Muy soberuio estays.

Nimum tibi places: plus tibi assumis, quam de-
ceat, quam liceat, cõueniat, æquum sit, o porteat, ra-
tio ferat, patiatur: concedat: nimum te efferis, arro-
gas tibi plus, quam licet, altius, quam oporteat, ipse
te extollis: ita superbè agis, vt ferri non possis, su-
perbia est pror sus non ferenda: parem tibi esse ne-
minem vis: te cum cõtis antefers: omnes despicias, te
vero vnum suspicis: amas ipse te sine riuali: tibi
ipse

ipse magnus es, atque eximius: omnia putas esse in te vno collocata: fortunam ipsam minus esse te ipso fortunatam putas: persuasum habes, tuis te fortunis ipsam fortunam antecire.

Muchas desdichas me acaescen cada dia, pero por mucho que me perfiga la fortuna, no me hara couarde. Animo
so.

Vehementer, acriter, acerbe, grauitate me opugnat, vexat, exagitat, urget, præmit, aduersa mihi est, infesta est, infensa est, iniqua: inimica fortuna: ego tamen ad humana omnia, ad eos omnes casus qui humana vitæ impendent, quibus humana vita subiecta est, proposita est, exposita est, patet, fortis sum, contra fortunam paratus, armatus, firmus, validus, firmissimis conscientie præsijs munitus: res humanas præclare contemno, negligo, despicio, aspernor: valet animus meus, firmus est, se ipso nititur, sua in se ipso præsijs ponit, a se ipso præsidium omne petit, aduersus fortunæ vim, impetum, conatus, iniurias, tela omnia: minimum labore de rebus humanis: hisque de rebus humanas facio, humanis casibus animi præstantia, virtute, fortitudine resisto, fortuna conatibus obiam eo, occurro, obijcio me, oppono me fortiter, atque acriter: fretus conscientia fortunam sperno: mea me contra fortunam conscientia fortem facit, confirmat, auget viribus, validiorẽ reddit, mihi animos addit: virtutem, vires, robur, fortitudinem firmitatem.

ELEGANCIAS DE

atribula
do.

Injustamente me maltratan.

Vexor, exagitor, iactor immerito meo: negotium
exhibetur immerenti: molestus & iniurijs afficior
sine causa: commissum a me non est, ut haec tan gra-
uia sustinerem.

No aura alguno que se escape de tantos
males.

Nulla est acerbitas, quae non omnibus impende-
at, imminet, quae non omnes maneat: idue si om-
nes omnia sustinebunt, pari omnes calamitate praee-
mentur: communis erit omnium, non propria cuius-
quam, malorum tempestas, vis malorum, iniqui-
tas fortunae.

Yo he hecho todo lo que he podido por
el, sin aguardar que me lo agradeciesse.

Contuli quae in illa officia, beneficia, merita po-
tui, licet remunerationem plane nullam expecta-
rem: quantum in me fuit, quantum efficere & con-
sequi potui, pro meo studio, meaeque industriae con-
plexus illum sum, affeci, ornari auxi omnibus offi-
ciis, quamquam ab eo minime parem gratiam expe-
ctarem, nullum officij genus, aut studij, nullam om-
nino rem, quae vel ad utilitatem illius, vel ad laudem
spectaret, omisi, praetermisi, infectam reliqui: licet
futurum non sperarem, ut memorem & gratum ex-
perire: orania quae quidem prestare mihi licuit,
profecta in illum sunt: cum tamen sper nulla niterer
sper me nulla teneret, futurum aliquando, parem

benefi-
cio, o ser-
uicio, o
merced,

vt

ut mihi gratiam referret, ut officia mea paribus cō
pēsaret officijs, remuneraret ut officijs, æquaret offi
cijs, ut nullū grati animi signū ostenderet, ut se me
morem gratum quē probaret ut nullum omnino
studiorum, officiorum quē meorum fructum fe
rrem: meam in illum voluntatem, & diligentiam,
quando cunque res tulit, ubi tempus & occasio postu
lavit, reprouavi, ostendi significavi, declaravi, pate
feci, spetamen adductus nulla gratiæ referēdæ: be
nemeritus de illo sum, quam potui studiosissime quā
quam illius erga me voluntati diffiderem, spem in
illius voluntate minimam ponerem, pariter anima
tum in me fore non confiderem: licet fore non con
siderem, ut paribus mihi responderet officijs.

Yo recebire en esto gran merced.

Hoc ego summi beneficij loco ponam, numerabo, in
ter magna beneficia referam: hoc apud me non exi
gui beneficij, nō vulgaris gratiæ locum obtinebit:
ita credam: tulisse me beneficiū singulare, gratiam
tantam, quanta postest esse maxima.

Nunca me olvidar de las mercedes que
me aueys hecho.

Tuam in me beneficia numquam obliuiscar,
semper meminero, memoria tenebo, perpetua memo
ria tuebor, custodiam conseruabo: tua erga me meri
ta nulla vniquā apud me delebit obliuio: nulla dies
nulla temporis vetustas nō, casus vllus, nō fortuna
magnitudinem tuorū erga me meritorum immi
nuet, ex animo meo dēlebit, tollet, aufert, obliuione

dele

ELEGANCIAS DE

delebit, obruet, obscurabit, extinguet, vigebit in me
tuorum beneficiorum aeterna, perpetua, nunquam
interitura memoria: nullum apud me tuum bene-
ficium inter moriturum existima: tuam in me sin-
gularem benignitatem, incredibilem liberalitatem sem-
per in animo, semper in oculis habeo, perire apud
me, aut evanescere, nunquam patiar: haerebunt mi-
hi in animo, mente, memoria, fixa permanebunt, im-
pressa in animo, ac mente poterunt, extabunt tua
beneficia: vitae pars, aequalis erit recordatio merito-
rum tuorum: qui mihi vitam dies ille ipse tuorum
officiorum memoriam terminabit: finis mihi ac ter-
minus & vitae, & memoria benignitatis in me tuae
idem erit, futurus idem est: quam amanter me tra-
ctaueris, quam benignè mihi feceris, quam studio-
se in omnire commodaueris: quam humaniter, ac be-
neficè mecum egeris: quibus officiis amicitiam no-
stram colueris, prosequutus sis, quibus me rebus au-
xeris, ornaueris, honestaueris, ipse mihi, at quae etiam
aliis commemorabo, ita diu recordabor, quam diu
mihi viuere contigerit.

El buen ciudadano mira por la repu-
blica.

Bien co-
mun.

Boni ciuis est, ad bonum ciuem pertinet, bonum
ciuem decet, suam voluntatem ad publicam cau-
sam aggregare, accomodare, adiungere, conferre, cum
publica causa coniungere, in omni sua voluntate,
quid rationes publicae ferant, quid Respub. postulet
spectet, intuceri, attendere: nihil vnquam velle
âpx

PAULO MANVICIO

à publica re seiunctum, alienum, disiunctum, se paratum, remotum, quod Reip. rationibus nō cōducatur expediat, vtile sit, quod Reip. commoda nō postulat

Concluyamos.

En fin.

Por abreuiar.

En dos palabras.

Quid quæris? noli quærere: quid plura; quid pluribus? quid multa? quid multis? ne plura, ne pluribus, ne multa, ne multis, ne te multis morer, ne multis tenean: quid opus multis: vt in pauca multa cōferam: vt paucis concludam: vt rē paucis cōplectar comprehendam, perstringam vt summam exponam: vt breuitate vtar, vt satietatem longe orationis effugiam, ne longam orationem suscipiam.

Largo tiempo busco Ceres a su hija segun fingen los Poetas. buscar.

Vt Poetarum fabulæ narrant diu ac multum Proserpinam filiam, quam inferorum Deus Pluto surripuerat, Minerua perquisiuit; inuestigauit, multum estudy posuit, valde vigilauit Minerua in filia perquirenda: omnia loca permeauit; perlustrauit, inuestigauit, penetrauit, quod nō diuit, nō acceffit filiam vt Minerua a reperiret illum Minerua locū, nullas in quærenda filia latebras omisit.

Oy poco caso haze la gēte de vn virtuoso.

Probitas, integritas, probati mores, vita illa quæ cū virtute traducitur, à paucis hodie probatur, solitur

ELEGANCIAS DE

amatur: pauci sunt, qui probitate delectentur, probitatem colant, amant, sequantur: parui est hodie probitas est morum integritas: qui suam studium in probitate ponant, pauci sunt, reperiuntur, numerantur, paucos inuenias:

Al que bien viue, gran galardon le esta a parejado.

Magna sunt recte agentibus proposita praemia omnes qui sese in recta viuendi ratione exercet, magna merces manet, fructum recte factorum viri boni vberimum, ac praestantissimum ferent: praeclearam honestamque vitam res utilissimae consequuntur vitae laudabiliter actae cum virtute traductae praemium est decus & earum rerum copia, quas qui possidet, optimè cum illo agi, existimatur.

La bondad sola es bastante a hazer dicho so al que la sigue.

Bene sentire, recteque facere, satis est ad benebeateque viuendum, vnam qui colit probitatem ei de esse ad felicitatem nihil desiderat, nihil requirit: quicumque rationem in vita sequitur, ei ad felicitatem amplam, maximèque certa patet via: probitatem qui possidet summum bonum, nihil ad felicitatem praeterea requirit: boni mores, & honestae rationes felicitatem pariunt, felicitas integritate comparatur, si qui in colenda probitate totus est, feliciter admodum, ac beatissimè cum illo agitur.

C

No hablare palabra desto por agora.

No

Non faciam, vt dicam: tacitum relinquam: tacitus prætermittam: tacitus pertrabsibo, tacebo, silebo, silentio inuoluam, silentio percurram: prorsus hoc omittam, abstinerebo, oratione meanon attingam, verbum non faciam, sermonem hac de re nullum habebō.

Al rey Deiotaro yuan.

caminar

Ibant, proficiscebantur, commeabant iter habebant ad Regem Deiotarum petebant, adibant Deiotarum adibant ad Deiotarum, conferebant se, recipiebant, se ad Deiotarum: erat illorum iter Deiotarum versus, sive ad Deiotarum versus, vt veteres loquebantur: dixit enim Cælius in Epist. ad Ciceronem: iter mihi retro a Alpes versus incidit.

Muy mal camino ay en inuierno de Padua a Vicenza.

camino.

Ad idas: hyeme difficilis est, incommoda, impedita, plena laboris, & periculi ea via, que Patauio Vicentiam fert, ducit: qui se per hyemem in viam dant, vt Patauio profecti Vicentiam perueniant, molestiam itinere non mediocrem festinat necesse est, in multas incidant difficultates, multa subeant pericula, multos perpetiantur labores, incommoda, odiosa, dura minime pauca: iter habentibus Patauio Vicentiam difficultates occurrit multa via difficultas, & iniquitas impedimenta opponit maxima, impedimento vehementer est.

No os pongays en camino sino estays bueno.

Iter ne suscipias, ne te via committas, ne te in viam

ELEGANCIAS DE

des, ne aditer aggrediaris: ne vian ineas, itineris
consilium abijce, ommitte, dimitte, nisi recte vales,
ne opt imvteris valetudine, nisi corpore benefirmo.

No te pongas en camino sino estas
sano.

Ne te via, nisi confirmato corpore commitas

Malos caminos ay en inuierno.

Via sunt hieme difficiles, in commoda, impedi-
et, abrupta, iter habentibus odiosa: nihil incom-
modius quam hyeme iter habere: per: hyemem itine-
ra sunt incommodi plena, interdum etiam periculi.

Malos pasos ay en el monte Apen-
nino.

In alpibus Apennini magnae sunt, ad modumque
difficiles locorum angustiae: per Alpes Apennini
iter habentibus magno sunt impedimento, difficul-
tates, et angustiae locorum, nihil incommodius, quam
illas Apennini montis angustias pertransire, quam
ex illis Apennini montis angustijs, ac difficultati-
bus euadere: angusta loca per Apennini alpes eun-
tibus crebro se obijciunt impedimenta opponunt,
difficilem ac laboriosam viam reddunt.

No entres en camino sino te sientes
bueno.

Ne te via, nisi confirmato corpore, commitas
nisi recte valeas, ne te in viam des: peregrinan di
consilium nisi valetudine firma vtaris ommitte.

Capitã.

Excelente Capitan fue Cesar.

Dux Imperator, rector exercituum Cesar fuit
quo

quo prestantior haberi nemo possit: præfuit exerci-
tibus Cesar eximia cum laude, ductor copiarum fu-
it nemini secundus, copias duxit admirabili rerum
bellicarum scientia, gessit bella suo ductu ea vir-
tute, ac vigilantia non modo ut superiorē: sed nec
omnino pare quemquam habuerit.

Toda la ciudad seguia a Pompeyo.

Uniuersa ciuitas ducem Pompeium sequebatur
Pompeio regendam se dederat: ac Pompeij ductum
applicauerant se: contulerant se, adiungerant se vi-
res omnes ciuitatis.

Segun el rostro me muestra mal me quie Cara o
re, Rostro:

Quod ex facie, ex vultu, ex oculis, & fronte po-
tuerint colligere, conijcere, intelligere suspitari, ut
potui de vultu, qui est index & imago animi, con-
iecturam facere, ex ea significatione quam mihi vultus
dedit, ut mihi vultus significat, ostēdit: ut sig-
na quedam quæ animum in vultu coarguunt, patefaci-
unt, exprimunt, mihi demonstrant male animatus
in me, est: pessime de me sentit: inimice cogitat ad-
uersus me, animus est mihi inimicissimo, ac modum
infecto.

Vale todo tan caro que por fuerça auemos Carestia
de padecer.

Ita cara est annona, ita grauis penuria, ea car-
ritas, ea rerum omnium difficultas, ea sunt, angu-
stia, ita carē veneunt, tanti pretij sunt, tanti sunt
omnes res, ut incommodis multis affici, premi, la-

ELEGANCIAS DE

borare vexari omnes cogantur, ex immoderata penuria, nimia caritate, annonæ difficultate existunt oriuntur, gignuntur, quæ ferri vix possint incommoda multa.

Cartas.

Vos me escreuis amorosas cartas.

Quas ad me literas mittis, multo sunt officio referte, multis insignis amoris notis.

Claramente he conosciendo en vuestra carta quanto me amays.

Omnis amor tuus ex omnibus se partibus ostendit in tuis literis.

No me dio vuestra carta a buen tiempo
Epistolam mihi non loco reddidit: reddendæ tempus epistolæ parum scitè obseruauit: tempus epistolæ reddendæ parum commode capit.

Segun he entendido, mucho ha holgado con vuestra carta.

Tuæ literæ, quod facile intellexerim, ei pericula fuerunt. Summam voluptatem, lætitiã, gaudiũ iucunditatem attulerunt, summa eun voluptate tuæ literæ affecerunt, extulerunt, perfuderunt.

Es tan importante este negocio, que no oso encomendar mi carta fino a persona muy conosciada.

Non eius generis meæ literæ sunt, vt eas audeam temerè committere.

Yo escreuire mas largo, en teniendo mas espacio,

Cum otii paullũ nactus ero, vberiores a me-
lite

litteras expectato.

Pocas vezes me escreuis.

Infrequens es in officio scribendi, raris à te accipio litteras, minus sepe ad me scribis, calamo parcis, officium litterarum abs te requiro, in te desidero: impiger admodum in scribendo non es: crebriores à te litteras postulo, non satisfacis officio tuo crebritate litterarum: crebrius vellem ad me scriberes.

Alegre casa tenia Ciceron.

Casa.

Domo Cicero utebatur cum primis lauta & per eleganti, habitabat Cicero lautissime & iucundissime et Ciceronis aedes erant, in quibus neque lautiam, neque elegantiam desiderares: erat in Ciceronis aedibus lautitiae multum atque elegantiae.

Diferente trato es el de su casa a la mia

Genus rationum mearum dissimulationem habet cura illius administratione domestica non eadem in re domestica: tuenda, in administranda re familiarum, in curanda domo, in gubernatione domestica vtriusque ratio est.

Procuraua Milon que Publio Clodio fue Castigar. He castigado por justicia.

Milo poenas a Clodio iudicio persequabatur id agebat Milo, ut poenas a Clodio debitas iudicio exigeret.

Si castigays a este, espantareys a otros Huius audaciam merita poena si comprimitis ceterorum animos frangetis.

Conuiene castigar los mal hechores.

ELEGANCIAS DE

Animadvertendum est in homines nocentes, iusta est in homines improbos animaduersio: animaduersione uti aduersos improbos oportet: improbi afficiendi sunt pœna, vendicandi, puniendi, plectendi, uiscendi, castigandi, malè multandi: sumendum est de improbis supplicium: capere pœnas de improbis, æquum est: luant improbi pœnas factis dignas: debitum supplicium nefarii homines persoluant, digna eorum factis animaduersione improbi plectantur, afficiantur.

Vos loys causa de estos males.

Tu horum malorum causa, tu fons & origo: tu tantas malorum faces incendiisti: tu horum malorum initium attulisti, tu hæc mala peperisti, hæc mala excitasti, auclior horum malorum præter te nemo fuit: à te fluxerunt hæc mala, hæc incommoda, calamitates, acerbitates, infortunia damno, detrimenta, perniciæ, exitium, rerum euersio: horum malorum culpam sustines: horum in te malorum culpa conferrenda est, omnia hæc tibi sunt adscribenda, assignanda hæc calamitates, uti tibi acceptas referre debemus.

Causa.

Causa ay de alegraros con tan buen hijo en tiempo tan disoluto.

Est cur gaudeas, habes quod læteris, iustam lætædi causam habes, lætari iura potes: si gratularis, iure facis, quòd moribus tam præditis filium habes tanta modestia præditum, quòd is tibi sit filius, qui continentiam in tanta caterorum insolentia, tam

disso-

*dissolutis moribus, tam immoderato luxu tueatur
& colat.*

Ciertamente qualquier que se dexa ven-
cer de la yra, haze cosa que despues le pesa.

Cierta-
mente.

*Sanè, sane quàm, certè, certò, reuerà, profecto, si-
ne dubio, proculdubiò, absq̃, dubio, quidem, omnino
planè, qui se iracundia paritur afferri; auferri, a-
bripi, à ratione auocari, à consilio ab duci, in ea com-
mitit, que max infecta velit esse, in eum locum
adducitur, vnde exitus non facilè datur: eò progre-
ditur, quò paulò post peruenisse pæniteat: certũ est
procerto est, exploratum, minimè dubium, nemini
obscurum, omnibus apertum, patet, constat, perspi-
cuum est, oculis, ac sensu ipso percipitur, vocari in-
dubium non potest, venire in dubium, ambigi, dubi-
tari, nemini dubium esse potest, quin multa mala
pariat iracundia ex iracundia mala multa gignan-
tur, erumpant fluant manent multorum malorum
culpam sustineat iracundia, multorum malorum
causa sit in iracundiam conferendi.*

Los Romanos hazian Ciudadano, no al
mas rico, si no al mas virtuoso.

ciudada-
no.

*Non diuitie, sed virtus aditum patefaciebat ad
ciuitatem Romanam: ciuitate Romana donabatur
qui virtute, non qui diuitiis emineret: non opes, sed
virtus ciuitatem Romanam dabat: patebat Roma-
na ciuitas virtuti potius, quam diuitiis, ius Roma-
ne ciuitati consequabatur, dignus Romana ciuita-
te putabatur, recipiebatur in ciuitatem, ad ciuium*

ELEGANCIAS DE

numerū abscribetur ciuis locum obtinebat, referabatur inter ciues, adsciscebatur in ciuitatem, particeps ciuitatis ciuiliūque munerum fiebat, imperiebatur ciuitate, perueniebat in ciuitatem, ei ciuitas communicabatur, non qui opibus abundaret, afflueret, valeret, sed qui virtute polleret excelleret, præstaret, non instructis, ac bene paratis à re domestica sed virtute præditis hominibus facilis erat, expeditus, minimè dubius ad Romanam ciuitatē cursus via patebat, nullo negotio aperiebatur iura munerā que omnia ciuitatis Romanæ, præmiū Romana ciuitas erat.

Procurad de ser buen Ciudadano.

Da operam, enitere, vt bonum ciuem agas, bonū ciuem te præbeas, præstes: vt boni ciuis partes tueas, sustineas, agas, exequare: vt boni ciuis officio satisfacias, vt ea præstes, quæ bonum ciuem decent, quæ expectantur ab eo, qui boni ciuis nomen aucupatur noli committere, caue ne boni ciuis in officio reprehendaris, ne boni ciuis officiū prætermittas, ne quid a te fiat ne quid committatur bono ciue minus dignū indecorum bono ciui, ne ciuis eius, qui ciuitate dignus haberi velit, partes in te requirantur, officium in te desideretur, obeunda tibi sunt, præstanda sunt non indiligenter, aut languide munera boni ciuis

No lo hazeys por interesse, fino por vuestra buena, inclinacion.

Agis hoc non præuili spe commotus, sed humanitate adductus, benignitate impulsus, studia

Comedi-
miento.

dio liberalitatis incitatus: non de te ad hanc rem uti-
litatis, aut præmii spes, sed humanitas, benignitas
naturæ facilitas, naturæ tuæ ad humanitatem, beni-
gnitatem propensio, adduxit, impulit, incitavit, de-
disti hoc humanitati tuæ, nõ præmiis, agnosco tamen
humanitatẽ, debet hoc humanitati tuæ acceptum re-
ferri fructus hic est humanitatis tuæ,

No aueys hecho mas de començar, o prin-
cipiar.

Comen-
çar.

Opus non modo non perfectum, confectum, abso-
lutum, ad vnguem factum sed inchoatum ac rude
reliquisti, tantum abest à perfectione operis, ut prin-
cipia vix appareant, tantum abest ut opus ad finem
perduxeris, ut minimum ultra principia processeris
ut in ipsis pene principiis cõstiteris, hæseris vix opus
instituísti, vix aggressus es: operis initium fecisti à
fine autem longe distas, rem tu quidem habes insti-
tutam, sed per politio requiritur, instituta res est,
non per polita, operis tu quidem fundamenta iecisti
fastigium ad huc tamen nullum videmus, nullam
extat.

No soy comedor.

Comer.

Non multi cibi sum: minime sum edax, tenui ci-
bo vtor.

Muchos moços mueren por mucho co-
mer.

Cruditatis multos conficit adolescentes.

Dios te guarde de vellaca compañía

Cõpañia

Non est cum improbis hominibus iungenda socie-

ELEGANCIA S DE

tas, coire nos societatem, coire in societatem, inire societatem cum perditis hominibus, dare se in societatem perditorum, conferre se, adiungere se, applicare se ad homines perditos, coniungere se, vinculo se societatis abstringere cum perditis hominibus, utilitatis vel maxima spe proposita, vel si spes utilitatis maxima ostendatur, non decet, turpe est, minimè debemus: qui se socium ad perditos homines adiungit, cum perditis hominibus coit, perditos sequitur, comitem se præbet improbis, facit turpiter, contra quam decet, minimè laudabiliter.

Yo te acompañare a donde quisieres.

Afiduum, perpetuum, usque dum volueris, quo ad volueris comitem me habebis, me tibi comitem præbebo, hærebo, tibi usque affixus ero, dum tua voluntas feret: numquam à te, numquam a tuo latere, nisi te volente, lubente, concedente, permittente discedam: nulla me res, nisi tua voluntas, auolet abs te, amovebit, se iunget, distinet, abiunget.

Ciceron era de complexion flaca y debil quando moço.

Cicero in adolescentia sua, cum, adolecens esset, cum adolescentiæ nondum annos excessisset, egressus esset: valetudine erat, valetudine utbatur infirma, parum firma, minimè firma, haud satis firma, nequaquam firma, paullo infirmiore, imbecilla non optima, non robusta, satis offecta, satis ad morbos propensa: non rectè se habebat Cicero in adolescentia, non omnino valebat minus belle habebat, se

habe-

Comple
xion.

habebat, non optimè valebat, valetudine erat infirmior, viribus parum firmis, corpore non satis firmo utebatur valetudinis, firmitudinis, firmitatis, virium: roboris adolescenti Ciceroni minuserat, quàm satis esset parum validæ vires erant, infirmior erat imbecillior, tenui, incommoda, vitiosa valetudine, parum validus erat, infirmè valebat, valetudine erat imbecillior, valetudinis vitio laborabat, valetudinarium erat Cicero.

Si non estudias tanto, biuireys mas sano. Si modum studijs impones, facies, statues, si tibi moderaberis instudijs, si studia moderabere, si tibi parces in studijs, valetudine melior fies, valetudine confirmabis, conualecens quotidie magis, firmior, ac valior fies: bonæ valetudinis, firmitatis, virium, roboris quotidie plus assequeris, ad perfectam valetudinem quotidie propius accedes.

Las obras de Varron, mas eran aceptas por la gran doctrina, que no por el elegante estilo.

Scripta Varronis ex doctrina potius, quàm eloquentia: magis ob doctrinam, quàm eloquentiam, rerum causa, non verborum, probabantur ab omnibus, libros Varronis, ea quæ Varro chartis mandabat, literis committebat, componebat, scribebat, literis persequeretur, literis explicabat, literarum monumentis tradebat, prodebat: mandabat, committebat, commendabat monumentis, & literis mandabat, ea probabant omnes, rerum fructu potius, quàm

cõponer
o cõposi
cion.

ELEGANCIAS DE

specie verborum at ducti.

Gentil estilo y methodo tuuieron los antiguos en enseñarnos la virtud.

Ita veteres de virtute scripserunt, vt in libris eorum singularis eniteat, eluceat, emineat, excellat industria, præclara sunt a veteribus ad bene viuendum scripta, de virtutis præstantia tradita prodita, memoriæ mandata, monumentis consignata literarum scriptis explicata, consignata chartis, tradita, literis prodita, literis mandata, consignata, commendata, comprehensa, expressa, explicata.

Muy bien componey: buen estilo tenays.

Scribis egregiè, scribendi laude excellis, subtiliter & eleganter scribis, ita scribis, ita versaris in scribendo, ita te in optima scribendi ratione exerces tua vt excellas industria, scribis vt pauci, propriam quandam laudem in scribendo consequeris præclara sunt quæ ingenio studio que paris, quæ tua parit industria mirabiles sunt, minime vulgares ingenij, & industriæ tuæ fructus.

Date a escreuir historia para que pongas en memoria mis cosas.

Velim a te nostrorum temporum consilia, atque euentus literis mandari, res nostras monumentis commendari tuis, nostrum nomen tullis illustrari, & elebrari scriptis, tuis ornari scriptis valde velim: gloriæ sempiternæ commendari per te cupio.

Siempre facas a luz cosas que te dan fama.

Semper aliquid ex te promiss, quod alios delectet, te ipsum laudibus illustret,

Dessea mucho componer libros donde queden tus cosas en memoria.

Satisfacere immortalitati laudum tuarum mirabiliter cupit.

Segun he f odido comprehend holgado ha con tus cartas,

Compre
hender.

Literae tuae, quod facile cognoverim, intellexerim, senserim, coniecero, iudicaverim: quod facile nosse, intelligere, sentire conijcere, coniectura consequi licuerit, potuerim: ei per iucundae fuerunt, summan ei iucunditatem attulerunt, pepererunt: magna illum iucunditate affecerunt, perfuderunt

Este monte es vuestro y mio.

Comun.

Hic tibi mecum, hic inter nos communis est mos divisus aquarum divortijs: particeps uterque nostrum huiusce montis est: mons hic pertinet ad utrumque nostrum, iuris utriusque nostrum est: ius habemus uterque, in hoc mote, aqua utriusque nostrum huius motis possessio est

Mucho me fatiga vuestra enfermedad.

Cõgoxa
y fatiga.

Tuus me morbus valde sollicitat, sollicitum habet gravi afficit solitudine, graviter angit: afficit affligit, acerbe vexat. molestissimus mihi tuus morbus est, valde gravis, vehementer acerbus, amarus in primis, summae molestiae: solitudinis, acerbitatis
cure

ELEGANCIAS DE

curæ doloris, angoris: summam ex tuo morbo molestiam capio, suscipio, traho, haurio, sumo, tuus morbus in magnam sollicitudinem adducit graviter, commouet, maxime perturbat.

Dios loado, ya soy fuera de congoxa.

Quod Deo sit gratia, vacuus molestis nunc quidem sum, sine molestia, cura, sollicitudine, procul ab sum à molestiis, extra molestiam sum tranquille satis ago: Dei benignitate factum est, contigit, ut nunc quidem omni molestia vacem, nullis angar curis, nulla vexer sollicitudine, nulla meum animam paullo molestior, grauior, acerbior, exagitet, vexet, perturbet, commoueat, afficiat cogitatio, fruitur animus meus tranquillitati, bene est, tranquille est, commode est, quies est, pax est, tranquillitas est animo meo animo sum ab omni molestia soluto, vacuo libero, longe seiuncto Dei me benignitas omni molestia exemit, liberauit, ab omni molestia vindicauit, eripuit, disiunxit.

Conos-
cer.

Yo se muy bien quien es, y le conosco.

Palibre hominem noui probe noui præclarè, perfectè, planè, penitus. sensus eius egregiè teneo, habeo illum omnino cognitum, neque ipse me, neque status eius vlla ex parte latet, præterit, fugit, qui sit, quo animo, quo sensu, quo ingenio præditus, optime noui.

Cõsciẽ
cia.

Yo se bien como os he amado.

Quo fuerim semper in te animo, qui meus fuerit erga te animus: quo sensu in te fuerim, quo modo

P A V L O M A N V C I O 31

animatus, testis mihi ipse sum, teste vti me ipso possum, testem habeo conscientiam meam, teste licet vti conscientia mea, conscius ipse mihi sum,

Ego me pareſce que conuiene a vuestra honrra.

Cōsejar.

Hoc tibi consilii do tua de laude si laboras, tua si tibi laus cura est, cordi est: te hortor, ad hortor, cohortor, suadeo: auctor tibi sunt, hoc est meum consilium mei consilii hoc est, mea haec est sententia, opinio, meus sensus, meum iudicium, ita censeo, ita mihi videtur placet, probatur: si me audies, hoc facies. si meum consilium sequeris. mea tibi sententia si probatur, me approbante facies, de mea sententia, meo consilio, meo suasu, me auctore, si me putas quid quam sapere, non esse prorsus insipientem, aliquid videre: si meum consilium habet aliquid apud te ponderis, hoc facies, ages, aggredieris, suscipies, faciendum tibi indicabis.

Cosa es de sabios, en sus fatigas tomar el consejo de sus amigos.

Cōsejar se.

Sapientis est, incertis in rebus, dubijs, ambigujs, obscuris, in controuersia positis, in aliqua difficultate constitutis, in ancipiti rerum statu, amicos consulere, in consilium adhibere, ad amicos referre, ad consilium amicorum confugere, amicorum consilio vti sententiam exquirere, adire ad amicos consilii causa, petere consilium ab amicis velle cognoscere quid amicis videatur, quid amici sentiant, quis sit amicorum sensus, quae sententia, quid habeant opinio-

ELEGANCIAS DE

nis, probent, censeant, iudicent, faciendum existi-
ment.

Pocas vezes sale al reues lo que los viejos
aconsejan.

Consejo

Senun consilia non saepe inutilia sunt: inania,
stulta, absurda: raro labitur senilis aetas in consilijs,
sapienter fere consulit senilis aetas. optimis, ac firmi-
ssimis rationibus fere semper nititur senilis opinio,
sententia, sapienter consulunt senes, optimam partem
eligunt, non peccant in consilio non errant, non labun-
tur, non offendunt, quorum grandior est aetas, qui lo-
gius aetate processerunt, is eorum solet esse sensus, qui
a ratione non discedat, recedat, procul absit. qui cum
ratione congruat, quam ratio confirmet a quo ratio
non dissentiat,

El negocio se hizo a voto de todos.

consenti-
miento.

Communi consensu, consensione omnium, omnium
iudicio, approbatione, sententia, consentientibus. cum
etis hominibus approbantibus, nemine prorsus dissen-
tiente, nulla cuiusquam discrepante sententia: acta
res est. gesta, administrata: in ea regerenda omnes ce-
serunt, consensus omnium par & idem fuit, omnes
omnium sententiae conuenerunt, nemo dissensit, senten-
tiarum varietas nulla fuit dissimilitudo voluntatum,
aut opinionum nulla prorsus extitit, sensu di-
uerso nemo fuit, omnes omnium voluntates, opinio-
nes, sententiae, iudicia congruerunt.

Cōsentir

Seguire vuestro parecer.

Asser

Assentiar tibi, probabo tuum consilium, meam sententiam ad tuam aggregabo, meum iudicium cum tuo conjungam ita sententiam quod tu sentis, ita faciendum iudicabo, si modo, id tu facias, suadet: censet auctor est, consuluit pater tuus, assentiar tibi, assentiente patre tuo, si facis approbante patre, si tuo cum iudicio patris tui iudicium congruit, si de patris sententiã facis si pater non dissentit si ad tuam sententiat pater accedit.

Contentome en conseruar lo que mi padre me dexo.

Conseruar.

Rem mihi a parente traditam seruare, conseruare: custodire, tueri incolumen tueri, non imminuere, satis est nullam patrimonij partem imminuere, nullam adimere, nihil de patrimonio de trahere: patrimoniam in eodem statu retinere satis habeo, contentus patrimonio sunt: de augendo patrimonio nihil laboro cogito, curo sollicitus sum, anxius sum, curam nullam suscipio nulla me tenet, nulla sollicitat nulla . exercet cura.

Pierdasle mi hazienda, y guarde yo mi honra.

Sit modò dignitas incolumis, adimi de fortuna non recusato, liceat modò dignitatem tueri, incolumen seruare, permaneat dignitas in eodẽ statu modò ne cogar de statu meã dignitatis de mi grare, sit eadem dignitas, nemutetur, ne deminuat, ne lædatur, nequa iniuria, damno, detrimento, afficiatur,

ELEGANCIAS DĒ

nec quid iacturæ faciat, ne quam iacturam subeas
sustineat, ferat, patiat, ne damni quid faciat, ne
de dignitate detrahatur, admidatur, imminuatur

No ay cosa que aliue mi pena.

Cōsolar

Nihil est quod solatium, consolationem præbere
re, afferre, parere, solatio esse, consolationi esse mihi
possit, nulla res est, quæ recreare, reficere, leuare,
vendicari à dolere, liberare solitudine, eximere
dolere, abducere à cura, auocare à molestia, abstra-
here, auellere à mærore animum meum possit: afflic-
tum à mærore animum languentem, iacentem eri-
gere, excitare, confirmare, nulla iam consolatio po-
test: affectum dolore animū nulla ratio sanare que-
at: laboranti animo, ægotanti, pessimè affecto mede-
ri satis nulla ratio valeat, parum apta remedia re-
perientur, inutilis, infirma, inanis super uacanea
prorsus omnis medicina est: quis iam homo, animo
meo virtutē, dolore ereptam, restituere possit? quis
ea sanare vulnera, iis vulneribus mederi, medicinā
afferre, remedium inuenire, quæ mihi fortuna intu-
lit, imposuit, inflixit? ita dolore obruor, ut emerge-
re nulla ratione possim, ita malis opprimor, prorsus
ut respirare non liceat, respuit iam animus meus
quasi desperata salute, omnem medicinam, remedia
cuncta, omnia consolationum genera: frustra in me
consolando ponitur opera, inanem operam sumit
qui ad me consolandū aggreditur: insitus, infixus
in animo dolor ita penitus est, ut euelli nulla ratio-
ne possit, ut nulla vis rationum possit esse tanta

quæ illum, ne die quidem adiuuante, possit euellere extrahere, educere, eripere: finem facere, dolori meo finem imponere, modum statucere, terminum statuere, dolorem moderari, neque homo es, neque res vlla, quæ possit non est vt possim in dolore mihi temperare, dolore abstinere, dolorem sedare, abiicere: ipse me ad eam hilaritatem, eam iucunditatem, quam dolor ademit, reuocare, referre me ad pristinam animi æquitatem, in eum statum, vnde me dolor eiecit, deturbauit, depulit, detrusit, restituere.

Esto os quitara la tristeza.

Hæc te non mediocriter cogitatio confirmabit, hæc si tibi proponas, aput animum tuum propones, animo agitabis, animo spectabis, leuabis tuum luctum, leuabis te luctu ægritudine, sollicitudine, cura: sanabis vulnus doloris tui: ipse te lenies.

El dolor me consume.

Dolore contabesco, consumor, conficior, perimor, exanimor, me dolor interimit, perdit: mihi dolor vitæ finem facit.

Nescia mente gâstas tu patrimonio.

Rem consumis, perdis, desperdis, male perdis, dissipas in res inutiles, inanes, leues erogas, partam, quæ sitam, comparatam, congestam, summis laboribus maiorum tuorum, quam maiorum tuorum summa collegit industria:

Quanto mas pondero la inconstancia dela fortuna, tanto mas menosprecio las riquezas.

E L E G A N C I A S D E

**Confide-
rar.**

*Quò diligentius, studiosius, accuratius, cogito atten-
do, animaduerto, meditor, mente animòq; considero,
in animo voluo, mecū ipse perpendo, examino, pon-
dero varietatem, instabilitatem, leuitatem, incon-
stantiam fortunæ, euenta varia, varios rerum euen-
tus, qui à fortuna pendent: quò magis ad fortunæ
varietatem expecto: animū intendo, intueor, meas
cogitationes conuerto, eò longius à cupiditate diuitia-
rum animum abduco, remoueo, aufero.*

Contar,

*Si passays bien la cuenta entenderays biē
lo que aueys perdido.*

*Si putaueris, supputaueris, duxeris, subduxeris
rationes tuas: si subduētis rationibus, summam fa-
cies rerum tuarum, summam colliges, perstringes
conficies, in vnum coges, rei tuæ familiaris iacturā
deprehendes, aperies damna rerum tuarū, detrimē-
ta patefacies, intelliges, senties.*

*A mi cuenta, el dia mismo dela batalla par-
tieron las naues.*

*Vt rationem in eo, ratione colligo, ex ratione co-
niicio, vt mea ratio est, vt mihi ostendit ratio, vt mi-
chi ex ratione liquet, liquido patet, facile constat,
quo die prælium commissum est, eodem naues profe-
ctæ sunt.*

Yo me contento de mi estado.

**Conten-
tarse.**

*Contentus sum rerum mearum statu: sufficit, sa-
tis est, abundè est, quod habeo: acquiesco rebus
meis*

meis maiora non appeto, continet se intra fines hos animus meus, non prolabitur, non excurrit, non se longius effert, non se tollit altiùs, plus à fortuna nō postulo.

Holgare mucho con vuestra salud.

Tua mihi valetudo magna voluptati erit; afficiet me voluptate, offeret mihi voluptatem, lætitiã pariet gaudium, iucunditatem, oblectationem, hilaritatem voluptatem capiam, suscipiam, percipiam, summam, colligam, hauriam ex tua valetudine, corpore tuo confirmato.

Todos quedaran contentos.

Omni bus a probantibus hoc facies, nemini non satisfeceris, hoc tuum factum nemo reprehēdet, nemo nō probabit, nemo erit qui nō probet, hoc tuo facto lætabuntur omnes.

No has de contender o competir cō mas esforçado que tu.

Contendere, certare, pugnari, altercari cum valentioribus non debemus, aduersus valentiores, firmiores, robustiores, paratiores, à viribus suscipienda cōtentio non est,

Sobre esto riñeron hasta la noche.

Hæc vsque ad noctem ducta cōtroversia est, lis, cōtentio, pugna, altercatio.

Si esta guerra dura, destruyda quedara Italia.

Hæc si bella durabunt, permanebunt, perpetua diuturna fixa erunt, quo cæpere cursu procedent,

Cōtēn
tar a to-
dos.

Cōtēn-
da.

Conti-
nuar.

ELEGANCIAS DE

¶ longiùs producētur, nō cōsistent: nisi belli finis imponatur, fiat, afferatur: nisi bella finiantur, terminētur, ad exitum perducantur, perijt vniuersa Italia desperata omnis Italiae salus est, actum est de salute Italiae, suam salutem Italia desiderabit.

No estas firme en tu parecer.

Non permanes in eadem sententia, non persistis, non perseueras, non pergis: tuam sententiam non retines, non tueris, non seruas: tibi non constas, discedis a sententia, labas in sententia, eadem non est, fixa non est, infirma est tua sententia: mutas sententiam: consilium, opinionem: discedis à sententia, consilio; sensus tuus non idem est, alius nunc est, immutatus est:

Mucho me perfigues.

Nimiùm grauiter nos opugnas, aduersus nos pugnas, nobiscum pugnas, nobis aduersaris, nimium te acerbum habemus, nimium nobis insensus es: quid quid habes virium, contra nos cōfers: irruis impetu quàm potes maximo, facis maximum impetum contra nos, aduersaris insensus nimis, infestus grauis, acer, vehemens. sæuus, propensus nimis ad exitium nostrum, nostrum sanguinem nimis auidè sitiens, totus incumbēs ad perniciem nostram: contra nos in nos, aduersus nos iniquè nimis agis, moues omnes machinas, omnia moliris, nihil non tentas.

Esto es contra vuestra honra.

Hec bonori tuo, tuæ dignitati, tuæ laudi aduersantur, aduersa sunt nocent, officiunt, labem inferunt

Contra-
rio.

ferunt, maculas iniiciunt, tenebras offundunt, dano sunt, detrimento sunt, iacturam afferunt, de honore tuo detrahunt, adimunt, auferunt, ledunt honorem tuum, imminunt, turpi labe inficiunt, quasi tenebris circumiectis, circum fufis, offufis obscurant.

No puedo acabar de cobrar salud.

Conualecer.

Nondum vires colligere potui, nondum satis firmo sum corpore, nondum pristina mihi restituta valetudo est, confirmatus à morto nõdum omnino sum, nondum plane conualui, quas morbus mihi vires ademit, abstulit, eripuit, nondum prorsus recuperavi, recæpi, reuocaui, pristinam valetudinem nondum satis mihi videor assecutus. valetudine nondum vtor planè commoda: paullo adhuc deterius, aliquãto deterius quã solebam valeo: non vt solebã valeo, minus firmiter, minus belle, nondum vtor pristina valetudine: pristinas vires quadã ex parte desidero.

Mala condicion tiene la gente de oy, no quiero dezir mas.

Carco mofoso, o mal acõdicionado.

Suma est omnium peruersitas, grauiori enim verbo vti non libet, peruersi sunt hominum mores, duri nimis ac difficiles, ingenio sunt homines peruerso difficili, duro, à ratione aduerso.

Pesado soys a todos.

Nimum acerbus, exnimum inconsuetudine difficilis, durus, asper: tua cõsuetudo difficilior est: adest cõsuetudo tua ob omni suauitate: non est cõsuetudo tua, quæ propter suauitatem expetatur:

ELEGANCIAS DE

minime iucūda est, amara potiūs, atq̄ odiosa tua consuetudo, quis naturæ tuæ perversitatem inconsuetudine ferat? quis te possit vti homine omnium difficillimo, seuerissimo, asperrimo, quisã tu consuetudinẽ expetat, carẽtem omni suauitati, nulla re iucundã? asperitatis, ac perversitatis tãtum habet natura tua quantum inconsuetudine ferri vix possit, vel potius planè non possit, vsus tibi nullo cum homine diuturnus intercedet, ita difficilis ac durus es, iis moribus eo præditus ingenio,

Cesar allende delas otras virtudes, tuuõ esta de humanidad y cortesia.

Cortes.

Cæsar, præter multas, quibus floruit, virtutes, vt virtutes, quibus enituit, quæ in illo viguerunt multas omnittam: ea fuit humanitate, eius humanitatis, ea præditus humanitate, vt nihil supra posset, vt nemo cum illo conferendus, comparandus, æquandus, nemo illi par fuisse videatur: liberalitate Cæsar excelluit, omnibus antecelluit, præstitit, omnes vicit, nihil Cæsare humanius, humanitatem Cæsar ita coluit, vt nemo magis, nemo illo fuit ad humanitatem propensior, proprio quodam naturæ munere factus ad liberalitatẽ videbatur, singulari in exercenda liberalitate, & præcipua quadam laude dignũ iurẽ Cæsarem dixeris, laudẽ liberalitatis præter ceteros Cæsar tulit, laus liberalitatis vni maxime Cæsari debetur.

Asi se vfa que nos defendamos.

Asos hic omnium est, consuetudo est, institutum est.

est, moris est, consuetudinis, instituti, mos obti-
 nuit, inualuit: ita fert omnium consuetudo, mos
 communis, nemo non ita consuevit, omnibus est a
 natura tributum, ita natura comparatum est, ita cō-
 paratum est, habēt hoc omnes a natura: ita facti: ita
 instituti natura omnes sumus ut vim vi repella-
 mus, ut ab iniuria nos tueamur.

Marauillome como aueys mudado de cō-
 dicion.

Costum-
 bres.

Mirari satis non possum, cura tua consuetudi-
 ne tam longè discesseris, tam valde disciueris: te re-
 moueris, te abduxeris, cur alius plane factus sis, cur
 à te ipso discesseris, cur te tui tam dissimilem præ-
 beas, cur te tui similem non præstes: cur qui adhue
 fuisti, eum te non præstes, non præbeas.

Muchos que son viciosos en la juuentud, vie-
 nen despues a enmendar se.

Perditis in adolescentia moribus multi sunt,
 qui de inde meliorem adepti mentem, meliorem
 ad mentem, ac sententiam reuocati, respicientes, hone-
 stius vitam instituunt, honestioris vitæ initium or-
 diuntur, laudabiliorem vitam exordiuntur, multo-
 rum est, impuris moribus, improbis, in honestis, tur-
 pissimis, inquinata adolescentia, cōtaminata, infecta
 viuunt multi turpiter in adolescentia studēt vitiis
 turpen vitam colunt, in honeste vitam traducunt
 pecudum more vitam transigunt, proclives ad

ELEGANCIAS DE

vitia sunt, turpi voluntate capiuntur, culpam facite committunt.

Creer.

Tengo por cierto que sera como yo lo he pronosticado.

Opinor, arbitror, puto, autumo, existimo, iudico, censeo, duco, ita mihi persuasi, in animun induxi, pro certo habeo, exploratum habeo, minimè dubito, plane credo, pror sus, omnino penitus, certo, pro certo, minime dubitanter, exitum fore, qualem sum auguratus, qui augurio meo respondeat, quã prædixi

Creible

Parece cosa de creer.

Rationi cõsentaneum est cum ratione consentit: consentaneum est, simile veri, credibile, non alienum à ratione, cum ratione congruens: ratio postulat ut credatur: est cur credatur, verum putetur. veri similitudinem, speciem, formam, imaginem præ se fert, ostendit: non discrepat, non dissentit, non procul abest à ratione.

Crescer.

Qualquier cosa que cresce, de necesidad por tiempo disminuye.

Quid quid augetur, crescit, maius, at que amplius fit, amplificatur, quam cunque ad rem fit accessio, aliquid accedit, acrescit eandẽ minui, imminui, diminui, comminui necesse est, atenuari, extenuari, iacturam pati, de ea detrabi, diminui, adimi, auferri.

Mas crecieran las riñas, si el Senado no pusiera remedio.

Longius etiam civilis discordia manasset, processisset, progressa esset grauior esse facta, nisi Senatus eam cōpressisset, repressisset, retudisset, et occurrisset obuiam iuisset, impedimenta obiecisset, impedimento fuisset,

Quanto mas te persequierentur contrarios, tanto mas se amentara tu honra.

Illustrabit amplitudinem tuam inimicorum iniuria, quò magis obscurare, at que extinguere tuã dignitatem iniqui tui conabuntur; eò plus ad eam splendoris accedet, eò clariùs elucebit, eò patebit illustrius eò fiet clarior, atque illustrior.

Sin culpa me reprehendens

Culpa.

Accusas me innocentem, immerentem, infontem nullo meo merito, immerito meo, injuria, in iustè, iniquè, contra quàm ius est, contra quam meritus sum, contra ius, & æquum, absque mea culpa: hæc in me sine causa confertur culpa mihi ad scribenda, assignanda, attribuenda, causa non est: culpa vaco, culpa careo, longe abs sum a culpa, procul abest à me culpa, remotus a culpa sum, culpæ sum expers. extra culpã sum non hæret in me culpa, culpam non sustineo, affinis culpæ non sum, culpæ mihi nõ sum conscius, in culpa non sum, commissum a me nihil est, quare videar accusandus, non erravi, non peccaui, non deliqui, lapsus non sum, nullam inculpam incidi, nullã commisi culpam, nihil commisi, admisi, perpetravi, nullo me scelere adstrinxi, obstrinxi, maculaui, inquinavi,

ELEGANCIAS DE

Cumplir
su pala-
bra.

Cumplire lo que he prometido.

Dabo operam: quod pollicitus sum, ut prestem, exitu prestem, exequar, efficiam, re confirmem, ut prestem fidem meam, solvam fidem, tuear, seruem probem, ut promissa seruem, obseruem, tuear, prestem præmissis, ne desim, ne fides in promissis mea desideretur, ut fidei satisfatiam, ne de fide mea parum videatur laborare, ut à meis verbis, ab affirmatione mea, a promisso exitus rei ne dissentiat, ut verba res confirmet, ut id, quod dixi, veritas probet, ut stem promissis, a promissis ne discedam.

Pe same que hombre tan cumplido, sea tã injustamente maltratado.

Cumpli-
do.

Virum excellentem, præstantem, omnibus, ut aiunt, numeris absolutum, omni laude insignem, participem omnium virtutum, cui nihil desit, in quo nihil desideres, quem esse virum singularem dicas,

Devotione Leit

Si mi voto os es dañoso, al menos aprovecha a la Republica.

Dañar.

Sententiæ meæ si minus è re tua sunt. Reip. rationibus conducunt.

Mucho mal cause a Roma la election de los tribunos.

Daño.

Multa mala, damna, detrimenta, incommoda, in fortuna, vrbi Romæ peperit, attulit, intulit, inuexit tribunorum procreatio: damna tulit, pertulit, sustinuit, passa est, perpeffa est, cepit, accepit, damnis affecta

affecteda est, in damna incidit, incurrit, magnam sui iacturam fecit, grauissimis afflictis malis est, vehe- mēter vexata, valde comminuta vrbs Roma ex crea- tione, obcreationem tribunorum.

Mucho perdieron las letras el dia que mu- rio Aldo Manutio.

Multum iactura tulerunt, graue detrimentum ceperunt, damnum adierunt, subierunt, præclara li- terarum studia ex morte, obitu, interitu Aldi Ma- nutii, graue vulnus optimis literis inflixit obitus, Aldi: Manutii: ictu graue percussa sunt, ac pene po- strate liberales disciplinae, quo die Aldus Manuti- us occidit, interiit, extinctus est, periit, obiit, diem obiit. oppetiit, mortem oppetiit, decessit a vita disce- sit, e vita exiit, e vita excessit vitam cura morte cō- mutauit, morte sublatus est, morte nobis excep- tus.

Huelgome de auer conofcido a tan poca costa mia, quam leal amigo me foys.

Lætor: quod mercede non ita magna leui detri- mento, non admodum graui damno, satis exiguo ia- ctura, quo modo sis erga me animatus, quo erga me animo sis, quo sensu sis, qui tuus in me animus, qui sit sensus intellexi: tuum in me animum: tuum sen- sum intellexi, perspexi. cognoui, aperui patefeci.

La guerra nos a destruydo.

Summis difficultatibus regionem, vniuersam be- llum affecit: magnæ calamitates ex bello, belli caus- sa, propter bellum, acciderunt, euenerūt, obenerūt

Dañar
por el
toruar
o impe-
dir.

ELEGANCIAS DE

contigerunt, obtigerunt, illatae sunt, oblatae sunt, vniuersae regioni, vniuersam regionem in multas difficultates bellum coniecit, impalit, existiosum, perniciosum, calamitosum vniuersae regioni bellum fuit exitio fuit damno, detrimento, incommodo, calamitati,

No se nos puede en esta vida hazer mayor merced que enseñarnos la virtud.

Dar.

Qui virtutem tribuit, praebet, largitur ostendit, communicat, is tantum affert beneficium, quantum esse praeterea nullum potest.

Dar de palos.

Querria darle de palos.

Fuste illum male multare, male accipere, percutere, fustem illi volebat impingere: fustis ictus volebat illum experiri, fustis amarus ictus gustare, sensu percipere, vim & grauitatem sustinere, fere pati.

Dar lugar o vetaja.

De que le deuo yo a el vassallage.

Cur ei cedere, loco cedere, locum concedere, locum dare ei debeo, qui comparandus, aequandus conferendus, par omnino mihi non est? quam obrem qui est, infra me, qui nihil ad me est, mihi patiar anteponi? quid est causa, cur primas ei partes concedam, primas ad eum partes deferri sinam, primo eum loco statuam, praeponi mihi, ante me collocari, antepone, me patiar eum, quem nulla res mecum, aequat, cuius meritis mea merita antecellunt? quid est causa, cur honore superior habeatur, qui virtute inferior est?

De prudente es: acommodarse al tiempo.

Sapientis est, sapientiae est, consilij est, rationis est, sapientem decet tempori cedere, necessitati parere, rationem temporis habere, cōsulere tēporibus, seruire temporibus, conformare se ad temporis rationē & consilia, & actiones tempore moderari, pro temporis statu & suscipere, & deponere ita se gerere, vt præcipere tempus videatur, vt temporis ratio ferat, ac postulet: quasi ducem sequi in agendis rebus, quasi consiliarium habere tempus, consiliario tempore nos decet.

No es para tantos trabajos de estudio.

Infirmior est, imbecillior est infirmiore, imbecilliore. tenuiore valetudine, infirmioris, imbecillioris, tenuioris valetudinis est corpore est imbecilliore, tenuiore, viribus est, infirmioribus, imbecillioribus, tenuioribus, quam vt studiorum laborem, studiorum onus ferre, perferre sustinere possit minus habet virium roboris, quam vt studiorum labori par esse possit, quam vt ferendo studiorum labori possit esse: valetudine vtitur infirma, imbecilla, sic, vt labor cum studiorum facilē possit opprimere: eam illi valetudinē eas natura vires negavit, quas laboriosa studiorum tractatio, assidua literarum exercitatio, grauissima literarum studia postulant, requirunt. desiderant, exigunt, corporis valetudinis, virium infirmitas, imbecillitas, tenuitas facit, vt incumbere, quantum res prescit, instudia non queat,

Debil e
flaco.

La vida visiosa y regalada te ha quitado las fuerças,

Debili
tar o en
flāqcer.

ELEGANCIAS DE

Viris corporis tibi minuit, diminuit, imminuit, comminuit, infirmauit, debilitauit, ademit, abstulit, afflixit vitæ ratio minime moderata, incontinentia, intemperantia, nequitia, luxus, libido: vita immoderate, incontinenter, intemperanter, dissolute, nequiter, sine modo, luxuriose traducta, ad infirmitatem, ad imbecillitatem, tenuitatem corporis te redegit: adduxit, minus te firmum, minus validum, minus valentem, minus robustum, infirmiore, imbecilliorē reddidit.

Gran mal te verna si te descuydas, o si en esto caes en falta.

Offensionem in primis esse periculosam, magno tibi futuram damno, tibi affirmo: si quid offendens, errabis, secus efficies committes peccabis, laberis, si culpam commiseris, si quam in culpam incideris, si te minus honeste, minus sapienter gesseris, si te quē non decet, eum præbueris: magno tibi constabit, non mediocre dannum, non leuis iactura consequetur, tuam culpam graui damno solues, magna mercedere dimes, grauissime lues.

Como os lo he prometido, defendere siẽpre vuestra honra.

Quod pollicitus sum, id re præstabo, vt honorem tuum defendam, tuear, vt honoris tui defensionem, contentionem, certamen suscipiã, vt pro honore tuo pugnem, contẽdam, certem vt honorem tuum defendendum, tuendumq; suscipiam.

Determinado he no hazer cosa alguna sin

vue=

Defecto
falta, o
descuydo

defender

vuestro pareſcer.

Decreui, constitui, ſtatui, certum conſilium capi plane animum induxi, nihil vt facerem ſine conſilio tuo, niſi te approbante, niſi de conſilio tuo, niſi tuo conſilio vterer, niterer, deliberatum eſt, conſtitutum iudicatum, captum conſilium.

Dende mi niñez.

Ab initio ætatis, a primo ætatis exordio, a prima ætate, ab ineunte ætate, a primis temporibus: a puero iam inde a puero iam inde, vſque a puero, a prima pueritia, a primis annis, a teneris, Vt Græci dicunt: vnguiculis, a die natali, ab ortu primo: a quo die natus ſum, ex quo ingreſſus in vitam ſum, ex quo lucis vſura frui cœpi, ex quo vitæ limen attingi, animum ducere, ſp̄piritum haurire de cælo cœpi.

Ya me canſo de eſtar en eſte mundo.

Vitæ me tedet, vitam faſtidio, vitam mihi acerbã puto, acerbe viuo: moleſta, grauis, amara proſus mihi vita eſt: agerrime, moleſtiſſime proſus miſere viuo, quando mihi mors eum eripuit, ex quo mea gaudia, mee lætitiæ manabant omnes,

Yo os manifeſtare mi animo, o voluntad quando ſera tiempo.

Vbi res feret, cum occaſio poſtulabit, indicabo tibi animum meum, patefaciam, ſignificabo, declarabo, aperiam: teſtificabor, re tibi probabo: extabit animus meus, patebit, coſtabit, perſpicuus erit ſigni

De liberar.

Dende niño.

Descontento,

Descu-
brir.

ELEGANCIA S DE

significationem tibi dabo signa ostendam, argumenta præbebo animi mei, animun tibi meum certa probabunt argumenta ex apertis, minime obscuris minime dubis argumentis signis iudiciis testimoniis animū meū meā voluntatem meos sensus cognosces perspicies intelliges, conijcies.

En la guerra se mostro valeroso

In bellis ostendit se, probabit, præbuit, prestitit ac rem, ac fortem virum: ita fortem, ac strenuam operam nauavit, vt magnam laudem tulerit, rem bellicam fortiter ac strenue tractauit, gessit, administravit.

Por cum plir con sus amigos, dexa perder su casa.

Descuidarse de sus cosas.

Alienam voluntatem vt sequaris, vt alienæ voluntati morem geras, vt aliis satisfacias, aliorū causa, te ipsum destituis, deseris, a retinquis, de aliis plurimum, de te ipso, tuisq; rebus minime laboras, aliena tibi curæ sunt, tua negligis: aliorum rationes pluris apud te, quam tuæ sunt propensior ad alios, quam ad te ipsum, tua voluntas est quid alijs placeat, quid aliorum re sit, attendis ratio rerum tuarum quid postulet: minime cogitas præ aliis, te ipsum negligis: vt sequaris alios, discedis a te ipso: deficiis, desijcis.

Muchos en verse pobres, se tienen por desdichados.

Desdichado.

Videre licet multos, qui se credant quia laborant inopia, egestare premuntur, in summa infelicitate versari

versari, constitutos esse, pessimè fortunatos esse, afflictà penitus fortuna esse, miserrimæ conditionis esse, omnibus malis affligi, omnibus miseris opprimi, omnibus infortunis vexari, se redactos esse ad summam infelicitatem, prorsus infelicitè, miserrimè, pessime secum agi, suas rationes, suas fortunas pessimo loco esse, afflictas, euersas, perditos esse, fortuna se iniquissima, aduersa, graui, infensa, in primis vii.

Yo nasci desdichado.

Fatum hoc meum est, vt miserrima quæque sustineam, hæc mihi nascenti dicta lex est, ea videor conditione natus, vt amarissimam fortunam in omni vita degustem, nihil vt boni videam in vita, nihil vt mali non subeam, sustineam, perfectam.

Aun que e perdido quanto tenia, no estoy desesperado.

Et si fortuna mihi carissima quæque abstulit, eripuit, ademit, & si me orbauit rebus omnibus, quæ homini carissimæ sunt in vita, non faciam tamè, nõ committam, vt ipse me planè deseram atque destituam, vt omnem planè spem abijciam, ut ab omni spe animam abducam, ut de meliore statu desperem, ut ad desperationem adducar, redigar: fortuna me prorsus omni spe salutis orbauit: nec tamè nihil spero: exclusã spes omnis videtur esse meliorum, rerum aliqua tamen spe nitor, sustentor, fulcior.

Gran afrenta te sera gastar tu hazienda neciamente.

Si tuam rem malè dissipaueris, perdidideris, con-

Desesperar,

Deshonra,

ELEGANCIAS DE

ſuſſeris, in res inanes erogaueris, conieceris, dedecori tibi erit, infamia, inominia, turpe tibi erit, infamia conſequetur.

No pensar fino en ſi miſmo, deſhonra es.

Seipſum curare, nihil præterea, de ſeipſo tantum ſua tantum unius cauſſa laborare, ſibi uni ſtudere, ſervire, proſpicere, conſulere, præterea nemini, turpiſſimum, eſt, maximò dedecet, indecorum in primis eſt, infamia, ignominia, dedecori eſt, dedecus affert, infamiam parit, turpem famam, opinionem minime commodam, aut optabilem parit, eiufmodi res eſt, quam ſumma conſequitur infamia, ignomia, turpis infamiae nota, dedecus, accuſatio, reprehenſio fraudi eſt, vitio vertitur, tribuitur, datur, adſcribitur, aſſignatur.

La coſa eſta diſfamada.

Res palam exagitur, vituperatur, accuſatur, reprehenditur, damnatur, acerbò notatur, infamia notatur, improbat: ſermones cadere minùs commo- di ſunt, parum honeſti diſſipantur.

Deſmayado eſta ſin habla.

Animus euſi reliquit, deſtituit, deſecit: deliquit animi paſſus eſt, inter mortuus eſt: deſecit, animo cõcidit: ita captus omni ſenſu eſt, vt à vita deceſſiſſe videretur.

Si puedo vn poco deſocuparme yo os eſere- uire.

Deſocu-
pado.

Si quid ocij naëtus ero, literas ad te dabo: ſi otium erit, ſi vacabo, ſi per occupationes licebit, ſi permit-

tent curæ, si quid habeo vacui temporis, si quid erit spatij, si quod surripere spatium licebit, si quid ab occupationibus impetrari temporis licebit, nisi occupationes urgebunt, si mei iuris ero, si qua hora meo arbitratu licebit uti, si negotijs uacabo, vinculum illud occupationem, quo & assidue adstringor, & arctissime, non dico prorsus exsoluetur, sed paullulum modo, paulisper: aliquantum, aliquantisper, non nihil, aliqua ex parte laxabitur, si vacuus ero, curarum expers, liber a negotijs, si me hic rebus, quibus nunc teneor implicatus, explicauero, si dabitur otium, si quiescere licebit à curis, negotijs, occupationibus molestijs.

Desseo mucho estar en ciudad.

Dessear.

Sum in urbis desiderio, desiderio me urbs afficit, desiderium me tenet urbis, urbis cupiditate flagro, animus meus in urbe est, urbem spectat, aestuat urbis desiderio, est in urbis desiderio,

Mucho desseo vuestra alabanza y honra.

Mirò, mirificè mirabiliter, mirum in modum, mirandum in modum, admirabili quodam studio tuam laudem, tuam decus expeto, cupio, opto, exopto: percipio tuam laudem, sum in desiderio tuæ laudis, cupiditate tuæ laudis incredibili teneor, ardeo, flagro, sum incensus, sum inflammatus, ducor, trahor, rapior amore flagro, studio sum incensus, alacri animo sum, ut honestissimum te videam laude florentem, honoratum: tua mihi laus carissima est.

ELEGANCIAS DE

cordi est, inter prima ducitur, inter ea, quae apud me summa sunt.

Desleo os lo mismo que a mi hijo.

Optimè tibi cupio, sic in quâ, ut filio meo: tua causa cupio, quantum filij mei causa volo: cupio tibi secunda omnia, non minus quam filio meo, æque tibi faueo ac filio meo animatus in te sum ut in filium, quo in filium, eodem erga te animo sum.

Bien te quan desleoso soy de alabança.

Omnes tuos ad laudem impetus novi, quâ sis ad laudem propensus, inclinatus, quanti sit apud te laus, quam labores de laude, quam vehementer ad laudē incumbas, quam laudi studeas, quo studio laudem sequaris, quae tua sit laudis cupiditas, præclare novi, habeo cognitum.

Muchas ciudades populosas a destruydo la discordia ciuil.

Ciuiles discordiae, domesticae seditiones, ciuium dissensiones, multas vrbes, opibus admodum florētes euerterant, solo æquarunt diruerunt, exciderunt, afflixerunt, perdiderunt, sustulerunt, multis ur bibus perniciem, exitium, pestem, excidium, ruinam, interitum attulerunt, exitio fuerunt.

Soy el mas desdichado del mundo.

Nemo omnium qui viuunt, me vno infelicior, aut infortunatior est, meas miseras nulla æquat infelicitas mea est miserima conditio, in summa versor in felicitate: omnibus vexor: perturbor, exagitor infortunijs, calamitatibus, miserijs, malis: omnes me præmūt

mise

Destru-
yr.

Desuen-
turado.

miseria: infesta, infensa, aduersa, iniqua mihi sunt
 omnia: nulla est tam miserima fortuna, quam mea
 fortuna non superet, quæ sit cum mee fortuna confe-
 renda, quæ non infra meam fortunam sit: miserimo
 sum fato, singulari, deteriore quam qui vis omnium
 qui in terris degunt: necum est singulare fatum: sin-
 gulari vtor fato, singulari fato natus sum: infausto
 nimium, aduersoq; sidere sum natus, hæc mihi nas-
 centi dicta lex est, nunquã vt secunda fortuna vte-
 rer, nunquam vt miser non essem, perptuis vt vexa-
 rer miseris, angerer, crucierer, torquerer, affligerer
 malis: necum agitur infelicitèr, prorsus infelicitèr
 ago: suas in me vires nunquam fortuna non exercet
 omnibus me fortuna machinis, omni telorum gene-
 re, suis, quantascumque habet, opibus, ac viribus op-
 pugnat: non aduersa tantum, sed eversa penitus est
 mea fortuna, quis est omnium mortalium iniquiore
 conditione, deteriore loco, quàm ego sum?

No tienes verguença.

Nulla tibi est ad facinus verecundia: nullum ti-
 bi peccandi modum verecundia statuit, peccas abie-
 cta prorsus verecundia, peccas sine modo peccas im-
 pudentissime, non te pudor ullus, non te modestia de-
 terret, abducit, remouet à voluntate, à studio, à cõ-
 suetudine peccandi.

Si yo fuesse desuergonçado como tu.

Si tuum os haberem, si tuam imitarem impudentiam
 essem æque ac tu, pariter ac tu, similiter ac tu, non se-
 cus, non aliter ac tu, ita ut tu, uti tu, quemadmodum

Desuer-
gõçadõ.

ELEGANCIAS DE

*tu: sicuti tu: impudēs, ad impudētiā propēsus, pudor
vis expers, ac modestiæ, alienus à pudore, remotus à
modestia, aversus à pudore.*

Tu tienes poca verguença.

*Transis verecundiæ fines, abes procul à pudore,
modestiam nullam retines, tueris, colis: non te pudor
retinet, nō te modestia regit, non verecūdia tēperat.*

No lo puedo dilatar.

Detener
se.

*Morari diuitius, morā facere, morā interponere,
prorastinari, differre, diē ducere, referre, me in alius
tēpus, rem proferre, ducere, producere, protudere, pro
trahere, extrahere, in alia tēpus reseruare nō possū.*

Mucho dinero me deue.

Deudor

*Magnā mihi pecunia vim debet: magno mihi mo
are obstrictus est: est in meis nominibus ex pecunia,
fatis multa. El q̄ es deuoto todo le succede biē*

Deuoto

*Qui pius est, religiosus, pius in Deum, qui honorem
Deo præstat, Deum animo spectat, Deo seruit, qui
pietatem, & religionē colit, qui suū animū, suas cogi
tationes, sua cōsilia ad Deū refert, qui piē, religioseq;
vixit, qui cū pietate vitā duci, qui omnibus in rebus
ducē Deū sequitur, duce Deo utitur, ad Deū spectat
cuius est vita cū pietate cōiūta, qui nihil nō piē, nihil
nō cogitat cū religione cōiūctū: ei optata omnia con
tingūt feliciter omnia succedūt, nihil non prosperē
succedit. Vos no estays deuoto en la yglesia.
Non satis diligenter, parū piē, minus religiose, quā
conueniat, sacris operandas: in tēplo versaris, Deum
colis, satis piē non agis in templo, pietas in te deside-*

ratur

ratur, requiritur: non eam pietatem, non eam religio-
nem, que Deo debetur prestat in templo.

Aunq̄ no es lo deuo, siẽpre e dicho biẽdevos.

Licet nõ optimẽ de me sis meritis, bene tamẽ ti-
bi dixi: honorifice de te sum locutus, mea fuit in te
honorifica oratio, verbũ ex ore meo nullum exijt, nisi
tua cũ laude cõiunctũ: laudes in te cõtuli, licet immẽ-
rentem, licet immerito tuo: laudavi te, extuli, ornavi:
preclara quæcũq̄ in te cõtuli: dixi q̄ te, quæ tibi laudẽ
parerẽt: his de te verbis usus sũ, quæ ad te honestãdũ
valerẽt, vim haberẽt. Todos dizẽ mal de vos.
Pessimẽ tibi õmnes dicũt, turpissimẽ, atque acerbissi-
mẽ de te locutũtur: turpia quæcũq̄, atque inbonesta in
te cõferũt: valde te exacitãt, iactãt, insectãtur, vitu-
perãt, accusant, carpũt, vellicant: omnes tibi gravissi-
mẽ obtredeãt, de tua existimatione multũ detrabere
conãtur, liberrimẽ inuehuntur in te, nefaria quæcũq̄
de te dissipãt, disseminãt, iactãt, maledictis te onerãt
gravissimis: maledicta in te conferunt, congerunt.
conijciunt, ita de te loquuntur, ut honori tuo labem
inferant, aspergant maculas, tenebras offundant, ut
honorem tuum turpi labe inficiant.

Si el mucho hablar es eloquencia, vos so-
ys el mas eloquente del mundo.

Si cuius est protiocior, longior, uberior, oratio, si qui diu-
tius loquitur, qui longiorẽ sermonẽ habet, qui plura ver-
ba facit, is eloquẽtia possidet. si ei, qui verbosior, qui
plura effudit verba, cui laus eloquẽtia dõbetur, si verbo-
rũ in copia sita ẽ eloquẽtia, tu omnium qui vivũt eloquẽ-

Dezir
bica.

Dezir
mal.

Dezir
macho.

ELEGANCIAS DE

tissimus es, omnes mortales eloquentia anteis,
Ya se haze de dia.

Dia,

Lucescit, albescit dies, dies appetit, aduentat, adest :
crepusculum matutinum adest, Sol exoritur: tenebras fugat lux: nocti succedit dies, noctem subsequitur dies, abeunte nocte dies aduenit: lux apparet.

Dios es summa bondad, summa iusticia, clemencia, potencia. &c,

Dios.

Bonitas in Deo, iustitia, clementia, potestas, tanta est, quanta potest esse maxima: singulari Deus bonitate est, incredibili iustitia, immensa clementia, infinita potestate: is qui cuncta creauit, condidit, architectatus est, ex nihilo excitauit, formauit, finxit: is qui omnia regit, gubernat, moderatur, temperat: is qui rebus omnibus præ est, dominatur, imperat, à quo uno cuius vnus à voluntate, nutu, imperio pendent omnia: cuius potestas omnia complectitur, cuius in potestate omnia sunt, quem verentur omnia. cui parent omnia, omnium rerum auctor, creator, conditor, opifex, artifex, effector.

Quien sus pensamientos no endereça a Dios facilmente se engaña.

Qui suas ad cogitationes Deum non adhibet suis in cogitationibus non confugit ad Deum, sua consilia ad Deum non refert, cuius animus cum Deo nunquam loquitur, sepe illum fallit humana prudentia, sepe eis ad humana prudentia in fraudem, in errores inducitur, sepe labitur, aut offendit, aut errat, ab humana prudentia ductus, Aucem sequutus humanam prudentiam

prudentiam, humane prudentie ductu falsa quadat
rerum humanarum specie deceptus.

Dios fauorece a los affligidos siempre que lo
llaman.

Profugium habemus ad Deum in nostris calamita-
tibus, tranquillitas est in nostris tempestatibus,
naufragium timentibus portus est: afflictos diuina
pietas excitat, amplissima est diuina liberalitas, pat-
tet omnibus, latissimè patet, amplissimè patet, ubi-
què locorum est, nusquam non est diuina benignitas
cui non benignè facit. Deus: ecquis est, in quem Dei
benignitas non extet, qui diuinam benignitatem nõ
senserit, expertus sit re ipsa cognouerit, perspicuè ui-
derit, clarissimè perspexerit? nemo diuinam opẽ fru-
stra implorauit: praesto est, adest, opem fert, opitula-
tur, subuenit. Deus inuocantibus eum, imploratibus
eum, confugientibus ad eum.

Cosa es muy dificultosa.

Difficil.

Difficilis res est, laboriosa, non facillima, minimè fa-
cilis, difficultatis habet negotij, laboris plurimum: nõ
ea res est, quæ facile, paruo negotio, leui labore, non
magno studio possit effici, magnæ difficultatis, mul-
ti laboris, non parui negotij, nõ operis exigui, laborio-
sa, operosa, grauissima res est, in qua sudandum sit,
sustinendi labores, multum operæ ponendum, vigilã-
dum, excumbendum animo sit, non leuiter laborãdũ
studij multum: industrie plurimum sit adhiben-
dum.

Mui differētes son vuestras cosas & las mias.

ELEGANCIAS DE

**Differē
cia.**

Disimillima, diuersa in primis rerum nostrarū ratio est: meæ rationes admodum à tuis differunt, discrepant, distant, dissentiunt: multum inter res nostras interest: non idem est mearum ac tuarum rerū status, meæ rationes aliter ac tuis se habent, dissimiliter, diuerse, diuersa quadam ratione, prorsus alio modo.

No pareceys en nada a vuestro padre.

Patris tui dissimilis es: patrē non refers, non imitaris, parentis tui consuetudo in te desideratur, patrē tuo dissimilem te præbes, tua ratio à patris tui ratione longè distat: patris tui consuetudine longè discedis, non agnoscitur in te pater tuus, pater tuus in te non agnoscitur.

Vuestro hije no merece que le amen.

Digno.

Indignus est amore, ac beneuolentia filius tuus: indignus est, qui ametur, non est qui ametur: nullam virtutem possidet, nulla prædictus est arte, quæ amore conciliet, omnia prorsus animi bona omnia desiderat ornamenta, quibus beneuolentia colligitur, quæ ad colligendam, quærendam, comparandam beneuolentiam faciunt valent, spectant, apta sunt, accommodata, idonea, apposita, nihil est in filio tuo, quod homines ad illum amandum alliciat: nihil est in illo, quare diligatur: nulla arte, scientia, virtute, nulla planè commendatur, ut inire gratiam ab hominibus, adiungere sibi homines aliqua beneuolentia possit.

Dilatar.

El negocio se a dilatado hasta Enero.

In Ianua

In Ianuarium reiecta, producta, dilata, prolata, prerrogata, protracta, protrusa res est.

Procurad no me alarguen el tiempo.

Cave ne mihi spatium producat, dies proferatur, tempus prorogetur.

Vos procurays de tenerme.

Id agis, vt rem extrabas, ducas, producas, protrahas, differas, proferas, proroges, proendas, in aliud tempus reicias, protrudas, ut rem suspendas, sustineas, ut rei moram facias moram iniicias vt rei exitum moreris

Mirad no me detengan.

Vide nequid mihi ad hoc negotium temporis addat, ne tempus addatur, ne qua fiat accessio temporis, ne quid mihi temporis in hoc negotio, in hoc munere, in hac administratione prorogetur, ne fiat longior, ne ducatur longius, ne sit diuturnior haec administratio.

Proueed no me alarguen el tiempo.

Cave ne mihi spatium producat, dies proferatur, prorogetur, protrahatur, extrahatur, protendatur, fiat longior, ne res longius ducatur, ne in aliud tempus reiciatur, protrudatur, reseruetur.

Querria que fuerit des mas curioso en componer.

Velim te plus diligentie, cure, operae, industriae, Diligentie: plus diligentie ad escribendum conferri a te velim, operam navari studio maiore in scribendo cuperem: tuis in scriptis diligentiam desidero, requiro.

maioru

ELEGANCIAS DE

maiorum postulo, non scribis accuratè, non diligèter non studiosè, non ea qua opus esset, quam res postulat diligentia, minùs quam oporteat diligenter: impiger in scribendo non admodum es.

En toda cosa de cumplimiento era diligentissimo.

Erat in omni genere officij maximè omnium diligentissimus, omnis officij diligentissimus, vincebat, superabat, anteibat, antecedebat omnes, excellerebat omnes, præstabat omnibus, antecellebat omnibus diligentia: par illi, æqualis, similis, cum illo comparandus, æquandus conferendus, comparandus, componendus, in diligentia nemo fuit.

Yo os amo por lo que por mi aueys hecho y por natural disposicion de mi animo.

Dispo-
sicion.

Fit beneficijs tuis, & inductione quadam animi mei, te ut diligam.

Otro teneys en el coraçon de lo que vuestro rostro señala.

Disimu-
lar.

Vultu simulatio sustinetur, aliud vultu significatur, aliud in animo latet, non congruit animus cum vultu, dissentit animi à vultus occultat.

Soys gran Humanista.

Docto-

A pueritia floruisti artibus ijs, quæ ab humanitate nomen acceperunt.

Es buen medico.

Bene doctus est, eruditus, instructus medicæ sciētia, medendi arte, medicis litteris, sciens in primis est, peritus, intelligens, gnarus medicinæ longè processit

in medicinae scientia, nouit penitus medicinam, tenet
possidet, callet: medicinae scientiam ita est assecutus,
vt pauci, medicina scientia valet, floret, praestat, ex-
celit, medicinae doctrina, scientia, peritia, cognitione,
intelligentia, eruditione cum paucis conferendus est
inferior nemini nota ei praecclare Medicina est, pa-
tent ei, quae multos latent, ex Medica scientia, ex
medendi arte: multum hausit ex ijs libris unde ma-
nat Medicinae cognitio. Medicinae scientiam plane
complexus est, mente atque animo comprehendit, in-
genio sibi aperuit, comparauit, peperit.

Es poco docto.

Litteras plane non noueras, parum in via litterarum
processerat, litteras vix attigerat, gustauerat, litte-
ras a limine salutauerat, ex abditis litterarum fonti-
bus aut nihil, aut parum hauserat, litteris erat medio-
criter, leuiter, vulgariter, non admodum, haut satis,
haud multum eruditus, institutus, instructus, plane
perfecte, absolute, exquisita quadam ratione, excellen-
ter, egregie, praecclare literatus non erat, longe aberat
a perfecta litterarum scientia, reconditae, interiores, ex-
quisitae, singulares, egregiae in illo litterae non erant,
vulgares in illo litterae non erant.

Es muy docto,

Multae sunt in illo litterae, & eae quidem reconditae
& exquisitae.

Es cosa dudosa.

Dubium est, dubitandum est, dubitari potest, in
dubio est, est cur dubitetur, dubitationem res habet,

Docto:
poco.

Duda,

ambi

ELEGANCIAS DE

ambiguum est, in dubio versatur, in dubio positum est, in ambiguo, in ancipiti, planè non constat, non patet, non liquet, apertum nō est, perspicuum, dilucidū, dilucidè, nō patet, qui sit belli exitus futurus: de belli euentu potest ambigi: certò diuinare, conijcere, augurari, affirmare non licet, exploratum nō est, certa cōiectura, non est, indubiū vocari potest euentus belli, in dubium venire, indubitationem, adduci potest, in utramque partem iudicari de belli euentu, anceps de belli exitu, ambigua, dubia, incerta, difficilis admodū obscura, quæ obscuritatis & erroris habet multū, nō simplex, non aperta, non perspicua, parum certa diuinationo, coniectura, opinio est, coniecturā facere de belli exitu, cui licet? quid in bello casurum sit, utram in partem inclinatura victoria, nemo despicit, videt, intelligit, nouit: exitum belli certa ratio non ostendit, non promittit.

Dudoso

No se que determine.

Anceps valde sum, in ancipiti cura versor, non dispicio, non diiudico, utram in partem medem, utrū sit rectius, conducibilius, eligendum, consiliū non explico, exitum non reperio, animi pendeo, dubius sum, incertus sum: exploratum, apertum, certum non habeo: dubitatio me tenet, difficilis mihi dubitatio est, teneor implicatus, variè distrahor, in utramque partem animus inclinatur: dubia cogitatione, accipiti cura distrahor, iactator, versor, pendet animus, fluctuat, labat in consilio, nutat, non consistit, nihil habet explorati: habeo, nihil explico, nihil expedio: quid consilij capiā

capiam, ignoro: explicata, explorata capiendi consilio ratio mihi non est,

No puedo con palabras declararlo que siento en mi animo.

Declarar con palabras

Mentis cogitata, consilia, animi sensa, sensus intimos, non est ut possim enuntiare, proloqui, verbis, oratione, sermone, depromere, explicare, explanare, exprimere, afferre, enuntiare, patefacere, ostendere, exprimendis animi sensis impar oratio est, non sufficit, verba desunt, opta verba requiruntur: mentem oratio non assequitur, non aequat, exprimere satis non potest.

En la guerra ciuil, Ciceron siguió el vando de Pompeyo.

Cicero in bello ciuili Pompeium secutus est, fuit in castris Pompeij, fuit in praesidijs Pompeij, stetit à Pompeio, stetit per Pompeium, Pompeij partes defendit, fuit inter praesidia Pompeij.

Defensa

Gran pesar, y tristeza me a venido, con la carta dela muerte de vuestro padre.

Magnum mihi dolorem, grauem sollicitudinem, acerbitalis multum attulit, peperit epistola tua de interitu parentis tui: magno me dolore affecerunt epistolae tuae: valde me perturbarunt, afflixerunt, commouerunt, acerbè sum affectus litteris tuis: molestiae plurimum, doloris, sollicitudinis, acerbitalis cepi, accepi, suscepì, tuli, contraxi, bausi, legi magno cum dolore, molestissimè litteras tuas.

Descontento.

ELEGANCIA S DE

Tengo gran pesar.

Aliquid me mordet, pungit, afficit: est quiddam, quod molestius feram, sub molestè feram, in quo non nihil offendar.

Designo

Pienso en vna cosa muy importante,

Magnum quiddam specto: magni momenti, magni ponderis rem in animo voluo: præclara quædam, admodumq; sublimia suspicit, & cogitat animus meus.

Este fue mi designo.

Consilium meum hoc fuit: hoc spectavi, hoc volui: hoc secutus sum: id egi: huc retuli mea consilia, meas cogitationes: huc animum iutendi, mentem direxi, consilia contuli: huc spectavit animus meus, hic animo meo, meisq; consilijs scopus fuit,

Dia vera.

Tiempo vedra q la virtud sera estimada.

Veniet tempus, veniet illa dies, erit tempus, erit aliquando illa dies: illucescet aliquando illa dies, diem aliquando illum sol affer mortalibus: erit aliquando cum suus virtuti tribuatur honor, cum virtuti honor habeatur, cum virtus colatur, tanti æstimetur, quanti est, in honore sit, cum virtuti honores debiti persoluantur, deferatur plurimum, cum virtus magna in primis honestaq; sit, honestum locum habeat, sit inter ea, quæ prima ducuntur.

Discordamos en opiniones, mas en amistad somos muy conformes.

Discrepant sententiæ nostræ, cum tamen æque inter nos amemus, mutuus inter nos amor sit: opinio-
ne dissene

ne dissentimus, non voluntate, nostræ sententiæ non congruunt, cum animi tamen nostri in amore consentiant: non idem sensus est, non idem iudicium eadem tamen voluntas, eadem benevolentia, opinionum est inter nos dissimilitudo, non animorum: diversa sentimus, eadem tamen, volumus: animorum consensus inter nos est, opinionum dissensio.

Por discordia se an perdidit infinitas republicas.

Discordia,

Multas Respublicas civiles discordiæ perdidit, domesticæ seditioes, intestina bella, cõtrouersiæ inter ciues parti ñcõtentiones: è civilibus discordijs: contentionibus controuersijs, dissentionibus, seditioibus multarũ rerum publicarum pernicies fluxit, manauit, orta est.

Es de edad de doze años.

edad.

Annos duodecim natus est, duodecimum ætatis annum agit, ætatis annum non excessit, non egressus est, non expleuit.

Vos estays en lo mejor de vuestra edad.

Flores ætate, integra, firma, valida ætate es, ætate viges, vales, validus es, firmus es.

Gran afrenta era mentir en tiempo pasado.

Maiorum nostrorum ætate, tempestate, temporibus, quo sæculo maiores nostri vixerunt, mendacium probro maximo fuit, mendacium dicere turpissimum fuit, veritas ita colebatur, ut falsi homines pessimè audirent.

ELEGANCIAS DE

Mucho se trato deste negocio, pero no se effectuo cosa alguna.

Efecto.

Diu deliberatum, actum, consulatum est, perfecta tamen, confecta, absoluta, profligata, ad finem perducta res non est, exitum res non habuit, ad exitum non venit, perducta non est: deliberationem consecuta res non est.

No me sucedio como yo quera.

Non cecidit, ut optabam, praeter meam voluntatem contra voluntatem, contra quam volebam, secus ac volebam, euenit: exitum res habuit alienum a voluntate, minimè cum voluntate congruentem, aduersum voluntati, exitus rei, euentus rei voluntati non respondit, optatum exitum consecuta res non est, ad exitum non peruenit: res pro voluntate non successit, cupiditatem fortuna frustrata est, fefellit, delusit, irritam fecit, summa cupiditas, res planè nulla fuit sperandum euentum sortita res non est, nata non est, adpta non est.

Ala ora de agora, o mi negocio es effectuado, o esta cerca dello.

Puto rem aut iam esse aliquam, aut appropinquare: aut confectum iam aliquid, aut inibi esse arbitror ut opinio mea fert, res non abest longius, non longè ab sumus a re, longinqua res non est.

Nunca dexas tu mala vida.

Enmen-
darse.

Nemquam a vitijs animum, mentem, cogitationem abducis: numquam de vitijs non cogitas, haerent in

animo

maximo studia vitiorum, numquam tua mens ab improbis cogitationibus discedit, abducitur, auellitur, vitia semper cogitat animus tuus.

Gran fama alcançan los que emprenden grandes cosas, aunque no salgan con ellas.

Qui facinus egregium aggrediuntur, is, etiam si non succedat, laus tamen aliqua debetur, qui ad res præclaras animum adijciunt, animum adiungunt, se se applicant, sua studia conferunt, præclaris in rebus industriam suam exercent, operam ponunt, id, vel si spem fortuna frustretur, fallat, vel si spei exitus non respondeat, ut id quod velint, minus assequatur, ut quò spectant minimè perveniant, omni tamen excludendi laude non sunt, aliqua tamen eos ornari laude æquum est: magna suscipientibus, ad res egregias, nobiles, præclaras, eximias aggredientibus, vel se frustra labor suscipiatur, inanis opera sit, non planè feliciter, non prosperè, non optimè, non omninò ex animi sententia cadat, habendus tamen honor est: præclara conantes, in secundis, tertijsq; si consequi prima non liceat, consistere laus est: qui ad summam gloriam suæ vitæ cursum dirigunt, qui summa petunt, ad summa contendunt, etiam si spe frustentur, etiam si quò intenderint, non perveniant, etiam si meta non attingant, est tamen cur laudentur, non sunt omni prorsus laude summovendi, decus aliqua, mercedem voluntatis

empresa

ELEGANCIAS DE

egregia, magni, præstantis, excellentis: excelsi, erecti animi præmium ferre debent.

Mira lo que emprendes.

Etiam atque etiam vide, quantum facinus conere animaduerte quia suscipias, quid sustinere possis, quàm graui subeas onero, quantum tibi oneris imponas, quantum inaneas rem, cuius difficultatis, cuius industrie, cuius operæ sit, quàm difficile, durum, spissum, laboriosum, operosum, quantum industrie, quàm facultatem, quas vires, quos nervos, quantum roboris postulet id, quod conaris, moliris, tentans, instituis, suscipis, aggredieris.

En esto empleare todas mis fuerças.

In arcem huius causse inuadam, totis viribus, toto pectore contendam.

De gran orador es, en salçar cosas baxas, y dar lustre a las escuras.

Magni Oratoris est, humilia tollere, efferri ea, quæ iacere videntur, excitare, atque erigere, obscuris dare lucem, splendorem afferre, obscura illustrare,

Despiertate en cobrar lo que as perdido.

Ingenium intende, adhibe, confer huc, in hac unã curam: intende aciem ingenij tui, acue tuum ingenium, ut aliquam tam granis damni faciendi rationem inuas, ut quod accepisti damnum, aliqua recompensar.

No es bien ser cruel con sus hijos.

Sauire in filios, sentiam aduersus filios exerce-

emprender de
propósito.

Edadbra

re, crudeliter agere cum filiis nunquam debemas: tã
 ti esse nihil debet, ut crudeles in liberos simus, ut cru
 deles nos liberi nostri experiantur: si quid agitur cū
 filiis, crudelitas absit, nunquam crudelitati locus sit.
 Siempre me encomendays lo que yo no pue
 do hazer.

uecer se
 o boluer
 se cruel;

Soles ea mihi imponere, quæ sustinere vix possim
 ea imperas, præcipis, iubes, mandas, committis, quæ
 viris meas exuperent, quæ præstare, perficere, exe
 qui vix possim, magni negotij est, summæ difficul
 tis, operæ non exiguæ, ad exitum ea perducere, quæ
 in mandatis à te habeo: dura nimis, gravia, difficilia
 mihi imperas.

encar
 gar.

Tomad esto como si fuesse cosa mia.

Omne tibi rem, atque causam commēdo, atque
 trado: eius negotium sic velim suscipias, ut si esset
 res mea, tibi commendo, ac trado, vt gravissimè, di
 ligentissimeq; possim.

encomē
 dar.

Yo os lo encargo todo lo que puedo.

Sic tibi eum commendo, ut maiore cura, studio,
 sollicitudine animi commendare non possim: velim
 tibi persuadeas, nihil me maiore studio à te petere, ni
 hil te mihi gratius, facere posse, quam si omnibus tuis
 opibus, omni studio eum iuueris: peto à te maiorem
 in modum, vel humanitatis tuæ, vel mea causa, ut
 eum auctoritate tua, quæ plurimum valet conserua
 tum velis: ita à te peto, ut maiore studio, magi sue
 ex animo petere non possim, velim omne genus libe

ELEGANCIAS DE

ralitatis, quod & ab humanitate, & potestate tua
 proficisci poterit non modò re, sed etiã verbis, vultu
 deniq; ex primas: vchementer te rogo, ut cures,
 ut ex hac commendatione mihi quàm maximas, quã
 primam, quàm sæpißimè gratias agat: velim eum
 omnibus tuis officijs, atq; omni liberalitate tueare:
 si me tanti facis, quanti & ipse existimat: & ego
 sentio, cures, quam primùm intelligam, hanc meam
 commendationem tantum illi utilitatis attulisse,
 quantum & ipse sperauerit, nec ego dubitarim: ve-
 lim eum quàm honorificentissimè pro tua natura,
 & quàm liberalissimè tractes: velim eum quàm li-
 beralissimè complectare, maximo pere ut meum ami-
 cum, & ut tua dignum amicitia tibi commendo: ve-
 hementer mihi gratum erit, si eum humanitate tua,
 quæ est singularis, comprehenderis: sic tibi eum com-
 mendo, ut neque maiore studio quemquam, neque iu-
 storibus de causis commendare possim: gratissimum
 mihi feceris, si huic commendationi meæ tantum tri-
 bueris, quantum cui tribuisti plurimum, id est, si
 eum quam maximè, quibuscumq; rebus boneste ac
 pro tua dignitate poteris, iuueris, atq; ornaveris: pe-
 ro à te maiorem in modum, ut ei omnibus in rebus,
 quantum tua dignitas, fide sq; patietur, commodes:
 cures, ut is intelligat hanc meam commendationem
 maximo sibi apud te & adiumento, & ornamen-
 to fuisse: si alla mea apud te commendatio valuit
 (multas autem valuisse plurimum scio) hac ut

valeat, rogo: maiorem in modum à te peto, ut cum
 omnes meos equè ac tuos pro nostra necessitudine
 obseruare debeas: hunc in primis ita in tuam fidem
 recipias, ut ipse intelligat nullam rem sibi maiori
 usui, aut ornamento, quàm meam commendationem
 esse potuisse: cum, si me diligis, eo numero cura ut
 habeas, quo me ipsum, hanc commendationem,
 quam ijs litteris consignari volui, scito esse omnium,
 grauissimam: eum si tibi commendabo verbis ijs qui-
 bus, cum diligentissimè quid agimus, uti solemus,
 vix tamen satisfecisse mihi videar, genere commen-
 dationis mirifico, eoq; planè, quòd si ex intima arte,
 intimoq; ex animo depromptum, usum me putato,
 commendo tibi eum non vulgariter, sed ita prorsus:
 ut quos diligentissimè, valdeq; ex animo soleo, quan-
 ti apud te sum, tantum valere apud te commenda-
 tionem, meam ef- fice ut inteljigat, cum tibi com-
 mendo ea commendatione quæ potest esse diligen-
 tissima.

Reprehendes le sin culpa.

Accusas culpas immerentem, expertem cul-
 pa, vacuum à culpa, remotum à culpa dam-
 nas, in iudicium vocas, reum facis, persequeris, vi-
 tio tribuis, vitio vertis, fraudi das immerenti, ei
 qui culpam non commisit, culpæ sibi conscius
 non est, conferens culpam in expertem criminis,
 in fontem, immerentem, innoxium exagitas,

En cul-
 par.

ELEGANCIAS DE

In culpam vocas, adducis: iniuste, sine causa, iniuriâ immerito, contra quam ius est.

Causaraos gran odio.

enemis -
tad

Graues suscipies inimicitias, subibis, adiuvis venies ad inimicitias: graue odiû aduersus te cõcitabis, grandes tibi erunt inimicitie, odiû subibis acerbissimum habebis qui tibi vehementer infensi sint: incurres in odium capitale. excitabitur odium aduersus te, creabitur, in odium venies: odium suscipies: odium in te conuertes.

Boluimos en amistad.

Inimicitias deposuimus: in gratiam redijmus: reconciliati sumus: odi admissimus, abiiecimus, deposuimus.

Enojado esta conmigo.

Æquissimus mihi non est: paullo iniquior in me, iniquiore animo erga me, animo est in me non satis æquo.

Adolescio de mucho estudiar.

enfermo

Ægrotabat ex labore studiorum; iacebat ob studiorum labores: morbo languebat ex intemperantia studiorum, malè se habebat, inciderat in morbum, quòd ei studiorum modus esset nullus, quia minime sibi parceret in studijs, affectus grauitè est, valetudine utitur aduersa, decumbit oppressus morbo, laborat morbo, valet pessime ex nimia studiorum consuetudine, ex immoderato usu.

Luego que entendio como le auian engañado

ñado, quiso matarse.

Vbi se fraudatum, in fraudem inductum. fraude circumuentum, irretitum, captum, deceptum fictis verbis inductum, fallacijs à veritate abductum sensit, intellexit, vidit, cognouit: ubi fraus illi patuit, manifestæ fallatiæ fuerunt, patefactus dolus, ipse sibi manus afferre conatur est, voluntariam sibi mortem inferre, consciscere, voluntaria morte vita abrumpere.

engañar

Pues iabeys mi condicion no aueys de creer que os engaño.

Cum ingenium meum te perspexeris, cognoueris, expertus sis, usu perspectum habeas, ipsa re cognitum, nihil in me insidiosum, aut fallax debes abnoscere: abesse me ab omni dolo, omniq; fraude, minime dolosum, astutum, insidiosum, fraudulentum, ne ceteris fraudibus, parandis dolis, struendis insidijs assuetum, sinceri animi, simplicis ingenij, a partæ voluntatis, recta mentis. alienum ab arte simulandi, fraudandi, fallendi, decipiendi.

Engaño

Muchas vezes la cara engaña.

Fallit vultus, mentitur, fraudem facit, in fraudem inducit, decipit, dissentit animus à vultu, non concenit animus cum vultu: index animi verus non est vultus, falsa vultus imagine, ficta specie dissimulatur animus: aliud vultus præferit, aliud animus celat, occultat, tegit, aliud in animo latet: tegit animum vultus: mendax vultus est, latet animus in vultu, vultu quasi velo, aut involucre animus obtegatur,

engañar

ELEGANCIAS DE

atq; obtenditur, veram imaginem animi vultus non
præfert: sensus animi cum specie vultus minimè con-
gruit, minime consentit,

Sino quitas del comer, engordaras dema-
siado.

**Engor-
dar.**

Nisi cibo parcas, à cibo abstineas, cibum minuas,
de cibo detrahas, tibi temperes, modereris in cibus, ni-
si cibo partiùs utare, pinguior euades, quam satis est,
nimium pinguesces, nimiam pinguedinem indues, le-
nior fies, obestior fies, nimia pinguedine laborabis.

En grande manera.

**En gran
de mane-
ra.**

Valde, maximè, magnopere, maximopere, vehemè-
ter, admodum, etiam atq; etiam, non mediocriter, nō
parum, in primis, præcipue.

Principalmente.

Summè, vehementer, valde, magnopere, etiam atq;
etiam maximè, mirè, mirificè, incredibiliter, singula-
riter, unicè, egregiè, insigniter, cum primis, in primis
præcipuè, apprimè, admodum maiorem in modum,
mirum in modum, mirandum in modum, supra mo-
dum, extra modum, oppido, eximiè, maximè, pere, nō
vulgariter, non mediocriter, non minimè, non ad alio-
rum exemplum, non est communi consuetudine,
non ut solet, non ut mos est, non more, non ordine,
non aliorum exemplo, extra morem, extra ordinem,
præter exemplum, sic, ut nihil magis, nihil supra, ni-
hil, ultra nihil tale, nihil ad illud, ut conferri, nihil
possit,

possit, simile par, equale, eiusmodi, eius generis nihil sit.

Tu me hazes colerico aunque no lo soy de naturaleza.

Stomachum mihi facis, bilem commoues: inducis me, impellis, incitas ad iram, facis ut irascar, ut ira commouear, afficiar, corripiar, ut exardescam, ut exardeam, ut ira flagrem: & sine quaquam iracundus homo natura sum, non procliuus, pronus, propensus, inclinatus ad iram, non irae deditus. non is, qui ad iram facile labar, sum alienus, longe remotus ab ira, quamquam iuris in me parum habet ira, minimè mihi dominatur ira, non admodum ad iram propendeo, inclino, ab ira longe absum,

Enojo.

Qualquier cosa que haras con colera te sera atrentosa.

Quidquid ages iracundè, iratus, in ira, cum ira, irato animo, animo ira commoto, ira affecto, ira agitato, commotus ira, adductus, inductus, impulsus, incitatus, actus, accensus, inflamatus, iracundie ut compulsus, turpiter ages, tua cum infamia, ignominia, tuo cum dedecore, turpi te macula inquinabis, labe inficias, dedecus infamie turpis nota consequitur, Enojò a muchos tu gran gatto.

Insidiosa est apud omnes bonus tua largitio inuidiam tibi parit: inuidie tibi est ista largitio, ledit

ELEGANCIAS DE

animus bonorum, tua largitione grauius afficiuntur bonorum animi, largitione alienas à te bonorum animos.

enojose
mucho.

Exarsit iracundia uehementi: exarsit uehementer, excanduit, commotus est, incensus, inflammatus ira uehementi, furere cepit: furor illum inuasit.
No e sentido mayor enojo, o pefar.

Ex omnibus iniurijs, quas in me contulit, coniecit quibus me affecit, vexauit, exagitauit, infectatus est nulla mihi fuit grauior, nulla me grauius affecit, grauiorem nullam sensi, grauius nullam tuli, quam cum amici mei dedecus, ignominiam, de honestamentum per summan iniuriam, nefandumq; scelus quesuit, infamiam amico meo machinatus est.

Enseñad a vuestro hijo que sea tal como vos.

enseñar.

Filium tuum imitatione tui uelim erudias: iisdem studijs, quibus ipse excellis imbuatur, eat filius tuus iisdem itineribus, quibus ipse ad summam scientie gloriam peruenisti.

entēder.

E entendido lo que de mi auceys hablado.

Perlatus est, delatus est, ad me tuus de me sermo.
Han me lo dicho.

Allatum est ad me.

Este fue mi designo.

Cōsiliū meū hoc fuit: hoc spectauit: hoc uolui: id egi.

Aunque no lo declaro, por vuestro padre lo digo.

Patrem tuum nutu, significationeque appello.

En todo tiene gracia.

en todo
tiene gra-
cia.

Aptissimus est ad omnes res, nemo est illo com-
modior, aut aptior: in omni re, in omni iudicio elegan-
tissimus est, egregio iudicio perpolitus: summa est
in illo ingenij suavis & elegantia: nihil agit non
apte, non commodè, non eleganter, non lautè, non ve-
nustè, non lapidè, non egregie: lepores habet, elegan-
tiam, lautitiam, venustatem in omni re, quidquid
agit, cum lepore agit, cum elegantia, sic, ut gratiam
ab omnibus ineat, ut aptior, accommodatior, idoneus,
magis videtur venio, propriè factus à natura videat-
ur ad omnes res, natus ad omnia, appositum quidam
possidet ad omnes res.

Entretened el negocio.

entrete-
ner.

Rem sustine, suspende, quod licet: moram inter-
pone, rem ducas, producas, proroges, protrahas.

Conosco que me e cansado en vano.

Nunc me sentio frustra elaborasse, inanem laborem
suscepisse, spes meas infirmis, & labantibus funda-
mentis esse nixas, me ducem, habuisse, ducè secutum
esse, incertam certaq; spem arido solo, infructuoso cã-
po, arenae semina commisisse: mandasse: impruden-
tiam consilij mei exitus rei mihi declarat: spe sum
deceptus, ductus sum inani studio: laterè lani: operã
malè posui: oleum & operam perdidit: studium inuti-
liter consumpsi, locavi, posui.

Sino te diuertes de tu buen entendimien

en vano.

ELEGANCIAS V D E

to no erraras.

Errar.

Tuo consilio si uteris, te ipsum si audies, ipse tibi si optemperaueris, morem gesseris, obsecutus fueris, nihil errabis, nihil contra rem tuam, nihil a tuis rationibus alienum commites: non laberis, non offendes non recideris, nullam offensionem: nullum casum, aut errorem timebis, sapienter statues, recte iudicabis, optimam rationem inibis.

Al reues me a salido.

Spes me fefellit, opinione sum deceptus: falsa me spes aluit, falsa laetavit opinio.

No solamente os amo por las mercedes que me aueyshecho mas por aueros escogido por amigo.

Escoger

Diligo te beneficio quidem tuo prouocatus, sed in dicio etiam incitatus meo: meus in te amor ex iudicio fluxit: meum de te iudicium consecutos amor est: mea de tuis virtutibus opinio beneuolentiam peperit contuli me ad te amandum, qui te dignum amore iudico, quoniam amabilis es: es, es, qui amandus uideare.

Bien aueys escogido en daros a letras.

Optimam partem elegisti, sapienter vitam instituisti, rectum cursum cepisti, optimo iudicio usus es, sapienter iudicasti, cum te ad ingeniarum artium studia contulisti,

He determinado, o escogido sufrir antes qualquiera cosa, que boluer a tras.

Statui, decreui, hoc mihi proposui, hoc delibe

raui, consilium hoc cepi, quiduis potius perpeti, quam susceptam rem abicere, ab incepto desistere, institutum omitere.

Es fuerçate lo possibile, en que no pierdas tu honra.

Da operam diligenter, enitere, conare, omni studio contende, omnibus viribus: intende omnes nervos, incumbe toto pectore, elabora quantum in te est, studium adhibe quantum potes, confer huc omnia tua studia, omnem operam & industriam, age hoc quam diligenter potes: ne quam tuus honor iacturam faciat, ne quod ferat detrimentum, ne quam iniuriam accipiat ne qua labe inficiatur, ne quam labem, aut maculam suscipiat, contrahat.

Esforçarse.

Por que les days oreja.

Cur ad istorum sermonem aures tuæ patent? cur horum sermonibus aures præbes, cur hi tuis auribus, vtuntur æquissimis? cur te tam facilem habent in audiendo? cur tantam audiendi molestiam aures tuæ sustinent?

Escuchar.

Si he hablado del, escusame su mala vida.

Si paullò in eum liberiùs inuectus sum, vindicabit me personæ turpitude,

Escusar.

Menester es que figas la virtud, si quieres parescer a los tuyos.

Si tuorum maiorum laudibus respondere, si maiores tuos referre vis, cupis imitari, si te dignum maioribus tuis præbere studeas? vt ad virtutem, in

Es menester.

ELEGANCIAS DE

Virtutem incumbas, ad virtutem studia tua conferas, opus est, nouari à te operam virtuti oportet: debes virtutem colere, tui muneris, tui officij, tuarum partium est; non potes non virtuti operam dare, non licet tibi virtutem negligere: hoc ad te pertinet, in te conuenit, à te postulat, atque adeò, tanquam debita res igitur.

Son algunos de animo tan flaco que de nada se espantan.

Multos ita pusilli, infirmi; animi videas, inuenias, qui ad omnes casus extimescant, pertimescant, timeant, metuant, terreantur, deterreantur, perterreantur, timore commoueantur, metu perturbentur, afficiantur, timorem suscipiant: multos ob infirmitatem, imbecillitatem, tenuitatem animi, quilibet casus terret, deterret, perterret, perterre facit, metu afficit, perturbat, in timorem conijcit, ad timorem impellit.

Parece que el negocio va bien.

Hoc videor mihi esse consecutus, ut optimam spem habere, optimè sperare, optima spe niti possimus, eò rem perduxisse mihi videor, ut eventum sperare quam secundissimum liceat: rem, ut opinior, ita constitui, in eo statu collocaui, in eum statum adduxi, ira composui, atque conformavi, nihil ut aduersum timere, nihil contra voluntatem. omnia secunda, qualia volumus, ex nostra voluntate, ex animi sententia sperare possimus: iacta sunt à nobis fundamenta

espantar
se.

esperan-
ça,

rei, sic inquam, ut certa prope modum in spe reliqua sint.

Confio de veros hombre de gran virtud.

Spem affers eximiam summæ virtutis, facis ut me summam in spem eximiæ virtutis: facis ut sperē de tua virtute, eaq̄ minimè vulgari: inclinatur animus meus: à te videlicet impulsus, ad optimam spem tuæ virtutis eximiæ: es tu quidem apud me in egregia spe virtutis propè singularis.

Mi esperança fue falsa.

Spes me fefellit: frustrata est, decepit, delusit, spem meam non is, quem volebam, exitus est consecutus, non successit, ut sperabam: non processit ex animi sententia: aliter ac sperabam contigit, accidit, euenit: exitum res habuit contra spem, alienum à spe: inanem fuisse meam spem, exitus rei declarat.

Perdido an la esperança.

Ex magna spe deturbati, de iecti, detrusi, de pulsi iacent: ex alta spe deciderunt: spem illam, quam susceperant, abiecerunt, deposuerunt, omiserunt, spe non tenentur ut antea, non aluntur? non eos, quæ antea spes tenet, pascit, alit, spes iam omnis abiit, discessit, euauit, nulla prorsus iam est, firma se niti spe putabant, ea quam sit imbecilla, nunc intelligunt.

No veo causa por donde ayays de esperar.

Non video cur speres, quare, quamobrem, quæ causa: qua de causa, quam ob causam, qua ratione addu-

ELEGANCIAS DE

Etus, qua cōmotus caussa, quo impulsus argumento: quæ te ratio, quid rationibus banc sp̄e adduxit, impulit cur in banc sp̄em venisti? quam rationē fecutus es quæ te duxit, aut hortata spes est? quit effecit, vt sperares? tuæ sp̄i caussam ignorare me confiteor, sp̄i tuæ caussa me præterit, fugit, mibi quidem aperta, perspicua, manifesta, nota, satis clara non est, perobscura apud me est, explorata mibi nō est, obscuritatis apud me habet plurimum.

Esperar.

Gran premio han de esperar los que viué bien.

Præmiorum spe magno, admodumq; firmaniti, possunt ij, quorum vita cū virtute traducitur: egregia præmia pro certo expectare, sine dubio sibi pollicerē plane, sperare licet ijs, qui virtutem colunt, qui recte: atq; honeste & cum virtute vitam agunt, peragunt, ducunt, traducunt: viuunt: magna sunt recte agentibus præmia constituta, proposita, summa recte agentes maneant præmia: certum fructum boni colligente, capient, percipient forent suæ virtutis: probitatis officii optimorum consiliorum, atq; factorum: mercedem actionum suarum expectare certissimam possunt, qui virtutem in vita primam habuerūt, quibus in vita virtus fuit antiquissima.

Espero que con vnestra Concordia ven
ceremos,

In vestra concordia spem maximam pono victorie, ex vestra concordia victoriam spero: vestra concordia victorie mihi spem affer, victoriam: ut spero, pro mea quidem spe: quantum quidem spero, nisi me spes fallit, ut animus meus auguratur, quemadmodum ispe mihi pollicor, victoriam pariet, afferet vestrae concordiae fructus, nisi mea spes infirma prorsus est, erit victoria.

Por su virtud a alcançado ser ser franco de sisa, o alcauala.

Virtute sua consecutus est, nihil ut publice penderet fructum ut nullum publice penderet: ut vectigalis non esset, ut esset immunis, ut eorum numero, qui publice aliquid pendunt, eximeretur, nihil ut publicè solueret, ut esset expers eorum onerum, quae publicè imponuntur: ut nullam pecuniam in commune conferret, ut publicis oneribus vacaret, tributum ut non esset, tributum ut nullum conferret.

esento, o
privilegiado.

Debelitado tengo el estomago,

Stomachus languet infirmus est, male se habet: stomachi virtus iacet, languet, debilitata est, imbecilla: imminuta, nulla prorsus, minime ad concoquendum apta languenti stomacho sum. infirmo imbecillo, male constituto: stomacho non vtor optime: stomachus laborat, non est, qualem digerendi ratio requirit, qualem optima valetudo postulat.

estomago gaitado.

ELEGANCIAS DE

Estrope
çar.

Quien ay quien no yerre en esta vida.

*Quis est, qui non offendat, non labatur intan dif-
ficili, tamq̃ lubrica rerum humanarum via? cui ti-
menda offensus non est? cui nam effugere, ac vitare
offensionem licet? quis ad offensionem præstare sibi
quidam possit?*

Nunca te hartaras de estudiar.

estudiar
mucho.

*Numquam non legis, assidue, omnibus horis diu no-
cturnq̃, noctem cum die legendo coniungis, belluo libro-
rum es, tua legendi sitis numquam extinguitur, sa-
tiatur, expletur, totus in studijs es, literis omnibus de-
ditus es, numquam studia intermittis, numquam te
se iungis à studio, libros de manibus numquam de-
ponis, libros assidue in manibus habes, tractas, euol-
vis, lectitas, legendo conteris: modum in studijs non
tenes, non retines, non seruas, nullam agnoscis, im-
moderate legis, non infra modum, sed supra modum
sunt studia tua: nimium te studijs dedisti: nimium
in studijs operæ cõsumis, nimius est in studijs: vsum
studiorum numquam dimittis.*

Yo solamente leo a Ciceron

*Vni Ciceroni meum studium dicavi: ad vnum Ci-
ceronem meam operam contuli: meum in vno Cicero-
ne studium pono, consumo, colloco: vni Ciceroni ope-
ram do: vnus me Cicero delectat: capit, tenet vnus
mibi placet, vnius animum meum lectio pascit, vni
meam operam, mea studia: meas vigilias, dedi, tradi-
di, ad duxi, perpetuo dicatas esse volo.*

Desde niño me he ocupado en esto.

Huic

Huic me doctrinae a pueritia dedi, hanc me a puero doctrina delectavit, hanc ego doctrinam, hanc studiorum rationem, hanc studiorum genus ab ineunte aetate sum secutus, meam operam ad haec studia iam inde a puero contuli, in hoc studiorum genere consupsi collocavi, his dedi studiis, haec studia a primis annis colui: huic literarum genere a teneris annis deuinctus fui: incubui puer in haec studia,

De cada dia se me enciende mas el desseo de estudiar.

Studium quotidie magis ingrauescit: quotidie magis cupiditate studiorum incendor, meam studiorum cupiditatem dies auget, tantum ab est, ut meum studium dies immixuat, ut etiam augeat: incitor ad studia, quotidie magis studia complector, in studia incumbo: plus cotidie opera in studiis pono literis, quotidie magis utor. studiorum amore consuetudine: usu, magis magisque capior in dies singulos.

Querria que tu estudiales Philosophia.

Velim te ad eius scientiae studium adiungas, unde nascitur atque alitur moderatio vitae, unde recta viuendi ratio, atque omnis ordo manat: velim te ad Philosophiam conferas, tuum studium applices: velim Philosophiam complectaris, Philosophiae te dedas, tuam operam tradas, tuum studium dices.

Yo he començado de velar. o estudiar de noche.

Vigilare de nocte, noctu: per noctem, studiorum causa cepi, nocturnas vigilias, diurnum ad studium

ELEGANCIAS DE

cepi adiungere: diurno cum studio coniungere, ad studia iam etiam aliquantum noctis assumo,

Fienso que me dexare de estudiar.

Multam litteris salutem dicere in animo est: prorsus abicere, studia cogito, seiungere me ponitus, a studijs, vsum studiorum in perpetuum dimittere, minime de studijs in posterum laborare, meam operam meum tempus, incam in dustriam a studijs aliò traducere, transferre, conferre.

Boluerè a estudiar como folia.

Ad nostra me studia referam: literarum studia repetam, deddam estudijs operas intermissas ad studiorum consuetudinem atque vsum redibo: pristina studia reuocabo, rursus ad studia me conferam: reuocabo me ad industriam, intermissa studia repetam.

Tiempo es de Vacaciones, y de afloxarvn poco los estudios,

Feriarì licet a studijs: postulat tempus, vt studia intermittantur: tempus fert, vt studiorum vsum parumper demittatur, de ponere aliquanti per studiorum onus licet: omittere studia, leuare animum onere studiorum bonestè possumus: licet animum à studijs abducere: vacatio datur à studiis, feria studiorum concedantur.

En todo tiempo es prouechoso el estudiar.

Studia nunquam non profunt, non utilia sunt, non utilitatem parunt, non emolumento sunt, non

fructum ferunt, studiorum utilitatem dies non imminuit, non terminatur spatio temporis, non definitur vlla die: perpetua est, eadem est in omni tempore vitæ pars, studiorum utilitas, studiis secundæ res ornantur, aduersæ adiuantur, a studiis delectatio petitur in secunda fortuna salus in aduersa studiorum tractatio nunquam non utilis, nunquam est infructuose: habent studia quò inueniuntur in omni vita in omni fortuna, in omni loco, Ecquando studiis non iuuamur? Ecquæ dies utilitatē studiorum extinguit aut imminuit? de studiorum utilitate nihil hominū iniuria, nihil ne dies quidem ipsa de trahit,

Con liberalidad en falçaras tu fama.

en falçar.

Tuum nomen liberalitate extolles, efferes: tuam laudem excelfo, sublimiq̃, in loco, atque in illustri quadam specula liberalitas constituet, collocabit: ad summam laudem, ad summa, ducem secutus liberalitatem, ducem, duce liberalitate peruenies,

Pocos eran los soldados de Cesar, mas el esfuerço mucho.

Genere potius quam numero: firmum exercitum habeat Cesar, frequentes admodum Cesaris copiae non erat, sed fortitudine præstabat, erat in castris Cesaris virtus, multitudo non erat non multum copia, frequentia, numero sed eorum virtute, robore, fortitudine, animi præstantia, corporis viribus valebat Cesar: numero exigus erat

exercito

ELEGANCIAS DE

Cæsaris exercitus, firmitate amplissimus.

Toda la gente de a Cauallo quedo muer
ta.

Omnes equitum turmæ occidione occisæ, cæsæ, concisæ, trucidatæ, obtruncatæ, profligatæ sunt.

Es hombre muy experimentado.

experiẽ
cia.

*Homo in rebus admodum versatus, magno rerum
usu, in rebus agendis exercitatus.*

Has que se conozca tu experiẽcia en hablar
en el senado.

*Fac inconueniendis Senatoribus tuum studium
extent. imprensandis, appellandis, rogandis Senato-
ribus: adhibe studium ac diligentiam quàm licet ma-
ximam age diligenter cum Senatoribus.*

Poco platico soys.

*Rudis es, ab usu rerum imperitus, experientia ca-
res: usum rerum ignoras, non satis es in tractandis re-
bus versatus,*

Muy platico en la republica.

*Vir clarissimus, spectantissimus, & in Repu. maxi-
mis, grauissimisq; causis cognitus, atq; imprimis pro-
batus: homo valde honoratus, multæ extimationis &
auctoritatis, cui plurimum tribuitur, cuius est graui-
ssima auctoritas, cuius sententia ac voluntas pondus
habet: peritus administrandæ Reip. gnarus ac sciens
tractandæ Reip. non parum versatus in publica re:
minime omnium peregrinus in Rep. omnes Reip. par-
tes optimè teneus, minime omnium rudis in Rep.*

Platico, o experimentado, en sobornar.

PAULO MANVICIO. 61

Ambis, prensas, nullum in prensando studium, nullum officium pratermitis: tan prensas diligenter quam qui maxime: tua est diligentissima prensatio, in ambiendis hominibus nemo est vno te diligentior, nemo aptior, sed vereor, ne non succedat exitus, ne te fallat, spe ne frustreris, ne secus accidet, ne non ex animi tui sententia procedat, succedat, cōtingat, eueniat.

De gran pefar enloquecio.

Ita insanit vi doloris, vt mentem rectam, animi sensum, rationem nunquam receperit, in perpetuum a miserit insanie morbo ita est affectus: immorbum insanie ita incidit, vt nunquam postea conualuerit, vt furorem nunquam de posuerit vt bonam mentem nunquam vocaberit, vt a fur ore, a dementia nunquam se ad sanitatem retulerit, ita discessit a mente, ita mentem perdidit, vt illum nemo postea ratione præditum viderit.

enloquecer.

Gran consuelo sentireys si rebolueys en vuestra memoria lo que a otros como a vos e acaescido.

Si qua tui similibus viris in omni ætate acciderint isto tuo, tristissimo tempore colliges immemoriã rediges, reuocabis, mente comprehenderis, tecum reputabis, in animo volues, ipse tecum examinabis admodum iuuari te senties, non leue solatium capies, hec te valde cogitatio sustentabit in hac tua tam graui, tam aduersa, tan misera, plane desperata fortu

estado.

ELEGANCIAS DE

fortuna: in hac non solum aduersa, verum penitus euersa fortuna: in tantis miseris in tam misero reru statu tam miseris: temporibus: in ista, qualens nemo vnquam sensit, infelicitate, nunc dum res tuæ pessime se habent, pessimo loco sunt, dum tecum pessime agitur dum tibi pessimè cum fortuna conuenit, dum tuæ fortunæ planè perditæ, ac nullæ sunt, dum te præmit infensa fortuna, dum te modis omnibus fortuna vexat, tibi negotium exhibet, molesta es grauis est, dum te suis viribus opugnandum machinas adhibet: atq; admouet.

El negocio esta en este punto.

In hoc statu res est, rei status hic est: res ita se habet: ita res habet: eiusmodi res est: hac in re sunt, in causa sunt, hoc loco res est,

De otra suerte van oy mis cosas que antes.

Alia mea ratio est, diuersa mea ratio est, meæ res: alio loco sunt, non eadem mea ratio est: aliter se habent res meæ: nihil simile, nulla similitudo: quid simile: nihil habent res similitudinis, dissimilitudo magna, diuersa omnia, dissimilia, prorsus, alia.

Al tiempo que mas auia des de medrar, os an destruydo los contrarios.

Qui tempore florere debebas, debuit illustrior esse tua laus, altius ascendere, plus consequi dignitatis, maio rem obtinere existimationem, præstan

stantiore esse loco, plus habere auctoritatis honestior
 esse, clarior esse, maior ac prestantior haberi debuisti: tum te tuorum inimicorum afflixit iniuria, perdidit, euertit omnibus fortunis, oppressit, ad exitium detrussit, impulit: non modo è numero viventium, set planè infra mortuorum conditionem amandauit.

Vuestras cosas van como las mias.

Rerum mearum imaginem video in rebus tuis: planè res meas in tuis agnosco: res tuas nihil à meis intelligo differre, nihil discrepare, congruunt restuæ cum mei, rerum nostrarum eadem ratio est, nulla dissimilitudo, qui tuas res intuetur, meas, intueri se dicet: tuæ res nihil differunt à meis, inter res nostras nihil interest, nihil est, quo res tuæ differant à meis. Poco se me da que no me estimeys, o tenga ys en nada.

Facile patior te ità de me sentire, existimare, opinari, tuum hunc esse de me sensum, contemptum tuam de me opinionem, sententiam, iudicium tuam de me sententiam innanem prorsus leuemque duco, parui est apud me tua de me sententia.

È laminad en vosotros mismos la incōstancia dela fortuna.

Intendite animos vestros, ipsi vobiscum consuli examine, inite consilia cum animis vestris, & quæ sit fortunæ vicissitudo, quæ mutatio, qui fluctus rerū humanarum, quam varia tempestate iactetur humanam vitam, cogitate, animaduertite, attendite,

ELEGANCIAS DE

*xamine, perpendite, cum ratione, tamquam equis
malance, diligenter aestimate,*

F

*Sō tan importantes mis cartas q̄ no oso fiar
las sino a persona conocida.*

fiar car-
tas.

*Eiusmodi sunt, eius generis: eius momenti mæ,
litteræ vt eas nun audeam temere comitere: nō eius
generis, non eiusmodi sunt mæ litteræ, vt eas audeā
temere credere.*

Muy fuera de tiempo bolueys.

fuera de
tiempo.

*In alienum tempus cadit reditus tuus, non redis
oportune: alieno tempore reuertes: reuertende ma-
turitas nondum aderat, non erat: cur hoc tempore tu
um reditum minime tempus postulat, ratio temporis
improbat: ac dissuadet: minime conuenit cum tēpore
tua reuersio, si temporis rationem spectasses: redeūdi
consilium non cepisses aut susceptum abicisses, im-
probasses, vituperasses, reprehendisses, damnasses, im-
petum absurdum, auersum a ratione, plane stultum
iudicasses.*

Funda-
mento
bueno.

Buen principio has hecho de tu vida.

*Optimum cursum cepisti, rationem præclaram,
iniuisti, optimam partem elegisti, sapienter vitam in-
stituiisti, cum te Deo addixisti.*

facilmen-
te.

Facilmente sin trabajo,

*Facile, non difficulter, non laborioso, paruo nego-
tio, satis leuiter, qui sapientia valet, fortunæ resistit
sapienti facile est: non difficile non laboriosum, opero-
sum non est, negotij nihil est difficultatis, non est, la-
boris*

boris non est, difficilis operæ non est impetum fortuna
 næ sustinere, tueri se ab iniurijs fortunæ,

Mentira es essa,

falso.

Quid quid dicis falsum est: minime verum alienum
 seiunctum a veritate, abest a vero, aduersatus veri-
 tati, mendacium est, falsa est omnis oratio tua: quid
 quid loqueris: falso loqueris.

Cada vno es obligado a buscar buena fa-
 ma.

Fama.

Id est vnicuique optandum, vt bene audiat, bene
 vt ei dicatur, honestam famam, egregium nomen, bo-
 nam apud homines opinionem consequatur, vt eius
 nomen diuulget, peruulget, circumferat: circumgef-
 tet, per orbem terrarum dissipet, ad vltimas terrarū
 partes, ad vltimas terras peruehat: vt eius nomē fa-
 ma celebretur, omnium sermonibus extollatur, sit
 in ore omniū vt nominis fama ad extremas terras
 peruadat, perueniat.

Si hazes como hasta oy, conseruaras tu bue-
 na fama.

Si tuam consuetudinem tueberis, si, vt institui-
 sti, perges, optima consequetur fama, hominum exi-
 stimatis, præmium feres famam.

No ay hombre que tenga mas fama que
 vos.

Tua virtute: & magnitudine animi nihil est no-
 bilius singularis in te laus ob tuam virtutem atque
 animi præstantiam conferetur, maiorem aut virtu-
 tis, aut præstantis animi opinionem apud homines
 plus

ELEGANCIAS DE

plus fame consecutus est nemo.

Si acabays los libros que aueys començado dexareys perpetua memoria.

Si tua scripta ad exitum perduces, perficies conficies, absolues, si tuis scriptis finem impones, extremam manum impones, perpetua erit, eterna, immortalis tua fama, numquam deficiet, consenescet, peribit, obsecurabitur, extinguetur, delebitur, nulla dies tuam famam terminabit, nullum temporis spatium circumscribet, nulla vetustas corrumpet: vigebit in omnes annos tua fama: omnis te posteritas cognoscat, tuas laudes excipiet, ac tuebitur, nomen tuum immortalitati commedabis, immortalitate donabis, immortalitatis premia consequeris, non simul cum corpore tuum nomen mors extinguet, delebit, auferet: tuum nomen ab interitu vindicabis, in hominum memoria retinebis, aeterna laude illustrabit, decorabis, afficies, ornabis, de te posteritas omnis & audiet & loquetur.

Es muy familiar mio.

Familiar

Summus mihi cum eo intercedit usus, summa familiaritas, arctissima necessitudine coniuncti sumus, vinculis artissime familiaritatis adstricti sumus: vtor eo, isque me vicissim, valde familiaritate: nihil est nostra familiaritate coniunctius, alter alteri familiarè admodum sumus: mutua est inter nos, eaque summa familiaritas,

Somos amigos de mucho tiempo.

familiaridad.

Multos annos vtor eo valde familiariter, magna mihi cum illo familiaritas, usus, familiaris consuetudo

do

do intercedit, mihi est familiaritate cōiunctissimus, nihil est nostra familiaritate cōiunctius, eo sic vtor vt nec familiarius vllō, nec libentius: quotidiana mihi cum eo consuetudo est: ita mihi familiaris est, ut nihil esse possit coniuētius: magno mihi familiaritatis usu coniuētus est, obstrictus est: amicitia nostra summam ad familiaritatem peruenit.

Vos teneys que sudar si esto emprendeys.

Si hoc suscipis, sumis, aggredieris, negotij multum habebis, feres laboris plurimum, rem difficilem, grauem, laboriosam, operosam, molestā in primis ac duram senties, experieris, cognosces, valde tibi erit elaborandum, magnus in te labor, graue onus incumbet oneris multum, laboris, molestiæ sustinebis.

fatigarse

De gran fatiga e salido.

Perfectus sum labore grauissimo, leuatus sum, liberatus, exolutus, exemptus, labori finis impositus est, labor ad finem peruenit, terminatus est iam: me non urget, non premit, non vexat labor: labori grauissimo quies aliquando successit.

Mucho os fatigays en las letras.

Nimis elaboras, in vigilias, sudas, exerces te nimis immoderatè, supra modum, intēperanter in studijs: nimiūm laboriosè studia tractas, colis, exerces: sustines laboris plus, quā̄m satis est, in studijs exercēdis: sic elaboras in studijs, vt vires tuas inminuas, consumas, ex haurias debilites, infirmes, affligas.

As perdido el fauor del pueblo por culpa de los tuyos.

ELEGANCIAS DE

fauor.

Factum est non tua sed tuorum culpa, vitiotuo-
rum, non tuo contigit, vt populi studium, gratiam,
beneuolentiam a miseris perdidideris, vt e studio, gra-
tia, beneuolentia populi excideris: vt populus: non
amplius tibi faueat, studeat, suffragetur: tui studio-
sus tibi amicus, bene in te sit animatus, studium popu-
li, gratiam, beneuolentiam non tua sed tuorum iniu-
ria tibi eripuit, ademit, abstulit: non per te,
sed per tuos: non à te: sed à tuis; non tuo, sed tuorū-
merito: iniuria tuorum potius: quàm tua; effectum
est, commissum est, vt populum tui studiosum bene
in te animatum, tibi amicam iam non habeas, vt gra-
tiosus apud populum, carus populo, in populi gratia
minime sis, vt nullum populi studium, nullam gra-
tiam, aut beneuolentiam teneas, obtineas, possideas,
vt fauente populo suffragante: benigno, tibi amico,
bene erga te animato, tui studioso non utaris: gratiā
tuam apud populum non tua, sed tuorum culpa ex-
tinxit, ex amore populi effluxisti.

Oy los mas ricos son mas fauorecidos .

Ea temporum ratio est, vt, qui plus opibus valent
magis excellant gratia, gratiosiores sint: conferunt
libenter homines sua studia in locu pletiores, diuitio-
ribus fauent, student, suffragantur: præsto sum.

Fauoreceros he quando fuere mene-
ster.

Vbi se obtulerit occasio, mea in studia extrahūt
mea in te studia conferam, ornabo te, omnia tibi stu-
dia præstabo, mea studia non desiderabis.

No ay que fiar en ninguno, por gran amigo que sea.

Nemini, vcl summa necessitudine coniuncto, habenda fides est, nusquam tuta fides: cauendum est, ne cuiusquam fidei nos credamus, committamus, res nostras commendemus cautionis est, sapientiae est, consilij est, nemini se credere, committere, nemini plane confidere, nullius in fide omnia statuere, ponere, collocare: quis est quem tibi fidũ prestare possis, cuius fide niti tuto possis, cuius incerta, dubia, infirma, fluxa fides non sit?

Fiarfe.

No se si sera la salidat como la entrada.

Vtrum res eum finem, qui principio respondeat, à principio non dissentiat, non discripet, habitura sit ignoro: futurũ ne sit, ut extrema cum primis contexantur, coniungantur, extrema primis respondeant, consentiant, similia sint, non dispositio, quem sit exitum res habitura, similem ne an dissimilem principio, suspicari non possum.

Fin.

No e tenido otro fin si no libertar la patria.

Nihil aliud à communi libertate, nihil præter communem libertatem quæsiui, curavi, secutus sum spectavi: ad unam civium libertatem meas curas intendi, cogitationes retuli, studia contuli: præter communem libertatem proposita mihi nulla res fuit.

Acâbo, rogando os me amey.

Finem scribendi faciam, si te primum rogauero, ut me diligas. epistolæ clausula hæc erit, ut benevolentiam in me tuam abs te petam: epistolam ita conclu-

ELEGANCIAS DE

dam: ita finem faciam, imponam.

No es cosa de hombre de bien el fingir.

Fingir.

Virum bonum simulatio non decet, non cadit in virum bonum simulatio, ab omni simulandi studio vir bonus longè abest, non decet simulare, figmenta non probantur, aliud sentire, & loqui, non eius est, qui vir bonus haberi velit: viri boni non est fingere, artem simulandi qui sequitur, in bonorum numero non est, bonorum numero excluditur, longè à bonorū consuetudine discedit.

No podre yo forçar a mi mismo para hablarle.

Forçar
su volū-
tad

Vt illius vultum subeam, impetrare mihi non poterō, impetrare à me non poterō, adduci numquam poterō, ipse mihi persuadere, animum inducere: animo vim inferre non poterō.

Vt illum adeam, ad illum accedam, ad illum, me cōferant, illum alloquar sermonem cum illo habeam, illius vultum subeam, adduci numquam poterō, impetrare à me non poterō, imperare mihi non poterō, persuadere ipse mihi non poterō: neq; adduci mea sponte, neque ulla impelli ratione poterō, nihil mihi difficilius, laboriosius, molestius, nihil maioris negotij, quam ut cum illo sermonem iungam, ut illi sermonem dem.

Bien me parece que os aueys hecho merceder, pero a consejo os, que no fieys de la fortuna..

fortuna.

Non improbo, non displicet mihi, tuum consilium

non reprehendo, quòd ad mercaturam exercendam, negotia gerenda, administranda, ad negotiandum te contuleris, ad mercaturæ studium adiunxeris, te tamen hortor, tibi suadeo, auctor tibi sum, ne fortunæ fidem habeas, confidas, credas, ne te fortunæ committas, ne multum in fortuna ponas: ne fidam, stabilem firmam, constantem, certam fortunam ducas, ut à fortuna caueas, cautè agas cum fortuna, nimium tibi de fortuna pollicearis, spem in fortuna nullam reponas, constituas, ut fortunæ instabilitatem, leuitatem, inconstantiam, varietatem, mutationem, varios casus, vicissitudinem extimescas.

Si estàs prospero non te faltaran amigos, pero si la fortuna se muda, todos te dexaran.

Im prospera, secunda, commoda, optima fortuna florentissimis, prosperis, optimis rebus tuis, si tibi fortuna suffragabitur fauebit, facilis erit, facili se tibi, ac benignam præbebit, si tibi optimè cum fortuna conueniet, si fortuna uteris prospera s. cunda, facili, benigna, si tibi erit optimè, si commodè tecum agetur, tranquillus erit rerum tuarum s. t. s. res tibi ex voluntate fluent, commodis abundabis, amicorum multitudinem non desiderabis. Sin ages infelicitè fortuna uteris aduersa, tuis commodis, atque optatis aduersabitur fortuna, inimicam fortunã experieris, tuis optatis fortuna non respondebit, malè tibi cum fortuna conueniet, malè tecum agetur, incommode tibi erit, casus aliquis rerum tuarum

ELEGANCIAS DE

tranquillitatem perturbavit, percussus fortuna vi
iacebis, languebis, iacebit fortuna tua: iacebunt res
tuæ aliqua te premet, & urgebit difficultas, infesta
fortuna vteris, infera, iniqua, aduersa, difficili, du-
ra, acerbæ: parum prospera, parum secunda pa-
rum facili, parum benigna, tum amicos requi-
res. amicorum inopia laborabis omnes te desti-
tuent, deserent: à te disciscent, discedent: recedent.
Mucho me daña estar al fuego.

Fuego.

Ignis vti sine valetudinis damno mihi non licet,
si ad ignem accedo, obest valetudini, valetudinis cum
detrimento sit, læditur valetudo, dānum facit, infir-
matur, incommodo afficitur.

Muchas cosas se an quemado esta noche.

Hac nocte non mediocre excitatam est incēdium
vehemens ignis est accensus: ædes multæ conflagra-
runt. combustæ sunt, igni corruptæ sunt consumptæ,
assumptæ, grauis admodum periculi, summi damni
exorta flamma est.

Todas mis fuerças porne eneste negocio.

Fuerças

In arcem huius causæ, in summam causam to-
tus inuadam, omni vi, toto pectore incumbam agam
pro mea virili parte, pro mea parte, pro virili, pro vi-
ribus, omnibus nervis, omni meo studio, quantum est
in me, quantum in me positum, in me situm, quoad
possum, quātum valeo, quantum quidem præstare
ipse possum, quantum consequi viribus licet, conten-
dam omni studio summè conabor, enitar omnibus
sum animi, tum corporis viribus, conferam ad hanc

ten omnes vires, omnia studia. quidquid erit in me
 industrie, operæ: curæ, diligentie: minime parcam vi-
 ribus elaborabo pro viribus, nullum studium, nullã
 operam aut industriam prætermitam, dabo operam
 quantum in me erit, pro eo quod in me erit.

Las pocas fuerças que le quedauan , a em-
 pleado en destruyrme.

Fractam illam & debilitatam vim suam in me
 contulit, pro suarum virium infirmitate, imbecilli-
 tate, tenuitate, nihil non egit, mihi vt incommodaret
 obsessit, damnans in ferret, afferret, crearet, cunctis
 viribus, quæ illi supererant exiguæ infirmæ, imbeci-
 llæ, ad meam perniciem incubuit, vsus est.

Por mi aveys cobrado la antigua fuerça.

Ego te languentem, iacentem, malè affectum ad pri-
 stinam valetudinem, virtutemq; reuocaui, meo bene-
 ficio pristinas vires recuperasti, recepisti, con-
 firmatus es: factum est a me, vt ex morbo pla-
 ne conualesceres, vt ex infirmo validus fieres, vt a-
 missam valetudinem recuperares, vt instatum vale-
 tudinis pristinum, optimum restituereris.

Por aver perdido el pleyto, se bolvio loco.

furioso.

Quia caussa cecidit, litem perdidit, furere cepit:
 ad insaniam, furorem, dementiam, amentiam redac-
 tus est, mente captus est, mentem amisit, mens cum
 reliquit, defecit, destituit, incidit in sanie morbum,
 prolapsus est in furorem, a se ipso discessit, à mente

ELEGANCIAS DE

discessit.

Proprio es de muchachos ser Glotones.

Gloton. Puerorum hoc est, auidius appetere, ut ad appetendum procliuiiores sint, ut eos ab appetendo ratio non satis arceat, contineat, ut in appetendo nimis efferautur, minimè sibi temperent, sibi moderentur, sibi parcant.

Muchos daños causa la guerra.

guerra. Multa damna, eaq; graua, bellum creat, infert, importat, multis, & grauibus damnis, bellum regiones afficit: uehementer bellum regiones vastat, vexat, affligit, corrumpit: deijcit, prosternit, opprimit, perdit bellum regiones, corrumpit omnia, perdit omnia, quasi flama urit, & consumit omnia: nulla calamitas est, nullum exitum, nihil tam durum, tã acerbum, quod in bello regiones non sentiant, experiantur, ferant, sustineant, perpetiantur: et quod infortunium est, et quæ calamitas, acerbitas, diritas, quæ non ex bello nascatur, oriatur, creetur: nullius mali expers est, nulla vacat calamitate regio illa, in qua bellum geritur, percussa bello, atq; prostrata iacent omnia: inuebitur bello quid iam excogitari potest.

Començar la guerra muchas vezes es neeedad, pero alcançar la victoria, no solamente es ventura, mas de gran valor.

Bellum suscipere, inire, inferre, mouere, ad bellum aggredi, arma capere, ire ad arma. saepe temeritatis est, conficere autem, perficere, absoluerè, restringere

ad

ad exitum feliciter perducere, victoria terminare, optato exitu concludere, non fortunæ solum, sed virtutis etiam est argumentum: qui bellum suscipit, is temere sepe facit, temerario impellitur consilio, temeritatis impulsu peccat: qui vero belli extrema delet, bello finem imponit, finem facit, finem statuit, belli reliquias aufert, conficit, delet, non fortunæ solum, sed virtuti quoque acceptum referre debet.

Lepidô renouo la guerra ciuil, que estaua ya apaziguada.

Lepidus bellum civile inter ciues renouauit, redintegrauit, suscitauit, iam extinctum, inflamauit iam restinctum rursus excitauit, denuo commouit, conflauit, nouo bello ciues implicauit, ciues in bellum denuo coniecit, magnis belli fluctibus obiecit, ex presenti tranquillitate magnas belli tempestates, commouit, excitauit.

Teme se vna gran guerra.

Belli magni timor impendet: res ad arma spectat: graue bellum in metu est: versamur in timore magni belli: aduentare, appropinquare, adesse iam graue bellum videtur: graue bellum timemus, metuimus, formidamus, extimescimus, pertimescimus.

Quien podria por rico que fuesse, sustentat tan gran gasto.

Quis ita firmus ab opibus est, ut sustinere sumis

ELEGANCIAS DE

ptum possit? cuius diuitiæ sumptui pares esse possint
ferendū sumptui quis sit? tantam impensam quis sus
tineat? ita magni sumptus fiunt, vt ferri nō possint
ita grauis est impensa, vt debilitare at que opprime
re quemuis possit: non estis sumptus, qui ferri possit
supra modum immoderatus est.

Muchos con desseo de ganar, roman officio
de Abogades.

ganar, o
ganancia, In forum multi veniunt, vt lucri plurimum fa
ciant vt, lucrentur plurimum, vt quæstus maximos
faciant, lucri cupiditate adducti, lucelli ducedine
illecti, lucrum spectantes lucrum secuti, lucro cōmo
ti, lucri spe, multos in forum lucricupiditas adducit
ad agendas causas impellit, facit augēdæ rei cupidi
tas, ditandi spes, congregandarum opum, comparanda
rum diuitiarum, pecuniæ colligendæ, ut in forum se
conferant, vt vocem in quæstum conferant: vt agen
dis causis se dent, vt industriam suam in agendas
causis exerceant.

Rico se hizo, pero no con onra, ni concien
cia.

Quæstus maximos, sed turpissimos fecit, reu fecit
turpissime, diuitias quæsiuit malis artibus multum
ille quidem, sed in honestè, sordidè, parum laudabili
ter cū dedecore lucratus est, cū infamia lucrum se
cutus est, tanti lucrū fecit, ea cupiditate ad lucrū
incubuit, ut expetendum sibi vel cum dedecore,

eum infamia, turpi cura fama existimauerit.

El capitan a dexado los propósitos de guerra.

Omniem cogitationem, omnia consilia, mentē prorsus omnem à bellis auocauit, abduxit Imperator, is, qui nomine Imperatoris insignitur, Imperatoris titulo decoratur, Imperatoris eximia dignitate fungitur imperium in omnes habet cuius imperium est, cui potestas est, atque ius imperandi.

General
del exer
cito.

No creereys quan poderosas son estas vādas de Cauillos.

Vix credas, quantum in praelio valeat, hæc equitum turma, quam firma sit, cuius roboris, quorū nervorū hæc equitūturma hæc equitatu hæc equitū manu, noli putare quid quā acrius, aut pugnacius esse. La gloria siempre acompaña la virtud.

Gente d
acauallo

Gloria comitatur virtutem, virtutis comes est, virtutem sequitur, cum virtute conjuncta, ad virtutem adiuncta, nascitur à virtute, oritur ex virtute, manat, proficiscitur à virtute, virtus gloriam parit, largitur, affert, ad gloriam ducit.

Gloria.

Los trabajos que agora padescas te daran fama immortal.

Quos nunc suscipis labores, ij te apud posteros æterna gloria donabunt, afficient, illustrabunt, ornabunt, decorabunt, tuum nomen immortalitati commendabunt, ab hominum obliuione, tui nominis famam in omnia sæcula dissipabunt, posteritati tradēt omnium sermonibus & scriptis exornādum, extolē

ELEGANCIAS DE

dum. celebrandum, honestandum. tuendum: consequeris tuis laboribus ne qua dies tui nominis famam delere possit, ut omnis de te posteritas loquatur, nulle tuas laudes literæ taceant, de tuis laudibus conticescant.

Dende niño fuiste amigo de gloria.

Inflammatum ad gloriam à puero fuisti: iam inde à pueritia gloriæ studio, atq; amore flagrabas spectasti gloriam ante omnes res à primis annis: tibi erat gloria omnium rerum antiquissima, in animo erat, in oculis erat, in amoribus erat, in delicijs erat. Si vos tratarades mis cosas, mejor me sucedieran.

Res meæ bene & ex sententia successissent, prosperè cecidissent, nihil in rebus meis accidisset incommodè, si tu eas gessisses, administrasses, tractasses, curasses, procurasses, si rebus meis præfuisisses, operam dedisses, si rerum mearum, fortunarum cura penes te fuisset, ad te pertinuisset si tua in rebus meis opera usus essem, si rationes meæ te curatorem procuratorem habuissent.

Han me dicho que soys gouernador de Milan con poder plenissimo.

Audio te Mediolanum summo cum imperio obtinere, tuam esse summam potestatem, summum ius in administrandis Mediolani rebus præesse te Mediolano eo iure, quod amplissimum esse potest, ea potestate, quæ potest esse maxima: ita te Mediolanum regere, ut summo utaris imperio: liceat tibi quid quid

Gouer-
nar.

quid velis.

Yo gouierno la prouincia de vn modo, y el de otro .

Dissentimus in regenda provincia: in administratione prouinciæ diuersa est utriusque ratio: non eadem sunt utrisque instituta: longè distat ab illius institutis mea consuetudo: aliud ille spectat, aliud ego sequor. institutorum nostrorum dissimilis, diuersa ratio est.

E acabado el tiempo de mi gouernacion.

Annun administrationis meæ, tempus confeci. absolui: decurri, emeritæ mihi sunt annuæ operæ. emeritum annuum tempus: perfunctus sum annuo munere: dies annua præterijt, abiit: annui imperij firam attigi, ad finem perueni.

E tenido muy grandes cargos.

Gessi maxima imperia, sustinui, administraui maximas res, summis rebus præfui, summa mihi commissa sunt imperia, credita, mandata, tradita: curam gessi rerum maximarum: amplissimo imperio non semel usus sum: magno sæpe cum imperio fui.

Es tan gracioso que a cada palabra haze reyr.

Dicta dicit ciusmodi, is utitur dictis, ita facetis valet, ita bellè, scitè, venustè, argutè, ingeniosè, festiue, lepidè iocatur, ut singulis verbis risum excitet, commoueat, faciat, ut audientes mira volup.

Gracioso.

ELEGANCIAS DE

tate perfundat, eius dicētis, facetijs. iocationibus mirè capiuntur omnes.

Ya se en que grado y lugar le teneys.

Novi locum, quem tenet apud te : novi quo sit apud te loco, qui sit apud te, quanti eum facias.

No estan las letras en el grado que merecen.

Grade.

Non, vt deberet, honestæ sunt, non, quanti deberet: æstimatur, non quo deberet, quo æquum esset loco sunt, non: quem deberent, locum obtinent, non admodum in honore sunt, dignitatis, exstimationis, honoris, loci non habent satis, exigui pretij sunt, parvi, sunt: baud magni putantur bonæ artes, bonis artibus honor non est, locus nō est, honor non tribuitur: bonæ artes honore vacant dignitate carent, non coluntur, iacent, minimè vigent, spernuntur, negliguntur, contemnuntur.

Grande.

Dizen que los Gigantes son de inusitada grandeza,

Maximi inter ceteros homines feruntur esse gigantes, extra ordinaria, inusitata, immensa magnitudine, magnitudinis immense, vastissima sunt gigantum corpora, horribili magnitudine, non sunt gigantes cum ceteris hominibus corporis magnitudine conferendi: nemo nostram est, qui gigantes magnitudine adæquet, qui gigantum magnitudinem æquè assequatur, qui gigantibus par sit, excellūt gigantes magnitudine inter homines reliquos, ceteris hominibus præstant, antecellunt : gigantum magnitudo caret exemplo, extra ordinem est, præter naturæ morem,

PAVLO MANVICIO. 71

vastior est, quam mos naturæ ferat.

Gran honrra gano en aquel cargo.

Summam ex eo munere laudem, eximiam, egregiam, miram, mirificam, insignem, immensam, singularē unicam, incredibilē, excellentem, præstātissimā amplissimam, eternam, sempiternam immortalem, non mediocrem, non vulgarem consecutus est, adeptus est, obtinuit, tulit, quæsiuit sibi peperit, comparavit.

No podia vuestro padre poner mayor feruor.

gran feruor.

Pater tuus ita contendit, vt nihil vniquam magis.

Con gran instancia me pediste.

Singulari studio contendisti a me.

Despues lo emprendio Cesar muy de veras.

Cæsaris postea mira contentio est consecuta: quo maximē potui studio Cæsar incumbuit, enixus est, laborauit.

Regalada vida es la del Cortijo.

Ruri esse, ruri habitare, rus colere, rusticari, cū rusticis esse, in agris esse rusticam vitam agere periculum est, delectat in primis, iucunditatem habet summæ voluptatis est, male affectum animū recreat mœrorem fugat, mœroris medicina est.

granja o cortijo.

Esto pesa mucho, es de gran peso.

graueda cosa pesada.

Grauis admodum hæc res est, granitatis, ponderis habet multum, minime leuis est, in est in hac regauitatis, ponderisq, multum, non mediocre pondus.

Siem

ELEGANCIAS DE

Siempre lo he conosciado por graue, y hombre verdadero.

Graue -
dad o au
toridad.

Hominem grauem, certum, minimè mendacè minimè falsum, studiosum veritatis cognovi, expertus sum, nihil in eo leuitatis, aut inconstantie, nihil inane, varium, mutabile, inconstans, nullam animi firmitatem, nullam sententiæ varietatem, nullam consilij mutationem deprehendi: magna præditum grauitate semper cognoui: is mihi semper visus est, qui sibi optimè constet, nihil leue comittat: nihil inane cogitet, non facillè discedat à seipso, ægrè discedat à sententiâ. mutet consilium, susceptam opinionem abijciat, sensum deponat, de suo statu demigret: quæ nulla res facillè abducat, auellat à sententiâ, cuius mentem huc & illuc, in hanc, aut in illam partem, in quam velis partem, utram in partem velis, non facile flectas, ægrè traducas, cum labore torqueas: alieno tempore nihil loquitur, nihil agit ineptè, nihil non loco: idem ei vultus in omni re, eadem in omni fortuna mens est.

Esta demaliado gordo, señal de poco ingenio.

grueso.

Pinguis est, obesus est, pinguedine disfluit extra modum: quod hebetis, tardi stupidi ingenij signum est: quod ingenij tarditatem arguit: qui potest in tanto abdomine, in tam vasta corporis mole, spiritus locum habere, ingenio, aut menti locus esse, ex illa pinguedine, illo abdomine, illo sumine nobiles, elegantes, præclaræ cognitiones minime excitantur.

El bas

El hablo muy mal y contra honra
vuestra.

*Acerba nimis, aduersus tuam dignitatem eius ora-
tio fuit, in honestè admodum de te locutus est: gra-
uissimè tuam dignitatem oppugnauit: locutus est in
te sic, ut acerbius, aut in honestius non potuerit.*

Hablar,
cōtra la
honrra.

Iamas te hartaras de estudiar.

*Numquam te explent studia: tua numquam ex-
pletur, aut satiatur studiorum sitis, nimius est in
studijs, nimium te studijs dedisti: prætermodum, su-
pra modum, parum modice, immoderatè, nimis im-
moderate, sine modo, nimis intemperanter studia co-
lis, tractas, exerces: nimia studiorum cupiditate fla-
gras: te studiorum amor, & consuetudo nimium
tenet.*

Hartar,

No te detengas si crees poder alcãçar aquel
reyno.

*Si exploratum tibi est, posse te illius regni potiri,
non est cunctandum regnum illud obtinere, produ-
cenda res non est, protrahenda, differenda non est,
mora facienda nulla est, interponenda non est, im-
morandum non est, omnis tollenda mora, languor
omnis abijciendus.*

hazerse.
señorde
alguna
cosa,

Hare que Francisco sea de vuestro
vando.

Hazer q̃
sea de su,
parte.

*Dabo operam, ut Francisci animum ab omni alia
cogitatione ad tuam dignitatem tuendam traducã,*

conuer

ELEGANCIAS DE

conuertam, vt Franciscus omnia sua studia tuam ad dignitatem conferat, tua in dignitate figat, locet, statuat, ponat, tuæ dignitati dicet, dicata velit assignet, dedat.

Yo he libertado la patria.

Patriam seruauit: patriam ab exitio vindicauit: patriæ incendium extinxi: salutem attuli, peperit, dedi patria, opera mea patria stat, cadentem patriam sustinui, labantem confirmari, labentem excepi: ego salus patria fui: me salutem accepit patria: patriã ab exitio, a pernicio, ab interitu, a peste eripui, liberaui tutatus sum: patriæ mala sanauit: patriæ salutem attulit: in columitatem peperit, pestẽ abstuli grauiter laboranti patriæ opem tuli.

De esto e hablado largamente con vuestro hermano.

Hablar

Hac de re cum tuo fratre multa verba feci, satis prolixè sum locutus: longũ habui sermonẽ, multis verbis egi, longã habui orationem: oratio mihi cũ tuo fratre fuit vberima.

No sufre nuestra amistad que en pedir yo esto, gaste muchas palabras.

Hablar poco.

Pluribus tecum agere non debeo longiorem orationem tua non expectat humanitas, non patitur, non fert, non sustinet, reijcit, recusat: renuit, respuit: amicitia nostra minime patitur, vt te pluribus rogem.

He parado en esto

Vino a tal estado, que no alcançaua vn pan.

In eum locum deductus est, cò de venit, eò redactus est miseriarum, in eas coniectus est angustias, eò redacta sunt fortuna sua, eò est à fortuna deiectus, detrusus, deturbatus, eò cecidit, ut unde viveret, nò haberet, ut ei ad victum necessaria minimè suppèterent, ut in opia premeretur earum rerum, sine quibus, vix, aut ne vix quidem hominum vita sustentatur, ut ea desideraret, ea requireret, quæ vivendi necessitas postulat, atque exigit, ut ijs rebus destitueretur, careret, abijs esset rebus imperatus, earum rerum esset inops, abijs rebus inops, egens ea illi deessent, ea illum deficerent, eorum rerum inopia laboraret, sine quibus ægre vivitur, vel potius nullo modo vivitur.

A parado eneo
sto.

Con vuestras hazañas se an esforçado los couardes.

hazañas

Tua præclara facta, actiones egregia, tua res gesta, ea, quæ gestisti, quæ tuæ signa virtutis ostendisti, virtus re perspicua, perspectis testata signis, præclaris factis declarata excitavit eos, qui antea timore percussi iacebant, animos à metu ad spem revocavit, retulit, reduxit, transtulit.

En todas vuestras cosas aueys mirado la hõra, y hecho lo que deueys.

Hazerlo
q̄ deue-
mos

Nihil fecisti, nisi planissimum amplissimæ dignitatis, omnia tua facta cum dignitate vehementer cõsentiunt: in omnibus rebus maximè dignitatem spectasti, in omnibus tuis factis proposita tibi dignitas fuit: omnia tua facta ad dignitatem retulisti: quæcũ

ELEGANCIAS DE

que egisti, ad dignitatem omnia spectauerunt: gloria tibi semper prima fuit, antiquissima fuit, maximi fuit ante omnia, summo loco, primum apud te locum obtinuit. Scopus tibi ac finis in omni re dignitas fuit, tra sunt eiusmodi facta, ut exornis ornanda precorij, diuinis decoranda laudibus, tollenda ad astra, ad caelum efferenda videantur, tuis omnibus factis aeterna gloria, immortalitatisque, praemia debentur.

hazer caso
fo.

Este tiempo nos fuerça que hagamos caso del dinero.

His temporibus magni faciendae, pendendae, aestimandae diuitiae sunt: commendat nobis rem familiarem temporum ratio: ea ratio temporum est, ut plurimum diuitijs tribuendum videatur, ut diuitias non in postremis habere debeamus, non ultimo loco ponere, non in minimis ducere, constituere, locare.

Por lo que yo hago caso de ti, te lo encomiendo.

Pro eo, quanti te facio, quanti es apud me, quanta mea est erga te obseruantia, quantum tibi tribuo, tibi defero, pro mea de te opinione, pro animo, voluntate studio in te meo, peto à te, ut hominem suscipias complectare, foveas, in tuis habeas.

Mucho caso an hecho de vuestro parecer los hombres sabios.

Tua sententia magnum apud eos, qui rectè iudicant pondus habet: plurimi est apud intelligentes opinio tua, sensus tuus, iudicium tuum, id quod tu probas,

bas, id quod placere tibi sentiunt quod tu esse optimum censes, quod testimonio tuo confirmatur: gravis est, magni momenti est, minimè levis est, magnificatur, auctoritatis habet plurimum, non vulgarens obtinet locum apud sapientes opinio tua.

Estimo mas tu conuersacion que todas las riquezas del mundo.

Omnes omnium diuitias cum nostris sermonibus non confero: plurius apud me sermones nostri, quam omnes diuitiae sunt, sordent apud me praeter nostris sermonibus omnibus diuitiae: sic modo sermonum copia nostrorum: thesauros omnes contemno, reijcio.

Auemos de seguir la virtud, de modo que la salud no olvidemos.

Ita sequi virtutem debemus, ut valetudinem non in postremis ponamus, valetudinis cum virtute iu-cenda ratio est: sic ad studia debemus incumbere, ne valetudo negligatur, plurimum virtuti: aliquid tamen valetudini tribuatur. spectanda virtus est, cum eo tamen, ne despiciatur valetudo, excubare virtutis in studio praecclarum est: in dormire tamen valetudini minime debemus: excolatur animus virtutibus, non nihil tamen corpori seruiatur.

Mucho caso hazia M. Tulio de Platon.

Platonem Cicero vehementer auctorem sequebatur, Platoni tribuebat plurimum, summam fidem habebat, planè credebatur, ut oraculo credebatur:

ELEGANCIAS DE

Platonem habebat eximium singularis erat apud
Ciceronem Platonis auctoritas: errare Cicero cum
Platonem habebat, quam cum alijs bene sentire: plu-
rimi apud Ciceronem erat Plato: faciebat pluris ne-
minem plus apud eum ponderis habebat nemo.
Ninguna cosa e estimado tanto como el biẽ
comun.

Nihil antiquius communi salute, ac libertate in-
dicavi: omnium rerum mihi prima fuit publica san-
ctus, ac libertas: communi salute, ac libertate nihil mi-
hi fuit potius: omnia sum aspersionatus prae communi
salute, ac libertate: pluris apud me, quam omnes res
uniuersorum salus, ac libertas fuit: nulla de re tan-
tum, quantum de communi salute, ac libertate, labo-
raui salutem publicam, ac libertatem rebus omnibus
anteponui, praeposui praetuli, cura mihi fuit salus, ac
libertas publica, sic, ut nulla res aequa.

Vos os teneys en mucho.

Nimum tibi tribuis: nimum tibi arrogas, nimum
tibi assumis, nimum te effers. nimum tibi places, as-
sentaris ipse tibi, te amas, cum de te iudicas, non ra-
tionem, non veritatem consulis, largiris ipse tibi
plus, quam veritas concedat, plusquam veritati.

Mucho caso hazen de vos en la patria.

Vales auctoritate apud tuos cives, tui te cives ma-
gnifaciunt, magnus es, honoratus, clarus apud tuos
cives: multum tibi cives tui deferunt patria tua ta-
tam tribuit, quantum te fortasse nemini, atq; adeo
quantum prorsus nemini.

Querria

Querria que alabasses mis libros (aunque no te agradan) por hazerme plazer.

Meis libris velim, si minus ex animo potest, gratia salutem causa suffragare: meis libris, si minus iudicij, at gratia salutem causa faueas, quod obtinere à iudicio tuo fortasse non possum, impetrem ab amore, ut mea scripta probes, commodes, tueare, quod veritati non potes, amori tribue, ut mea scripta tuo testimonio subleues, tua commendatione exornes, honestes, in honorem adducas.

Hazer
plazer.

Desseo hazeros seruicio.

Cupio, volo non solum tua, verum etiam tuorum amicorum causa: studeo aliquid agere, quod tibi amicisq; tuis gratum sit, gratum ac iucundum accidat, placeat, satisfaciat: inire gratiam et apud te, et apud amicos tuos ex aliqua re vilim: opto gratificari, rem gratiam facere, aliquid efficere, aliquid prestare tua tuorumq; amicorum causa, ex quo tu, & amici tui voluptatem, iucunditatē, letitiā capiant, sumant, bauriant, colligant.

Nunca me aueys hecho bien.

Non valdè de me meritus es, non magna in me beneficia contulisti: gravia non sunt, exigui momenti, parui ponderis ea, quæ mea causa fecisti beneficium: vel à te nullum accepi, vel accepi minimum exigua sunt, quæ apud me beneficia collocasti, posuisti: non magnis à te sum affectus beneficijs: beneficia tibi debeo non ita magna: obligasti, me obstrinxisti mediocribus officijs.

Hazer
buena
obra,

ELEGANCIAS DE

Deſſeo hazeros ſeruiſio, y a coſas vueſtras.

azer al-
gun ſer-
uicio.

Volo cupio non ſolum tua. verum etiam eorum, qui à te diliguntur cauſſa, cupio rem gratam facere gratificari, ſeruire, non ſolum tibi, verum etiam amicis tuis, ſeruire voluntati, & commodo non ſolum tuo, verum etiam amicorum tuorum, inire gratiam officijs meis non a te modo, verum etiam ab amicis tuis: tuam, amicorumq; tuorum officijs meis gratiam quero præſtare aliquid, efficere, nauare, quod tibi, amicisq; tuis gratum ſit, placeat, ſatisfaciat, voluptatem, iucunditatem, letitiam afferat, valde velim.

Hare por vos lo que pudiere.

Nihil non egã tua cauſſa: nullũ pro te labore, nullũ onus, aut officium recusabo, ſubibo omnia tua cauſſa: tuis in rebus toto peẽtore, cunẽtis vicibus contendam, neruos omnes, ubi res tue poſtulabunt, intendam, omnia mihi pro te ſuſcepta, nec difficilia, & iucunda erunt: mea tibi ſtudia atque officia preſto erunt.

Vueſtro padre gano la hazienda con buena conciencia.

hazienda.

Pater tuus opes, diuitias, rem, ea quæ tu poſſides, quæ tibi reliquit: bonis artibus, honeſtis rationibus, laudabiliter, honeſtè, bona quaſiuit, collegit, at tu malis artibus, imprabis rationibus, inhoneſtè, turpiter, per nequitiam, per luxum, ac libedinem patrimoniũ ex hauris, diſſipas, conſumis, perdis, male perdis, diſperdis.

Malamente fue herido en aquella bata-
lla.

In illa pugna, illo certamine grauius vulneratus est, percussus est, graue vulnus accepit, tulit, plagam accepit: graui vulnere est affectus.

herir.

No creo escapara, segun tiene la cuchillada mortal.

Forturum non spero, ut ex hoc vulnere conualescat: eiusmodi vulnus est, ut sanari non possit, ut salus desperanda videatur, ut spes salutis nulla supersit, ut medicinae non sit locus.

Huuo enella muchos hijos.

Multos ex ea filios genuit, suscepit, tulit, complures ex ea filij nati sunt, filias ei peperit multos: ita fecunda uxore usus est, ut filijs auctus sit multis, ut filiorum multitudine abundauerit.

hijo.

Mucho alegran al padre los hijos bien criados.

Magnam voluptatem e moribus filiorum pater suscipit: magna voluptate patrem afficiunt benemeriti liberi: magna voluptati sunt parenti qui moribus excellunt filij: capit ex honestis filiorum moribus voluptatem summam, ac laetitiam pater.

Honradamente se a regido enel cargo de Edil.

Magnificentissimo perfunctus est munere Aedilitatis, praecclare se tractavit in Aedilitatis munere, Aedilitatem summa cum laude gessit: nihil fecit non egregie, iustitiae laude praestitit specimem dedit

hizo bien su oficio

ELEGANCIAS DE

minimè dubium virtutum suarum. Edilem se præbuit egregium, præstitit, ostendit, summam ex Aeditate laudem est consecutus: sibi comparavit, sibi peperit, cepit, tulit, retulit.

holgarfe Mucho me huelgo en la heredad.

!Otium et quies rustica mirum in modum me delectat, oblectat, recreat, reficit, afficit, capit, delectationem mihi affert, voluptatem, iucunditatem, hilaritatem, gaudium, lætitiã, delectationi est, delectatione me afficit: rus animo meo iucundissimum est, rure rusticoq; otio delector, mirè pascor, delectationem, voluptatem, iucunditatem ex rure capio, percipio, suscipio: otio illo atque illa quiete, quã rustica perit habitatio, libentissimè fruor, si ulla re, otio, capior, & quiete rustica: animus meus voluptate perfunditur, expletur ex otio rustico.

Mas auemos de estimar la honra que el prouecho.

Onesto.

Honestum utili præferendum, præponendum, anteponendum, debemus honestum spectare, colere, diligere, curare, sequi magis, quàm utile, pluris, quàm utilè estimare, facere, pendere. putare, reputare, ducere, de honesto potius quam de utili, laborare, cogitare, curam gerere, propositum habere honestum, potius quàm utile nostra consilia, studia, cogitata, intendere, dirigere: antiquior, potior, prior nobis debet esse de honesto cura, quàm de utili: utile contemni præ honesto deest: in nostris consilijs, & cogitationibus plus honesto, quàm utili, debet esse loci: spectare

honestum potius, quam utile, conferri, referri ad honestum potius, quam ad utile, nostra consilia, nostra studia, nostra debet industria, maiorem decet honesti rationem habere, ducere, quam utilitatis.

No es bien olvidaros de vuestro padre viejo y pobre.

Deseri a te, destitui patrem: tot affectum incommodis, inopie, valetudinis, senectutis, minime honestum est, haud equum est, haud par est, minime rationi consentaneum est, non decet, non conuenit, non oportet, ius non est, fas non est, nefas est, iniquum est, flagitium est, criminis est, turpe est, ut parentem deseras afflictum inopia, morbo, senectute, in summis constitutum difficultatibus, inopie, valetudinis, senectutis, honestum non fert, non patitur, ratio non concedit, non permittit: si patrem destitues, culpam commites, flagitium facies, flagitiose facies, inique, iniuste, inhoneste, turpiter, improbe, praeter honestum equum, ius, contra honestum, equum, ius, non ut honestum suadet, non ut equum est, ius est, par est, decet, conuenit.

Aunque os conozco incōstante en la amistad procurarosle toda honra.

Et si te in tuenda, colenda, conseruanda amicitia Honra.
satis leuem, parum constantem minus firmum cognoui, a me tamen amicitia in te ornamenta proficiscentur: nullum in te ornādo, honestando, colendo, locū, aut tempus, nullum studij genus, officij, obseruantiae praetermittam: fauebo tuae dignitati: existimationi

ELEGANCIAS DE

honori, nullo non loco, nullo non tempore, quibuscumque rebus potero, conferam, referam, intendam ad honorem, ac dignitatem tuam omnia mea studia, officia omnem industriam, curam, operam, diligentiam: figam, & loco in tua dignitate omnia mea studia: augebitur, amplificabitur meo studio tua dignitas, accessio tibi dignitates meo studio fiet: tue dignitatis accessiones meo studio consequeris: meum studium honori tuo nullo loco deerit.

Duelome que os menoscaben la honra.

Violari tuam dignitatem, imminui, offendi, lædi oppugnari, damno affici, iniurias pati, detrahi, de tua dignitate minui, adimi, auferri, iacturam fieri tue dignitatis, iniquè patior.

Huelgome del acrecentamiento, de tu hacienda y honra.

Læctor, quod magnas tibi tum fortunæ, tum dignitatis accessiones video esse factas: multum, & ad fortunam, & dignitatē accessisse, additum esse, tum fortunam, tum dignitatem tuam magno pere creuisse, auctam esse, amplificatam esse, valde fortuna semul, & dignitate auctum, quod tua sit dignitas illustrior, domestica res amplior quod & honore magis, quàm antea florere, & abundare cæperis fortunæ bonis, vehementer gaudes.

Ten en todas tus cosas la honra delante tus ojos.

Hoc primum te moneo, ut referas omnia ad dignitatem, propositum decus tibi sit ante omnia, dignitati ser

si, seruias, dignitatem spectes, sequaris, dignitatis rationem habeas, nihil cogites à dignitate seiunctum nihil alienum à dignitate, nihil non cum dignitate coniunctum, tuorum consiliorum, tuarum actionum finis, terminis, scopus honor sit, prima tibi sit, præcipua, antiquissima dignitatis cura.

Si profigues como as començado seras muy principal en esta ciudad.

Si, vt instituisti, perges: si cursum institutum tenebis, si tuam consuetudinem seruaueris, omnia quæ sunt in Rep. amplissima, consequeris: premium feres tue virtutis eximios honores: ad summos honores, ad ea quæ summa sunt in Rep. tua te virtus efferet, extollet, merces tuorum meritorum erit amplissima dignitas: aditum tibi ad maximos honores aperies, patefacies, vitam strues, munies, honorem in Reip. nullum frustra petes, multi etiam non petenti ultro deferentur.

La pobreza muchas vezes nos impide alcançar honra.

Sæpe facit inopia: ut honores consequi non liceat: prohibet, arcet, summouet ab honoribus rei familiaris inopia: impedimento egestas est, quominus ad ea, quæ sunt in ciuitate amplissima, liceat peruenire, aditum ad honores intercludit rei domesticæ difficultas: euntibus ad honores magnas difficultate obijcit, magna impedimenta, opponit, viam obstruit, obuiam it, occurrit inopia: imparatis à re

domest.

ELEGANCIAS DE

domestica honores obtinere non facile est, multi negotij, magni operis est: honorum cursum impedit, interruptis egestas, egentibus non facilis est, non expeditus honorum cursus, non patent honores inopia.

Bien me agrada vuestra platica, que onrays mas al virtuoso que al rico.

Honrar.

Placet mihi, probatur, valde satisfacit mos, & consuetudo tua, laudem tuæ consuetudini tribuo, quod eos colas, verearis, observes, in honore, habeas, honore, obseruantia, studio prosequaris, honore afficias, obseruantia colas, quod ijs honorem habeas, tribuas, præstes, obseruantiam, ac studium præstes, qui virtute potius quam diuitijs abundant, excellunt eminent, valent, qui sunt à virtute paratiores, quam diuitijs, quos virtus potius, quam diuitiæ commendant, qui virtutem magis, quam fortuna possident. De todas las virtudes, la mas propria del hombre es ser humano.

Humanidad.

Omni- bus virtutibus nulla est, quæ magis hominem deceat, magis in hominem conueniat, in hominem cadat, ad hominem pertineat, homini magis propria sit, quam humanitas, cum omnes virtutes, tum una in primis homini, colenda humanitas est, ita decent hominem virtutes omnes, ut primum sibi locum vendicet humanitas: ita colendæ sunt, ita expetendæ, ita diligendæ virtutes omnes, ut præter ceteras amplectenda sint humanitas: inter omnes virtutes una maxime lucet, eminet, excellit humanitas:

nitatis: quærendæ sunt omnes virtutes, sed humanitati danda in primis opera est: ut Hesperus inter sidera, sit inter virtutes præcipuè fulget humanitas.

No e visto hombre mas humano.

Qui plus habeat, possideat, ostendat humanitatis, in quo plus humanitatis, plus officij sit, qui sit illi humanitate præferendus. magis ad humanitatem propendeat, humanitatis laude sit illo præstantior, humanitate magis abundet, illum humanitate vincat, ei præstet, antecellat humanitate, adhuc cognovit neminem, nemo est illo maioris officij, humaniore sensu, officij studiosior, in officio diligentior.

Es buen humanista.

Est omni liberali doctrina politissimus.

Humanista.

Dende moço os an tenido siempre por gran humanista.

A pueritia floruisti artibus ijs, quæ ab humanitate nomen acceperunt,

Despues de auer peleado vn rato huyeron.

Huyr.

Cùm aliquamdiu pugnassent, in fugam se coniec- cerunt, dederunt, fugam arripuerunt, fuga salutem petuerunt, fugati sunt, fuga sibi consulere ceperunt, fuga distracti sunt, dissipati, dispersi, disiecti: distra- xit eos fuga, dissipauit, disiecit.

Muy ingrato me soys.

Ingrato.

Meis in te meritis non respondes: gratiam non refers, non soluis, id quod debes: officia mea tuis offi-

cijis

DE ELEGANCIAS DE

eius non compensas: gratiam non reddis: officium non prestas: ingratus agis, ingratus te prebes, officium in te requiro, desidero: gratiam a te non fero: mea erga te non imitatis officia.

No es de marauillar que tantas vezes yerre el que tan ignorante.

Ignorancia.

Non est cur miremur, si saepe labitur is, qui est omnium imperitissimus, maxime rudis, maxime insciens, cuius ignorantia, inscitia, inscientia summa est, qui omnes in scitia vincit, cui neminem inscitia parem inuenias, quem omnia latent, qui nihil profus nouit, omnium rerum ignarus est, nihil omnino videt, nullam partem doctrinae tenet.

Gran afrenta es ser ignorante en las cosas de su patria.

Turpe in primis est, dedecus est, in patria peregrinari, hospitem esse in his rebus, quae ad patriam pertinent, ea non tenere, scientia non comprehendere, usu, doctrinaque non percipere, in quibus patriae res agitur.

Las continuas visitas de mis amigos estoruan mis estudios

Impedimento.

Crebra amicorum salutationes ita me interpellant, ut prorsus me a studiis abducant, a nocent, abstrahant, abripiant, auellant, amoueant: omnem prorsus colendi studia facultatem, potestatem, frequentes amicorum salutationes eripiunt, nullam mihi studiorum copiam, nullam an colenda studia, ad tractandas litteras vacuam horam, nullum liberum

tempus relinquunt: fit salutationibus amicorum ad
euntium ad me, ventitantium ad me amicorum of-
ficio, ut spatij nihil habeam, ad animam litteris ex-
colendum, ad ingenium studijs excercendum: ita
sum occupatus: occupationis habeo tantum in exci-
piendis ijs, qui ad me officij causa adeunt, ut otij ni-
hil supersit ad studia literarum tractanda, ut nul-
lam diei partem arbitrata meo in studijs ponere, ad
studia conferre liceat.

En poco tiempo fueron puestas muchas re-
giones debaxo del Imperio Romano.

Imperio

Multis regionibus brevi auctum est imperium
Romanum: multarum regionum accessio facta est
ad imperium Romanum, multae regiones in ditione
venerunt, ad Imperium accesserunt, additae sunt, ad-
iuncta sunt, iura, potestatemque subierunt populi
Romani.

Esto es lo que mas importa.

Hoc rem continet, in hoc tota re, agitur, in hoc
sunt omnia, sita sunt, posita, collocata constituta: ex
hoc omnia pendent, hoc interest in omnes partes, va-
let in omnes partes, hoc tanti est, eius ponderis est,
eiusmodi est, ut omnia comprehendat, complectatur.

Esto poco es importa,

Hoc tua nullam in partem interest, mea multum.
tua nimium refert, mea plurimum, ad te nihil,
ad me valde pertinet, tua res in hoc nulla mea ve-
ro agitur maxima: hoc ad tuas res momenti ni-
hil habet, vim nullam habet, minimum valet, ad

meas

ELEGANCIAS DE

meas valet in omnes partes, multū interest, refert multum habet ponderis.

Obligados son los padres a incitar los hijos ala virtud, y no al dinero.

Incitar.

Decet parentes illos, qui liberis consultum volunt non eos ad rem cohortari, quā facile: nullo negotio arbitrato suo tum largitur, tum eripit fortuna, verum ad eas artes, quarum vitæ par usus & possessio est: auctores filijs parentes esse debent, ut ad eas artes, ad earū artium studia sese conferant, aplicent animum adiungant, toto animo incumbant, quarū possessio vitam æquat: impellere filios parentes debent, incitare consilio, rationibus, argumentis adducere ad eas artes, laudare illis eas artes, ostendere illis earum artium fructum, hortato res esse ad eas artes, id consilijs dare filij parentes debent, ita consulere, eam suscipere cohortationem, ea cohortatione uti, ea demum est egregia parentum cohortatio, qua impelluntur ad eas disciplinas, quarum est æterna possessio, quarum nobis fructum unā mors adimit, quarum usus interitu vitæ, nulla re præterea, terminatur.

No me movays vos a esso.

Noli me hortari, cohortari, ut hoc faciam, ne mihi sic auctor huius consilij, ne me rationibus ad hoc impellas, ne cohortatione utaris, ne cohortationem suscipias, suadere noli.

En muchas señales conofco que soys inclinado a Auaricia.

Multis argumentis inclinatum, ac natura propensum te ad turpissimum, & execrabile vitium **Inclinando.**

Avaritiæ, indicavi: quod multis argumentis potuerim conijcere, colligere intelligere, suspicari, ad avaritiæ vitium natura propendes, tua te ad avaritiæ natura ducit; avaritia studiosus es hortante natura, naturali quodam studio ad avaritiam inclinas, sequeris avaritiam quadam natura inductione. Siempre os he conocido arrebatado, y sin consideracion.

Nimum te inconsideratum, imprudentem, expertem consilij, expertem rationis, inopem rationis, aversum à ratione, propensum ad temeritatem, immoderati sensus, præcipitis consilij, nimis in agendo præcipitem, insipientem, stultum cognovi. **Inconsiderado.**

No pienso me ternan por inconstante en no fauorescer como folia a este ingrato. **Inconstante.**

Non puto mihi famam inconstantiae pertimescendam, si tan ingratum hominem, tam inmemorem officij, prosequi novis officijs nolui: non vereor, requis mihi tribuat, adscribat, assignet inconstantiae, levitatis ne quis in me inconstantis animi, levis, mobilis instabilis, parum firmi vitium conferat: ne quis mihi notam inurat inconstantiae: ne inconstantiae nomine malè audiã, suspectus sim, ne accuser; quasi parùm in officio constans, quasi discesserim à pristina consuetudine, quasi desciperim à me ipso.

No os tenia yo por tan inconstante.

Non ita flexibilem esse tuam voluntatem putaram.

ELEGANCIAS DE

Esto no es de creer.

Increi-
ble.

Credibilem non est: credendum non est: non est ut credatur, ut credi possit, ut habenda fides videatur: fidem superat, verisimile non est: mendacium videtur: mendacii speciem habet, mendacium praesefert: veritatis imaginem nullam ostendit: eiusmodi est:

ut fide careat, ut adiungi fides nulla possit.

No mereceys que os alaben.

Indigno

Laude indignus es, indignum te laude praebuisti ostendisti, non eum te praebuisti, praestitisti, ostendisti, probasti, non ita egisti, non ita te gessisti, non ea gessisti, non ea tuae vitae ratio fuit, non eiusmodi sunt merita tua. non te talem vidimus, cognovimus, sensimus, experti sumus: non is nobis cognitus es, ut afficiendus, ornandus, decorandus, honestandus, efferendus, extollendus laude sis, ut laus in te conveniat, tibi debeat: ut laudis praemium, quasi tibi debitum, possis exigere, ut laus, quasi tuis meritis debita merces, persolvenda tibi esse, tribuenda, deferenda videatur.

Muchos mancebos mueren del demasiado comer.

Indigestion.

Multos adolescentes conficit, perdit, immatura morte afficit cruditas, crapula, immoderata, dissoluta victus ratio: largiore, uberiore, pleniore, cibo utuntur adolescentes, quam ut stomachus digerere, ferre sustinere possit, quam ut vitae conducat: id quod saepe illis immaturae mortis causam attulit.

Per no ser discreto , per dio buen assiento
en la Corte Romana.

Locum in aula Romana non habuit: locus ei non fu it, ob immodestiam, impudentiam, temeritatem, im prudentiam, immoderatam vitæ rationem, quia pa rum modestus est, non satis modestè viuit, modestia modo, ratione non vtitur, modestiam ignorat, longè abest à modestia, parū modestis est moribus, de mo- destia nihil laborat, nullum ei modestiæ studiū est, expers est modestiæ, iudicij, prudentiæ, rationis, te- merè agit, imprudenter, sine ratione, sine modo, im moderatè, immodicè, inconsiderate, inconsultè, pror sus sine consilio, quia inconsultus est, temerarius, im prudens, inconsideratus, immoderatus, immodestus, immodicus.

**Indiscre
to**

Tu procuras infamarme.

V ebementer studeas de mea fama detrabere, meã famã ledere, detrimento afficere, ob esse, nocere, offi- cere meæ fame, id agis, vt æternas mihi infamie notas inuras, vt ijs meum nomen sordibus, ijs ma- culis afficias, inquines, inspergas, inferas, eas meo nomini sordes: eas maculas iniicias: inspergas, infe- ras, quas nulla dies, nulla de inde res possit eluere, abstergere, auferre, delere: tuū consilium, tuum stu- dium studium illud est, vt me in omne tempus in omnes annos, in omnes meæ vitæ dies, in pertuū infamē reddas, infamie notes infamiatradas: id spe- ctas vt ppetuò malè audiã ppetuã in infamiam addu- car: æterna vt infamia flagrè laborè, vt in sordibus

Infamie

DE LEGANCIAS DE

infamia nunquam non iaccam, ut perpetua verfer
in infamia.

**Infor-
marfe.**

Si no me crees preguntalo a tu padre.

Si mihi fidem non habes, fidem apud te si non ha
bet oratio mea, roga patrem tuum, interroga patrē
quere de patre tuo, sciscitare, cognosce: patris tui
sententiam, voluntatem, iudicium exquire.

Pocos ay que tengan buen ingenio como
vos.

Ingenio.

De ingenij tui prestantia, vi, acie ita statuo, ne-
minem anteferri tibi posse, paucos admodum con-
ferri excellere te ingenio, prestare: florere, valere,
vel omnibus antecellere vel certē nemini concedere
iudico, acutissimam esse aciem ingenij tui, egregio
te à natura instructum ingenio, minimè te esse he-
betē ad id, quod melius sit intelligendum: eam esse
ingenij tui aciem nihil ut non videas, assequaris fa-
cile intelligas, scientia comprehendas: ingenij tantū
in te duco esse, quantum esse potest plurimum, inge-
nium in te sentio esse summum, eximium, egregium
non mediocre, non vulgare, non quale multis cōtin-
git, exquisitum, rarum, singulare, prestans, acutissi-
mum, plane diuinum, acutum etiam arte limas.

Mucho aborresco la ingratitude.

**Ingrati-
tud.**

Vitium ingrati animi pessime odi: nullum odio-
sius mihi crimen est ingrati animi culpa: cum om-
nia crimina, tum verò prætermissæ gratiæ, negle-
cti officij culpa grauis admodum, molesta, odiosa mi-
hi est: nullum hominum genus acerbius odi, eius

odi, ac-

odi, acerbiorē in se ētor odio, quān qui gratiam bene
meritis non referunt, qui de gratia referenda mini-
mum cogitans parum laborant.

Es el mas inhumano del mundo

Omnis officij & humanitatis expertus est, longē
abest ab officio, & humanitate. profus humanitatē
ignorat, ab humanitate remotissimus est, nihil possi-
det humanitatis, minimē omnium humanitatem co-
lit, diligit, exercet.

Inhumano.

Con razón os que xariades de mi, o me tra-
tariades delte modo, si yo os vuieffe injuria-
do.

Iure hæc in me conferres, si quando ipse te inini-
quus egissem iniquior tibi fuisset, iniuri sustulisset
fuisset, iniuriosus in te fuisset, iniuriosus te tra-
ctasset, iniuriam tibi fecisset, intulisset, impo-
suissem, obtulisset, si te aliqua affecisset iniuria,
si à me accepisses iniuriam, tulisses iniuriam, si
me iniuriam, iniuriosam, iniquam, gravem, tuis co-
modis adversam, infensam tibi fecissem, cognovis-
ses, expertus esses: si qua re te laessem, tuus esset
animus à me offensus, molestiam aliquam accepisset
si de tuis commodis aliquando detraxissem, tuis com-
modis obfuisse, obstissem, adversatus essem, si qua
esses à me laesitus iniuria, provocatus, commotus.

Injuria:

Vos me lo pagareys.

Facile idem reponam: is sum: qui referre iniuriã
facile possim, par pari referre, æquē te tractare: fer-
re à me, quod intuliste: impune tibi non erit, quod

DE LEGANCIAS DE

iniuria me affeceris, impunita non erit iniuria tua, inulta non erit, inulta non relinquetur, vlciscar injurias tuas memorem iniuria me senties, experieris.

Agrauio me aueys hecho,

Inique me cum existi, in iuriose me tractasti, iniuria mihi intulisti, iniuria me affecisti, in iuria abs te tuli, passus sum, laesus a te sum immerito meo, nullo meo merito, nulla culpa, absque culpa: nihil tale meritus, laesisti me immerentem, innocentem, nullius affraem culpa, omnis experte culpa, ab omni vacuum culpa.

No tengo yo culpa.

Innocente.

In me conferenda causa non est, culpa vaco, culpa ego non sustineo, expert culpa sum, a finis culpa non sum, purus a culpa sum, culpa ignoro, longuissime abs sum a culpa, longe remotus a culpa sum, tam abs sum a culpa, quam qui maxime, culpa mihi non sum conscius, extra culpam sum, in culpa non sum.

En esto os va la honra.

Interesse.

Tuus honor, agitur, honor tuus in discrimen adducitur, de honore periclitaris.

No entendeyis fino en hazer dinero.

Interesado.

In re familiari augenda totus es, praeter diuitias nihil spectas, tuum omne studium in querendis opibus consumis, locas, constituis, totus in diuitiis incumbis, id unum agis, ea tantum spectas, eo tuum studium dirigis, confers, tuum consilium illud: est, in a plane singularis cogitatio, ut diuitias tibi pares, compares

colligas, cōgeras, vt opes quæras, habeas, possideas,
 vt opibus abundes affluas, vt diuitiæ tibi redundēt
 tibi ad sint maximæ, tuam in domum frequentes con-
 fluant: vt diues sis copiosus: locuples, plenus, bene
 numeratus, multarum possessionum præsidio muni-
 tus, instructus, paratus, minimè inops, à re familiari
 à re domestica, à diuitijs, ab opibus, à copijs, à fortu-
 nis, vt abundes, vt cumulatè possideas: vt vberri-
 ma sint omnia, vt omnium rerum vbertate floreas,
 vt fortunæ tibi sint amplissimæ.

Porque la honra se me cōserue, no se me da-
 nada perder le hazienda.

Sit modò dignitas incolumis, admi de fortuna, de-
 strahi de fortuna, fortunam cōminui. fortunarū ia
 et iram fieri: fortunæ detrimento non recuso, sortem
 no, nihil duco, in minimis, pono.

Esto no nace de la virtud, sino del dinero.

Copiarum hoc potiùs est, quàm virtutis, no hoc
 in virtute, sed in opibus situm est, facit hoc nō vir-
 tus, verum copia diuitiarū: diuitiarum, non virtus
 tis, hoc est, pertinet hoc ad copias non ad virtutem:
 non hoc virtus, verum diuitiæ præstant, perdet hoc
 à diuitijs, non à virtute.

Vuestra hazienda va con mal.

Fortunæ tuæ dissipantur, res familiaris tua disper-
 ditur, disijcitur, imminuitur, perditur, damnis affi-
 citur, accipit iniuriam, distrahitur, detrahitur de-
 tuis fortunis, iniuriose tractantur fortunæ tuæ:

ELEGANCIAS DE

damna inferuntur fortunis tuis, inuaduntur fortune tua, irruitur, impetus fit in fortunas tuas.

El astuto no mira sino al prouecho.

Astuti hominis est, ad suam utilitatem omnia referre, utilitatem sequi, spectare, rebus cunctis anteferre, rerum omnium habere antiquissimam, primam ducere, in primis ponere.

Este a fido mi designo.

Consilium meum hoc fuit, hoc spectavi, hoc volui, hoc secutus sum, id egi, eò mentem intendi.

Muere de inuidia.

Disrumpitur inuidia.

Los inuidiosos fatigauan mucho a Ciceron.

Valde Ciceronem exercebat inuidia, Ciceroni multum erat cum inuidis negotij.

Este inuierno es muy pesado.

Tæterrima, ac fædisima hyems est, hyeme utimur in iocunda, ac tristi: hyemem habemus per odiosam: nihil hac hyeme fædius: nihil horribilius.

Yo os hago juramento que así passa.

Iuratus tibi affirmo, iure iurando tibi polliceor, atque confirmo: eiusmodi rem esse, ita serem habere eiusmodi rei statum esse, in hoc statu rem esse: ita mihi Deus benefaciat faueat adsit: ita me respiciat Deus, seruet, tueatur, non destituat, non deserat: ita mihi à Deo prospera contingant omnia: ita mihi optata contingant: ita que opto, feliciter eueniant: ita mihi bene sit meis rebus feliciter eueniant, ad volū

Intento
princi-
pal.

Inuidia.

Inuier-
no.

Juramē-
to.

tatem cuncta fluant: ita viam, diu feliciterq; vi-
uam diuturna lucis usura fruam: ita mihi tum diu-
turnæ vitæ cursus, tum facilis etiam, tranquilluscq;
sit: ita meis optatis fortuna respondeat, ita sim sa-
luus, incolumis, felix, beatus, malorum expers, igna-
rus aduersæ fortunæ: ita nihil aduersi videam in vi-
ta: ita nunquam aduersam, perpetuò secundam for-
tunam experiar: ita fortuna utar perpetuò bona, ita
moriar, ne viam, ne sim saluus, dispeream, perdat
me Deus, malè mihi Deus faciat, Deum sentiam ira-
tum: malè mihi sit, nihil ex animi sententia succ-
dat, excludat omni commodo: aduersa mihi sint om-
nia, cadat infeliciter, quidquid aga, infensa omnia,
iniqua, aduersa experiar.

La Iusticia comprehende en si todas las
virtudes.

Omnes insunt in una iustitia virtutes, iustitia con-
tinentur, comprehenduntur, continet iustitia, com-
prehendit, complectitur omnes virtutes: omnes ad
unam iustitiam virtutes referuntur, ab una iustitia
pendent, in vna iustitia includuntur: qui iustitiam
tenet, non est virtutens nullam præterea desideret, re-
quirat, expectat: nulla virtute iustus careat, nulla
virtus abest à iusto, coniunctæ sunt, colligatæ, cõne-
xe cum iustitia virtutes omnes.

justicia.

En gouernaria Republica, no se a de tener
cuenta sino con la justicia.

In administranda, gubernanda, regenda, capeffen-
da, tractanda curanda, gerenda Rep, in administras-

ELEGANCIAS DE

tione Reip. in omni publico munere id solum spectare debemus: quid iustitia postulet: ratio precipiat: conscientia proponat, quid sit iustitia, quid rationi consentaneum, quid cum iustitia, cum ratione congruat, conueniat, consentiat, habenda iustitia summa ratio est: vna spectanda iustitia, nihil præterea de vna iustitia laborandum sequi ducem iustitiam debemus, agere cum iustitia, iustè, rectè, honestè, honestum tuendum est solum, nostra consilia, nostras actiones ad vnã iustitiam referri decet, propositã habere iustitiam, iustitiæ seruire: ad iustitiam incubere, iustitiam exercere debemus, non est in administranda Rep. ne latum quidem vnquam: ne minimũ quidem: ne tantillum quidem à iustitia discedendũ recedendum.

Oy, pocos administran justicia.

Pauci sunt hac ætate, his temporibus quibus iustitia cura sit, cordi sit, qui iustitiam colat, exerceant, curent, tueantur, qui de iustitia laborent, apud quos iustitia locum habeat, iustitiæ locus sit: qui se iustos præbeat.

Determino en todas maneras mostrar mi justicia.

Omniño costitui, decreui, deliberaui meum factũ purgare, probare, rationibus tueri: id mihi propositum, planeq; certum est, vt rationem reddam consilij mei agere: probare, tueri, defendere, sustinere meam causam prorsus volo, argumentis minimè dubijs ostendere, rationibus persuadere, nõ me casu

me

justificar
se.

me temerè, non inani quadam voluntate, repentino
 mētis impetu, nulla satis firma, certàue caussa com-
 motum, adductum, impulsam: quod feci ostendam
 iure factum, consilio factum: optimis de caussis, ra-
 tione suadēt ratione duce, certo iudicio rectè, & cō-
 sideratè, ita factū vt reprebēdi non possim, vt mihi
 temeritatē, imprudētiā, inopiā consilij nemo possit
 obijcere, nemo possit, in controuersiā, indubiū voca-
 re, merito damnare, vituperare, accusare, exagitare
 vitio dare.

No me marauillo que fiendo tan mo-
 ço, no echeys de ver los engaños del mun-
 do.

Si, quid infidiarum in vita sit, minus dispicis,
 intelligis, vides minime miror, cum ad hoc intra iu-
 uentutis annos tua versetur: etas, cum ex iuuentu-
 te nondum excesseris, cum in ea sis etate, quæ valet
 viribus, à prudentia infirma est, viribus, floret, à
 prudentie maturitate procul abest, longe distat à
 prudentia, in qua prudentia locum non habet: cum
 ad huc etatis tuæ tamquam in vere sit: cum etas
 iuuentutis, in qua tu es, inopia ferè iudicij laboret:
 expers iudicij, prudentie, grauitatis, sit, vsu rerū,
 & experiētia vnde oritur prudētia, prorsus vacet,
 vacua sit: careat.

juuētud

No me parece que ay mejor cosa, que me-
 nospreciar las injurias.

juzgat

Nihil iudico, duco, censeo, statuo, laudatilius,
 quam iniuriarū rationem non habere, non ducere:

ELEGANCIAS DE

quomodo quidem ego existim, ut ego quidem arbitror, opinior, puto, autumo, sentio, ut opinio mea est, ut mea fert opinio, quantum quidem assequi iudicio possum, ut mihi suadet ratio, ostendi ratio, nisi iudicio fallor, iudicij sume ex pers, rudis planè sum, nihil est præstantius, laudabilius, ad laudem illustrius, quàm iniurias contemnere, nibili facere, obliuisci, ex memoria delere, minime persequi, ulcisci nolle, ultione non persequi, referendæ iniuriæ curam non suscipere, de iniuriâ persequenda, ulciscenda, referenda, de iniuriarum ultione minimum laborare, nihil omnino cogitare, ultionem iniuriarum non spectare, non curare: in contempendis iniurijs, obliuiscendis, ex animo euellendis, ex memoria delendis, obliuione voluntaria conterendis, eximia sita laus est, ea laus est, qua nulla præstantior, neque excellentior. Aun no tengo declarado, si el buen juyzio viene dela naturaleza, o de la doctrina.

juyzio.

Non dum plane constitui, nondum satis habeo constitutum, deliberatum, exploratum, explicatum certum, naturæ ne munere, an disciplinæ beneficio iudicium contingat, iudicij præstantia, excellentia, ius subtilitas, utrum à natura, an ab arte, ac disciplina proficiatur, contingat, manet, naturæ ne privilegio concedatur: an sit ab arte, ac disciplina petendum, utrum is, qui rectè iudicat qui optimè iudicio utitur, qui iudicio valet, præstat, excellit, facultatè habet optimè iudicandi, iudicio abundat, naturæ debeat, an arti, bonum illud acceperit à natura an

hause

hauerit à studio, ab arte, à disciplina, naturale bonum sit iudicium, an potius in studio, arte, disciplina, doctrina, ratione situm, eiusmodi, quod doctrina tradatur, à præceptis ducatur, discatur à magistris.

L

Soys docto en lenguas.

Lengua

Præclarè tenes & quæ a Grecis, & quæ a nostris prodita sunt: unus optime nostri non nostræ solum, sed etiam Græciæ monumenta omnia.

Muy lexos estamos el vno del otro.

Lexos.

Magno locorum interuallo disuncti sumus.

Estoy tan lexos que muy tarde llegan a mi las nueuas.

In his locis sum, quò propter longinquitatem tardissime omnia perferuntur.

Muy cumplido aueys fido con todos en vuestro cargo.

Liberali
dad y cū
plimiēto

Latè patuit in prouincia liberalitas tua, tua excelluit humanitas, nemo est à te non liberalissimè tractatus, liberalitatem in te nemo desiderauit, prolixæ fuit in primis ac beneficia natura tua, sic ut nihil magis: fructus liberalitatis tuæ uberrimi fuerūt et ad multos peruenierunt, pertinuerunt.

Si yo estuuiesse en libertad.

libertad.

Si mihi integra omnia, ac libera essent, si essent omnia solutissima.

Mucho valen mis libros.

libreria.

Multorum nummorum est mea bibliotheca.

El a

ELEGANCIAS DE

El a tenido cargo de mi libreria.

Tractavit meam biblio thecam.

El que viene de buen linaje es obligado a seguir mas la virtud.

linage al
20.

Quicumque honesto, claro, non obscuro, summo loco, claris parentibus natus est, ex nobili familia, clara stirpe, ei maior: quam ceteris, colendi præclara studia, exercendarum, laudandarumq; artium necessitas imponitur: habet hoc nobilitas, & familiaris splendor, ut vitæ laudabiliter & cum virtute traducendæ non modo occasionem, verum etiã causam, neq; causam tantum, sed etiam necessitatem, afferat, quem familiaris nobilitas commendat, oportet eum ad liberalium doctrinarum studia, ad studiũ, summæ laudis, ad omnem laudem, ad decus eò studiosius incumbere ad excellentem omnium rerum cupiditatem eò vehementius excitari: si quis ex egregia, nobili, præclaro, illustri domo natus est maiore quam quivis alius, vrgetur virtutis expetendæ necessitate,

A muchos de baxo linage, la virtud los a hecho nobles.

linage ba
20.

Multos infimæ conditionis, humillime sortis, obscuri loci, nulla parentum, aut maiorum laude commendatos: obscuro loco natos, ignobili, obscuro, infirmo genere editos extulit, atque illustravit virtus multos genere humilitate iacentes, virtus erexit: nobilitantur, atque honestantur, virtute multi, genere ignobiles, & obscuri.

No

No me tomeys esto por lisonja.

Neli putare, me hoc auribus tuis dare gratiam tuam aucupari, hoc me loqui ad volūtatem, me velle tuis auribus inservire, me esse blandum, assentatione vti, assentationis artificio tuam gratiam quærecere, ne me putes fictè loqui ad colligendam benevolentiam tuam: vt gratiam à te ineam, te mihi vt adiungam, tuam in amicitiam vt me penitus insnuem.

lisonja.

De continuo estoy llorando.

Conficior lachrymis, sic, vt ferre non possim luctu consumor, contabesco, modum lugendi nullū facio, finem, lacrymis non impono, lacrymis me dedo, lachrymis numquā abstinco, vberimus mens est fletus, assiduæ lacrymæ, perennes lacrymæ numquam non lugeo: luctum numquam intermitto, non dimitto, omitto, non totus in luctu versor, assiduæ fluunt ex oculis lacrymæ, comes mihi vbiq̃ luctus est, perdunt melacrymis nō hument oculi.

llorar,

Tu lloras los males de la Republica.

Luges Reip. tempora, tuus fletus exoritur, existit, manat, proficiscitur a publicis malis, lugendi causam afert aduersa fortuna Reip. calamitas publica, publica mala te ad fletum impellunt, miseriæ tibi publicæ lacrymas excutiant, exprimunt.

Es vn necio.

Desipiens est, delirus, stultus, demens, insanus, à ratione auersus, omni ratione carens, delirat, desipit, insanit, discessit à mente, desertus est amēte

locos.

destitit

ELEGANCIAS DE

destitutus à mente: mens eum & ratio reliquit: mentem amisit: mente captus est, mentis lumine obcæcatus, mentis compos non est, mentis inops, mentis exarsens, inops à mente.

mal contento.

M No ay quien se contente de su estado.

*N*emini sua conditio satisfacit: nemo est, qui acquiescat fortunæ suæ.

En toda cosa terne cuenta con vuestra honra,

mirar, tener ojo, cuydado

*M*agnam omnibus in rebus tuæ dignitatis rationem habebō: semper mihi tuæ dignitas ante oculos erit, proposita erit, erit antiquissima: meæ cogitationes tuam laudem spectabunt: animus meus in honore tuo infixus erit, oclocatus, in omni re, quid honor tuus postulet, quid ferat, quid requirat attendam. Hasta oy poco e mirado en mi interelie.

*N*ullam hæctenus utilitatis meæ rationem habui, duxi, spectavi: quid esset è re mea, in rem meam quid ad rem meam pertineret, in rem meam faceret conveniret, quid rebus meis expediret, prodesset, conducere, utile esset, utilitatem afferret, utilitati esset emolumento esset, fructum pareret.

moderado,

Es hombre muy moderado.

*H*omo est à cupiditate omni longè remotus.

maestro.

Si en mi niñez tuuiera buen ayo, no hiziera tantas necedades.

*S*i ducem, auctorem, moderatorem aliquem puer habuisssem, non ita grauter errasssem,

Ellos con su malicia me an hecho mudar **Mala obra.**
de proposito.

Isterum malevolentissimis obtrektionibus, improbis artibus, iniqua, infensaq̄ in primis opera de vetere illa mea sententia de pulsus sum, detrusus, deiectus, veterem sententiam de posui, abicere sum, coactus, discedere à sententia, discicere, animum abducere, instituta cursum opinionis aliò conuertere, flectere, mutare.

Vuestro valor deshara la violencia de los **malicia.**
mal fines.

Impetum proditorum hominũ tua virtus franget, reprimet, ac retundet.

Por tu respecto biue este malicioso.

Tuo beneficio viuit hæc pestis.

Con tu prudencia venceras los maliciosos.

Horum improbitatem infringent consilia tua.

Forçado me an vellacos a mudar mi proposito.

Istorum malevolentissimis obtrektionibus de vetere illa mea sententia de pulsus sum, de iectus, detrusus.

Quien ay que no tenga malas voluntades. **malquis-**

Quis est, quem nulla vnquam attingat inuidia? **to.**

Entiendo que no teneys mala voluntad a nadie.

Novi animum tuum nulla in quemquam malevolentia suffusum.

ELEGANCIAS DE

Todos lo quieren mal.

In summam omnium inuidiã incidit, adductus est: inuidiosus apud omnes factus est, sic egit, ita se gessit, ut odio illum omnes habeant, ut in illum nemo sit optime animatus, nemo illi faueat, nemo de illo bene existimet, nulla fruatur hominum beneuolentia, premitur odio multorum, inuidia est, odio est in inuidia est, in odio est.

A me venido gran desgracia.

Præcipua, propria, minime communis mea fortuna est, singulari sum fato: longè alia conditione ego sum ac ceteri, ea est meo conditio, mea fortuna, ut conferri mecum nemo possit, ut exemplum simile planè nullam extet.

Al reyr del Alua.

mañana. Prima luce, summo mane, diluculo, primo mane cum luce sceret, albescente die, in ortu Solis, oriente Sole.

mandar. Mandays me cosa, que ni puedo, ni es mi honra hazerla.

Imperas mihi, iubes, madas, id fieri à me vis quod exequi, efficere, præstare neque debeo. nèq; possum: das mihi rem in mādatis neque, honestā, & eiusmodi, quæ vires meas exuperet.

Cosa suaue es poder mandar a muchos.

Optabile est, imperiam in multos habere, habere multos, quibus liceat imperare, qui pareant imperanti: quorum opera iure tuo, pro tuo iure, pro potestate, tuo arbitrato possis vti: multis domi
nari

nari, multis, præesse, paratos ad voluntatem, ad imperium, ad nutum habere multos.

manera
o modo

No me agrada como lo tratays.

Hæc mihi ratio rei gerendæ non probatur.

Este modo de vida ofende a los que bien os quieren.

Hic tuæ vitæ cursus offendit eos, qui te diligunt optimoq; tibi cupiunt.

Vos conocereys mejor mi voluntad.

manifesto,

Notior, & illustrior meus in te animus erit.

Agora todos veen vuestra virtud.

Nunc tuæ summæ laudes excelsæ, & illustri loco sitæ sunt.

Matar.

Orestes con su misma mano mato a su madre

Orestes parentem Clytem nestram sua manu defodit, confodit, perfodit, vita exuit, privavit, morte affecit, puniuit, multavit, ultus est, vindicavit, interfecit, interemit, occidit, cecidit, peremit, trucidavit, obtruncavit, parenti vitam eripuit, mortem obtulit, attulit, intulit, vim intulit, attulit, manus attulit, intulit,

Nuestros antepassados menospreciavan la riqueza, y amavan la virtud.

Menospreciar.

Maiores nostri diuitias minimi putabant, unam virtutem sequebantur: apud maiores nostros minima diuitiarum, virtutis erat ratio maxima: nullo loco apud maiores nostros diuitiæ fuerunt virtus una vigebat maximè, plurimum semper.

ELEGANCIAS DE

apud maiores nostros virtus valuit, minimum diuitiarum, opes in minimis ponebant, postrema omnium rerum diuitiarum illis erat, rem familiarem: quaeque nos bona appellamus, parui, minimi, nihili reputabant, ducebant, estimabant, pendebant, faciebant, flocci faciebant, flocci non faciebant. idem enim significatur, siue absit. siue ad sit particula non minime erat apud maiores nostros opes, minimi ponderis, nullo apud eos loco, parui momenti postremum apud eos locum opes obtinebant: de opibus minimum laborabant, diuitias praevirtute contemnebant, infra virtutem ducebant: post virtutem habebant virtute posteriores indicabant.

No tengo cuenta con nada de esto.

Trabuntur per me pedibus omnia, non laboro nihil me afficit, nihil me tangit, nulla re moveor, de qua quis re susque deque fero, aequae omnia contemno, fastidio respuo, nulla res apud me pondus habet, nullius momenti est, in pretio est. nemini quidem est.

Conosco que ninguno haze caso de mi.

Planè desertum esse me atque abiectam intelligo: nullo iam loco sum, reijcior, & coterminor ab omnibus, nullius iam pretij sum, ordinem nullum obtineo, fabula sum: nullus sum: habeor in postremis: despicior: despectus sum, nullius loci sum nullius ordinis: postremae conditionis.

Auiendo menfajero fiel te escreuire.

Mensa-
gero fiel

Quoties mihi certorum hominum facultas erit, literas ad te dabo.

En

En caso subito luego miramos al cielo.

Mirar
en alto .

*Hic est mos hominum, ita more comparatum est
ut in repentinis aduersisq; casibus, si quid & præ-
ter opinionem: & contra voluntatem accidit: cælum
intueantur, suspiciant: adspèctent, ad cælum suspi-
ciant, aspiciant spectent, oculos tollant: intendant.*

Querria que te recogieffes.

Mode-
rarse

*Velim, te cobibeas: velim te colligas, velim te admo-
dum reuoces, ad rectam rationem reducas, intra ra-
tionis girum reuoces, traducas.*

Si menefter fuere morire por vuestra
honra.

Morir .

*Si res exiget, pro tua dignitate vitam libentissi-
mè profundam: decedam: cedam è vita, excedam vi-
ta & è vita discedam: mortem obibo, mortem appetam
vitam cum morte commutabo, lucis vsuram ammi-
ttam, extremum spiritum effundam, & quæ proxi-
mè sequuntur.*

Cosa es de desleear morir en la vejez,

*Optabile est: affecta ætate diè obire vltimum,
summum, obire diem migrare è vita, huius lucis vs-
suram amittere, obire, occidere, interire, perire, mori
vitam finire, animum efflare, abire à vita, discedere
ex corporis vinculis euolare, ex corporis carcere,
vel ergastulo solui, aut liberari, ab hominibus de-
migrare,*

Aunque me maten no mudare de propo-
sito.

ELEGANCIAS DE

Si vocer ad exitum vitæ: non faciam vt hunc sensum deponam.

En la muerte de tu padre consuelate con lo que sabes, que todos hauemos de morir.

Paterni obitus dolorem hæc ratio de pellat, quòd omnibus impendet mors: hac omnia lege creata sunt, vt morte delectantur, extinguantur, tollantur.

Mostrar
el animo

No me mostrays el animo que soys obligado.

Non præstas, mihi eum animum, quem debes.

Mucho aueys mudado la voluntad.

Magnus animi tui motus est factus.

El año pasado alabauas mas que todos la paz: agora parece que ya as mudado el proposito.

Mudar.

Anno proximo, superiore pacis auctor præter cæteros eras: nunc videris à prima causa desciuisse

No puedo creer quanto os ayays mudado.

Adduci non possum: vt te à tua consuetudine tam valde, tam longè discessisse existimem.

Del negocio de Padua no hagays nada

Hasta que yo buelua.

Integrum tibi de re Patavina ad meum reditum re serua.

Yo he hecho reseña.

Muestra
e reseña

Copias meas illustraui.

N

No tratays como querria.

Hæc migratio rei gerendæ non probatur: non agis, vt agendum censeo, aliter agis, ad quæ ego agendum existimo, cum ita agis, a iudicio discrepas meo discedis, dissentis, procul abis.

Ne go-
ciar.

Muy escassa ha sido con vos naturaleza.

Satis angustè natura te suis copiis instruxit, parùm in te benigna, parùm liberalis natura fuit: nõ est cur nature gratias agas: non multum nature debes: naturã expertus es parum liberalem, parce tibi sua bona est elargita natura, nature bona, adiu-
menta, opes, diuitiæ subsidia tibi desunt, te deficient in te non agnoscuntur, in te desiderantur, requiruntur, ita natura tecum egit, vt nouerca potius, quam mater fuisse videatur, iniquior in te natura fuit, tibi non contigit, vt nature bonis excelleres, possunt in te quiduis potius, quam naturam laudare: natura tibi de suis muneribus, non quantum opus erat, impertiuit: suis te donis abundare natura noluit, in opes à nature bonis, est cur desideres nature bona nõ optime de te merita natura est, multa nature accepta referre non debes.

Natura
leza.

Es mucho de mi condicion, o naturaleza.

Valde mihi aptus est, mirè factus est ad naturã meam, uebementer est ad meæ vitæ rationem, et consuetudinem accommodatus, conuenit optime cū ingenio meo.

ELEGANCIAS DE

De vuestro buen natural hazeys esto.

In hoc humanitatem tuam agnosco.

Esto es a todos natural.

Omnibus hoc est à natura tributum, insitum.

No quiero estoruar vuestros negocios.

Negocios.

Nolo tuas occupationes interpellare, tibi tã occupato molestus esse, molestiam exhibere, obstrepere nolo tuorum negotiorum cursum impedire, tuis rebus impedimento esse, auocare te à tuis negotijs, curis, occupationibus.

Es mi factor, o procurador.

Meas rationes tractat, mea negotia gerit, meas res curat, administrat, meus procurator est, mea negotia procurat: is est, cui res meas commisi, credidi, commendavi, tradidi, mandavi. sustinet rerum mearum curam,

Es de noble linage.

noble.

Honesto loco natus: ex honesta familia, primarius, honestus, optimæ inter ciues conditionis honoratus.

Muchas liuiandades trae consigo la niñez.

niñez.

Multa leuiter: inani quodam studio, temerè in pueritia committuntur, in prima, etate, primis annis, teneris annis, primis tēporibus etatis, à puero, ab ineunte etate, ineunte pueritia: primo etatis initio.

Es niño gracioso.

niño.

Nihil est eo puero festiuus, nihil lepidius, leporis habet, qui amorem concilient, lepore, fes-

tiv

tiuitate, elegancia morum conferendus cū illo puero nemo est.

No esta en mi mano determinarne si se-
re Republico.

Integra mihi res non est ad consulendum, capes-
sam necne. Remp. non est mihi libera, non expedita
non soluta de capessenda Rep. deliberatio, liberam,
non habeo capiendi consilii facultatem de suscipiē-
da, gerenda, administranda Rep. tenere implicatus,
nec mea expedire consilia possum de suscipienda
Repub.

No esta
en mi ma-
no.

No puedo sufrir tan gran dolor.

Tantum doloris, solitudinis, acerbitatis susti-
neo, quantum, ferri vix possit: ferendo dolori, non
sum, impares do!ori vires meae sunt, ad dolorem in-
firmæ: dolore franguntur, vim doloris minime sus-
tinent: roboris in me tantum non est, vt acerbitatē
tam grauem q̄ e: m perpeti.

no poder
sufrir.

No se que partido pueda escoger.

Difficilis deliberatio est, lubricus ad liberandum
locus, consilium capere necio, valde hæreo, impendi-
ta deliberandi ratio est, consilium de est, explicare
nihil queo, expedire me ne queo, inops consilii, in-
ops à consilio sum, consilium diu frustra que-
ro.

No se q̄
escoger.

Temo que e escogido mal.

Metuo, ne id consilij caperim, quod explicare
non facilē possim: exitum consilij mei extimesco:
consilium à me captum: vt eum, quem volo exitum

ELEGANCIAS DE

habeat, opta magis quam spero, utinam consilio meo respondeat exitus, timeo tamen, ne non ita, sit verer, ne non optime, quod de liberavi succedat, procedat: meum consilium quod sit euasurum timeo: quam feliciter mihi euenturum sit ex consilio meo, plane non video: equidem aduersa metuo, timeo mei consilij quis sit exitus futurus,

Soys amigo de nouedades.

nouedad

Res nouas quæris, cupidus es rerum nouarum: status hic te minimè delectat: nouitatem amas, nouitati studes, faues.

Dizele, pero no ay cosa cierta.

**nueuas,
inciertas**

Rumores sunt, satis illi quidem constantes, sed sine auctore, rumor est, sed sine capite, rumore ipso nuncio sermones exaudiuntur, prorsus tamen incerti, inanes, infirmi, orti ex voluntate qui nulla veritate nitantur, dissipati, sine causa, auctore nullo: iactantur hæc sermonibus incertis sermones dissipaturi, quibus re fides nulla debeat. unde merito fides absit, in quibus non sit pondus, qui nihil certum sequantur, qui neque nuncijs, neque literis comprobentur, quos veritas nulla confirmet, qui nulla veritate, nullo satis firmo testimonio, nullo prorsus argumento rationeue nitantur.

Auian llegado malas nueuas del.

**Nueuas,
tristes.**

Rumores de illo duriores erant aduersa quæ de illo erant: illata nuncijs venerant tristes aduersæ infæusti, parum commodi, minimè leti, parum secundi, grauior de illo fama peruenerat, dissipata erant
dessemis

disseminata, dispersa, peruulgata: duriora, quaedam
graviora erant significata, iactabantur, sermonibus
dissipabantur.

No se hizo jamas mejor cosa.

Post hominum memoriam, post homines natos, ex **nunca:**
omni memoria, nihil gloriosius,

Muchos mas son los ruynes que los bue
nos.

Improbi multis partibus plures sunt, quã boni. **numero
mayor**

Hare lo que. v. m. me mandare.

Parebo tuis mandatis, exequar tua mandata ef **obedes-**
fectum dabo quod mandasti: tuæ voluntate parebo, **cer.**
morem geram obsequar, obtemporabo, sequar volũ-
tatem tuam, meam voluntatem ad tuam aggrega-
bo, cum tua coniungam, tuæ voluntati mea volun-
tas seruiet, tua mihi voluntas lex erit, atque nor-
ma.

Obligado estoy a seruiros.

Incredibilem tibi quendam amorem, & omnia **Obliga-**
in te summa, ac singularia studia debeo. **do.**

Ya sabeys quanta obligacion tengo.

Videre tescio, quantum officij sustineam.

La vida os deuo.

Pro te mori possum.

Mucho me deueis y no me pagays.

Magna mihi debes beneficia, nec soluis.

Mal podre pagar lo mucho que es deuo.

Tantum tibi debere existimo, quantum per-

sol-

ELEGANCIAS DE

Soluere difficile est,

Donde no puedo cumplir con obras, no es bien con palabras.

Cui re vix referre gratias possum, ei verbis non patitur res satisfieri.

Yo le soy no solamente obligado, mas obligadísimo.

Magna eius, in me, non dico officia, sed merita.

Con esto me terneys mas obligado.

Magnus ad tua pristina erga me studia cumulus accedet.

Obligado eres de seruir a tu padre.

Debes patrem tuum colere ante omnes homines, est cur patri tuo precipuum quendam honorẽ prestes tui muneris, tui officij, tuarum partium est, tuum munus, tuum officium, tuæ partes sunt, hoc in te conuenit: ad te pertinet, à te postulat, hoc tibi omnis ratio suadet, proponit, vt parentem tuum precipuo quodam a more colas, obserues, tuearis, afficias.

Yo le hize sepultar honradamente.

Obsequias.

Funus ei satis amplum faciendum curavi: dedi operam, vt funere satis amplo: satis magnifico, satis honorifico affecetur, vt exequijs honestaretur, exequijs eum honorificis prosecutus sum, honorificè sepultus est: sepultura honestatus est: funeris, exequiarum, sepulturæ honore non caruit, habuit in funere, quæ illũ decorarẽt, illi honorem adderent, decori essent: honori essent.

Ocaſion ay de que xarme de vos.

Locus videtur eſſe tecum expoſtulandi, querendi de te, tui acufandi.

Ocaſion

Perdioſe ya la ocaſion.

Amiſſum tempus eſt: elapſa de manibus eſt, abiit, præterijt, fugit, euauit, amiſſa eſt, nulla iã eſt prorsus perijt ocaſio, tempus, oportunitas.

Eſtoy ocupadiſſimo.

Graviſſimis rerum ſuſceptarum oneribus pre-
mor,

Ocupa-
do.

Iamas he hecho coſa que offendielle tu honra.

Nibil vnquam feci, quod contra tuam exiſtimationem eſſe vellem.

Offen-
der.

No ay mayor vellaqueria, que offender, o dañar a ſu padre.

Nullum eſt grauius piaculum, quàm patri vim offerre.

Si ſe offreciere ocaſion, que v. m. aya me neſter mi ſeruicio, no faltare a lo que ſoy obligado.

Si accidet, vt operam nauare tibi poſſim, vt opera mea tibi vtilis eſſe, è re tua eſſe, in ren tuam eſſe è commodo tuo, ex vſu tuo: eſſe poſſit, officio meo nõ deero, ſatisfaciam officio meo, officium meum præſtabo, non committan: vt officium meum deſiderari poſſit, vt mee partes requiratur: ſi cõtinet, ſi eueniet, ſi vſu veniet, ſi res, ſi tẽpus, ſi ocaſio feret, poſtulabit, poſcet, exiget, requiret, ſi ocaſio ſe offeret.

Offre-
cerſe.

Oferta

OLEGANCIAS DE

ret, se dabit, se ostendet, offeretur, dabitur, ostendetur, si fortuna feret, occasionem attulerit, detulerit, praeberit, ostenderit, si tempus accidet.

Si quereys fauorescerle, no hallareys hombre que mejor os lo agredesca, siempre que menester sea.

Si complecti hominem volueris, neminem habebis, cum res tuae postulabunt, neque praestantioris animi, neque maioris in te benouolentiae.

Yo prometo de hazer todo lo que pudiere en vuestro seruicio.

A me omnia in te studia, atque officia, quae quidem ego praestare potero, velim expectes.

Querria os siruiessedes de mi.

Velim utaris opera mea.

Yo os declararare mi voluntad quando mas menester fuere.

Quae cumque tibi commodare potero, omni cura, ac diligentia complectar, quae tibi intelligam esse accommodata, omnia studiosè persequar, diligenter praestabo: meum erga te studium in ijs maxime declarabo, quibus plurimum significare potuero, tuam mihi existimationem & dignitatem charissimam esse.

Veran todos quanto estimo vuestra honra.

Studium meum dignitatis tuae vel tuendae: vel etiam augendae summum omnes intelligent.

En todo lo que vuieredes menester yo me ofresco el primero.

Nibil

Nihil tibi erit tam promptum, aut tam paratū,
quàm in omnibus rebus: quæ ad voluntatem: ad cō-
modum: ad amplitudinem tuam pertineant, opera,
cura, diligētia mea uti profiteor, ac que polliceor, e-
ximum & singulare meum studium in omni gene-
re officij, quod ad honestatem, ad gloriam, ad rem
tuam spectet: nulla tibi in re neque studium, neque
benevolentia mea deerit, præsto non erit.

Sicpre fere qual hasta oy en vuestro ser-
uicio.

Qui antea fui, idem in posterū futurus sum in te
ornando, & amplificando.

En todacosa con obras y palabras, mirare
por vuestra honra,

Quæcumque mihi tui honestandi potestas dabi-
tur, nihil prætermittam, quod positum sit ipsa, reans
in honore verborum.

Nunca faltare en voluntad y obras a vue-
stra honra.

Nunquam mihi tui aut colendi, aut ornādi vo-
luntas deerit.

Yo me os offresco sin excepcion alguna.

Polliceor tibi studium meum, operam sine vlla
exceptione: aut laboris, aut occupationis, aut tem-
poris.

Hare por vos lo que pudiere.

Omnen meum laborem, omnem operam, curam
studium, in rebus tuis consumam: ponam.

ELEGANCIAS DE

Yo me os offresco todo lo que puedo.

Quidquid valeo, tibi valeo, vniuersum studium meum, & beneuolentiam ad te fero.

Hare en vuestro seruicio mas de lo que vos pensays.

Vincam meis officijs cogitationes tuas.

oficio y obligacion, A cito soy obligado.

Tuum hoc est munus, tui maneris, tue partes: tuarum partium, hoc à te postulatur, expectatur, requiritur, exigitur, hoc homines expectant, hoc ad te pertinet, attinet, expectat tibi conuenit, in te conuenit, te decet, tuum est: hoc debes, tibi nõ licet hoc negligere: propriè in te cadit.

Mas contento biuirias, si te oluidasses de las desdichas passadas.

oluidar. *Latior tibi vita esse, iucundior, tranquillior trãquillius ageres, si tuos casus obliuiscereris, ex animo tuo mente, memoria, deleres, euelleres, si memoriam tuorum temporum omitteres, deponeres, abijceres, ex animo doleres. si tua pristina mala, tuos casus tuorũ tẽporũ varietatẽ obliuione volũtaria cõtereres, apud te deleret obliuio.*

Dexado e mi antigua opinion.

opinion, *Istorum maleuolentissimis obtrectationibus de veterc illa mea sententia de pulsu sum,*

Muy fuerte cosa le es al vitorioso, dexar vna buena opinion.

Baro viro sensum rectum deponere, difficile est. No se me puede quitar esta opinion,

Ab hac sententia deduci non possum, hanc deponere, & aliam suscipere opinionem vix: egre nullo modo, nulla ratione, nequaquam, neutiquam, minime possum, prorsus non possum,

Porque e de mudar parecer.

Quid est, quod aliam in partem traducere me debeat: cur hanc opinionem abijciam? cur huic deponam sensum? cur ab hac sententia desciscam, discedam? cur à me ipso dissentiam?

Fuerte cosa es el hombre bueno dexar un buen parecer.

Vir bonus, ut sententiam mutet, non facile adducitur, impetrare à se ipso nullo modo potest: bono viro sensum rectum deponere, difficile est, magni negotij est: vir bonus in sententia firmissime constat, vir bonus à recta sententia desciscere vix potest, ut sententiam mutet non facile adducit: tenet arctè: quã semel complexus est sententia.

Yo hare que aproueyas mi parecer

Probabo tibi meam sententiam, efficiam ut opinio tibi mea cõ ratione cõgruere videatur, ostendam esse, cur probes sententiam meã, ac quiescas meæ sententiæ,

Era opinion antiqua.

Erat hæc in animis hominũ inueterata opinio, peructus, diuturna, multi temporis, minime recens, in animis hominum penitus insederat.

No es honra, no seguir la opinion de vuestro padre.

DE ELEGANCIAS DE

Honestè à parente tuo dissentire non potes: turpe tibi est à parente dissentire: non potes à patre sine infamia, sine dedecore, sine graui culpa, sine turpi nota dissentire.

Somos de diuersa opinion.

Opinimum dissensione discrepamus, non idem, aliter, diuersè, variè sentimus: non quid tibi mihi videatur idem, placet, probatur.

Engañado aueys mi opinion,
Fefellit opinionem meam, tractasti me secus atque existimabam, non cum in me, quem putabam, te prestitisti, expectationi meae nequaquam respondisti, cum animo meo, tua facta non conueniunt: consentiunt congruunt, prorsus te alium, atque arbitrabar, sum expertus, re ipsa cognoui, sensi.

De vna misma opinion somos.

Coniunctum est meum consilium cum tuo, consentiunt concinnunt sententiae nostrae, nihil à tua mea distat, dissentit, discrepat opinio, idem sentimus è tuo iudicio mea sententia non abhorret, idem utriusque nostrum probatur, videtur, placet, idem sequimur, idem est utriusque sensus, congruit cum opinione tua sententia mea, dissensio inter nos nulla est, dissensionis aut contrauersiae nihil: conuenit inter nos.

Estos con sus malicias me han hecho mudar de opinion.

Istorum malevolentissimis obtreccionibus de vetere illa mea sententia de pulsus sum, deiectus, deturbatus, repudiatus: factum est horum

culpa, commissum est horum iniquitate, a mea illa
 veteri sententia desciuerit, vt veterem illum sen-
 sum deposuerim, vt abiecta veteri illa sententia, no-
 uam suceperim.

El año pasado alabauas tanto la paz y ago-
 ra ya eres de otra opinion.

Anno proximo: superiore pacis auctor præter ce-
 teros eras, nunc videris à pristina causa desciuisse
 non quod anno proximo, nunc idem de pace sentis
 tua de pace sententia cum superioris anni senten-
 tia conuenire non videtur, non eadem tua est, quæ
 anno proximo superiore, de pace sententia: pacem
 vnus omnium maxime tuebaris anne superiore,
 nunc alia tuæ mens videtur, non idē sensus, diue-
 sa opinio.

Tu has mudado de opinion.

In sententia non permansisti, sensum mu-
 tasti, aliter existimas, à pristina sententia desciui-
 sti, à te dissentis, diuersam opinionem suscepisti,
 cepisti.

Mucho caso han hecho de vuestra opi-
 nion y parecer los que bien sienten.

Magnum apud eos, qui recte iudicant, tua sen-
 tentia pondus habet, magni sit, magni estimatur,
 magni penditur, auctoritatis habet plurimum, gra-
 uissima est, recte sentientes in opinione ac iudicio
 tuo plurimū ponunt, opinioni tuæ multum tribuunt
 multū deferunt: facile assentiuntur, ac quiescunt.

Todos son de vn parecer

ELEGANCIAS DE

Vnus omnium bonorum est sensus, idem omnibus probatur, eodem concurrunt omnium sententiae sequuntur idem omnes si eētant, probant, opinione tuentur, eadem est omnium sine vlla varietate opinio, opinionū nulla varietas.

Si mi pareſcer os es dañoso, ala Republica aprouecha.

Sententiae nostrae, si minus è re tua sunt, Reip. rationibus conducunt, tuam si vtilitatē oppugnāt Reip. commoda tuentur, si tibi detrimentum, Reip. commodum afferunt, tua si minuunt, Reip. augent commoda: si tuis aduersantur, Reip. rationibus expediunt.

He concertado lo que tocava a la guerra

Rem militarem constitui, collocavi. camposui, optime digessi.

Orde-
nar.

P.

Passo ce-
rrado.

Cerrado esta el passo.

Transitus interdictus est, inclusa est via, non patet aditus, non datur.

Prome-
sa cūpli-
da.

Hare lo que he prometido.

Præstabo fidem meam, per solvam promissum, quæ pollicitus sum, exitu præstabo, solvam fidem meam tuebor fidem meam: seruabo promissa, fidem non fallam: fidei nõ deero, serabo promissis.

¶ Quiero que me pagueys lo que porel me aueys prometido.

Pagar.

Pro illo solues, illius promissa tu præstabis,

depen

dependendū tibi est, quod mihi pro illo spondesti illius promissio, solutio tua erit, ad te pertinet.

No puedo pagar.

Solueno non sum, non est, vt possim soluere. non habeo vnde solvam, nō suppetit vnde credito-ribus satisfaciam.

Esta pared se abre.

Hic paries vitium facit, triman ducit: riman agit Pared, labem facit, labefactatur.

Bien me agrada vuestro parecer.

Consilium mihi tuum probatur, idem sentio quod tu, meus cum tuo sensu congruit, assentior tibi: tuā sequor sententiam: recte sentire mihi videris, accedo ad tuam sententiam. Parecer

Creo que nos holgaremos con este parentesco,

Spero nobis hanc coniunctionem voluntati fore, optimam de hac habeo coiuntione spem de hac coniun-ctione spero optimè, spes me tenet optima, sustentat alit, pascit, fouet. Pariete.

Teneys muchos parientes.

Propinquis & affinibus flores, à propinquis optimè paratus es, munitus es: propinquis abundas, copia flores propinquorum.

Deshazer el parentesco.

Dirimere coniunctionem, dissindere, dissuere, dis-tingere: ius omne coniunctionis tollere, delere, extin-guere.

Entiendo partirme.

Partirse

Mi

Partirse

Mibi est in animo discedere: digredi, abire, proficisci, locum mutare, de discessu cogito, discessum cogito, discessum specto, in animo habeo, meditor, animus est in discessu.

Metello no mostro tristeza, en salir de la patria.

Summa voluntate Metellus patria cessit, egregiaq; animi alacritate abfuit, discessum à patria æquissimo animo tulit. Metellus, & abfuit nullo dolore. Metelli animus cum à patria discessit: æquissimus, dum abfuit letissimus fuit erectus, alacer, minime demissus, aut deiectus.

No sufrays que de vuestro Amor lleue yo la menor parte.

Participar o auer parte.

Ne patris, me partem a moris tui minime ferre, noli committere, vt partem amoris tui minimam in capiam, vt exiguum ab amore tuo fructum feram: colligam sumam, percipiam, fructum amoris tui velis esse non exiguum, non vulgarem, non mediocrem.

Passion

No os ciega la passion.

Acerto & vero sensu iudicas, quod isti ne faciã maluolentia & liuore impediuntur, no tuæ mentis oculos liuor obducit: rectum animi sensum in iudicando sequeris, tuum iudicium ratio dirigit, et moderatur, quod ratio præscribit ac probat, id iudicas quod istis permaleuolentiam non licet, quam istis facultatem eripuit liuor, & maluolentia.

No

No creereys: quan fuera estoy de toda pa
sion.

Vix creidas, non facile putes, ægrè possis cogitatione
assequi, quàm æquo animo sim tranquillo, quieto, ab
omni cura vacuo, quàm omni v: cem perturbatione
quàm sim omnis expers care, quàm procal ausit a-
nimus meus ab omni cura, quàm tranquillo animo
sim, quàm tranquillè agan, quam tranquillè agat a-
nimus meus, qua meus fruatur animustranquillita-
te, quæ sit animi mei tranquillitas, quàm nulla sit
animi mei perturbatione, cura, molestia, quàm parum
animus meus cura fluctuet, iactetur, agitetur, con-
moueat, æquitat in animi mei, tranquillitatem,
securitatem, quietem, vix credas, assequi cogitatio-
ne vix possis.

No soys apassionado como otros.

Acerto & vero sensu iudicas, quod isti ne faciant
malevolentia & liuore impediuntur.

Gran vellaqueria hazeys.

Gravissimè pecas, sceleratè agis, summum de decus
admictis, piaculum committis, maximo te scelere ad-
stringis, obstringis, culpam graue committis, ini-
quissimè facis, scelus committis, perpetras,

Nunca tal cometi.

Hanc ego nunquam attigi culpam, hoc me num-
quam crimine contaminavi: inquinavi, in feci, pol-
lui, hanc nunquam subiui culpam: hæc me num-
quam culpa polluit, labe fecit, huius criminis:

N 4 flagi

Pecado.

Solomonus in libro Job

LEGANCIAS DE
flagitij, sceleris, vitiij, labe, macula infectus nunquã
sum, vacavi semper ista culpa.

No ay pecado que oy no cometan las gē
tes.

Omnes in omnem culpam prolabuntur, incurrūt
homines in omnem iniquitatem: nulla culpa est, quæ
non hodie subeat, omnes in omni scelerum flagi-
tiorumq; genere volutantur: omnem improbitatem
omnes amant, nullum hodie flagitium ignoratur
præter mittitur, non committitur.

Pensar, imaginar, considerar.

Colligere: se animum in tendere, meditari accurate-
tius, diligentius animadvertere: considerare cum
animo suo, versare in animo, diligenter animo tra-
ctare, agitare animo diligenter: studiosè cogitare,
intento aliquid animo intueri: attentius examinare
perpendere, ponderare.

Ponderad esto.

Hoc tibi ante oculos propone. pone: statue consti-
tue, ad animum refer, huc mentem intende, huc spe-
ctet animus tuus, dirige tua consilia: tuas cogitatio-
nes ad hunc finem, hoc tibi propositum sit, mentis
aciem in hoc intende.

Siempre pienso en vos.

Nunquam de te non cogito, nullum à me tempus
prætermittitur de te, tuisq; rebus cogitandi, num-
quã mihi ex animo effluit: excidis, discedis excubo
animo tua, tuarumq; rerum causa: in te, tuisq;
rebus animas meus perpetuo est, mea cura

om.

Pensar a
tentamē
te.

Pensar
mucho.

omnès in te sunt, te semper spectat animus meus,
meae cogitationes. in te tuisq; rebus consumuntur:
omnes, ad teq; referuntur

Pienso en vuestro prouecho.

Toto animo de tuis commodis, ornamentisq; cogito, valde laboro de tuis commodis, & ornamentis mihi tuus honor, & tuae fortunae etiam atque etiam curae sunt, de utilitate, ac laude tua aequè ac de me ipso cogito, ita cogito, vt nemo magis, tam cogito, quam qui maxime.

Yo pienso enseñarte la virtud.

Omniem meam cogitationem in ostendenda tibi virtute fixi, & locum in tradenda tibi virtute sum totus, hoc vnum mea spectat oratio, industria, thesauros tibi virtutis vt aperiam, ac tradam, versor in hoc studio totus vt aditum tibi ad virtutem, patefaciam vt ornem te virtute vt ad virtutem, auge me, peruenias: hac in re, atque cura mens vna tota, versatur, quae sit dignitas, qui splendor, quae pulchritudo virtutis me magistra vt intelligas,

Vos sabeyis muy bien mis pensamientos.

Mea consilia planè tibi nota sunt, tenes consilia mea, meum animum, meos sensus, non thelantent mea consilia, cognitum habes, ac perspectum animum meum, qui sit mens sensus, probè nosti, preclare intelligis.

pensamientos y
cuydados.

De vn pequeño pensamiento e venido en muy gran cuydado.

A minore cura maximam ad sollicitudinem tra-

ELEGANCIAS DE

ductus sum: curam equidem antea sustinebam, ferē
dam tamen, nunc solitudine premor ea, quæ ferri
non possit, hac solitudine nihil grauius, vincitur
animus meus, planeq̃ frangitur hac tan graui solitu-
tudine.

En gran cuydado estoy.

Gravem curam suscepi, grauis me excepit cura,
grauis in me incubuit solitudo, accerba inibi inua-
sit solitudo,

Todo el pensamiento de vengarme e dexa-
do de muy buena gana.

Vltionis omne libenter consilium abijcio, de pone
omitto, omnem acceptæ iniuriæ memoriam ex ani-
mo deleo de vltione nihil planè cogito vltionem mini-
me cogito, animus meus vltionem non spectat, abdu-
co animum ab vlciscendi consilio.

Al reues me salio lo que pensaua.

Spes me frustrata est, aliter atque opinabar, euenit
accidit, contigit. successit, non is, quem volebam exi-
tus consecutus est: successit præter sententiam con-
tra voluntatem, non vt volebam, secutus atq̃ opina-
bar, exitum sortita res est alienum à sententia mea
dissimilem voluntate, minimè cum animo congruē-
tem ab animo meo discrepantem, diuersum, ab hor-
rentem.

A puelto su pensamiento en hazer me
daño.

Fraetam illam & debelitatam vim suam, in
me contulit, vires illas, quæ illi reliquæ erant

imbecille, infirmæ parum firmæ haud satis firmæ,
collegit, & contullit omnes ad me opprimendum,
euertendum: affligendum, perdendum ad exitum,
ad perniciem, ad meam summam calamitatem.

Pensad atentamente la inconstancia dela
Fortuna.

Intendite animos vestros, ipse vobiscum consuli
te, inite consilia cum animis vestris, & quæ
sit fortunæ visitudo, quæ mutatio, qui flue
tus rerum humanarum, quam varia tempestate iac
tetur hominum vita, cogitate, animaduertite, atten
dite, examine, perpendite, cum ratione, tamquam
æquisima lance, diligenter, æstimate.

En el mismo peligro estays.

peligro.

In eadem es nauis, eodem in discrimine versaris
idem tibi periculum impendet, æque tua salus agi
tur, tuæ forme periclitantur, eadem tibi imminet ca
lamitas: æque periclitaris, in eisdem nauigas flucti
bus: eodem iactaris vento, eadem te procella pertur
bat eodem loco res tuæ sunt: versaris in oedem peri
culo: in eadem fortuna eadem te fortuna manet, tibi
impendet, tibi imminet, te vrget, pari es conditione,
par similis: eadem non dissimilis, non dispar, nõ alia
tua conditio est, non minus de te agitur tua res æque
agitur: de tua re itidem agitur, impericulum tua res
adducitur, venit, periclitatur, periculum sabet, eadẽ
tibi instant mala, bant melius tecum agitur, bant
melioꝛe loco res & fortunæ tuæ non erunt.

Mu

ELEGANCIAS DE

Muchas vezes peleo Annibal prosperamente con los romanos.

Pelear,

Sæpe cum Romanis exercitibus, copijs, Pænus Hanibal feliciter, prospere, secunda fortuna, prospero euentu pugnavit pugnas pugnavit pugna certavit, acie conflixit, acie contendit, acie congressus est prælio decertavit ac pugnavit, digladiatus est manus conferuit.

Dozientos hombres valerosos murieron en aquella batalla.

In illa pugna illa acie, illo prælio, conficta ducenti homines insigni fortitudine, virtute præstantes, ceciderunt, mortem operierunt ocubuerunt, desiderati sunt: ducentos homines pugna illa sustulit.

Tu as perdido el fauor, no por tu culpa sino de los tuyos.

Perder .

Gratiam tuam extinxit, perdidit, afflixit, omnem aput omnes deleuit, non tua, sed tuorum culpa, factum est, minime quidem tuus, sed tuorum vitio, vt qua florebas gratia, eam amitteres, perijt quod habebas gratiæ, tuorum culpa, non tua, commissum est à tuis potius, quam à te ipso, per tuos potius, quam per te ipsum vt esses non, vt antea gratusus, vt ea gratia qua fruebaris antea, prorsus excideres, vt amitteres hominum studia, vt ex animis atque amore hominum efflueres, excideres,

Procura de no perder tu honra.

Omni industria contende, omni studio labora incumbere toto pectore, confer huc tuas omnes vires, tua

studia

studia, curam industriam enittere quantum in te est quantum in te situm est, quantum potes, quam potes maxime, cunctis viribus, ac nervis, hoc age diligenter: da operam quam potes diligenter, summam adhibe diligentiam, studio contende, quam licet maximo, quantum potest esse maximum, summo prorsus, hoc unum cures, labores, studeas in primis, praeter ceteras res, praecipue, potissimum, ante omnia ne tuae dignitatis iacturam facias. ne de tua dignitate detrahatur, ne quid aduersi dignitas tua patiatur ne tua dignitas molestetur: ne quod in tua dignitate damnun facias, ne quid feras detrimenti, nequa labe aspergatur, offundatur honori tuo, ne quam existimatio tua iacturam patiatur, ne splendor tuae dignitatis obscuretur.

Gran verguença es, que sientan que pierdes el antiguo esfuerso.

Animi tui magnitudinem inflectere sine summo dedecore non potes animam demittere, animo cadere, animum imminuere, turpissimum tibi erit, magno vitio dabitur: humilis iam esse tuus animus qui sublimis, erectusque erat, sine graui infamia non potest, sublimia cogitabant animus tuus, nihil non altum suspiciebat, nunc demissus est, humilis, abiectus serpere videtur, humi iacere,

Toda mi hazienda he Perdido.

Naufragium feci rei familiaris, perijt mea res domestica, actum est de fortunis meis: prorsus euer-

ELEGANCIAS DE

ſe ſunt opes meæ, perdidit omnia bona euertit me bonis omnibus fortuna, mearum opum nihil mihi reliquum fortuna fecit, afflictæ ſunt, proſtigitæ, ac perditæ, extinctæ, euersæ meæres: ac fortunæ, omnes euersus ſum omnibus fortunis.

Ninguna coſa aueys perdido.

Integræ ſunt adhuc res tuæ, ſalua ſunt apud te, omnia, nihil dum perdidisti, ſtatus idem eſt, qui antea rerum tuarum, eadem loci ſunt, quo antea, fortunæ tuæ, nihil detractum eſt de fortunis tuis: nulla res aut fortunæ tuæ iacturam fecere, nullum damnum tulere, nullum detrimentum paſſæ ſun mihi la auerſi ſubierunt, nullam partem deſideras fortunarum tuarum, nihil eripuit fortuna, abſtulit, ademit, detraxit, auertit.

Todos los tuyos ſe perdieron por tu culpa.

Tu tuorum omnium ſalutem affixiſti tuos perdidisti, tuos euertiſti fortunis omnibus, tuis exitiũ peperisti, perniciẽ attuliſti, ſummam calamitatem, ac peſtem importasti, in vltimum diſcrimen, in miſerrimum ſtatum, in hanc omnium deterrimã, omnibusq; miſerandam conditionem tuos adduxiſti.

Antes que ſe perdieſſe la republica gaſta uas largo, y agora eres eſcaſo.

Saluis rebus, rebus, nondum perditis, cum ſalui eramus, ante publica mala, dum Reipub. ſalus erat integra: incolumi Reſpubli ſtante Reſpubli vigente Reſpubli. cum Reſpu. ſuum ius obtine ret, ſui iuris eſſet, ſuum ius poſſideret, ſuo iure vte-

retur

Perdida,
deſtruy-
ciõ o cai
da.

retur, cum optimus esset Reipub status, ante casum
 Reip. antea quam Resp concideret, occideret, peri-
 rit, liberaliter agebas liberalitatem colebas, exerce-
 bas, liberalitate utebaris, eos, quibus cum tibi res es-
 set, liberaliter tractabas, nunc in omni refrugaliter
 parce, tenuiter, restricte, infra modum potius quam
 supra modum sumptu facis, infaciendo sumptu par-
 cus es, & illiberalis, satis moderate, vel anguste po-
 tius impesa facis, tuos sumptus nimis ad frugalitatem
 reuocas, nimis accurate frugalitatis regula, metiris.
 Yo siento tanto como otro lo pueda sentir
 ver perderse mi patria.

Nemini concedo, qui maiorem ex pernicie & pe-
 ste patria molestiam traxerit, exitio patriae ita do-
 leo, ut nemo magis: tam doleo, quam qui maxime,
 angor, torqueor: crucior, sollicitor, afficior pernicie pa-
 triae, sic, ut nemo vnquam ex vlllo casu aut omnino
 vlla calamitate plus hauserit acerbitatis, grauius
 doluerit, maiorem dolorem ceperit, maiorem in so-
 litudinem incidèrit, de venerit, adductus sit,

La fortuna algun tiempo echara a perder al-
 gunas grandes ciudades.

Vi fortunæ aliquando percussæ, & prostratæ iace-
 bunt, fortunæ viribus percussæ, concident aliquan-
 do florentissimæ vrbes, præclaras vrbes obscurabit
 aliquando, atq; extinget, tollet perdet malè perdet,
 prorsus affligit, plane opprimet, penitus euertet, om-
 nino delebit fortunæ vis, erit aliquando, cū vrbes am-
 plissime iaceāt: percussæ vi fortuna atq; prostratæ.

ELEGANCIAS DE

Arruynada esta la Republica.

Perijt Respublica, concidit, nullaprorfus est, formam planè pristinam amisit: actum est penitus de Rep. formam imaginem, simulacrum veteris Reip. nullum agnosces, vestigium Reip. nullum superest fuit Resp. communis, res ita delapsa est, vt ne spes quidem, melius aliquando fore, prorsus vlla relinquatur, perijt omnino Reip. salus, non aduersa tantum est verum etiam penitus euersa fortuna Reip. fractæ sunt opes, afflictæ vires, amissâ dignitas, extincta salus Reipub.

Eperdido todo quanto tenia.

Omnes & industria & fortunæ fructus perdidit perierunt omnes fortunæ meæ, euerse sunt ac perditæ meæ res omnes, rerum mearum quid iam habeo? quid possideo? quid mihi reliquum fortuna fecit, ex meis pristinis ornamentis, & commodis: nullum obtineo, mearum omnium fortunarum iacturâ feci, perniciem tuli, subiij, passus sum prorsus actum est de rebus meis: nihil re mihi iam reliqui fortuna fecit, ita perijt, ita sum perditus, vt salutem plane desperem, oppressæ iacent grauissima fortunæ meæ res omnes, ita perditæ sunt fortunæ meæ, vt eas seruare ne salus quidem ipsa possit,

Perdo =

Muchas vezes los delinquentes son perdonados.

nar.

Sæpe homines improbi, culpæ, criminum, delictorum, flagitiorum, scelerunt affines, criminum labe infecti prorsus, atque iniqui nati, noxi, nocetes, fontes

iudi

iudicio liberantur, iudicum sententis impunitatem assequuntur, à supplicio vindicantur, pœna eximuntur, penes vitant effugiunt, euadunt ex iudicio, elabuntur, seruantur insontes, innocentes, expertes omnis culpæ, nullius affinis culpis nullo infecti culpa, nullo adstricti nullos celere cõtaminati flagitio indicatur, non ponuntur, vindicatur, non castigatur, merita non cõercetur pœna, penes non dāt, non luūt, non perdunt, debitas pœnas non persoluunt: debito supplicio non multantur: non afficiuntur pœna, penes factis, vita, moribus digna: improbitati debitas non ferunt, non sustinent, patiuntur, sentiunt: sæpe fit iudicium culpa, vitio, scelere, improbitate, iniustitia perfidia, vt homines impuri perdit, scèlesti, flagitiosi delictorum omnium participes, sine pœna dimitantur pœna eximiantur ab solutione cõsequantur, animaduer sine effugiat: sæpe non animadueritur in homines nocentes, supplicium de nocentibus nullum sumitur, pœna nulla capitur, secus ac meriti sunt ac digni sunt, ac eorum vita postulat. iudicatur, sententiæ feruntur, No fue castigado perdonaronle.

Pœnam affugit, el apsus est, impunè ille fuit, impunitatem est asecutus, pœnam nullam tulit, sustinuit, perpeffus est, euasit ex iudicio, absolutus est ab solutionem est adeptus.

Conosco que me teneys por muy perrezofo.

Intelligo suspectum me tibi esse nomine negligentie.

Perezofo

Q

Ties

LEGANCIAS DE

Tiene cognition perfecta de Geometria.

perfecta
mente .

Geometricis literis est perfectè eruditus: penitus cognovit Geometriam, tenet omnino Geometriam, callet omnino Geometricam scientiam, excellit in Geometria, perfectam, absolutam, singularem, eximiam Geometriae scientiam possidet, ita processit in Geometria, ut ad summum pervenerit, prorsus Geometriam cognovit vincit omnes, praestat omnibus, antecellit omnibus, nemini secundus est, parem habet neminem, superior omnibus est in Geometrica scientia.

Perse
guido.

Todos seran perseguidos .

Nulla est acerbitas, quae non omnibus impendeat, immineat, quae non omnes maneat: adversa omnes omnia sustinebant, pari omnes calamitate premuntur: communis erit omnium, non propria cuiusquam, malorum tempestas, vis malorum, iniquitas fortuna,

Perseuerar en una buena opinion, honra es.

Perseue
rar

Si quis in recta sententia sibi constat, est magna laus debetur, tunc constantiam in recta sententia, laudabile est, laus est, laudis est, laudi est, laudem habet, opus, per se cum laude coniunctum est, egregium est, praclarum est, gloriosum est perseverantem, pergentem, permanentem in recta sententia laus & gloria consequitur, laus exceptit immortalis, in recta sententia laudabilis admodum est, laudibus conferenda, ornanda, honestanda, decoranda, stabilis, et firma, & perpetua permanens, tuenti acriter, & fir-

mo in primis animo rectum consilium, sententiam cum ratione congruentem, cum salute Reipub. coniunctam, quæ sit in Reipub. in Rempa. è re communi, in rem communem, è comodo publico, quæ valeat ad Rempub. ad rem communem, ad cõmoda publica, decus eximium debetur.

Creed que assi passa.

Persuað
dir.

Induc animũ, in duc in animum, ita esse pro certo habe, persuade tibi, pro certo existima, planè credas, ita, crede, ut minimè dubites, exploratum habeas atq; omnino certum, pro comperto habeas, sit hoc apud te minimè dubium, sit exploratum, rem ita se habere, in hoc estatu esse. hunc esse rei statum.

Gran pefar recibio Cicerõ en la muerte de su hija.

Pefar, o
tristeza.

Doloris plurimum Cicero, hausit, accepit, cepit, tulit, ex morte, ex obitu, ex interitu filiae, grauiter est affectus, magna solitudine affectus est, vexatus est, oppressus est, ita doluit, ut nemo magis, tam doluit, quàm qui maximè: obitum filiae tulit acerbissimè, sic, ut iucunditatem omnem penitus amisit: summam attulit dolorem Ciceroni, dedit, peperit obitus filiae, summam Cicero sensit acerbicatem, extincta filia.

De vn pequeño cuydado e venido a muy grande.

A minore cura maximam ad solitudinem traductus sum: curam equidem antea sustinebam,

ELEGANCIAS DE

Ferendam tamen, nunc solitudine premor ea, quae ferri non possit, hac solitudine nihil grauius vincitur, animus meus, planeque frangitur hac tan graui solitudine.

Gran pesar tengo.

Dolorem sustineo, fero grauem, acerbum, eiusmodi qui ferri uix possit, dolorem incredibilem capio, suscipio, traho, dolore angor, conficior, excrucior, torqueor, affligor, vexor, perturbor frangor, omnes mentis meae partes dolor exagitat, diuexat, perturbat, afficit, versor in acerbissima solitudine, dolore discrucior, diuellor, disrumpor, perimor, interimor, exanimor, contabesco, opprimor, perdo, cecidit animus meus ictu doloris, in curarum, ac solitudinis, concursu molestiarum labefactatus, atque conuulsus: ita cecidit animus meus dolore percussus, ut nulla res eum ad equitatem possit extollere, iaceo in mœrore, ac sordibus, curis maceror, aegritudine animi contabesco egritudine animi ita laboro ut sanari vix possim, vel potius plane non possim, ut spem salutis amiserim, salutem desperem, de salute desperem, spes salutis nulla omnino supersit, versor in summo dolore, acerba solitudine, graui cura, molestia, aegritudine, angore, mœrore. Vehementissime solliciter, acerbissime doleo, dolore angor incredibili, angor intimis sensibus: dolorem sustineo quantum ferri vix possum, vel plane non possum, quantum ferre vix, aut ue vix quidem possum: me conficit cura: me dolor exanimat: ita fluctibus curarum iactor, ut à portu prorsus excludar, longe di-

mouear, summouear arcear.

Ninguno siento mas que yo la destruycion
dela patria.

*Nemini concedo, qui maiorem ex pernicie, & pe-
ste patria molestiam traxerit: tam doleo patria in-
teritum, quam qui maxime: sic doleo, ut nemo ma-
gis, aut nemini concedam*

Siento como vos mismo vuestro pesar, o
dolor.

*Doleo dolorem tuum, doleo tuo mærore, satius
ægritudinis tuæ sum, particeps sum mæroris tui, de
tuo dolore cõmunico, communis, par, simillimus, idẽ
utriusq; dolor est: pariter ac tu, æque ac tu, similiter
ac tu non aliter, non secus ac tuiudem ut tu, ni-
hilo leuius quã tu doleo, dolorem suscipio, capio, tra-
ho, haurio,*

Si no me creeys, pedildo a vuestro padre.

*Si mihi fidem non habes fidem apud te si non ha-
bet oratio mea, roga patrem tuum, interroga patrẽ,
quere de patrẽ tuo, sciscitare, cognosce, patris tui
sententiam voluntatem, iudicium exquire.*

Pedir, o
pregun-
tar.

Yo te suplico quan encarecidamente pue-
do, no me niegues esta merced,

*Singulari studio, quam possum studiosissimẽ, val-
de hoc ex animo a te contendo: hoc a te ita postalo,
peto, contendo, ut fortunas in eo meas positas putes:
velim existimes, quod a te peto, id eiusmodi esse, ut
meæ fortunæ omnes agentur, in eo consistant, loca-
te, repositæ, constitutæ, sitæ sint, sic a te peto, quasi*

ELEGANCIA S O B

in eo mihi sint omnia, quasi rationes ex eo meae pendeant, ad unum illud referantur.

Excelente mente pinto Appelles la Venus del medio arriba.

Pintar.

Appellex Veneris caput, & summa pectoris politissima arte perfecit, mirè pinxit, egregiè sic, ut nemo meliùs, singulari expressit, atq; exornavit artificio, egregijs picturae coloribus illustravit, perfecit, ac perpoliuit egregiè.

Plazer dañofo.

El deleyte ineitalo shōbres a toda cosa mala

Voluptas ad ea, quae minus decent, homines allicit: hominibus malorum esca voluptas est: multi ducem sequentes voluptatem, graviter offendunt: duce voluptate multi errant miserrimè: illecti voluptate, dulcedine voluptatis, blanditijs voluptatum, infortuna subeunt, calamitates adeunt, in miseriae incurrunt: voluptate, tanquam dulci veneno, homines pereunt: iucundam, ac dulcem voluptatum consuetudinem tristis admodum, & amarus consequitur euentus, saepe voluptatem excipit dolor: voluptas dolore terminatur: voluptatis exitus, doloris initium est.

Vn hermano contra otro pleytean.

Iudicijs turpibus fratribus conflitantur.

Poco lo he enojado.

Quasi operam, ut eum partè & molliter læderem: non id egi, ut eum graniter offenderem, nihil paulò gravius, in illum cogitavi, commovere illum le-

viter

**Pleyte
er.
Poco.**

viter volui, non acerbe vexare.

Querria que tornases ala Poesia,

Vellem te ad mansuetiores Musas referres, Vellem intermissa Poetica studia repeteres, rederes in gratiam cum Musis,

Poesia.

Cesar en la guerra de España puso en gran aprieto la gente de Pompeyo.

Cæsar Hispaniensi bello Pompeij copias in summas angustias compulit, in maximas omnium rerum difficultates coniecit, eò redegit, ut omnium rerum penuria laborarent, inopia premerentur, conficerentur, pessimè acciperentur, in maximis angustijs, difficultatibus versarentur, plurimis incommodis afficerentur, plura sustinerent incommoda.

Sino puedo aprouechar te, no quiero poner te en peligro.

Poner en peligro.

Si tibi utilis esse non possum, incommodare tibi nolo, incommodo tibi esse, incommodo te afficere, incommodum tibi afferre, parere, præbere.

Por lo que ami toca, yo me contento, solo q se haga sin poneros en peligro.

Quod ad me attinet, facile patior, modò sine tuo incommodo fiat: modò ita facias, ne tibi incommodes ne in commodo tibi sis, incommodo tibi sit, contra tuum comòdum sit, tuo commodo aduersetur: quod commodo tuo facere possit, commodè facere possis, sine molestia tua fiat.

Ya lo posee.

Est in bonis, fruitur bonis, bona tenet, possidet, fructus capit.

Poseer

ELEGANCIAS DE

Poderosos son los Venecianos.

Potes-
tad.

*Veneti opibus, & potentia valent, pollent, vigēt
prestant, excellunt, affluunt diuitijs, opibus vigēt,
neque diuitias, neque opes desiderant.*

No es costumbre vuestra hazer presentes
o dar.

Presen-
tar.

*Donare cuiquam, dona dare, largiri, munus of-
ferre cuiquam, donis quemquam afficere, donare
quemquam munere, dona in quemquam conferre,
munera conferre, liberalis in quemquam esse, libera-
litate uti, liberalitatem exercere non soles, non con-
suevisti.*

Vos days poco, porque teneys poco.

*Parcus es in conferendis muneribus, quia copie
tibi non suppetunt: angusta est tua liberalitas, pro
tenuitate copiarum: ideo benignus & liberalis va-
de non est, quia non valde abundas non val-
de copiosus es: qui potest esse prolixa, atque ampla
tua liberalitas, cum angusta sit res tua familiaris,
largiris tenuiter, infra modum potius, quam supra
modum, quia non satis a copijs paratus es: ideo lar-
gent non das, quia quod des, non habes.*

Mucho dinero me a costado mi libreria.

Precio

*Multorum nummorum est mea bibliotheca, pre-
tij magni est, plurimi valet, magnæ estimationis est.
Ya e començado a entrar en honra.*

Princi-
pio.

*Ieci fundamenta dignitatis meæ, ingressus in la-
dem sum.*

Vos aueys sido principio de mi honra.

Digni

Dignitati meae profuisti: e te primum fluxit, mansit, profectus est, ortus est, natus est, extitit honor meus: tu meae laudis origo, fons, principium fuisti.

No quiero daros mal agüero,

Nolo tristius quidquam dicere, nolo malis omnibus hanc rem prosequi, nolo malè ominari.

En tanto que viuiere procurare mostraré, q̄ no soy ingrato.

Dum viuam, quo ad viuam, quatenus vitam producam, donec viuere licebit, dabo operam diligenter, id agam omni studio, curabo, enitar, contendam in illud studium, illam curam, unam illam rem incumbam, id mihi propositum erit in omni vita, eò spectauit animus meus, eò curæ, cogitationesq̄ meae referentur, intendentur, eò mea consilia dirigentur ut me tibi nemorè gratiamq̄, probem, parem ut gratiam, par pari ut referam, ut in me ingratum animam desiderare ne possis, ut officia tua paribus à me compensentur officijs, in omni meae vitæ cursu mihi potius erit, nihil antiquius, res mihi non iam erit ulla proposita, nulla de re laborabo magis, nulli rei studebo magis, aut seruiam diligentius, quam ut de te me optimè meritum esse læteris.

La pobreza prohibe muchas vezes el conseguir honra.

Sæpe aditum ad honores intercludit inopia, viam impedit, cursum moratur. sæpe impedimento fuit, sæpe fecit inopia, commissum est inopiæ culpa, ex inopia contigit, ne liceret ad honores peruenire, ne

Prophetico. 2. 13

Procurar.

Prohibitor. 1. 13

ELEGANCIAS DE

liceret expedite progredi, procedere, cursum tenere
in honorem viae gestas, rei domesticae difficultas,
rei familiaris angustiae, domesticae difficultates eue-
tibus ad honores impedimenta obicerant.

Cum plid vuestra palabra.

Dependendum tibi est, quod promissisti: volo stes
promissis, promissa serues, fidem tue aris, fidem sol-
nas, quae promissisti, re praestes, cum tuis verbis fac-
ta consentiant: promissa tua exitus confirmet, ne fi-
dem tuam fallas, falsa ne fuerint, inania, irrita pro-
missa tua.

Hare lo que pudiere por vos.

A me omnia in te studia, atque officia, quae qui-
dem ego praestare potero, velim expectes: mea omnia
studia, atque officia tibi polliceor: praesto me tibi sem-
per fore velim existimes, planeque tibi persuadeas: si
quid valebo tibi, hoc editum ex oraculo puta: hoc tibi
confirmo, ac re praestabo, nullam me studij genus
aut officij, quod in rem tuam sit, quod ad rem, lau-
dem, dignitatem tuam valere videatur, ullo esse lo-
co praetermissurum.

Si hazeys el viaje que aueys determinado se-
ros ha prouechofo.

Constitutum iter si suscipies, emolumentum, utili-
tatis, commodi plurimum, praestantem fructum ca-
pies, fumes, colliges, valde erit e re tua, valde in rem
tuam: tuis rationibus vehementer conducet: in eo ti-
bi maxime consuletur, utilitas maxima consequi-

tur

Prome-
tissimo.

Prom-
tissimo.

Proue-
chofo.

P A V O M A N V T I O. 110

tur: vehemēter expedit, proderit, fructuosum erit, cum fructo, vtilitate, commodo, emolumento, bono rerum tuarum.

Si hallays prouecho profeguid.

Perge ut cœpisti, tene tuum institutum, tene quem cœpisti cursum: qua ire via cœpisti, ea perge; tuam consuetudinem tuore, ac serua, si tibi utile est, si utilitas tua ita fert, si suadet utilitas, si e re tua est: è commodo tuo, ex usu tuo, si ratio rerum tuarū ita postulat. si tibi conducit, expedit, prodest, bono est, emolumento est, utilitati est, commodo est: si est, ut utilitatem capias, fructum feras, percipias, colligas, si fructuosum est.

Yo me empleo muy d̄veras en tu prouecho.

Toto animo de tuis commodis, ornamentisq; cogito: tuam utilitatem assiduè specto, hæret in animo meo de tuis commodis assidua cogitatio: si quid è re tua est, id maximè laboro: tuæ mihi rex, tuæ fortune curæ vehementer sunt. tuæ rationes: quid postulent, numquam nõ attendo, omnis mihi de te, tuisq; commodis cogitatio est: tuam utilitatem meæ spectant cogitationes omnes, meas curas ad tuum commodum omnes contuli, animus meus in tua utilitate fixus & locatus est.

Mucho le valio a Ciceron su eloquencia.

Fuit Ciceroni eloquentia summo emolumento, peperit emolumentum, commoda, utilitatem, cœpiat, optima quæque emolumentū attulit, profuit, fru

ELEGANCIAS DE

fructum dedit, tulit, attulit, comparavit, magnum
ex eloquentia fructum Cicero tulit, cepit, percepit,
collegit, consecutus est, admodum Ciceroni fructuo-
sa fuit eloquentia, utilitatis eximia, commodorum
neque paucorum, neque mediocrium.

No ay cosa mas provechosa,

Nihil est uberius, fructuosius, conducibilis, ad
utilitatem prestantius, maioris emolumenti, unde
plus manet utilitatis, plus emergat commodi, plus
existat emolumenti, nihil est ere magis, nihil magis
ad rem pertinet, nihil pluris est, tantum continet
utilitatis, quantum fortasse nulla res pretereà, quã
tum haud scio annulla res pretereà.

Hijo mio, las letras siẽpre te aprouecharan.

Mi fili, semper usui, semper delectationi literarum
tibi erunt, fructum tibi afferrent, & voluptatem
in omni vita, numquam non utiles, numquam iucun-
dæ non erunt, te semper commodis, semper voluptate
afficient: iuuabunt pariter, & oblectabunt in
universo tuæ vitæ cursu: vitæ tuæ par, atque adeo
longior literarum utilitas, & voluptas erit.

Con tu prudencia venceras los maliciosos.

Impetum perditorum hominum tuæ prudentia,
tuum consilium, tuæ mentis acumen, et vis eximia
franget, debilitabit, irritum faciet, inanem reddet,
reprimet, retundent.

Muchas vezes los de grande animo no tiene
prudencia.

Sæpe qui magnitudine animi præstant, prudentia

tia

Pruden-
cia.

PAULO MANVICIO. 114

dia minus valēt: saepe cōtigit, evenit, usu venit, acci-
dit, fieri videntur, non rarò fit, non parum saepe fit,
ut animi magnitudinem comittetur imprudentia,
ut in nonnullis magno animo præditis, animo præ-
stantibus, prudentia requiratur, desideretur.

Trabajauamos de tomar puerto, mas el viē-
to contrario lo estoruo.

Portum refflante vento tenere non potuimus,
portum inire conantes, aduersi venti vis repulit, ac
reiecit: ne portum obtinere licuerit, cum omni sta-
dio conaremur, ventus effecit.

Babilon
Puerto.

Q No quadra esto con lo que vos me auays
escrito.

Non est hoc tuis literis consentaneum, non con-
uenit cum tuis literis, non consentit, non congruit,
non quadrat, discrepat à tuis literis, dissentit à tuis
literis, abhorret à tuis literis, alienum est à tuarum
literarum sententia.

Qua
drar.

Vuestras costumbres cō ninguno quadran
conuienen.

Cum nemine prorsus tibi conuenit: tui mores ab-
omnium moribus abhorrent, aptus non es, ineptus es
minimè accommodatus ad mores, ad cōsuetudinem,
ad naturam, ad ingenium cuiusquam nescis nisi cu-
iusquam consuetudine, alienus es ab omnium con-
suetudine, ac moribus, non facile tuos mores ad cui-
usquam mores conformas: morosus es, nimium, diffi-
cilis in consuetudine, & usu: ita te morosum, diffi-
cilem

ELEGANCIAS DE

quod quod præbes in consuetudine, ita mores aliorum fastidis, ut nemo te, tu neminem uti possis, ut neque tu quæquã, neque te quisquã ferre possit: ut neque tu consuetudine cuiusquam, neque tua quisquam uti possit.

Es persona calificada.

qualidad
o qualitate

Honestus, grauis, plenus officij, bonus planè vir, & cum virtutibus, tum etiam fortuna satis ampla ornatus: animi bonis abundat, nec fortunæ tamen bona desiderat: animi bona multa, nec fortunæ pauca possidet.

Vuestra virtud mueue a que todos os amé.

Amandus est propter multas suauitates ingenij, officij, humanitatis, tuæ tibi suauitates, tuæ virtutes amorem hominum conciliant, adiungunt studia gratiam pariunt, comparant, adipiscuntur.

Aueys mostrado como se quitaran los alborotos, y comunidades.

Quitar.

Preclarum exemplum in posterum vindicandæ seditionis de Repub. substulisti.

R

En mucho os tendran si vanceys vuestros contrarios.

reputa
cion.

Pulcherrimè stabis in Senatu, si tuorum aduersarium sententiam fregeris: locum obtinebis honestissimum in Senatu, magna tua erit in Senatum existimatio.

Quanto mas perseguido serays, alcançareys mas lustre.

Illustras

P A V L O M A N V T I O 113

Illustrabit amplitudinem tuam inimicorum inim-
ria: quo plus ad te oppugnandum studij conferent
inimici tui, quo erit gravior te impetus inimicorū
tuorū, quo studiosius evertere te, ac tua cōmoda co-
nabātur. quo acrius, ac vehemētius in te irrūpent,
irruent, incurrent, invadent, impetū facient, impres-
sionē facient, suas vires intendent, suos nervos con-
tendent, sese immittent, eo maior ad tuā existima-
tionē fiet accessio, eo plus accedet ad tuā laudē, eo
clarior tuæ splendor dignitatis elucebit, eo clarior
atq; honoratior evades, eo tua laus fiet illustrior, eo
magis augebitur, amplificabitur, extolletur, illus-
trabitur honor tuus, eo sublimius tui gloria nominis
ascēdet, extolletur, afferetur, euehetur, eo plus am-
plitudinis, dignitatis: gloriæ, laudis, existimationis,
honoris acquies, obtinebis, esse queris, cōsequeris, ad-
pisceris, tibi parabis, tibi paries, tibi comparabis.

En poco os tienen.

Prorsus iaces: nullā tua existimatio est, nullū apud
homines locum obtines: nullo loco es, nullus es: nullo
in honore es, nullius te pretij homines ducunt.

Quien osara emprender el cargo de la Re-
publica en tiempo tan peligroso,

Quis Rempubli. attingere, Rempub. capeffere, Regir.
suscipere, tractare, ad Rempublic. se conferre la Repu-
audat, tot periculorum metu proposito, qui blica.
sibi tot impendere, imminere pericula intelli-
gat: quis operam Reipub. dare, in Rempublic.
versari, Rempub. gerere, administrare, ad Rempub.
sua

ELEGANCIAS DE

sua studia conferre, tot periculis impendentibus, inminentibus, animū inducat, facile ac libenter, velit.

En el gouierno de la Republica, conuiene siempre tener la justicia delante de los ojos.

In administranda, tractanda. Rep. in administratione Reip. ius honestum, rectum tueri, spectare, sequi, nihil præterea debemus.

Gran pesar tienen algunos de verme honrado en esta Republica.

Sunt quos meus in hac Rep. splendor offendat, quos mea dignitas urgeat, urat, torqueat, excruciet, pungant, grauius afficiat, quibus dolori sit honor meus, quos amplitudo mea lædat, male habeat, dolore, molestiaq; afficiat.

Ya se que soys muy principal en esta ciudad,

Non dabitō, quin summum atq; altissimum gradum ciuitatis obtineas: nulla me dubitatis tenet, nihil mihi dubitationis relinquitur, non est cur dubitem, quin ea consequaris, quæ in Repub. putantur esse amplissima, quin futurus in ciuitate sis honestissimus, amplissimè eximius, honestissimo loco summo loco, singulare loco.

Honra os hazen todos.

Gran cuenta tienen con vos.

Valēs autoritate apud tuos ciues: magnus atq; honestus es in ciuitate, magno es in honore, ac nomine, apud tuos Ciues: magnite facit patria tua, mal-

dum tibi defert, multum tribuit.

En pocos dias aueys sabido mucho.

Paucorum dierum studio consequutus es, ut aliquo numero esses ut aliquid haberes inter homines honestatis, ut aliquem inter homines locum obtineres, ut aliquo apud homines loco esses, ut aliquam tibi adiscisceres existimationem, ne prorsus iaceres, ne plane ignobilis, obscurus, vilis, abiectus, nullius honoris, ac nominis esses, nec nullus omnino esses, ne nullo plane loco esses, ne tua esset inter homines obscura, aut infima condicio, parumper te honestavit, aliquo te in numero constituit, aliquem tibi locum tribuit, comparavit, peperit paucorum dierum studium.

La reputacion.

Existimatio, dignitas, honestas, honor, optima fama, amplitudo, honesta opinio.

Mucho estiman los libros que componeys.

Libri tui omnibus vigent, egregia de tuis libris opinio est, existimatio est, preclare de tuis libris omnes existimant, sentiunt, iudicant: tui libri magno apud omnes in honore sunt, omnium iudicio probantur, laudibus, ac testimonijs ornantur, in manibus suat, in manibus habentur, manibus teruntur, sine foventur, circumgestantur, circumferuntur, assidue tractantur, diligenter evolvuntur, accurate, ac studiose lectitantur.

Començare vn poco lexos mi razonamiento **Razonamiento.**

Alcians paullo rationem repetam consiliorum

P **rum**

de largo
princi -
pio.

rū meorū: longinqua repetā, ut apertius exponā cō-
silia mea: lōge repetā mei sermones initium, quò pa-
teat illustras cōsilia mea, lōginquū exordiū capiet
hic sermo, quem de meis consilijs habiturus sum.

De nuevo se ha rebelado.

Rebelar
se.

Ad eundē furorem redijt, iterū defecit à fide, & à
pristinamente desinit, discessit, abductus est.

Recrear
se.

Mucho se a recreado vuestro padre con
esta nueva de vuestra honra.

Patrem tuum recens hic de tua dignitate nun-
cius allatus extulit letitia, affecit letitia, perfudit
letitia, letitia cōplevit, letitia cumulavit: pater tu-
us letitiā cepit, sumpsit, hausit, letitia est affectus,
letatus est, gavisus est, delectatus est, recreatus est,
gaudium cepit, iucunditatem hausit.

Quieto y a holgarme ala heredad.

Rus cogito, ut animum relaxē, animi causa, ut
animum parum per à molestijs abducā, ut aliquid
iucunditatis degustem, ut aliqua iucunditate fruar
ut animus reficiatur, recreetur, parum per acquies-
cat, à curis ut animum curis distractū, variēq; dissi-
patū, recolligam ut amissam animi iucunditatē re-
cipiam: ut quam mihi negotiorum & curarum odio-
sa consuetudo hilaritatem ademit, abstulit, eripuit,
in me extinxit, perdidit, eam rerum iucundissima-
rum aspectu, atque usu recuperem, recipiam.

Gouierno bien la prouincia.

Recctor

Provinciam rexit praeclare, egregie administravit,
cū laude gessit: magna virtutis, & innocentie fa-

ma provinciae praefuit: in illius administratione provincia summa virtus enituit ingerenda provincia laudes illorum equavit, quorum nomina propter egregia facta, singularemque iustitiam perpetuo vivet in animis hominum, quorum vigeat memoria in omnes annos, multis testata, expressaque recte factorum monumentis, quorum memoriam ob iustitiae praeclara facta excepiet, ac tuebitur immortalitas.

Procurare de boluer en vuestra amistad.

Vt mihi tua voluntas reconcilietur, operam dabo, enitar, contendam, elaborabo, ut gratiam mihi tuam merito restituas, ut amissam recolligam benevolentiam tuam, ut te mihi reddas, ut mecum in gratiam redeas, ut te mihi reconciliem, ut animus tuus qui erat antea, idem in posterum erga me sit: ut sis in me sicut antea animatus, at siquid alienae opinionis, ut parum amicae voluntatis adversum me suscepisti, deponas, abijcias.

E me reconciliado con mis adversarios

Cum inimicis in gratiam redij, reconciliatus sum reiecto odio me coniunxi, pacem coivi: inimicitias, semel multates, odia deposuimus, abiicimus: omnem veterum iniuriam memoriam, omnem ulciscendi voluntatem ex animo deleuimus: pulso odio successit amor odium amore commutavimus: depositis odijs, mutuam benevolentiam suscepimus: orta est inter nos, veterem

Reconciliar.

Reconciliado.

ELEGANCIAS DE

prorsus extincto odio, mutua benevolentia, omnium
morum nostrorum in amore mutua consensio, ad
amandum mutua propensio: animorum ac voluntate
tam similitudo.

Haueys me renouado mis congoxas.

Dolorem meum refrigerasti, sopitum excitasti do-
lorem meum, quædam dies iam pæne sanauerat.

Riges te por parecer ageno.

Video te auferri aliorum consilijs intelligo: sen-
tio, non te tuo duci, sed alieno abduci consilio: vide-
ris, non ipse te in consilium adhibes, non ipse te aus-
dis, non ipse tibi pares, morem geris, obtemperas, ob-
sequeris, assecutus; sed alieno uteris consilio, aliena
te consilia regant, ab alienis consilijs voluntas tua
pendet: non tibi dux es, verum alios sequeris.

La virtud te rehara lo que te a quitado la
fortuna.

Quod à fortuna damnum accepisti, tulisti, refar-
ciet, compensabit virtus: me debetur ijs malis virtus
quò te fortuna coniecit, quibus te afflixit fortuna,
quibus te calamitatibus implicauit fortuna, ijs te
virtus expediet, ut acerbam fortunam sensisti, ita
dulcem, ac suauem virtutem experieris: quantum
detrimenti, incommodi, calamitatis, malorum à for-
tuna tulisti, tantos à virtute, atque adeò maiores
fructus capies, percipies, feres, colliges.

Hombres muy honrados me an relatado lo
que aueys dicho.

Tuus ad me sermo per homines honestissimos
perlatus

refrescar
as llagas

Regirse,
por vo-
luntad
gena.

chazer.

ciatar.

perlatus est: tuum ad me: sermonem detulerunt ho-
mines honestissimi, mibi significarunt, aperuerunt
narrarunt: ipsa mibi verba tua exposuerunt.

Nunca podre yo pagar eitas mercedes..

Nullam unquam tuorum meritorum partem
essequar: numquam non modo referenda sed ne con-
gitanda quidem gratia tuum beneficium conse-
quar.

Remun-
rar.

Yo pagare cumplidamente lo que por mi
aueys hecho.

Qui tibi ex me fructus debentur, eos uberrime
capies, percipies, ex me colliges, feres: remunerabor
te, remunerabor tua merita, reddam beneficia, parè
gratiam referam, tuis beneficijs respondebo, quæ de-
beo solvam, eo, quo premor, tuorum beneficiorum onere
levabor: beneficia beneficijs compensabo: proba-
bo me gratum, ac memorem paribus officijs: cumu-
latè tuis in me meritis satis faciam: quæ in me con-
tulisti, eadem recipies: aut paria: laxabo me quasi
vinculis quibusdam, si planè solvere non potero be-
neficiorum tuorum.

Yo procurar que tengas vida descansada, y
son reposo.

Præstabo tibi otium: efficiam, ut quiete fruaris,
ut quietè agas, quietè vivas, quietam vitam ducas,
ut summa sit rerum tuarum tranquillitas: summa
tui animi quies: ut otio tibi frui liceat, otiose vive-
re, otiosam vitam agere, peragere, ducere, traduce-
re, vivere.

Repo

ELEGANCIAS DE

Obligado es cada vno a mirar el bien comū como el suyo proprio.

Republi
ca.

Debet unusquisque suam voluntatem ad publicam causam aggregare. Remp. curare, Reipu. curacionem habere. Reip. rationibus consulere eo studio debemus, quo rem nostram familiarem, quo fortunas nostras, quo privata commoda tueri, complecti, fovere solemus. unusquisque æquè publicam rem curet, ac privatam.

Sin duda vos teneys el principal assiento en esta Republica.

Non dubito, quin summum atque altissimum gradum civitatis obtineas.

Mucha honra gano vuestro padre en gouernar esta Republica.

Pater tuus eximiam ex hoc magistratu laudem collegit, tulit, cæpit, adeptus est, consecutus est, præclare pater tuus hunc honorem gessit, egregie se pater tuus in hoc munere tractavit, pater tuus hunc magistratum pro sua, rei publicæ dignitate administravit,

En esto reprehenden los Stoicos al Epicuro.

In hoc Epicurum Stoici male accipiunt, exagitant, insectantur, conuitijs urgent, carpunt.

Reprehendeme, culpanme,

Vitio mihi dant, vitia vertunt, fraudi tribuunt, hoc in me conferunt, hoc mihi adscribunt, hac me culpa condemnant, hanc in me culpam conferunt,

huius

reprehē
der

buius mihi culpæ notam inurunt, hoc me nomine accusant.

No me tengo yo por tan auifado,

Hoc mihi non sumo, non assumo non arrogo, nõ adisco: ad hunc me sapientie gradum peruenisse nõ puto: eam mihi sapientiam contigisse non sentio: fateor eò me sapientie non peruenisse, eam me sapientia non esse, non usque ad eò me sapere: non ita mihi placeo, non ita mihi assentior, non eam de me opinionem suscepi, non ita me effero, non mihi tantum tribuo, non in me tantum statuo, pono, loco: non ipse mihi tanti sum, non ita ualdè me amo, non ipse me tanti facio, aestimo, pendo, puto, reputo, duco.

Reputar

E resistido a su desenfrenada codicia.

Resistir.

Improbam illius cupiditatem refutavi, repressi, retudi, fregi: obieci me, opposui illius cupiditati, libidini, intemperantia, feci, atque effeci, ne posset cupiditati suæ satisfacere, libidini obtemperare, inique cogitata perficere, improba consilia ad exitum perducere: longius cupiditatem processisset, nisi ego incurrissent, obuiam inissem, impedissem, impedimento fuissent impedimenta obiecissem: rapiebat eum cupiditas, ego repressi: efferebat eum libidinis impetus, ego modum statui.

Por tu respecto me duelo,

Tua causa doleo, dolor meus à te est, prouenit, proficiscitur, manat fluit, tu paris, dolorem meum tua causa fit, ut doleam.

Respecto.

El se perdio por no tener respecto a quien

ELEGANCIAS DE

era obligado.

Cecidit, concidit, perditus est, extinctus est, pos-
ruit, exitium, perniciem, ultimam calamitatem sub-
iit, sustinuit, tulit, perpeffus est: sensit, extremam
fortunam subiit, adiit, sensit: deductus est in mi-
serissimam vitam, summas misérias, summas calami-
tates, durissima quæque, acerbissima quæque miserrí-
ma quæque, postrema quæque, quia quos maximè
debut, eos minime veritus est, contensit, nihili fecit
espernatus est, nullo loco habuit, minimi duxit, ha-
buit in postremis, quos minime debuit, quos minime
æquum erat, nullam rationem habuit, duxit eorum
voluntatis, aut commodi, à quibus pendere, quorum
voluntatem, remque spectare, quibus consulere, quo-
rum rationibus consultum velle debuit: quorum vo-
luntati parere, obsequi, morem gerere officio coge-
batur.

Ribera,

Huelgome mucho en la ribera de la mar.

In maritimis facillimè sum: jucunde versor in
maritimis: maritima loca cum voluptate frequente
maritima regione libenter utor: in ora maritima
versari, iucundum est, maritima sedes me capit, oble-
ctat, tenet, pascor maritimæ regionis aspectu, meis
oculis regione maritima nihil est iucundiùs: mirant
baurio incnuditatem maritimæ regionis aspectu.

Tiene mucho dinero.

Rico.

Bene nummatus est, bene peculiatu, bene para-
tus à pecunia, instructus à pecunia, abundat num-
mis, copiosus est pecunia, minime pecuniam deside-

rat,

rat, multum habet in arca, refertus est pecunijs, pecunia: illi multum est pecunie, multam possidet, magnam auri vim, argentiq, possidet, in numerato multum habet.

Poco dinero corre.

Incredibiles pecunie sunt angustiae: mira numerorum penuria est: summa numerorum difficultas est, pecunie minimum tractatur: usus pecunie propè nullus est.

Ricos estan los mercaderes de Florencia.

Rem possident bene magnam, amplissimam, uberissimam, copiosam in primis mercatores Florentini, diuitias tenent summas, diuites oppido sunt, locupletes, opulenti, copiosi, à reparati, instructi: firmi, bene nummati, bene peculiati: ampla res est, prolixa, copiosa, minimè angusta, bene multa mercatoribus Florentinis: amplare utuntur, prolixa, copiosa, bene multa.

De muy rico, facilmente puede vno venir a ser muy pobre.

Quae nobis fortuna largitur, detrahi, eripi, adimi auferri, mutari facile possunt, admodum incerta, instabilis, dubia, infirma diuitiarum possessio est: usum diuitiarum nemo sibi certum, ac perpetuum potest promittere: quis praestare possit, diuturnam fere diuitiarum possessionem?

Quien podria por rico que fuefle, sustentat au gran gasto.

Quis ita firmus ab opibus est, quis ita fortunae

ELEGANCIAS DE

bonis affluit, atque abundat, cuius tantæ diuitiæ sunt, quis tantum possidet diuitiarum, quis opibus adeo pollet, cui res familiaris ita copiosa est cui tantum fortuna largita est, de suis bonis impertivit, eõ municavit, ut sustinere sumptum possit: ut respondere sumpti possit: ut sumptum ferre satis possit: ut quantum res postulat, tantum facere sumptum, tantum erogare possit.

Era assaz rico.

Satis erat diuitijs instructus, munitus, paratus à re: res erat ei familiaris satis ampla: satis habebat, satis possidebat diuitiarum, satis ei diuitiarum erat, minime erat ei angusta res domestica, satis valebat opibus.

Detente por alla lo que quisieres, con tal q̃ buelvas rico a la patria.

Serius potius ad nos, dum plenior, instructior, copiosior, ditior, locupletior, opulentior, à re firmior, à diuitijs instructior, ob opibus paratior.

Tengo de cobrar dinero por cambio.

Pecunia mihi ex permutatione debetur.

Dizeffe, que los enemigos nos corren la tierra: talando los campos.

Decursionibus hostium audio regionem infestari, vastari, loca diripi, excurrere hostes audio & loca diripere, incurrere hostes in regionem dicantur, & ex ea prædas agere, eam damnis afficere, rapinis exhaurire, exinanire, vastare prorsus, ac perdere.

Robar
el cãpo.

Yo ruego quan encarecidamente puedo por nuesta amistad:

Rogar.

A te maximoperè pro nostra summa coniunctio-
ne etiam atque etiam peto, & quæso: precibus tecum
ago quàm possum diligentissimis, rogo te quam stu-
diosè possum, da mihi, hoc largire, sine me hoc à te
impetrare, hoc in me confer gratiæ, noli pati meas
esse irritas & inanes preces, sit apud te meis preci-
bus locus, exaudi eripe meas preces, ne me rogantem
suppliciter à te reijcias, meis precibus facilè te præbe
Rogome humilmente y casi llorando: te cū-
plie te lo prometido.

Meam fidem imploravit, suppliciter mecum egit
rogavit me quam suppliciter potuit, vt fidem præsta-
rem, tuerer, servarem, solverem, ut starem promissi
ut in fide permanerem, ut promissa persolverem.

Tiene hermosa cara esta dama.

Facie liberalis est, facie liberali: facies ei liberalis
est, pulchra, formosa, quæ admodum alliciat, quæ
amorem conciliet.

Rostro.

No eres platico, poca experiencia tienes, no
eres auilado,

Rudis es, imperitus, nullius experientie,
usu minimè doctus, usus expers, rudis in rebus,
novus, tamquam hostes, planè peregrinus, ab usu
rerum imperitus, parum versatus in rebus, re-
rum insciens, ignarus, expers: peregrinarius in re-
bus, res non tractasti, experientia vacas, usum non
babes.

Rudo.

ELEGANCIAS V D B

Yo he salido de vn grandissimo trabajo.

Salir de
fatiga

Perfunctus sum labore grauissimo, labori finem
feci finem imposui: laborem terminavi, ad finem, ad
exitum perduxi: laborum sustinui, quo ad oportuit.

Sano estoy.

Sano.

Bene me habeo: mihi bene est, satis commode, satis
bellè habeo, benè valeo: cōmode valeo: valetudine bo
na utor; mihi est, ut volo: quales cupio viros possideo
viribus utor firmis, roboris viri, valetudinis habeo
satis.

De sabios es acomodarle al tiempo.

Seguir el
tiempo.

Tempori cedere, necessitati parere, res ad tempus
acommodare, uti tempore, quæ tempus postulet, ea
seruare atq; exequi, sapientia est, sapientie est, sapien
tis est, decet sapientem, ad sapientem pertinet: qui
tempus consulit, qui rationem temporis habet, qui
nullam rem agit, quam tempus improbare videat
tur, is vere sapiens est, hunc vere sapientem dicas,
sapientem qui hunc appellet non errabit.

Bien informado estoy de tus cosas.

Saber.

Novi, cognitum habeo, probè teneo statum rerū
tuarum: qui sit rerum tuarum status, optimè scio,
præclarè novi, egregiè intelligo, de tuis rebus planè
mihi constat, exploratum est, exploratum habeo, cō
pertum habeo, mihi dubium nō est obscurum, nō est
non me fugit, latet præterit status rerum tuarum,

Tened por cierto, que es el mejor amigo q̄
teneys.

Saber de
cierto.

Sic habeto, illum meminere concedere, qui te magis

ex animo diligat, te illi neminem esse variorem, neminem illo esse ad te amandum propensio- rem, singularem illius esse in te benevolentiam, summam in illo esse ad te amandam animi propensio- rem, ve- lim sic habeas, pro certo habeas, planè credas, tibi persuadeas, prorsus animū inducas, in animū indu- eas, cum animo tuo cōstituas, pro certo habeas, pro explorato, pro cōperto, oraculi loco, minime dubites. A vn fabio como vos, le esta muy bien con- fessar que la verdadera alabança nace dela virtud.

Tuae sapientiae est, veram laudem in una virtute positam existimare: pertinet ad sapientiam tuam spectat ad eam sapientiam, qua tu excellis: est eius sapientiae, quae in te elucet, viget, tuum est, qui sapiens & habetis. & es, qui sapientia praestas, abundas, in quo sapientiae plurimum est, virum sapien- tem, qualis es tu, decet animum inducere, pro certo habere, sic habere, ita credere, existere verè laudem nasci, fluere, manere ab una virtute, verum decus in una virtute situm esse, locatum, constitutum, so- lidam gloriam non aliunde, quàm à virtute, pēdere. Animoso era Alexandro en la batalla, pero no sagaz.

Animi vim, magnitudinem, praestantiam, ostendebat in praelijs Alexander, consilium in vitandis periculis ei, deerat, animum in Alexandro pugnan- te lauderes, animi virtutem laudibus efferres, consi- lium & prudentiam in periculis desiderares, requi-

Sabidū =
ria.

Sagaz, •
cauteloso.

DE LEGANCIAS DE

veres, consilium non habeat satis Alexander ad vitanda, effugienda, declinanda, cauenda pericula, animo quidem in pugnis excellerebat forte impugnis animi gerebat, forti animo pugnans pugnabat, praeter tractabat, rem gerebat impugnis.
Nunca falis de vuestra camara.

Salir.

Nunquam egrederis cubiculo, pedem è limine cubiculi nunquam effers. extra cubiculum vero te nunquam videt, perpetuo tibi sedes cubiculum est.

Salud.

E dudo salud o libertad a mi patria,

Patriam seruavi, patriam ab exitio vindicaui, patriae incendium extinxi, salutem attuli, peperit, dedi patriae, opera mea patria stat, cadentem patriam sustinui, labantem confirmaui, labentem excepi, ego salus patriae fui, à me salutem accepit patria, patriam ab exitio, à pernicie, ab interitu, à peste eripui, liberaui tutatus sum, patriae mala sanavi, patriae salutem attuli, incolumitatem peperit, pestem abstuli, grauius laboranti patriae operi tui.

Yo beso las manos de v.m. por lo que me ahecho en saludar de mi parte a hulano.

saludar.

Quod eum saluere a me iusseris: meo nomine salutaueris, quod ei meis verbis salutem dixeris, amo te plurimum.

Los salteadores, de subito, o sin ser vistos, cometten al caminante.

Saltear.

Lationes ex incidijis, ex occultis locis, subito, repente, improviso, nec opinato impetu viatores aggrediuntur.

grediuntur, adoriuntur, invadunt, petunt, viatori-
bus invadunt, in viatores invadunt, irruunt, impe-
tum faciunt, impressionem faciunt, incurrunt, infi-
liunt, sese immitunt, sese injiciunt, sese inferunt.

Con difficultad fanan, los que sin orden
comen.

Non facile convalescunt, quibus neque quantum
comedant, neque quid comedant, curæ est: qui quod
comedunt, neque quantum, neque quale sit, animad-
vertunt quibus omnem in cibis modum, omne iudiciũ
omnem prorsus rationem gula eripuit: quibus ne-
que modus edendi, neque ulla diligendi sibi ratio est
qui & plus appetunt in mensa, quàm satis est, &
ex eo genere, quod obsit.

Toda la tierra, o region a saqueado,

Provinciam diripuit, vastavit, de prædatus est,
rapinis exinanivit, ex hausit, prædas egit è provin-
cia.

Todos os lo tendran abien, si lo hazeys

Omnibus approbantibus hoc facies: nemini non
satisfeceris: hoc tuum factum nemo reprehendet: nemo
non probabit, nemo erit, qui non probet: hoc
tuo facto letabuntur omnes.

Nodo safre este tiempo ni sazon.

Anni tempus non fert, non permittit, non con-
cedit, nõ patitur, alienum est, parum aptum, adver-
sum anni tempus, non licet per anni tempus: adver-
satur anni tempus, pugnat cum ipsa re temporis
ratio: aliud plane tempus res postulat, desiderat

requi

Sanar, o
curar.

Saquear

Satisfa-
zer con
todos.

Sazon.

DE LEGANCIAS DE

requirit, rei maturitas non adest, non convenit cum re tempus.

Secreta mente,

Algunos ay que os quieren mal de secreto.

Non nulli sunt in te obscurius iniqui.

La segunda cosa que me consuela, es el acordarme de mis desdichas passadas.

Segunda razon.

Secundo loco me consolatur recordatio meorum temporum: altera est ratio quae mihi solatium affert praebet, parit, solatio est: alterum illud est, quo sustentor, ac recreor: illa est, quae me consolatur, altera ratio, accedit illud ad animum meum sustentandum: de inde sustentor meorum malorum memoria.

Siendo tu virtuosissimo no podra dañarte la fortuna.

Seguridad.

Fortunae vim tuae virtutis amplitudo vincit: munisti te virtute contra fortunam, septus est virtutis praesidijs adversus impetus fortunae: nihil tibi nocere, obesse, incommodare, cum virtute viventi, virtute colenci, fortuna potest, tutus es à fortunae iniurijs, securam vitam ducere tibi licet, quia cum virtute vivis, non tibi varij casus impendent humanae vitae qui virtute excellas quem virtus tueatur, tegat, protegat, muniat.

Veó tus cosas muy semejantes a las mias.

Semejança.

Rerum mearum imaginem video in rebus tuis: plane res meas in tuis agnosco, res tuas mihi à meis intelligo differre, nihil discrepare, congruunt res tuae cum meis, rerum nostrarum eadem ratio est, nulla dissimilitudo: qui tuas res intuetur, meas in-

tueri se

tueri se dicet: tuæ res nihil differunt à meis, inter res nostras nihil interest: nihil est, quo res tuæ different à meis.

No ay señorío tan grande que la fortuna no lo abaxe.

Señorio

*Facile summos hominum principatus fortuna de-
let, evertit fortunæ vis opulentissima regna: nulla
est potestas tanta, quam fortunæ potestas non exur-
peret, quæ fortunæ potestati non cedat, quæ fortunæ
viribus frangi non possit: parvo negotio summos do-
minatus fortuna tollit, extinguit, labefacit, evertit.
El muerto ningua cosa siente.*

*Nullus in morte residet sensus, mors nullum habet
sensum, mortui sensu carent, mortuis nullus inest
sensus: extra sensum mors est, sensus à mortuis abest
morte sensus amittitur, sentiens divis morte extin-
guitur.*

Sentido
perdido.

Apollonio servia bien a Crasso en sus estu-
dios.

*Erat Apollonius ad Crassi studia vehementer
aptus, optima suis in studia Crassus Apollonij ope-
ra utebatur, egregiam Crasso in studijs operam na-
uabat Apollonius: erat Apollonius utilis Crasso in
studijs, admodumq; commodus: utebatur multum
Apollonio Crassus, fructum Crassus in suis studijs
capiebat optimum ex opera Apollonij.*

Serviren
el estu-
dio.

Aquelva camino seguro, que se emplea todo
en servir a Dios.

Qui se Deo dicat, addicit, dedit, totum tradit

Q *optimam*

Seruir a
Dios.

ELEGANCIA S DE

optimam partem elegit: rectam inuitiam: cursum
capit laudabilem, præclarè vitam instituit, egregiè
sibi consulit, sapienter facit: qui se ad vnum Deum
confert, qui suas omnes cogitationes, omnia studia
in vno Deo figit, ac locat, qui ab vno Deo pendere
vult, qui vnum Deum curat, contemnit cetera, qui
diuina studia prætereà nihil colit, qui Christianam:
pietatem non communi, vulgariq; instituto, sed pro
prio quodam studio, propria quadam mentis indu-
ctione complectitur, is omnium optimè suis rationi-
bus consulit, ac prospicit.

En toda cosa soy obligado a seruir a
V.M.

Seruicio.

Omnia tibi studia, omnia prorsus officia debeo:
tuis beneficiis præstare cogor tua causa: quidquid:
possum, quantum valeo, quantum consequi viribus
possum quantum est in me situm tua in me benefi-
cia, mentis omne studium, meum officium, omnes à
me curas: omnem industriam, omnia deniq; quæ in
me sunt, non solum postulant, verum etiam exigunt
Quid est, quomodo ego tua causa non debeam, obsequi,
tue voluntati, marcm gerere, parere, inseruire pro-
sus in omni re debeo.

Este es juez de los pleytos en diuersos pue-
blos,

Ser juez.

Mode in hoc modo, in illo oppido forum agit ius
dicit, litigantes audit, res indicat, causas cognosci
iudicat de controuersis, disceptat, ius administrat,
distribuit.

Yo lo tengo por bien con tal que se haga sin
daño vuestro. sin daño
vuestro.

*Quod ad me attingit facile patior, modo sine tuo
incommodo fiat: modo ita facias, ne tibi in commo-
des, ne incommodo tibi sis incommodo tibi sit, contra
tuum commodum sit, tuo commodo aduersetur, quod
tuo facere possis, commode facere possis, sine molestia
tua fiat.*

Camillo libro a Roma, quando los Fran-
ses la tuvieron cercada.

*Camillus urbem Romanam obsidione Gallorum
exemit, liberauit, ab obsidione vindicauit, ex obsidio
ne eripuit, obsessam septam, copijs Gallorum undi-
que cinctam, oppressam liberauit, in libertatem res-
tituit, libertati restituit, libertate donauit, liberauit
reddidit, seruauit, seruauit incolumem, saluam incolu-
memq, reddidit, salute atque incolumitate donauit:
Gallos urbem obsidentes, obsidione prementes, urbis
libertati, castris circa collocatis, imminentes: obsidia
nis corona cingentes, circumsidentes, castris possitis
ad urbem sedentes expulit, eiecit infugam conuertit,
fugauit, dissipauit: fudit sum mouit,*

Sitio a Padua.

*Apud patauium castra posuit: locauit, constituit, fe-
cit: metatus est castramentatus est: Patauium,
obsidione cinxit: obsedit, suis copijs, suo sepsit exer-
citu.*

La piedad Diuina facilmente ayuda a los a-
fligidos.

E L E G A N C I A S D E

So correr *Afflictos facile diuina pietas excitat, egentibus opē fert, miseros subleuat, desperatione debilitatos confirmat, fulcit, sustinet, laborantibus subsidio est.*

Soldados *Los mas valientes soldados murieron.*
Periere milites virtute præstantes, interijt egregia militum manus, fortitudine excellens, cuius virtuti committi multum posset, flos exercitus, & robur vniuersum, sobolesq̄ militum cecidit.

Sospecharan que eres poco leal.

Sospechar. *Venies in suspicionem infidelitatis, parum bonæ sinceræ, rectæ fidei, tua fides in suspicionem adducetur, indubium venit, in dubium vocabitur, eris cur de tua fide non verè homines existimenti suspectus eris nomine infidelitatis: causam afferes de tua fide secus existimandi.*

No puedo sufrir la necedad de algunos.

Sufrir, *Non nullorum stultitiam non facile fero, egrè sustineo, haud satis æque animo fero, adduci non possum, inducere animum non possum, inducere animum minimè possum, à me ipso non queo impetrare, dementias non nullorum vt animo iniquo ferat. Sin, tardar hare lo q̄ me auéis encomédado.*

Subitamente. *Confestim, è vestigio, quamprimum, statim, actutum, primo quoque temporum: i. lico, sine mora. sine cunctatione, nulla facta mora, nulla interposita mora, omni prorsus, ab iectâ mora, ne minimo quidem spatio temporis enteriecto, exequar tua mandata, quod mandasti perficiam, tuis mandatis parebo effe-*

Etiam dabo quod mandasti, prestabo quod a te mandatum est.

Yo lo hare de presto.

Rem aggrediar sine mora, absque mora, statim, confestim, e vestigio, nulla mora facta.

Creo que sera en este negocio lo q̄ yo espero.

Exitum, res habebit, mea quidē vt spes fert exoptatum, felicem, qualem volumus, optamus: res animi nostri sententia succedet, successures, quo velimus, eo concludetur, ac terminabitur, euentus rei erit optimus, euadet res quo volumus, non aliter cadet ac volumus, sequetur id, quod optamus. optatis fortuna respondebit, rem consequetur exitus, euentus, finis optatus.

Successe

luzgaran de ti, segun el fin del negocio.

Ex euentu homines de te existimabunt, rei exitū hominum iudicia consequentur, vt res cadet, vt succedet, vt euenerit, vt ceciderit, ita de te homines iudicabunt, qualis erit finis, exitus, terminus, euentus conclusio erit, talem de te opinionem homines suscipient, congruent cum exitu res, consentie ne in vtrāque partem hominum de te iudicia.

No se que sera.

Quid casurum sit, euenturum sit: quid cadere quid consequi possit, ignoro non dispicio, quid tempus laturum sit, exploratum non habeo, latent me quæ nasci possunt: futura me fugiunt non assequor.

ELEGANCIAS DE

coniectura, diuinare non possum, aut mente percipere
re querere, parere, patefacere dies ipsa potest: futu-
ri casus aperti mihi non sunt, mihi non patent, me
fugiunt, praterunt, latent.

Temo que no succederan tus estudios como
todos esperamos.

Vereor ne quam de tuis studijs expectationem co-
stitisti, hanc sustinere, ac tueri possis: vereor, vt stu-
dia tua expectationi hominum respondeant: ti-
meo: ne studiorum tuorum euentus ab hominum opi-
nione dissentiat, alius atque expectatur, exitat ti-
meo, tuis studijs, non is qui expectatur exitus con-
tingat: magna me dubitatio tenet, ne nō eum, quem
homines expectant studia tua fructum ferant,

Deseo que te succeda como desleas.

Quod actum est, dii approbent succedat ex animi
sententia, succeda optime, egregie, praeclare cadat,
procedat, optatum finem sortitur, exitum habeat,
cum animo tuo congruentem, quem vis euentum,
ferat: acta dii fortunent, confirment, rata esse ve-
lint.

Creo que mi negocio vendra al fin que
yo espero,

Puto fore, vt rem ex sententia geram, feliciter ex-
pediam, conficiam, ad eum, quem volo, exitum per-
ducam, felici exitu concludam, efficiam, opinor, vt
res optime succedat, vt exitum res habeat, qualem
optamus, ne res contra quam volumus succedat, ne
quid aduersi contingat in re, ne sit infaustus, ade-

uersus, alienus à nostris voluptatibus, alius atq̃ volumus, exitus rei, euentus rei finis, ac terminus, spero futurum vt in hac re meis optatis fortuna respōdeant: cum animo meo fortuna consentiat, ab animo meo fortuna minimè dissentiat, nihil aduersi fortuna obijciat, nequaquam fortuna repugnet, resistat obsistat aduersetur, sese opponat, suā vim obijciat impedimentū vllū inijciat, occurrat, obuiā eat: futurum existimo, vt in hoc secunda, facili prospera propitia, per benigna fortuna vtamur

Dios te de buen suceso.

Quod actum est, dij approbent, fortunent, secundent, bene velint succedere, felicem ad exitum perducant, dij faxint, vt id, quod actum est, felix, faustumq̃ sit, optimè succedat, prosperum habeat euentum: dij faueant, probent, ratam esse velint, actum, feliciter, quod actum est: vtinam ex hac re contingant ea, quæ cupis, optata omnia contingant, nihil contra voluntatem eueniat. omnia secunda fluant. Summa, felicitas emanet.

No auia necesidad de vuestra excusa, comiço.

Superuacanea fuit tua apud me excusatio: officium excusandi sine causa suscepisti non erat cur te excusares, causam excusandi nullam habuisti, minimè necessaria fuit excusatio tua, tuam excusationem non desiderabam, non requirebam, non expectabam.

super-
fluo.

Temor tengo no os engañe la esperanza q̄
tenemos de vuestros estudios:

Temor
tengo.

Vereor, ne quam de tuis studijs expectationem concitasti hęc sustinere, ac tueri non possis, ut reor, ut spectationi tua studia respondeant, ne tua studia expectationi non respondeant, ne cum hominum opinione non consentiant, ne alium, atq̄ expectatur exitū habeant, ne qui spectatur fructum non pariant, ne quo speratur, quo spectatur, exitu concludantur.

Todos tienen por cierto que aueys de ser un
hombre muy importante.

Magnam quendam, atq̄ excellentem viram te sperant futurum, expectantur à te, quæ à summa virtute, summoq̄ ingenio expectanda sint nihil humile, nihil, vulgare, nihil angustum, omnia excelsa, ampla, mira, diuina, prorsus à te expectantur.

Tanto mal esperamos, que sera mejor morir
antes de verlo.

Tiempo
de aduer
sidades.

Ea temporum impendent conditio, ut optimè actum cum eo putem, si quis ante ex vita dicefferit: omnibus omnia impendent, mala, manent omnes, impendent omnibus, urgent omnibus, aduentat appropinquat, iam eadem calamitas nemini recte erit: nemo erit, cui pessime non sit, qui pessimè se non habeat, qui non aduersa fortuna vtatur, qui non aduersis fortune fluctibus iectetur: communis erit, eadē

omnium par, si millima fortuna, suum quisq; miseriarum pondus sustinebit, vixabit omnes eadem calamitas, miserrime cū omnibus. atq; infeliciter agatur: expertis malorum nemo erit, miseris nemo vocabitur: malorum incendio flagrabit vnusquisq;.

Muchos, en tiempo de prosperidad fuerō tenidos por sabios, sin serlo.

Multi cum sapientes non essent, summæ tamen sapientiæ nomen prosperis temporibus intulcrant, nacti sunt consecuti, adepti, multi cum sapientiam haberent nullam, summam tamen possidere fecundis temporibus crediti sunt in prospera fortuna, secunda: læta, felici, optima, secundis rebus, rebus ad voluntatem fluentibus, cum nihil esset aduersi, cum rebus omnibus esset optime, cum omnia facillimo cursu procederent, iucundissimis, letissimis, optimis temporibus.

Tiempo prospero.

En auiendo buen tiempo nos embarcaremos.

Quæ prima nauigandi facultas data erit, ea vtemur, nacti tempestatem opportunam, idoneam, aptam, minime aduersam prosperam secundam, discedemus, soluemus, proficiscemur, vela faciemus.

Tiempo bueno.

El es, el tu autem.

Penes eum potestas, omnia sunt, est imperandi ius est in omnibus imperium, dominatur, imperat, regnat: tenet omnia, rem tenet publicam, arbitratur suo cuncta moderatur, ac regit, eius in manu sunt omnia.

Todo mandado.

ELEGANCIAS DE

via: eius ita potestas latè patet, vt omnia complectatur, eius dominatu nihil vacat, ad eum omnia sunt delata, eius voluntas pro legibus est: ab eius voluntate: ac nutu pendent omnes omnia posita sunt in vni-
as voluntate.

Mejor es viuir llano, que no mandar a muchos.

Tanti non est, multis mortalibus imperare, quanti nobiscum hic vitam ducere.

Yo mandaua y agora me mandan,

Sedebam in puppi, clauumq; tenebam, nunc vix in sentina lecus, libertatem seruitute commutavi: à summo potestatis in infirmum seruitutis locum decidi, de iectus, de turbatus, de trusus, de pulsus à fortuna sum imperandi, meum erat ius nunc me seruiendi necessitas præmit, dominatum, & cum dominatu libertatem perdidit: tantum abest, vt imperè vt nec liber sim.

Este es vn negocio muy fatigoso.

Hæc magni negotij res est, admodum operosa, occupationis non exigua, eiusmodi, vt curam ac diligentiam non mediocrem postulet, non leuiter curanda, non frigide, aut languidè agenda, tractanda videatur,

Estos campos pagan alcavala, pagan tributo.

Eructuari sunt hi agri, non sunt immunes, tributum soluant, publicè aliquid pendunt, vectigales sunt.

Traba =
j oso,

Tributario.

No os detengays, si veys modo para alcáçar el reyno.

Si tibi certum est si habes exploratum: si procer to existimas posse te illius regni potiri, cunctandū, non est, differendum non est, producenda res nō est proferenda, proroganda: protra benda, extrahenda: longius ducenda, sine mora, sine cunctatione, sine vl lo temporis interuallo aggredienda res est tentanda incipienda, facienda mora non est interponenda mo ra nulla est, omnis est abijcienda mora. immorari = cunctari, lentè agere, indormire non oportet.

tardā

Ya anochece.

Ad uespera scit, vespertinum crepusculum adest nox aduentat, lucem tenebræ pellunt, vesperum ap propinquat, diei iam succedit, nox dies abit nocte ad uentante, cedit iam nocti dies.

tarde i
haze

Aueys me quitado todo el temor que tenia.

Abster sisti mihi omnem metum, omnem mihi metum exemisti, omni me libera sisti me tu, effeci ssti, vt omnem timore m de ponerem, vt adderem: forti animo vt essem, vt animo vigerem: nequid timerem vt metu vacarent, animum meum confirma ssti, ad fortitudinem reuocasti, afflic tum à te est vt animus meus, qui iacebat, exsugeret, exercitaretur, erigere tur, effeci ssti vt animus meus sese coligeret, atque cō firmaret, roborisq̄ multum reciperet, languebat an tea meus animus, tu vt valeret, ac vigeret effeci ssti,

Temor

ELEGANCIAS DE

Yo te quiero librar de temor.

Abstergere volo animi tui metum, leuare te metu, liberare me tu, à metu abducere, metum expellere, reijcere, auferre, animum confirmare, constituere efficere, nequis animum tuum metus, perturbet afficiat, cōmoueat, exagitet.

Soys temero so o cobarde,

Temero]
so.

Exigui, pusilli, infirmi, imbecilli animi es, infirmus ab animo es, animo iaces, iacet animus tuus, roboris ac neruorum in animo tuo parum est, nimium demisso, nimium imbecillo animo est. animus tibi sine animo est, abest animus, ab animo tuo facile cōmouerit, facile animo concidis, languet animus tuus animo non viges, non viget animus tuus: animum in te desidero, requiro.

A algunos les pesa, o parece mal, verme fau o recido en esta Republica.

Tener a
mal.

Sunt, quos meus in hac Republica splendor offendat, lædat, pungat, angat, sollicitet, afficiat, vrat, dolore, cura molestia, sollicitudine afficiat. florere me dignitate, existimatione, honore, tantum honoris mihi dignitatis in Republica esse. auctoritatis gratiæ, existimationis, splendoris: non nulli moleste ferunt grauius, acerbè agrè, iniquè, iniquo animo, non satis a quod animo non facile, non leuiter, non patienter, tangit animos quorundam, sollicitos habet quos dicit hic esplendor meus, hæc species, dignitas.

Hasta oy poco he curado de interesse, o pro uecho mio.

Nullam hactenus utilitatis meae rationem habui. Tener
 nullam rationem meis operam dedi: de utilitate mi cuenta,
 nimum laboravi, utilitatem minime expectavi, cu-
 ravi, quaesivi: sequutus sum: nullum in utilitate stu-
 dium posui, nihil industrialocavi, nihil opere consum-
 psi, diligentiam commodorum meorum causa nul-
 lam adhibui, ad res meas nullam contuli, res meas in-
 diligenter administravi, tractavi.

Tu has fido tal que ya no tengo cuenta con-
 tigo.

Ita de me meritus es, ita gessisti, ea commisisti: eum te
 praebuisti: praestitisti: ut minime mihi cura sis.
 nullo apud me loco sis minimum te curem: minimum
 de te laborem: nulla prope tui curam geram, in mi-
 nimis te ponam.

Ten cuenta con la continencia.

Cave, vide, studium adhibe: consilio utere: dili-
 genter animadvertite, advertite, attende, quam diligen-
 ter potes, ne continentiae terminos transgrediare, ne
 longius progrediare, quam continentiae ratio praes-
 cribit, ne quos tibi continenti a terminos praescribit
 eos transeas: transilies, transijcias: transgrediare:
 praeter grediare ijs excedas: ab ijs excedas.

Tienes mala ventura si palabra alguna defa-
 honesta te oyeren.

Vae tibi: si turpiter aliquid dixeris, si minus hones-
 te, si temore: parum considerate: non ut ratio praes-
 cribit. praeter honestatem: contra quam conveniat:
 contra quam deceat: contra quam liceat: non ut con-

ELEGANCIAS DE

conueniat, deceat. liceat, quàm conueniat, deceat, liceat
aliter a que conueniat, deceat, liceat : si quod ex ore
tuo paullo turpius uerbum exciderit, si oratio tua
finibus excesserit ijs, quos honestum, quos ratio, quos
modestia prescribit.

Siempre tuve por cierto, que alcançarias
esta dignidad.

**Tener
por cierto.**

Numquam dubitavi, dubium mihi numquam
fuit, ambiguum mihi numquam fuit, numquam mi-
hi venit in mentem dubitare, ambigere, suspicari,
numquam mihi fuit obscurum, aut parum apertum
numquam suspicatus sum fore, ut hic tibi magistra-
tus non deferretur, ut excluderis hoc magistratu,
ut repulsum ferres, ut reicereris, pro certo semper
existimavi, certo sum arbitratus, certa spes animum
meum tenuit, exploratum mihi fuit, proxsus mihi
persuasi futurum, ut ad hunc honoris gradum per-
uenires, ut aditus tibi ac via pateret, ne tibi unquam
eunti ad hunc honorem, via precluderetur: petiti-
onis tue ratio numquam explorata mihi non fuit: in-
certa, dubia, ambigua, obscura numquam fuit.

Este es el termino y fin de mis pensamiẽ-
tos.

**Termini-
no.**

Hic est terminus, finis, scopus, quò intenduntur
cogitationes meae: haec est quasi meta, quò ut perue-
niam, elaboro, atq; exvigilo: huc spectat animus meus,
huc me uoluntas, huc iudicium & ratio ducit.

Enel navegar, acomoda te al
tiempo.

in nauē

In navigando tempestatu obsequi artis est, parere tempori, ad rationem temporis consilia accommodare, quasi ducem sequi tempestatem, spectare quid tempus postulet, pendere oportet à tempestate, spectanda tempestatas est, ad tempestatem consilia dirigere debemus, habenda tempestatu ratio est, cursus navigationis ad rationem tempestatum moderandus, dirigendus, tenendus.

Tiempo
bueno
para na
uegar,

El largo tiempo quita el dolor
o tristeza.

Dolorem minuit, ac mollit dies, temporis longinquitas, vetustas: quæ nobis à fortuna infliguntur vulnera, sanantur vetustate: vis doloris cum tempore languescit: detrahit de dolore dies, atque adeò extinguit omnem, planeque tollit: quous dolore affectis, quous malo laborantibus medetur tempus, medicina dies affert, vetustas opem fert, opitulatur, subvenit, auxilio est, subsidio est: finem doloris dies affert: habet hoc tempus, ut quemvit dolorem, quamvis acriter in animo insitum, evellat, atque abiiciat: est hoc temporis, ut omnem malorum memoriam omnem adversæ fortunæ recordationem ex animo deleat, auferat, eripiat, expellat, amoveat.

Tiempo
largo.

Al tiempo constituido.

Al dia del plazo partiremos.

Ad constitutam, prescriptam, præfixam, præscriptam, pactam diem de provincia decedemus: ea, quæ constitutum est, quæ convenit inter nos, die proficiscemur, in viam nos dabimus,

Vendra

LEGANCIAS DE

Vendra el tiempo, en que la virtud sera honrada.

Erit aliquando illa dies, lucebit illa dies, veniet illud tempus lucem illam aliquando videbimus, que virtutem illustret, erit aliquando, cum virtuti honos habeatur, suus tribuatur honos, debita merces persolvetur, locus honestus ubique sit,

A todos nos va mal en estos infelices tiempos.

tiempos malos.

Nemo est, cui recte sit in hoc temporum miserrimo statu, in hoc tam miserrimo temporum statu, his temporibus, his tam miseris temporibus, tam duris, tam aduersis, tristibus, infauis, iniquis, improbis, perditis, tam alienis ab omni virtute, a bonis artibus, ab omni recte viuendi ordine ac ratione, in hac tam aduersa, tam dura, tam iniqua, tam misera, tam infelice temporum conditione, in tanta improbitate, atque improbitate, tantisq̄ temporum vitijs, in his omni calamitate, omni scelere, ac flagitio temporibus refertis in hac omnium rerum perturbatione malorum colliuie, doctrinarum, artiumq̄ liberalium pernicie.

Por cumplir como amigo, yo le saldre al encuentro.

Topar

Obuiam ibo. obuiam procedant, occurrant, vt officium, amicitiae debitum persoluam, vt id praestem, quod amicitia postulat.

Tornar.

Al fin boluio a su patria.

Aliquando, deniq̄, denum, post diuturnum tempus.

pus.

pus, longo temporis intervallo, cum temporis multum iam abisset, transacto iam multorum annorum spatio redijt, reuertit, reuersus est, recepit se ad summos lares, patria incunabula, patrias sedes.

No pensando me bueluo al cortijo.

Redeo, reuertor, reuerto, refero me ad rus, repeto rus insciens, imprudens, inscienter prater voluntatem: pedes me ad rus inscienter referunt.

Mucho he sentido, que los que tanto os deuen, os den trabajo o pesar.

Valde sum commotus: cum eos adiuui negotium tibi facessere, molestiam exhibere, molestos esse, infensos esse, sollicitudinem inferre, te vexari, iniurias accipere, affici molestia ab ijs de quibus ipse bene meritus es, maxime qui summa tibi beneficia debent.

Trabajo

Tiene trato en Milan.

Mercadea en la ciudad de Milan.

Mediolani negotiatur, habet negotia, gerit negotia, mercaturam exercet, res agit, negotia tractat.

trafagar.

Estoy muy triste y congoxado.

Tristis valde sum, animi dolore torqueor, hilaritas a me omnis abest, mæror summus me, venit mærore premor grauissimus, mærore laceror, urgeor, affligor, conficior, iaceo, versor in mærore, ac sordibus, dedi me totum mærori, tristitia me totum tradidi, mærorem suscepi, mærorem sustineo, quantum ferret vix possim, iacent animus meus mærore oppressus: nihil me tristius: mæror meus non is est, quem

Tristeza

ELEGANCIAS DE

Nulla ratio mitigare, lenire, mollire, sanare, minuerere,
auferre, demere, eripere, consolare, leuare, abstergere
exhaustire possit. Quibus autem verbis mœror: iisdem
adiungi potest mœstitia, tristitia, animi dolor, animi
cura, animi sollicitudo, angor.

No e visto hombre mas vano.

Vano.

Vaniorum, inaniorum, leuiorem, dementiorem vi
di neminem, nihil est in eo grauitatis: nihil est illo
in anis, vento leuior est, aere inanior,

Viejo

Harto e viuido.

Iam me ad exitum vitæ pene natura ipsa perduxit,
ætatis satis superq̄, Vixi non est, cur me peni
teat, quantum vixerim: vixi vitam satis diutur
nam cursus mihi vitæ iam pene confectus & ab
solutus est: decursum mihi iam prope vitæ spatium
est, quântulū mihi vitæ spatiū restat quantulū mihi
vitæ restat, superest reliquū est relinquitur, tāquā à
carceribus ad metā vitæ iam perueni: vixi quatenus
homini licet, quatenus homini satis esse possit extre
mæ senectutis, onus sustineo, extrema mihi vitæ
pars agitur.

Es vicario.

Vicario

Pontificium munus sustinet, pontificis agit par
tes, Pontificem agit, Pontificis loco est, vicariam ope
ram Pontifices loco præbet: Pontificis personam ge
rit, sustinet.

Ultima
miseria.

A vuestro mal ya no ay remedio.

Eo te redactum video, vt ope humana serua
ri non possis, vt actum prorsus de te sit, de tuis
fortu

fortunis, de salute tua, vt spem habere melioris fortunæ nullam possis. vt spes melioris euentus nulla relinquatur, vt ipsa te salus seruare nõ possit. Ora es de vacaciones, y descanfarenlos estu dios.

Vacacio
nes.

Feriarum licet à studijs, studia intermittere, studia, paululum deponere.

Agora no ay trato, Cessan negocios.

*Quies nunc a negotijs est, quiescunt negotia, pro-
latæ, res sunt, negotia non geruntur, negotiorum ni-
hil est, rerum nihil geritur, quiescunt homines à ne-
gotijs, ferie sunt a negotiis, vacatio est à rebus gerē-
dis, vacationem à rebus, quietem à negotijs concedit
tempus.*

En todo lo que se offreciere me amparare, o feruire de vuestro hermano.

*Vtar ad omnia tuo fratre, vtar opera tui fratris
in omni re, confugiam ad fratrem tuum: siquid erit
agendum, fratri tuo commitam, ad fratrem tuum
referam, in fratrem tuum reijciam, eius consilium
petam, operam exposcam.*

No e conosci do hombre mas esforçado.

*Neminem cognoui fortio rem, validiorem, in quo
plus roboris, firmitatis, virium in esset, qui firmior,
esset à viribus, qui virium firmitate prestaret, qui
robore corporis illum anteiret, qui viribus magis va-
leret: cuius esset prestantior fortitudo.*

Valero-
so, o va-
liente.

Gran honra gano en defender con tanto es- fuerço la patria.

ELEGANCIAS DE

Egregia laude se dignum ostendit, summam laudem consecutus est, quia patriam fortiter tutatus est, acriter, strenuè, vehementer, accerrimum se patriæ defensorem præbuit, hostibus patriæ suum corpus obiecit, opposuit: ita pro patriâ pugnauit: ut fortitudinis laudem tulerit, prælia sustinuit pro patriâ vires omnes ad salutem patriæ tuendam contulit: pro salute patriæ defendenda contendit omnes nervos.

En fuerça ninguno os excede.

Tam firmus, tam validus, tam fortis, tam robustus, quàm qui maximè, ita paratus es à viribus, ut nemo magis: viribus vales, nemo tibi viribus superior est, præstat, antecellit, superiorem viribus neminem habes, paucos pares; firmitate corporis excellis, vires in te sunt firmissimæ, virium, roboris, nervorum in te plurimum est: egregiè robustus es: validus firmus, fortis.

Amigo foys de liuiandades.

Rebus levioribus tuum studium das, tibi placēt leuitates: contemplaris, sequeris, amas inania: contulisti tuum studium ad res inanes: colis ea: quæ non consistunt, nihil habent firmitudinis: nihil gravitatis, nihil ponderis, inania sunt, levia, nullius, ponderis, infima, minimè solida: amas ea, quæ solidum nihil habent.

La vegez de los padres, apoya en la juventud de los hijos.

Parentum ætas ingravescens, filiorum in adolescentia

Vanidad

Vegez.

sentia

PAULO MANVICIO. I

centia conquiescit: parentum imbecillitas filiorum nititur adolescentia: parentum senectutem fulcit, ac sustentat filiorum adolescentia: subsidio est labentibus parentum viribus adolescentia liberorum: senio parentum subveniunt adolescentes filij,

No ay pecado mas nefando, que herir el hijo al padre.

Nullum crimem, piaculum, scelus gravius est, aut detestabilius, quam patri manus afferre, vis inferre: maximo se adstringit scelere, graue piaculum admittit, impiè facit, qui parentem violat, credit, qui violat eam pietatem, quæ parenti debetur: nullum scelus abest ab eo scelere, in uno illo scelere omnia in sunt scelera, cum parenti vis infertur.

vellaqu
ria.

He velado toda la noche.

Somnum hac nocte numquam vidi, oculis numquam vidi meis, capere numquam potui, somnus hac nocte meos oculos effugit à meis oculis, numquam se obtulit oculis meis, refugit à meis oculis: noctem insomnem duxit, insomnia laboravi: perpetua vigilia sum vexatus, spatium noctis uniuersum per vigilaui, soporem numquam gustavi, numquam quieui, quies numquam data est, omnes mihi noctis partes vacuæ somno, expertes somni, sine somno fuerunt.

Velar.

Con poco trabajo venci a los dos.

Vtrumque facile fregi, atque abiecti, nullo negotio retudi, victoriam ex utroque tuli, victoria sum potitius, uterque mihi victus cessit.

Vencer

Vencio en batalla a Pompeyo, aunque tenia

ELEGANCIAS DE

menos gente,

Cæsar Pompeium, cum exercitum ipse haberet multis partibus inferiorem, pugna tamen fregit, prælio superavit, acie vicit, fudit, fugavitq; copias, eius prostravit: in fugam coniecit, convertit, victoria est potitus: vitoriam tulit, obtinuit, consecutus est, adeptus est,

Agrauiado me haueys, pero ora vendra en que me vengare.

Végar .

Iniquè mecum egisti sed erit cum tibi idem reponam iniuriam fecisti, iniuriam aduersus me intulisti, iniuria me affecisti, lacesisti, prouocasti iniuriose me tractasti, acerbè iniquè, amare, contra iura, omnia, aduersus iustitiæ leges contra quam iustitia præscribit, sed parera aliquando gratiam referam, parite munere remunerabor, par pari referam, merita meritis compensabo.

El mismo a hecho en si lo que nosotros auiamos de hazer.

Nostram vicem vltus est ipse sese, quem hostem eundem sui met vltorem habuimus: eundem & iniquè aduersus nos & iniquitatis, atque iniuriarum vindicè habuimus: vltor fuit, ac punitor doloris nostri: quod nostrum erat, ipse effecit, vt iniurias nostras in se ipso vindicaret: ulcisceretur: persequeretur.

Ninguno ay que siempre sea venturoso.

Vétura.

Quis est: qui nihil in vita mali videat, nihil sustineat incommodi, nullam ferat calamitatem?

tem? cuius est perpetua felicitas, nullis interrupta malis? nemo fortuna utitur perpetuo bona: nemini res ad voluntatem semper fluunt: nemo est, cui prospere omnia succedant, nihil contra voluntatem eueniat nullum accidat infortunium, secunda sint omnia, optata omnia contingunt.

No ay vêtura, o dicha que cō la tuya yguale,

Tuas fortunas nemo superat: æquas omnium fortunas, prosperè tecum agitur, sit ut, invidere nemini possit, felicitate conferri tecum fortasse multi- præferri tibi, anteferri, præponi, anteponi certè nemo potest, ea fortuna uteris, quæ potest esse maxima: ita beatus est, ut nemo magis: ijs vel ornamentis, vel præsijs, redundas, quibus maiora esse nulla possunt: nihil non optabile consecutus es. nihil ad felicitatem tibi deest: ea possides, ac tenes, quæ beatā vitam efficiant, quæ sunt in vita expetenda, quæ qui possidet, fortunam accusare nullo pacto possit, nullius fortunam sibi exoptare debeat: nemo est paratior ab ijs rebus, in quibus sita felicitas est: rebus omnibus affluis: non est, quod quidquam desideres: optimus est rerum tuarum status: tibi satis est, vel ingenij, vel fortunæ ad bene, beateq; vivendum, animi et fortunæ bona sic in te sunt, ut in nullo magis.

Mas cuenta tengo con la verdad que con la amicitia.

Veritati plus, quàm amicitie, tribuo, maiorem habeo veritatis, quàm amicitie rationem: pluris est apud me veritas, quàm amicitia, amicitie

ELEGANCIAS DE

tie veritatem ante pono, locum apud me honestiorem
veritas obtinet, quam amicitia: apud me cedit amici-
tia veritati, nihil amicitia largior, nihil veritati
nego.

Vestido a vso de españa.

Vestido,

Ornatus Hispaniensis Hispanorum more, indutus mo-
re Hispaniensis, speciem hominum Hispanorum ve-
stiti referens, præseferens, ut in Hispania solet, ut
Hispania mos & consuetudo fert.

Los sabios desde lexos saben lo que a de aca-
ecer.

**Ver de le-
xos.**

Sapientia præditi longè in posterum prospiciunt, ces-
futuras ut præsentis intuentur, tanquam oculis rer-
nunt: sapientibus euentis rerum præsentis, ante oculos
futura sunt, sunt sapientes percipiunt animo futura
coniectura futuras res assequuntur: ea, quæ impen-
dent, tanquam ex aliqua specula: prospiciunt,

Dende mi a possento, el tando me sentado, ve-
ia toda la vega, o campaña.

**Ver den-
de su apo-
sento.**

Tota mihi illa regio, in cubiculo meo sedenti, erat
in conspectu: ante oculos erat sub oculis erat, ob
oculos erat, ad oculos occurrebat, in oculis erat,
se se ostendebat, patebat, aperiebatur, expone-
batur.

Despues de la honra ninguna cosa auemos
de amar mas que la vida.

Vida.

Omniū rerum, honore excepti, prima esse, caris-
sima, antiquissima vita debet, secundum honorem
post honorem, honore excepto si honorem ex-

ceper

ceperis, nihil esse debet vita prius, potius, carius, antiquius, primas sibi partes post honorem vita vindicet, primæ partes vitæ debentur honore tamen excepto,

No solamente se ha de tener cuenta con la honra, mas con la vida.

Saluti pariter & honori consulendum: ducenda simul ratio est & salutis, & ad dignitatis: non dignitatem magis, quam salutem spectare debemus: salutis ratio cum dignitatis ratione coniungenda, quærenda amanda, expetenda sine salute dignitas non est, ad dignitate vita seiungenda, decet studere dignitati: cū eo tamen ne studium vitæ negligatur,

Buen principio de vida aueys hecho

Sapienter vitam instituisti: optimum cursum cepisti, optimam partem elexisti, exordium vitæ præclarum fecisti: egregio vitam principio iniuisti.

Hare que tengas vida reposada.

Præstabo tibi otium, quietem, vitam tranquillam, facilem, alienam ab omni cura, omnium expertem perturbationum ab omni molestia remotam, seiunctam, segregatam, disinctam, efficiam, ut quiete viuas ut quietam vitam ducas, facilem ut habeas & expeditum vitæ cursum tranquille proorsus ut agas ut omni molestia vaces, ut otio fruaris iucundissimo, uberrimo, ut otiose viuas.

Nunca el viento contrario nos dexo tomar puerto.

ELEGANCIAS DE

Viento.

Portum, reflante vento, tenere non potuimus, ingredi, inire, obtinere, assequi non licuit: venti vis ad versa portu nos exclusit, prohibuit, arcuit, amovit: reiecti sumus à portu reflante vento, portum vêtus eripuit: summovit nos ventus à portu, portum iniire conantes repulit ventus.

Mucho me marauiillo, que os holgueys de conuerſar con elle vil y apocado.

Valde miror, quòd hominis teterrimi, ac sordidissimi còſuetudine utaris, mirari ſatis nò poſſum quòd eius in te hominis uſus & conſuetudo deieciat, cuius infima conditio ſit, qui ſit infimæ conditionis, humiliſſimi loci, obſcuri loci, nullius loci, nullius ordinis nullius pretij, deſpectus, abiectus, contemptus, terræ filius, inops ab omni prorsus exiſtimatione, neque à ſe ipſo neque à maioribus commendatus, honeſtatus nobilitatus, inſignis.

Yo lo e conocido de muy baxos penſamientos.

Vileza.

ſummam in eo animi humilitatem cognovi, animi demiffionem, abiectionem, infirmitatem, imbecillitatem, tenuitatem, anguſtias: hominem eſſe vidi exigui admodum animi, demiffi, abiecti, humiliſſimi, infimi, imbecilli, per anguſti, imprimis puſilli, nihil altum ſuſcipientem, nihil ſpectantem in laude poſitum, nihil de laude cogitantem, nullius laudis cupiditate flagrantem, averſum ab omni gloriæ ſtudio, in humiles, planeq; ſordidas cogitationes deiectum, tanquã

tamquam humi serpentem.

No he visto mayor villano, o mas descor-
tes.

Neminem qui tam longè ab humanitate abesset,
tam esset alienus ab humanitate, tam expertus huma-
nitatis, in quo minus esset humanitatis umquam vi-
di, omnem prorsus humanitatem liberalitatemq; na-
turæ sic ignorat, ut nemo magis: minimè omnium
de humanitate laborat: officium negligit: ita nihil
agit liberaliter. ut liberalitatem non esse virtutem
existimare videatur.

Villano.

Lo deste titulo esta arriba en vellaqueria.

Violencia.

Aun sabio como vos le esta bien juzgar, que
la verdadera alabanza sale de sola virtud.

Tua sapientiæ est, ueram laudem in vna virtu-
te positam, sitam, locatam, constitutam existimare,
in vna virtute consistere, ab vna virtute pendere,
nasci, fluere, manere, proficisci.

Virtud.

Al que no va acompañado de virtud, facil-
mente lo derriba la fortuna.

Cui comes virtus non est, in animo facile cadit à
fortuna percussus: iectus fortunæ ferre non potest,
qui tectus virtute non est, qui virtute munitus non
est, qui se virtutis armis non tuetur: sine virtute in-
firmi sumus, malè muniti, aperti aduersus fortunæ
vim: facile vincimur à fortuna, virtutis præsidio
destituti, absente virtute, nisi adsint virtutis opes.

Atach

ELEGANCIAS DE

Mucho puede la virtud.

Todo lo manda o señorea la virtud.

Summa virtutis potestas est, præ est virtus cunctis rebus humanis, regit omnia, temperat, moderatur, administrat, omnia sunt impotestate virtutis, ipsa nemini, ei omnes, & omnia parent, virtus latè dominatur, regnat ubique locorum, imperium habet in omnes res, vim habet infinitam, valet ad omnia, assequitur omnia, summum possidet ius, vincit omnes opes: omnes superat difficultates, durissima quæ que perumpit, quaslibet angustias, quæuis claustra pertransit, illustrat omnes tenebras lucet in tenebris: pulsa loco manet, non surripitur furto, non eripitur vi, non vetustate senescit, non incendio corrumpitur, nullis capitur insidijs, nullos fortunæ casus extimescit, plane omnium rerum domina, omnium regina est.

La virtud siempre nos fauoresce en prosperidad, y en desventura.

In vtraque fortuna maximus ex virtute fructus capitur, percipitur, colligitur: virtus tum in aduersa, tum in secunda fortuna vberimos fructus aferit magnas utilitates in omni fortuna querit virtus aduersis pariter, & secundis in rebus comoda proficiscuntur ex virtute multa semper utilis & fructuosa virtus est, nunquã utilis virtus nõ est, in omni tẽpore iuuantur à virtute, imbecilli confirmamur, ia-

centes

centes & afflicti excitamur, sublevamur, erigimur
 Ec quando non utilis virtus est? Ecquæ utilitas cum
 virtutis utilitate conferenda?

Con tus trabajos as alcançado la virtud.

Tuis laboribus, ac vigilijs virtutem tibi peperisti, cō
 parasti, parasti, consecutus es, adeptus es, tui tibi la-
 bores & vigiliae virtutem pepererunt: magnis labo-
 ribus, & vigilijs consecutus es, ut virtutem possideas
 in virtute floreas. valeas, polleas, excellas, antecellas
 praestes, fruaris, tuam virtutem tuis laboribus & vi-
 gilijs referre acceptam: tibi ipsi, tuisq; laboribus tuā
 virtutem debes: non hoc virtutis in te esset, istam
 virtutem non haberes, non teneres, non possides, nisi
 labores gravissimos & suscepisses, & pretulisses.

Quien no dessea larga vida?

Ecquis est, qui diuturnam vitam non amet, non
 cupiat, exoptet, expetat: cui diuturna vita non pla-
 ceat? Quis diu vivere, diu vitam agere. diuturnam
 ducere, traducere, vitā agere, transigere, vivere, diu-
 turna lucis usura, frui, diu inter homines abere, cū
 hominibus versari in terris morari non cupis.

Assaz e viuido.

Satis diu vixi, ætatis vixi, vitæ satisfeci, ætate, sa-
 tis longè, vitam produxi, satis longum vitæ spatium
 peregi: non me penitet, quantum vixerim: cursum
 vitæ minime brevem peregi, vixi vitam satis diu-
 turnam, hoc vitæ spatio contentus esse possum, non
 moriar immaturus: non a voler immaturus à vita.

No se si fere bivo entonces.

virtuoso

Vicir.

ELEGANCIAS DE

No tengo certidumbre de poder viuir tãto.
Optandum est, ut ad id tempus ducere spiritũ pos-
sim: incerta ad illud tempus vita est: vereor, ne non
tam diu vivam, ne non usque eò vitam producarn:
vitam quis mihi præstat ad illud tempus? explorata
mihi ad eam diem vita non est.

Vivio en miseria y affan, y murio con gran
honra.

Vt miserè vixit, ita perijt honestè: miserrimam
vitam mors præclara terminavit: vitam infelicem
egregio mortis genere conclusit: acerbitates vitæ
multas unà, peregrinæ mortis hora compensavit: vi-
tam vixit infelicem, præclaram verò mortem obiit:
miserias in vita sustinuit, decus in morte tulit.

Muy de buena voluntad te permito que dexes los estudios, pues vives mal sano.

Cum sis valetudine infirmus, me perlibenter usum
studiorum dimittes, summa mea voluntate studia
depones: libentissimè tibi largio, per libenter conce-
do, utraque manu do, ut à studiorum consuetudine
te se iungas, te à studijs discedere, facillimè patior,
instudijs omittendis cum tuo sensu meus quoque,
sensus congruit.

Esta es la usança, assi se usa.

Translatitium hoc est, usitatum, in more positum,
more comparatum, mos obtinuit: mos invaluit, mo-
ris est, consuetudo ita fert, more fit.

El tanto uso, causa que ya no siento mis
fatigas.

Malo-

olomiv

volütad

Vfo.

Malorum usus mihi sensum adimit, leviora videntur, quæ diu sustinui mala, occaluit iam animus diuturno malorum usu: callum obduxit animo meo diuturna calamitatum consuetudo, sic ut minime sentiat, ut sensu prorsus vacet, ut sensum amiserit.

* *
*

FINIS.

P A V L O M A N I V T I O . 130

Molorem ager mihi sensum adhibuit, leviora videri
et quae hinc suspensa mala, occurrunt tam animis
distantibus, ut hinc in seculum debeat animo esse
distantibus calumitatis confutatio. Et
in quibus sensus et pro
sua parte, me sensum
quiescit.

A L I I 3 .

[Faint, mostly illegible text in the lower half of the page, appearing to be a list or series of entries.]

Di de espuelas al cauallo por saluar la vida.

Cauallo,

Vt vitæ consuleren, vt euaderen è presenti periculo, vt periculum vitæ minimè dubiū ad hostes equum missi, immissi, admissi, incitati, laxatis habenis hostes versus impuli.

Partire con vos lo que yo posseo.

Communicabo tibi, imperitiam tibi rem meam. Communis inter nos erit mea res, partem canicam, o pies de mea re: rei meæ participes eris: non mī dar partem tibi, quàm miki, tibi pariter & mibi, æquè te, utriq; nostrum, non mibi magis, quàm tibi, mea res parebit: utemur communi iure, æquo iure, pari potestate mea re: iuris tibi tantum quantum ipsi mibi, erit in mea re: mecum re meam communicabis, communem habebis.

Los Philosophos, si algo les acaesce, no aguardan el remedio de Fortuna, si no de si mismos.

Hic est mos Philosophorum, ea vitæ ratio, illud institutum, non vt à fortuna pendeant, cuius est in rebus humanis maxima vis, sed vt in se ipsis omnia statuant, collocent, ponant, omnes in se ipsis sitas ac locatas rationes & spes habeant, se spectent ipsos, suis nitantur viribus nihil aliunde spectent, à se ipsis omnia, praesidia constituent ad omnes casus in se ipsis omnia.

confiar
en si mit
mo.

Vuestras cosas trataré con toda di-

Cosa. ligencia.

Ego tuas res, pro es ac debeo, uti debeo, tua
negotia, quid quid ad te pertinebit, diligenter
agam, curabo.

Vos aueyshech O vna cosa muy acertada

Nihil neque elegantius, neque ad honorem
prestantius effici potuit, facinus fecisti pulche-
rrimum, & in primis honorificum, speciosa, est,
res valdeque ampla, quam prestisti.

La cosa no es acabada, pero luego se
acabara.

Sublata res tota non est, sed magna tamen ex
parte profligata, parum abest, quin ad exitum
res pervenerit, eo res processit, ut ab exitu non
longe abfuerit, ut ad exitum penè perveniret. &
exitum penè attigerit.

Mudadas estan oy mis cosas.

Diversa nunc mea ratio est: non eadem est, im-
mutata est ratio rerum mearum: alius est rerum
mearum status: aliter se meae res habent, non
eodem loco, non eiusdem loci sunt: alius est re-
rum mearum status.

Vuestras cosas se estan como solian.

Res ad huc tuae tibi sunt integrae, saluae, inco-
lumes, nullam res tuae iacturam tulerunt, nihil
detractum est de tuis rebus, incolumitatem ob-
tinent: res, rationes, fortunae tuae: bene est rebus
tuis, nihil preter voluntatem, nihil secus, con-
tra quam velis.

Mis

Mis cosas os he encomendado bien claras.

Res meas tibi tradidi satis aptas, exactas, expeditas, optime constitutas, nullis difficultatibus implicatas, eiusmodi, vt exhibere tibi negotium aut nullum, aut certè minimum possint, vt labori tibi esse, aut modestiæ nequaquã possint.

Creyan que lo auia hecho de couarde.

Couardia.

Hoc illi tribuebatur ignauia: commissum hoc ex ignauia homines interpretabatur, causas huiusce facti in ignauiam conferebant: hoc ad ignauiam, inertiam, desidiam, languorem referebant, adscribebant ignauie, assignabant, ignauie, ignauum esse hominis aiebant.

POr estar ya començado a imprimir este Libro, quando se determino: de añadirle este indice, no se pudo hallar otro modo mejor de citar los lugares q̃ este; el qual se entendera facilmente aduirtiẽdo, que el primer numero significa la hoja, y el siguiente, o los siguientes hasta la cruzetica ò estrellita las frases de aquella hoja, segun este exemplo. Abogado. folio. 7. frase. 1. f. 7 fr. 1.

A Bil, <i>Abilidad</i> , vide ingenio.	A Acoger. v. <i>et</i> <i>recebir</i> . fo. 8 fr. i.
A Bogado, o <i>letrado</i> . f. 7. fr. i.	A Acogerse. <i>Acudir</i> . <i>Ampararse</i> . v. <i>Refugio</i> .
A Borrescimiéto. <i>aborre</i> fcer, <i>querer mal</i> . f. 25. fr. 2+3 2.2, &. 4+ 82. 5+89. 7 et. 8+120. 5.	A Acometer. v. <i>Empresa</i> . A Acometer maliter. v. <i>Saltear</i> .
A Braça. v. <i>cōtiene</i> .	A Acomodado, y <i>conueniente</i> . f. 8. fr. 2 p. 110. 3.
A bsoluer. f. 104. fr. 5+105. 1.	A cōmodarse al tiempo. f. 38. fr. 7+127. 6+118. 7.
A cabar. f. 7. fr. 2+28. 1+49. 5. et. 7+63. 5+70. 2.	A cōpañar. f. 8. fr. 3+28. 5.
A cabo con, &c. f. 13. fra. 10+65. 4.	A cōpañarse. <i>Allegarse</i> . v. <i>Trauar amistad</i> . f. 15. fr. 3+17. 1+28. 4.
A cabarse, <i>perecer</i> . f. 104 fr. 3.	A compañía aliter. f. 69. fr. 3.
A cabar cōsigo. f. 65. fr. 6+97. 2+122. 7.	A aconsejar. v. <i>et</i> <i>Exortar</i> . f. 31. fr. 1, et. 3+65. 7.
A cabo de muchos dias, o tiempo. f. 128. fo. 6.	A aconsejarse, o <i>tomar cōsejo</i> . f. 31. fr. 2.
A caecer, o <i>acontecer</i> . v. <i>etiam</i> <i>successo</i> . f. 1. fr. 3+110. 7.	A acordarse, v. <i>tener en la memoria</i> , <i>litera</i> . M.
A carrear. v. <i>causar</i> .	A acostumbrado. f. 8. fr. 4+135. 8.
A chacofo o <i>enfermizo</i> . o <i>delicado</i> . f. 28. fr. 6+39. 1.	A crecentar. v. <i>Aumētar</i> .
A clarar el dia. v. <i>amanecer</i> .	A acudir a otra. f. 130. fr. 3.
	A cusar. f. 9. fr. 1.
	A deuinar. f. 9. fr. 2.
	A dmitido, <i>ser o no ser</i> . f.

27. fr. 2+127. 4.
Adolecer. v. Enfermo.
Aduersario, o cōtrario.
f. 9. fr. 4+34. 7. et 8.
Aduersidad, Defastre,
Desechida, Desuentura.
Trabajos, males, calamidades.
Misericordias, et
Desechado, Desuenturado etc. v. etiã.
Dañar, y daño. & prosperidad. fo.
10. fr. 1+12. 2. et. 3+21. 1. et
2+40. 7+41. 1+42. 6+61.
2+72. 8+77. 1+88. 3. 128. 4
Aduertir o echar de ver
v. ver, o saber. f. 52. fr. 6.
Adulacion. v. lisonja.
Afable. v. humano.
Afamado. v. Fama.
Afligido, Angustiado,
Triste. v. etiã siétolo. f.
10. fr. 3+32. 3+33. 1. 40. 3+
48. 3. et. 4.
Afrenta. v. Deshonra.
Por Agradar o cumplir
cō alguno, o tenerle cō-
tento. f. 11. fr. 3.
Agradecer, y desagrade-
cido. v. ét. yo lo seruire.
litera. S. fo, 11. fr. 4+13. 3+

21. 4+22. 1+et. 2+82. 5+79.
5+109. 2.
Agrauio, y agrauiar. v.
ét. injuria. f. 18. fr. 4* 81. 4
Aguero o pronostico. f.
12. fr. 1+109, 1.
Aguzad, o abiuad. f. 50.
fr. 5.
Ahincadamente, Con
instancia. v. Pedir, & grã
dement.
Ayrarse, e Ira f. 27. fr. 1+
54. 1. 2. & 3.
Ayudar, v. fauorecer.
Al alua. v. amanecer.
Alabar, y Alabanças. fo.
12. fr. 6. 7. & 8+13. 1. 5. 6.
et. 9+75. 1+81. 6.
Alabança, v. Gloria, &
loable.
Alcãçar. v. etiam. Admi-
tido. f. 71. fr. 1+78, 1. et. 2+
10. 2+115. 6+111. 8+127. 4.
Alcauala. v. Pechero.
Alcaualero. v. Arrenda-
dor.
Alegria. v. Holgarse.
Alegre rostro.
Aliuiar y aliuio. v. conso-
lar y consuelo.

Al momento o al punto. v. luego. fo. 122. fr. 8*
123. 1.
Alocado. v. inconsiderado
A lo mas alto.
A lo q̄ entiēdo. v. Segū.
Alqueria. v. Granja
Al reues de lo que. &c.
v. No lo aueys hecho &c
sucesio. f. 97. fr. 7* 49.
6* 50. 1. 55. 5* 57. 2* 61. 1.
101. 7+123. 5.
Altiuo, o soberbio. f. 20.
fr. 6. & 7* 74. 5* 116. 1.
Amable. v. digno. fo. 14,
fr. 2* 45. 5+55. 6* 111. 5.
Amar, y Amor. Querer
bien. v. ét. al cōtrario A
borrecimiēto & animo
o volūtad. f. 14. fr. 3. 4. &c.
5* 15. 1, &c. 5* 16. 1. 2. &c. 3*
30. 8* 55. 6+48. 8+90. 2*
118. 8* 99. 9+118. 9.
Amigo, y amistad. v. ét.
Tratar, o conuersar. &
hablarle con alguno. fo.
14. fr. 6+15. 1. 2. 3. &c. 4+17.
1+28. 4+64. 4+65. 4+66. 1+
77. 2.

Trauar amistad, o hazer
se Amigo. v. etiam Acō
pañarse f. 25. fr. 3+28. 4+
17. 1.
Hazerse amigos o recō
ciliarse. f. 52. fr. 3+114. 1.
& 2.
Amigo de nouedad. fo.
93. fr. 5.
Hazer como Amigo. fo.
128. fr. 5.
A mi ver, o a mi juyzio.
v. juzgo. f. 89. fr. 2+36. 3.
amãecer. f. 44. fr. 3+89. 10
Amonestar y Auisar. v.
Aconsejar y Exhortar.
Amortecido. f. 41. fr. 6.
Amparar, Acoger, Defē
der. &c. v. fauorecer.
Animo o voluntad. fo.
16. fr. 3+38. 2* 91. 7.
Animo grãde. f. 16. fr. 5+
110. 7.
Poco Animo. f. 56. fr. 5+
126. 5.
Animo apocado. f. 17. fr.
2+133. 6.
Animoso, y Animo. v.
etiã valeroso y valiēte. f.
21. fr. 1+60. 2+119. 2+123. 5

Animarse, y cobrar animo. v. etiam. Procurad. f. 17. fr. 3^{*} 21. 1+73. 1.
Animo reposado, sosegado y quieto. v. quietud.
Animo senzillo. v. senzillo. f. 77. fr. 5. & 6.
Anochecer. f. 126. fr. 2.
Anteponer. v. Mejor.
antigua opiniõ f. 97. fr. 4
Apparencia. f. 17. fr. 7.
Apartar, o Apartarse del parecer v. Dexar la opinion.
Apartar, o Apartarse de alguien, o algo. v. Acompañar, & impedimẽto.
Apartarse de vicios. v. etiam Apartar. f. 49. fr. 8.
Apartado. v. lexos.
Apasionado. v. Pasion
A poca costa. f. 38. fr. 2.
Apocado. v. vii & Animo apocado.
Aprieto. f. 118. fr. 2.
Aprender. f. 17. fr. 8.
Aprobar (v. etiam. parecer. &c) f. 31. fr. 4. & 5+34. 2+78. 3+97. 3+99. 3+
(120. 3

A puecha. v. puechofo.
Aprovecharse de otro. f. 121. fr. 3+130. 3.
Arrebatado, o arrojado. v. inconsiderado.
Arrendador, y arrendamiento. f. 18. fr. 1. & 2.
Arrogante. v. Altino.
Artes, o Scientias. f. 80. fr. 4+86. 3.
Añaz. v. Perfectamente.
Assegurar. f. 18. fr. 4.
Asi Dios os haga bien. &c. f. 84. fr. 9.
Asolar y destruyr.
Assõbrarse. v. Espãtarse
Assueto. v. vacaciones.
Astuto o lagaz. fo. 18. fr. 6+116. 2.
Astucias, Astuto y Malicioso. v. Doblado,
Atajar las riñas. &c. f. 36. fr. 6.
Atentamente y con atencion. v. Considerar.
Attribuyr.
Atribulado v. Affligido.
Auaricia. f. 90. fr. 1. 2. 3. & 4+18. 1. (Peligro
Auenturar. v. Poner en
A 4

Aueriguada cosa. v. cierta cosa.

Auer menester, o ser menester. v. litera. M.

Auisar, o hazer saber. f. 20. fr. 4.

auisar aliter. v. Exhortar.

aumentar, y aumentarse y aumento. f. 20. fr. 5 + 36.

5. et. 6 + 37. 1 + 59. 1 + 61. 5 + 77. 2. et. 4 + 80. 1 + 83. 7 + 111. 8 +

aun que. f. 50. fr. 1.

autoridad. v. grauedad, et hombre honrado.

ayo. f. 88. fr. 9.

B

En Balde. v. litera. E.

Basta me, f. 32. fr. 1.

Batalla. v. pelear.

Hombre Baxo o de baxa fuerte, vil y apocado. f. 87. fr. 9 + 133. 5. et. 6.

Beneficio o merced, v. et. Seruicio. f. 21. fr. 4 + 22. 1. et. 2 + 38. 4 + 75. 3.

beneplacito. f. 135. fr. 6.

Benigno. v. Humanidad

Bienes. v. hazienda.

Bien comun. fo. 22, fr. 3 + 105. 5.

Bien quisto. v. et. amar. f. 89. fr. 7.

Bienaueturado. v. dicho fo. f. 23. fr. 5.

Bien hazeys, y bien hecho esta. v. littera. H.

Bien criados hijos. f. 76. fr. 4.

Blanco y neto. v. et. Poner delante. f. 127. fra. 5.

Boluer. v. tornar.

Boluer al Amistad. v. hazerse amigos. littera. A.

Boluer a tras. v. Desistir fo 55. fr. 8.

Boluer por si. f. 85. fra. 4 + 35. 5.

Boluer por alguno. v. Defender.

Bondad. v. virtud. y virtuoso. f. 23. fr. 3. 4. 5. &c.

Brauo. f. 50. fr. 6.

Breuedad. f. 23. fr. 1.

Bueno y justo. v. virtuoso. fo. 8. fr. 7. 1 + 133. 5. et. 6.

Bueno y sano. v. salud.

De Buena gana o voluntad. f. 99. fr. 8.

Burla, y burlado. fo. 53.
fr. 1.
Buscar. f. 23. fr. 2.
Cabal hombre. v. ét. Hō
bre honrado, f. 37. fr. 4.
Cabo. f. 95. fr. 2.
Caer. f. 58. fr. 3.
Caese o estase cayendo.
f. 99. fr. 2.
Caer, o Dar rayo. fo. 12.
fr. 1.
Caer en desgracia. v. li-
tera. D.
Caer malo. v. Enfermo.
f. 9. fr. 3.
Cayda. v. Perdida.
Calamidad. v. Aduersi-
dad.
Callar. f. 23. fr. 6.
Callo, y hazer callos.
Caminar. f. 24. fr. 1.
Camino. f. 24. fr. 2. 3. 4. 5.
6. & 7.
Capitā, y Capitan Gene-
ral. f. 24. fr. 8+25. 1. 69. 1.
Tener Cargos. f. 70. fr. 3.
Cara. v. Rostro.
Carece. v. No tiene, lit-
tera. T.

Caro y carestia. f. 25. fr. 3.
Caro le costo. fo. 39. fr. 3.
Cartas. f. 25. fr. 4. 5. 6. 7.
8. et. 9. 26. 1+62. 4.
Casa. f. 26. fr. 3. et 4.
Castigar. f. 26. fr. 4. 5. et
6. 104. 5+105. 1.
Cauallero v. Noble.
Cauallo. f. 137. fr. 1.
Caualleria, o Cauallos. f.
69. fr. 2.
Causa o Causar. v. ét.
Procede. fo. 26. fr. 7. et
8+27. 1+19. 2+37. 6+38. 1.
et. 3* 69. 4+67. 5+107. 6+
108. 11+109. 3+20. 5+96. 3
Que a sido la causa. v.
Porque.
Cegarse. f. 99. fr. 10.
Cercar la ciudad. fo. 122.
fra. 2. et, 3.
Cierta cosa, y Certidum-
bre. f. 47. fr. 3.
Tener por cierto. v. litte-
ra. T.
Ciertamente. f. 27. fr. 1.
Ciudadano. f. 27. fr. 2. e. 3.
Cobrar animo. v. Ani-
marse. (fr. 2
Cobrar enemigos fo. 52

**Coyuntura y oportuni-
dad.** v. ét. no es tiempo
de ello lra. T. f. 25. fr. 6*
95. 1. & 2* 118. 7. 119. 8.
Combatido. v. Persegui-
do. f. 28. fr. 1* 62
6+108. 10* 133. 2. 115. 5.
Comer mucho. f. 28. fr.
2. & 3* 81. 6* 120. 1. 119. 5.
Como tu. f. 43. fr. 2. 119. 5.
**Compañia. y Compañe-
ro.** f. 28. fr. 4. & 5. 119. 5.
Complexiõ flaca. & c. v.
A Chacoso. f. 28. fr. 6+
39. 1. 119. 5.
Componer. f. 29. fr. 4. 119. 5.
Comprehende. v. contie-
ne. f. 85. fr. 1. 119. 5.
Comun de entrambos,
f. 30. fr. 4. 119. 5.
Comunicar o dar parte
f. 137. fr. 2. 119. 5.
Tener buen Concepto,
o opinion de alguno. v.
Fama y nombre. 119. 5.
Misconceptos. f. 48. fr. 1. 119. 5.
Concluyr y concluyocõ
& c. v. Acabar, y acabar.
con. & c. 119. 5.

**En conclusion, o por cõ-
cluyr.** f. 323. fr. 1. 119. 5.
Cõcordar, y cõcordes. v.
ét. aprouar. f. 31. fr. 4* 48.
8* 97. 8* 98. 4. 119. 5.
No concuerda esto con
aquello. f. 111. fr. 2. 119. 5.
Condicion mudada. f. 36
fr. 1. & 2. 119. 5.
**Condicion mala o aspe-
ra.** f. 35. fr. 3* 111. 3. 119. 5.
Es de mi condicion o de
mi humor. Lo contrario
f. 111. fr. 3. 119. 5.
Confiar o Fiar. f. 65. fr. 1.
& 7* 62. 4+92. 7* 101. 2*
137. 3. 119. 5.
**Conformes, y conformi-
dad.** v. Concordar. 119. 5.
Cosa conforme a razon.
creyble, o que lleva cami-
no. v. verisimil. f. 36. fr. 4. 119. 5.
Congoxa, y cuydado. v.
ét, sientolo. f. 30. fr. 5. & .
6+101. 4. & 5* 106. 3. 119. 5.
Conjecturar, o collegir.
f. fr. +25. 2+47. 3+80. 6. 119. 5.
Conoscer. f. 30. fr. 7* 53. 1.
90. 3. & 4+101. 3+118. 7. 119. 5.
Conciencia. f. 30. fr. 8. 119. 5.

Consejo. f. 31. fr. 1. 2. & 3. +
93. 3. & 4. * 20. 2.
Consultar o tomar con
sejo. f. 31. fr. 2.
Consentimiento. fol. 31.
fr. 4.
Consentir. v. ét. Apro-
uar. f. 31. fr. 5.
Conseruar. f. 32. fr. 1. & 2.
Considerar pensar, f. 34.
fr. 7. * 61. 2. * 62. 3. + 100. 6, 7.
& 8. * 101. 1. * 102. 1.
Consolar. y consuelo. f.
32. fr. 3. * 33. 1. * 61. 2. * 120. 6.
Constante, y fuerte. f. 21
fr. 1. * 34. 6. * 71. 7. * 105. 5.
Consumir, y consumir-
se. f. 33. fr. 2. & 3.
Contar, y cuenta. f. 33. fr.
5. & 6.
Contar aliter. v. Relatar.
Contento, y consuelo. v.
Holgarse. f. 34. fr. 5.
Contentarse, estar con-
tento. f. 33. fr. 7.
Contentar a todos. v.
aprovar. f. 34. fr. 2.
Contienda, y contender.
f. 34. fr. 3. & 4.
Cōtiene o cōprehende.

f. 85 fr. 1.
Continencia. f. 127. fr. 2.
Continuar. f. 34. fr. 5.
Contra f. 34. fr. 8.
Contrario, f. 34. fr. 7. &
8. * 9. 4.
Conualecer. f. 35. fr. 1.
67. 2.
Conuersar y conuersa-
cion. f. 18. fr. 3. * 63. 6. & 7.
Conuiene, f. 56. fr. 4.
No conuiene esso. v. ha-
zeys mal. f. 28. fr. 4. + 65. 5.
77. 1.
Coraçon. v. animo.
Cordura es. v. Sabiduria
f. 38. fr. 7. * 119. 1. * 118. 6.
Corredurias, v. Robar
el campo.
Corresponder. f. 65. fr. 2.
Corresponder aliter. f.
124. fr. 3.
Cortes. f. 35. fr. 4.
Corto. v. Escaso, f. 103.
fr. 5. + 108. 8.
Cosa. f. 137. fr. 4.
A poca costa v. litera. A.
Costūbre. v. ét. Acostū-
brado. f. 35. fr. 5. * 135. 7. 8.
Costumbres. f. 36. fr. 2.

Couarde. v. poco animo
littera. A. f. 56 fr. 5.
Couardia. f. 137 fr. 5.
Creo que. &c. v. Tengo
para mi. &c. f. 36, fr. 3.
Creer, o dar Credito. fo.
82. fr. 3.
Creible. f. 36. fr. 4.
Crescer. v. Aumentar. &
alcançar. f. 36. fr. 5. & 6 +
37. 1 + 77. 2. & 4* 111. 8 + 112
5 + 113. 1.
Cruel. f. 50. fr. 6.
Cuchillada. f. 76. fr. 1. & 2
Cudicia, v. & Auaricia.
f. 88. fr. 8.
Culpa y culpar, y sin cul
pa f. 10. fr. 5. 11. 2 + 21. 2* 37
2, 64. 4 + 83. 4, & 5 + 85. 4 +
115. 8. + 100. 3. 4. & 5. +
102. 5.
Culpado o delinquente,
f. 104. fr. 5.
Cuydado me da. v. con
goxa.
Cuydado y cuydadofo.
f. 46. fr. 5. & 6 + 60. 5. & 8 +
71. 2. 3 & 4. v.
poner cuydado. v. procu
rar.

Cuydar o Curar. defi. v.
Mirar por alguno. f. 126
fr. 7 + 127. 1. & 2.
Cumplido, y Cortes. fo.
46. fr. 6.
Cúplido y cabal. v. etiã
Hóbre hórado. f. 37 fr. 4
Cumplido y largo. v. libe
ralidad. f. 87, fr. 4 + 103. 5 +
108. 7, & 8.
Cumplimientos y ofre
cimientos. v. Seruicio. f.
75. fr. 2, 4. & 5 + 77. 2*
95. 6. 7. 8. 9. 10. & 96. 7*
94. 4. 5. & 109. 5* 115. 1.
& 2* 14. 5. & 6* 15. 1*
Cumplir su palabra. f. 37
fr. 3* 109. 4* 98. 8* 118. 2.
Cumplir lo mandado.
No lo puedo cumplir, f.
51. fr. 1.
Por cumplir conmigo. f.
11. fr. 2.
Cumplidamente. v. per
fectamente. f. 18. fr. 3* 105
3.
Curioso. f. 46. fr. 5.
D
Dañar, Daño, Detrimé
to. f. 26. fr. 7* 32. 2* 37. 6.

38. n. 2. & 3* 66. 2* 67. 1. 5,
77. 3* 98. 5* 101. 8*
103. 4. 5. & 107. 1, & 12*
114. 5* 120, 7* 122. 1.
Dar. f. 38. fr. 4* 92. 2,
Dadas, y dar, f. 108. fr.
7. 8,
Dame en que entender,
pena. molestia, o traba-
jo, folio. 84. fr. 7* 129. 2.
125. 8
Dar la mano, v. Favoref-
cer.
Dar por libre. f. 104. fr.
5* 105. 1.
Dar de palos. f. 38. fr. 5.
Dar lugar o ventaja. fol.
38. fr. 6, & 7.
Dar razón de si. f. 85. fr. 4.
Darse ala virtud, f. 74.
fr. 2.
Dar de Espuelas al Ca-
uallo. v. litera. C.
Debil o flaco. v. Achaco
fo. f. 29. fr. 1.
Debilitar o debilitado.
f. 39. fr. 2* 58. 2.
Declarar con palabras.
f. 48. fr. 1.
Defecto. f. 39. fr. 3.

Defender. v. et, Favore-
cer. f. 39. fr. 4* 130. 5.
Defenderse. v. bolver
por si. f. 35. fr. 5* 85. 4.
Deleyte. f. 107. fr. 6.
Deleytame. v. holgarse.
Deliberar. v. et. determi-
nar. f. 93. fr. 3.
Delicado. v. Achacoso.
Delinquente. f. 104. fr. 5.
Del todo, o de todo pū-
to. v. perfectamente, fo.
105. fr. 3* 18. 3. y
Demasiado. f. 58. fr. 4*
52. 5* 64. 3* 72. 2* 81. 6.
De presto, fo. 122. fr. 8*
123. 1.
Desagradecido, v. agra-
descer.
Desamparar destruyr.
Desastre. v. Aduersidad
Desatinado. v. Inconti-
derado.
Desbaratar los enemi-
gos. f. 122. fr. 2* 131. 4.
Descanso. v. quietud,
Descargarse, o Descul-
parse. f. 85. fr. 4.
Deldicha. v. aduersidad.
Desdichado, y de dicha

f. 40. fr. 7+41. 1+89. 9.
descōsolado. v. affligido.
descōtēto. f. 40. fr. 3+88. 5
descubrir. f. 40. fr. 4. &. 5.
Descuydo. f. 39. fr. 3.
Descuydado y negligē-
te. f. 105. fr. 2.
Descuydarse de sus co-
sas. v. etiã, Mirar por al-
guno. f. 40. fr. 6.
Desde niños, o peque-
ños. f. 15. fr. 4+40. 2.
Deseñar, y Deseoso. fo.
42. fr. 1. 2. 3. &. 4.
como lo dizeaua. f. 49. fr. 6
Desēbaraçarse. f. 41. fr. 7
Desenojarse, o Defensa-
darse. f. 113. fr. 7.
Desentrampadas.
Desesperar. f. 41. fr. 2+57
3. &. 4+129. 8.
Desgraciado y dīgracia
v. desdichado, y dīdicha
Caer en Desgracia. f. 64
fr. 4+102. 5.
Desgustado o desfabri-
do cō alguno. v. Enojo.
Deshazer.
Deshonra, Affrenta, o
infamia. f. 10. fr. 4. 5. 6. &

7+11. 1. &. 2+34. 8+49. 4.
41. 3. 4. &. 5+54. 2. &. 4+
56. 1+82. 2.
Designo. v. intento.
Desistir. f. 55. fr. 8.
Desmayar. f. 41. fr. 2.
Desmayado. f. 41. fr. 6.
Desocupado. f. 25. fr. 9.
41. 7.
Despertaos a hazer esto
f. 50. fr. 5.
Despreciar, v. menospre-
ciar.
Despues d̄ muchos dias
&c. v. Acabo de. &c.
Destroçar. f. 60. fr. 3.
Destruyr y assolat. f. 42.
fr. 5+121. 1.
Destruyr, o echar a per-
der Hazer daño. v. dañar
f. 37. fr. 6+38. 1. &. 3+61. 5.
Destruir. v. aliter Dissip.
Destruccion. v. perdida.
Desventura. v. aduersi-
dad. f. 116. fr. 4.
Desuéturado. f. 42. fr. 6.
Desuergonçado. f. 43. fr.
1. 2. &. 3.
Detenerse. v. dilatar.
determinar. f. 4. fr. 1. 55. 8.

Detrimento.v.Dañar,
Deudo.v.pariete.
Deodor.f.41.fr.5.
Deuo.v.obligado estoy.
Deuoto.f.43.fr.6. & 7.
Dexar la opinion.v.mu
dar parecer.f.96.fr.10 &
11+97.1.
Dexar el proposito de
&c.f.101.fr.6.
Dexar la platica. f.9. fr.
2+23.6.
Dexarlo començado.v.
Desistir.
Dexar el estudio.f.59 fr.
4+135.6.
dexar los vicios, o la ma
la vida.v.Emendarse.
Dexarse llevar.v, lña. L.
Dezir, o dicho me han.f
54.fr.7+114.6.
Dizefe.f.93.fr.6.
Dezir bien.v.etiam Ala
bar.f.44.fr.1.
Dezir mal. fo. 44. fr. 2+
72.1.
Dia.f.44.fr.4+89.10.
Dia vendra.fo.48, fr. 7+
128.3.
Dia señalado . fo. 128.

fr.2.
Dichoso y bienaentu
rado.f.23.fr.5.
Diferente.v.Diuerso.
Difcil.f.45.fr.2*51.1*62.
7*64.1*97.2*125.6.
Dificultades.y trabajos
f.24.fr.2.
Dignidad illustre.f.61 *
fr.5*111, 7. & 8. 112. 4.
126.6.
Digno.f.14.fr.2*50.1*
45,5*81.5.
Dilatar o Difirir.f.45.fr.
6+46.1.2.3. & 4*43. 4*
55.2*126.1.
Diligencia, y diligente.
v.Cuydado, y cuydado
fo.f.46.fr.5.& 6+60.8.
Dinero mucho o poco.
v.rico, f 116.fr.6*117. 1.
Dios.f.44.fr.4,& 5+45.1
121.4.
Discordar.v. Diuerso. f.
48.fr.8.
Discordias.Diferencias.
Rézillas.f.49,fr.1+42. 5,
Discrecion ec.v. Sabidu
ria ec.fol.38. fr.7*119.1
118,7.

Disfamar. f. 41. fr. 5* 44.
2* 82. 2.
Disminuyr. v. Menosca
bar.
Disposicion. f. 46. fr. 7.
Disimular. f. 46. fr. 8.
Dissipar. f. 33. fr. 3* 4* 5*
75. 6* 84. 1* & 3.
Distante. f. 87. fr. 2 & 31
Distraydo. f. 36. fr. 2.
Diuerso. o Diferente. v.
etiã contrario. Semejan
ça. f. 26. fr. 3* 45. 3 & 4* 61
4* 70. 1* 97. 5* 111. 2 & 3*
97. 5. & 6.
Doblado, taymado, astu
to, Cordoues malicioso
f. 17. fr. 5. & 6* 18. 5* 46.
8* 53. 2* 65. 5.
Docto y poco docto. f.
46. fr. 9. & 10* 47. 1* 87.
1* 105. 3.
Dolor y Dolerse. v. et af
ligido & fientolo. f. 331
fr. 2* 93. 2* 116. 3* 128. 1.
No dormir. v. velar.
Duda, o cosa dudosa. f.
31. fr. 2* 47. 3.
Dudoso estoi. f. 16. fr. 4*
47. 4* 93. 3.

No dudo. v. Tener por
cierto. f. 112. fr. 5.
Sin duda, o fuera de bur
la. f. 27. fr. 1.
Durar. f. 34. fr. 5. et. 6.
E
Echar a perder. v. lit. P.
Echar en mala fama. v.
Infamia.
Edad. fo. 49. fr. 23. & 4.
86. 1.
Edad tierna. f. 92. fr. 8.
Efecto, y Efectuar. fo.
45. fr. 5. 6. & 7.
Eloquente. f. 44. fr. 3.
Embrauecerse, o encrue
lecerse. f. 50. fr. 6.
Embidia v. Imbidia.
Emmendarse. f. 36. f. 2*
49. 8.
Emperador. f. 69. fr. 1.
Emplearse. f. 58. fr. 6.
Empresa, y emprender. f.
50. 1. 2. 3. 4. & 5* 64. 1.
Encarecidamente. v. ahin
cadamente.
Encargar, o encomedar.
f. 51. fr. 1. 2. & 3* 73. 4. 89.
10.
Se. Encierra. v. contiene

Encomiédas. v. saludar,
 Endereçar o encaminar
 las obras a &c. v. poner
 delante.
 Enemistad y Enemigo
 f. 9. fr. 4+34. 7+52, 2,
 52. 3 &c. 4.
 Enfadada f. 54. fr. 3
 Enfadarse.
 Enfermedad, y enfermo
 y enfermar. f. 9. fr. 3+30.
 5+52. 5.
 Enfermizo v. achacoso.
 Enflaquecer. f. 39. fr. 2.
 Engañar, y engañarse. f.
 44. fr. 5+52. 6+53. 1. 53. 2
 Engaño. f. 18. f. 5.
 Engordar y gordo f. 53.
 fr. 3+72. 8.
 En grande manera. v. ét
 muy mucho. f. 59. fr. 4. &
 5.
 Enloquecer. f. 61. fr. 1.
 Enojo y enojado. f. 54.
 fr. 1+54. 2. 3. &c. 4. 52. 3. &
 4.
 Enriquecer. v. ét Rico.
 f. 83. fr. 7.
 Ensalçar. v. ét levantar
 f. 60. fr. 1.

Enseñar. f. 17. 8+54. 5.

Enseñarse a

Enseñorearse

Entender. v. ver & saber

Entendido. v. negociante

Entiendo. v. pienso o pa

receme. & tener por cier

to. &c. f. 106. fr. 1+36. 3

Enterrar, y entierro. f.

94. fr. 13.

En todo tiene gracia. f.

55. fr. 1.

Entrar. v. admitido.

Entretener. v. ét dilatar

f. 55. fr. 2.

En vano. f. 55. fr. 3.

errar. f. 44. fr. 5+55. 4. & 5.

escaparse, o librarse. f. 104

fr. 5+105. 1.

Escaso en gastar. f. 103. fr.

5+108. 8

Escassa aliter. f. 192. fr. 2.

Escclarecer. f. 44. fr. 3+89. 9

Escoger. f. 55. fr. 7

Escritos o escreuir. v. o

bras.

Escreuir. v. cartas. f. 25. fr.

4. & 9+26. 1.

Escuchar. f. 56. fr. 2,

Escusa y escusarse. f. 124

fr. 2.
Escusame esto. f. 56. fr. 3.
Esforçarse. v. animarse &
procurar.
Esforcado. v. animoso, y
animo. f. 130. fr. 4. 5. & 6.
Es menester. f. 56. fr. 4.
Tener espacio. v. Tener
lugar.
Espantarse. f. 56. fr. 5.
Esperança, y Esperar. f.
41. fr. 2+56. 6* 57. 1* 57. 2.
3. 4. 5. & 6* 99. 4.
Esperança fultrada, vide
sucesso.
Esperança aliter. f. 124.
fr. 3. & 4.
Esquitarfe. v. vengar. f. 83
fr. 3* 131. 5.
Esento y preuilegiado.
f. 58. fr. 1.
Esta mal conmigo, o no es
ta bien. v. querer mal.
No os estabien. v. mal ha
zeys.
Si os esta bien. f. 110. fr. 1.
Estan en esta todas. v. có
tiene. f. 85. fr. 1.
Estado. f. 61. fr. 2. 3. 4. 5+
62. f. & 2.

A tal estado. f. 72. fr. 8.
Estilo elegante. f. 29. fr. 2
3. & 4
Estimar y estima. f. 48. fr.
7* 90. 6. 7. & 8* 98. 3+116
1* 116. 4* 111. 7* 111. 8* 112
1* 112. 6. 113. 1+113. 2. 3+ 128
3+124. 3. & 4* 132. 2. & 6
Estimarse v. aliuo.
Estomago gastado o es-
tragado. f. 58. fr. 2.
Estoruar, y estoruó. vide
impedimento.
Estoruar aliter, v. atajar.
f. 36. fr. 6.
Estropear. f. 58. fr. 3.
Estudiar y estudio. f. 29.
fr. 1* 58. 4. 5. & 6* 59. 1. 2.
3. 4. 5. 6. & 7. 52, 5.
Excede v. mas o mejor.
Sec. f. 72. fr. 2* 80. 8,
Exceder aliter. f. 127. fr. 2
Excelencia v. gloria.
Exequias. v. obsequias.
Ejercito. f. 60. fr. 2. & 9
exhortar folio. 81. fr. 4.
& 5.
Experiencia. fol. 60. fr. 4.
& 6.
Sin experiēcia. f. 118. fr. 4

Explicar. f. 48. fr. 1.

F

Facil. y facilmente. v. etiã
dificil. f. 62. fr. 7.

Falso. f. 63. fr. 1.

Fama y nombre. f. 10. fr.

2* 6. 1+63, 2+63. 3. 4. &c. 5+

69. 4. 111, 8.

Fama mala. f. 19. fr. 1 & 3.

Familiar: y familiaridad.

v. etiam amigo, y amistad

f. 63. fr. 6. et. 7+82, 2.

Fatiga o fatigas, v. etiam

congosa. f. 64. fr. 2.

Fator. f. 92. fr. 7.

Favor. f. 64. fr. 4+102. 5.

Favorable. v. prosperi-

dad.

Fauorescer. ayudar soco-

rrer, Defender. &c. f. 12.

fr. 2. 3. 4. et. 5+20, 2* 39. 4+

45, 1* 64. 5. et. 6* 73. 4. 77.

2+95. 7+122. 4.

Fea cosa es, v. deshonra,

f. 41. fr. 4.

Felicidad, v. dichoso. et.

prosperidad.

Feruo, v. gran feruo, fo-

71. fr. 2. 3. & 4.

Fiar, y fiarse, v. confiar.

Fin y paradero, v. succes-
so, f. 65, fr. 2.

Finaliter. v. intento Blã
co, poner delante, f. 65.
fr. 3.

Finalmente o en fin. f. 230
fr. 5.

Fingir, y fingido, v. dobla-
do, f. 65, fr. 5.

Flaco y delicado, v. acha-
coso.

Estar firme y firmeza, v.
et. constante, f. 34, fr. 5, &
6* 65. 7.

Forçar su volũtad, y for-
çarle mouerse. o disponer-
le, f. 65, fr. 6.

Fortaleza. v. esfuerço.

Fortuna, f. 21, fr. 1* 33, 4*
65, 7+66. 1+102. 1+114. 5*
120, 7+121, 1. 134, 4.

Fructo. v. prouecho,

Fuego, f. 66, fr. 2. & 3.

Fuera de tiempo. f. 62.
fr. 5.

Fuerças, v. etiam procu-
rar, folio. 66. fr. 4* 67;
1. & 2.

Hombre de fuerças. f. 130
fr. 4, 5, & 6.

Fundamento bueno.

Furioso. f, 67. fr. 3,

Lo Futuro. v, f, 132. fr. 4,

Galardō, o premio. f, 23

fr. 4+57. 5,

Ganar y ganancia. v. et

alcançar. f, 68. fr. 4+75. 5

Ganar honra. v, alcãçar

Ganar la voluntad o cō

plazer. f, 11. fr. 3.

De mala gana. f, 40. fr. 3,

de buenagana. f, 135. fr. 6

Gastado. v, Estomago

Gasto. y gaitar. f, 68. fr.

3+103. 5+117. 4

Gastar y mal baratar. v,

Disipar.

gastar palabras. f, 72. fr. 7

General del exercito. f,

69. fr. 1,

Gente de a cauallo. f, 69

fr. 2,

Gloria y alabãça. f, 69,

fr. 3, 4, & 5+73. 2, 77. 5+

78. 1, & 2+119. 1,

Gloton. f, 67. fr. 4,

Gordo. f, 53. fr. 4+71. 8

Gouernar o regir. f, 69

fr. 6, & 7+70. 1, 2, & 3+85

2+115. 8+115. 6+112. 2, & 3

Gracioso. f, 70. fr. 4+92. 10,

Gracia. v, en todo tiene

gracia. f, 55. fr. 1

Gracia. aliter. v. Favor

Grado. f, 70. fr. 3, & 6

Grande. v, et muy mu-

cho. f, 76. fr. 7+71. 1

Grandemente. y gran

de. v, et Muy o mucho,

f, 53. fr. 5, & 6,

Gran feruor. f, 77. fr. 2,

3, & 4

Granja o Cortijo. f, 71. fr

5+113. 7,

Grauedad ociosa pesada

f. 71. fr. 6,

Grauedad o autoridad

v. et Dignidad & hom

bre honrado. & verbo li

uiandad. f, 71. fr. 7+73. 5+

74. 3 + 74. 6+112. 6:

Grueño, o gordo. f, 71,

fr. 8,

Guerra. f, 67. fr. 5: 6+68,

1, & 2, 10 8, 3,

Gustar. y gusto. v, Hol

garise. H,

Hablar poco o mucho.

f 44. fr. 3+72. 6, & 7,

Hablar a vno &c, f: 60
fr: 51
Hablarle con alguno, f:
65, fr, 6
Hablar contra alguno:
f: 72, fr, 1
Habitado. v, acostum-
brado,
Ha parado en esto, f, 72,
fr, 8
Hartar, y hartarse, f, 72,
fr, 2
Harto estoy de &c, f, 40
fr, 3
Hazañas: f, 73, fr, 1
Hazer, v, causar,
Hazer lo que deuenos,
f, 73, fr, 2
Hazer bien su officio, f,
76, fr, 5
Hazer bien vna cosa
Hazer bien, v, ét loable
f, 55, fr, 7
Biē hecho esta, f, 85, fr, 4
Hazeis mal o ruinmēte f
28, fr, 4 + 65, 5 + 77, 5 + 97, 15
Hazer mal a alguno, v.
dañar o daño, fo: 129,
fr, 2
Hazerlo todo bien, f, 55,

No lo puedo hazer, f, 51,
fr, 1 + 89, 11,
Hare por vos, v. seruiçio
f, 75, fr, 4
Hazer o ser buen ciuda-
dano. &c,
Hazer ventaja, v, mejor
Hazer bien, buena obra
o merced, f, 75, fr, 3,
Hazer algun seruiçio, v,
seruiçio, f, 75, fr, 4, & 51
&c,
Hazer cōsul &c, v, admi-
tido, f, 27, fr, 2 + 127, 4
Hazer plazer, f, 75, fr, 1,
Hazer caso, v, estimar, f,
73, fr, 3, 4, & 5
Hazer que lea de su par-
te, f, 72, fr, 4
Hazer saber, f, 20, fr, 3
Hazerse o habituarle, f,
35, fr, 8
Hazerse amigo, v, trauar
amistad, litera, A
hazerse amigos, v, litera A
Hazerse señor d'alguna,
cosa, f, 72, fr, 3
Hare mis negocios, f,
192, fr, 7
Hazienda, v, eriam Rico
B 3

Hechos. v, hazañas,
Herir y herida. f. 76, fr.
1: et, 2,
Hermosura. f, 118, fr. 3,
Hidalgo, o Hidalguia, v,
noble.
Hijo, f, 76. fr. 3. & 4:
Hito, v, Blanco,
Holgarse, f: 13, fr, 12+25,
7+26. 8+30, 3+34, 1+71, 5+
72. 4+76, 6+113. 6, &, 7+
116. 5,
Hombre de bien, v. vir
tuoso.
Hombre honrrado. gra
ue de peso. de autoridad
de, arte, de cuenta, de lu
stre, de estofa, de estima
platico, versado, &c,
f. 37: fr, 4+60. 7, 112, 5, 111,
4+124. 4+112. 6+113. 1: &, 1
Honesto y conueniente
f, 76. fr, 7+77, 1.
Honrra. v, et, dignidad.
&, alcançar, f, 34: fr: 8+
56, 1+71, 1* 77. 2. 3, 4. &, 5+
78, 1. 2+83. 6+102. 6+
109. 4
Honrrar, v: etiam. esti
mar. &, respecto, f. 48. fr

7+78. 3+128, 3,
Huyr, f. 14, fr. 1+79, 4:
Humanista. f. 79. fr. 3,
Humano y humanidad
v. etiam necio. villano.
&. inumano. f, 35: fr, 4+
78. 4, 79. 1, v. obscuro
Es de mi humor, v. con
dicion.
Iamas, 3
Ierro. f, 55. fr, 5, &. 6:
Ignominia v. deshonra
Ignorancia, f. 81. fr. 3:
Imitar, f, 54. fr. 5,
Inmoderado: vs. demas
fiado,
Impedimento y impedir
f. 78. fr, 2+79, 8+92. 6.
116. 2,
Imperio: f, 80: fr. 1,
Importancia. f: 80. fr, 2,
&. 3,
Imprudente, y, impru
dencia, f. 85, fr, 4+86.
fr, 1+110. 7.
Incitar, v, Exhortar. f.
80: fr: 4, &, 5.

Inclinado: f. 80. fr. 6, 80
Inconsiderado: f. 81, fr. 1
82, 1+85, 4,
Inconstante y mudable.
f. 65, fr. 7* 33: 4* 77, 2+85,
2, & 3* 102, 1+62, 3,
Increyble, f. 81, fr. 4,
Indecencia. v. hazey
mal,
Indecente, o indecete
te, f. 27. fr. 3.
Indicios. f. 25. fr. 3+80, 6.
Indigno v. ét. Digno, f.
81, fr. 5,
Indigestion. fol. 28. fr. 3+
81, 6.
Indiscreto. v. inconsidera
do. f. 82, fr. 1.
Infamar infamia, y co
fa.
Infame. v. deshonra. et
fama mala.
Informarse f. 82, fr. 3.
Ingenio. f. 71. fr. 8+82, 4.
Ingrato. y ingratitud, v.
Agradecer. f. 82. fr. 5,
Inhumano. f. 83, fr. 1.
Injuria, v. ét. deshonra,
f. 4. fr. 4+83. 2. 3. et, 4+86
2+31. 5,

Injustamente. v. culpa, f.
85. fr. 4,
Inocente, v. culpa. folio.
83. fr. 5.
Con instancia. v. ahincá
damente.
Intento o intencion. v.
ét. poner delante. &c. fo.
54. fr. 8+65. 3+84. 4. et: 5+
48, 5, et. 6+1275.
Interesse, v. ét. prouecho
f. 14. fr. 4+27, 4+83. 6.
Invidia: folio, 8. 4, fr. 6.
et. 7+89, fr. 6. 112, 4+
126, 6.
Inuierno, f. 84. fr. 8,
Inuocar. implorar. llamar.
f. 45. fr. 1.
Ir. f. 24, fr. 3,
Ire, v.
Ir a delante, f. 54. fr. 5.
Ira. v. Ayrase.
Iuez.
Juramento. folio: 84:
fr. 9,
Iusticia, folio, 85, fr. 1+
2, et. 3* 9. 9. 10 +
100. 1. 2.
Iustificarse, f. 85. fr. 4.
Iusto v. virtuoso.

Iuventud, f, 86, fr, 1,
Iuyzio bueno, f, 86, fr, 3,
Perder el juyzio, v, en lo
quecer
Iuzgo, v, etiã, f, 39, fr, 3 +
82, 2,
Llano, v, senzillo f, 17, fr,
5, &: 6,
Lattimame v, sientolo, f,
48, fr, 3,
Leal y lealtad, f, 122, fr, 6
Lenguas, f: 87, fr, 1,
Letrado, f, 46, fr, 10 + 47: 2
Leuantar o subir, v, Dar
lustre litera , L,
leuãtar los ojos al cielo
f. 95, fr, 1,
Lexos, f. 87. fr. 2. & 3.
Liberal liberalidad. fran
q̃za & c. f. 35. fr. 4* 87. 4*
103. 5* 108. 7. & 8
Libertad, f. 87. fr. 5* 91. 1
Librar o libertar . v. sal
uar. f. 12. fr. 7.
Librarse de fatiga. f. 64.
fr, 5.
Librarse. salir libre. o dar
por libre. f. 10. 4. fr. 5*
105. 1.
Libreria. f. 87. fr. 6. & 7*

108. 9.
Linage alto. v. noble. f.
87. fr. 8.
Linage baxo. f, 87. fr. 9.
Lisonja. f. 88. fr, 1
Liuiano y liuiandades.
f. 92. fr. 9 + 130, 7 + 129. 5.
Zlegarie. v. acõpañarse .
Lleuar. v. sufrir.
Dexarse lleuar o vencer
de la palsion. v. et. passiõ
f. 27. fr. 1
Lleuar a delante . v. et. 1
salir con ello al cabo, f. 78
fr. 1* 110. 1* 124. 3
Llorar o lamentar. f. 88.
fr: 2. & 3
Loable cosa. v. et. hazey
bien. f. 105. fr. 5
Loco. v. et enloquecer. f.
88. fr. 4
Luego o luego al momẽ
to. f. 122. fr. 8* 123. 1
Dar lugar, v. litera. D.
Lugar aliter, f. 95. fr. 1
& 2.
Tener lugar. f. 25. fr. 9 +
79. 8 + 46. 7
Lustre. v. Dignidad.
Dar lustre. f. 50. fr. 4. 60.

87. 9° III. 8. **M**
Maestro. f. 88. fr. 9.
Magnanimo. v. et liberal
f. 16 fr. 5.
Mala obra. f. 89. fr. 1° 89. 6
Malicioso y malicias. v.
doblado.
Malicia. v. malo. f. 89. fr.
1. 3. 4. & 5.
Mal y ruales. v. daño
Maldad. v. pecado. & ma
lo.
Malo y peruerso.
f. 36. fr. 2 + 49. 8° 89. 2. & 3 +
104. 5.
Mal hazeys o mal hecho
es. v. litera. H.
Mal quito. v. aborescien
miento. f. 89. fr. 8.
Mal acondicionado. v.
condicion mala.
Mal contento. v. descon
tento. f. 88. fr. 5.
Malbaratar. v. dissipar.
Mal tratar. v. litera. T.
Mala ventura y. desuen
tura.
Mañana. f. 44. fr. 3 + 89. 10
Mancebo. v. mocedad
Mandar. v. et. encargar. f

89. fr. 11. & 12.
Mandar alite. v. en seño
rearte.
Manera o modo. fol. 90.
fr. 1. & 2.
Manifiesto. f. 9. fr. 3. & 4.
Mas en numero. fol. 90
fr. 4.
Mas alto & c. v. Mejor.
Matar o dar la muerte.
f. 60. fr. 3 + 90. 5 + 91. 5.
Matar aliter. f. 81. fr. 6.
Matar se. f. 52. fr. 6.
Mejor mayor o mas tal
& c. v. etiam muy mucho
f. 18. fr. 6 + 19. 3 + 24. 8 + 35. 4
38. 6 + 46. 5° 74. 1° 74. 4°
76. 7° 78. 3. & 4 + 79. 1°
42. 6 + 46. 6° 38. 4 + 70. 7°
82. 4° 83. 1° 92. 10 + 94. 1°
104. 1 + 105. 3 + 110. 4° 130.
4. & 6° 102. 1. & 6° 134. 1 +
53. 5.
memoria eterna. v. fama.
Tener éla memoria. f. 2 +
fr. 2.
Auer menester. f. 20. fr. 1
Ser menester. f. 20. fr. 2
40. 3.
Menoscabar. f. 32. fr. 1. et

2° 77.3.
Menospreciar, f. 21. fr. 1°
90.6.7. & 8.
mēfajerocierto, f. 90. fr. 9
Mentecauto, v. loco.
Métir y mētica, f. 63. fr. 1
Mentiraparece, f. 81. fr. 4
Mercader, f. 65, fr. 7.
Merced, v. Beneficio.
Merece, v. digno
Sin merecerlo, v. culpa
Miedo, f. 126. fr. 3. & 4.
Mirar en alto, o al cielo
f. 91. fr. 1.
Mirar tenerojo &c, v.
ēt, poner delante. & no
se me da nada, f. 84. fr. 4.
& 5+88.6. & 7° 127.2.
Mirar por alguno, f. 12.
fr. 4° 22.3+41.4^o 40.5^o 115
4+126,7+127.1. & 2. 133.1
Moedad y moço, f. 86.
fr. 1.
Modo, v. manera, f. 90. fr.
1. & 2.
Moderarse, irse a la ma-
no &c, f. 91. fr. 2.
Moderado, f. 88. fr. 8.
Con moderacion, f. 29. fr.
1° 34.2.

Sin moderacion, v. dema-
siado, f. 88.
Molestias, f. 30. fr. 5. & 6.
Morir, v. etiam Matar, f.
38. fr. 1° 91.3.4. & 5+91.6^o
102.4^o 122.5.
Mortal, herida, llaga, o en-
fermedad, f. 76. fr. 2.
Mostrar dar, muestras,
significar, declarar, dar a
entender, &c, f. 40. fr. 3°
91.7.
Mostrarse, y ganar hōra
f. 10. fr. 2° 40.4.
Mouera, v. Exhortar
Muchacho, f. 92. fr. 9.
Muchedūbre, f. 60. fr. 2.
Mudable, v. inconstante
Mudadas estan las cosas
f. 61. fr. 4.
Mudar proposito o vo-
luntad, f. 91. fr. 8.9 & 11+
89.1^o 89.5.
Mudar parecer, f. 34. fr. 6.
89,1 & 3° 96,10.11. & 12+
97.1. & 2° 97.9+98.1. & 2
Mudar la condicion, y
mudarse, f. 36. fr. 1+91,9.
Mudar la vida, v. enmen-
darse, f. 49. fr. 8° 36.2.

No auia para que. f. 124.
 fr. 2.
 Nouedades. f. 93. fr. 5.
 Nueuas inciertas. fo. 93.
 fr. 6.
 Nueuas tristes. f. 93. fr. 7.
 Numero peqño o grãde
 Numero mayor. f. 94. 2.
 Nunca. f. 94. fr. 1.

O

Obedecer. f. 94. fr. 3.
 Obligado y obligacion.
 f. 87. fr. 8+94. 4 & 5+94. 6
 7. 8. 9. 10. 11. & 12. 95. 6.*
 96. 8* 128. 5.
 Las obras de tulio &c.
 f. 29 fr. 2.
 Obras buenas.
 Obsequias. f. 94. fr. 3
 Ocafiõ f. 95. fr. 6. 1. & 2
 Ocupado. f. 95. fr. 3.
 Ocuparse en. f. 58: fr. 6.
 Odio. v. aborrefcimiẽto
 Offender. y ser offendido
 v. et. Dañar. f. 83: fr. 2* 83
 2. & 4+95. 4. & 5.
 Ofenderse de. f. 54. fr. 3+
 90, 2.
 Ofrecerse y ofrecimien
 tos o ofertas, v. suplicac

tos. f. 95, fr. 6. 7. & 8.
 Oficio, v. obligado. f. 96
 fr. 8,
 Oyr o dar oydos, f. 56. 2.
 Tener ojo, o poner los
 ojos en &c. v. mirar o te
 ner ojo,
 Oluidar o olvidarse. v. em
 moria. f. 96. fr. 9.
 Opiniõ. v. et. parecer.
 & mudar parecer. f. 3. fr.
 4. & 5+96, 10. 11. & 12+97
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. & 9+98.
 1. 2. 3. 4. & 5+124. 3. & 4.
 Opinion buena de algu
 no. v. fama. & estimar.
 Oportunidad. v. coiun
 tura.
 Ordenar. f. 98. fr. 6
 P
 Padecer trabajo. v. etian
 Aduersidad. f. 25. fr. 3.
 Pagar. f. 106, fr. 1.
 Yo lo pagare. v. yo lo ser
 uire, litera. S.
 no me pagays. v. ingrato
 Pagar pecho o alcauala
 f. 58. fr. 1+125,
 Pagarle o contentarse
 f. 17. fr. 7.

Pagar en lamisma mone
da. t. 83. fr. 3 + 13 1. 5.
Pagarse o vos me. la pa
gareys. f. 101. fr. 7. et. 101
Palabras. v. gastar. f. 101
Palabra mal hablada. f. 101
Cumplir la palabra. v. li
tera. C. 1. fr. 1. et. 1. 1. 1.
Paradero. y en q̄ ha de
parar, v. suceſſo f. 65. fr. 2
Parar en mal, f. 101
Pared. f. 99. fr. 2
De vn parecer. v. cōcor
dar. f. 101. fr. 1. et. 1. 1. 1.
Pareceme o pienſo. v.
juzgo. f. 36. fr. 3 + 86. 28. 11
Parecer o pareceme biē
o no. v. ét. aprovar
f. 31. fr. 1. et. 3* 73. 5* 31. 4.
et. 5.
Regirse por ſuparecer. v
litera. R, f. 96. fr. 10. 11. et.
12* 97. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.
et. 9* 98. 1. 2. 3. 4. et. 5*
99. 3. et. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
Pareſceſſe o no ſe parece
v. ſemejan ref. 62. fr. 1* 45
3. et. 4. 120. 8
Pareſceſe deſde aqui. f.
152. fr. 5.

Parece ma, vlenfada, ha
zeys mal. f. 101. fr. 1. et. 1. 1. 1.
Pariente. f. 99. fr. 4. 5, et. 6
Partirse. f. 99. fr. 7. et. 8 +
128, 2.
Partirse en nauio. o ha
zerſe ala vela. f. 125. fr. 2.
Participar. o auer parte
f. 99. fr. 9.
Partir cō alguno. v. con
municar. f. 101. fr. 1. et. 1. 1. 1.
Paſſad adelante. v. lleuar
adelante. f. 101. fr. 1. et. 1. 1. 1.
Paſſara eſto adelante. f.
36. fr. 6.
En tiempos. o dias paſſa
dos. f. 49. fr. 4.
Paſſion. v. ét. quietad f.
27. fr. 1 + 99. 10 + 100. 1. et. 2
Paſſoſe, f. 95. fr. 2.
Paſſo ceſſado, f. 98. fr. 7
Patrimonio. f. 75. fr. 5.
Pecado y pecar. v. ét. vi
cioſo. et culpa. f. 95. fr. 5.
100. 3. 4. et. 5* 131. 9.
Pecho. v. Animo. A. 62,
et. 64. ec,
Tomarlo a pechos. f. 50.
fr. 3* 66 + 67. 1 + 71, 2. 3. et. 4
Pechero y pecho. v. pa

gar. *der, f: 116, fr, 4;*
Pedir f. 75. fr. i + 71, 3 + 107
4* 118, 1. et. 2.
Pelear y pelea, v, ét. gue
rra. f. 102. fr, 3. et. 4.
Peligrar. v. poner a peli
gro.
Pena y penado. v. affligi
do et. sientolo,
Penosa o pesada cosa. f.
40: fr. 2 + 64. 1. et, 2 + 125. 6.
Pena o castigo: v. casti
gar,
Pensar a tentamente, v.
considerar: fo, 100, fr, 6,
& 7. 192. 1.
Todo mi pensamiento
es, f. 101, fr, 2, et 8,
Pensamientos, f: 101, fr,
3, 6, et. 7
Perder y perdida y per
derse, v, ét, daño, et qui
tome, f, 32, fr, 1, et 2 + 33. 5,
38: 1, 38: 2 + 50, 5 + 64, 4, 84
1, et 3 + 102: 5, et 6 + 103, 1, 2
3, 4: et, 5, 104, 1 + 104, 3, et,
4 + 116, 4.
Echar a perder, v, ét, da
ñar, f, 103, fr, 4 + 104, 2.
Perderse o echarse a per
der, f: 116, fr, 4;
Perder el juyzio, v: enlo
quecer,
Perdonar, f, 104, fr, 5 +
105, 1,
Perecer. f. 12. fr. 3* 104. 3
& 4.
Pereza. f. 105. fr. 2.
Perfectamente. f: 18, fr. 3
105. 9.
Permanecer. v. perseue
rar.
No permite. f. 72. fr. 7.
Perplexo. v. dudoso.
Perseguido. f. 105. fr. 4.
111. 8.
Perseuerar: f. 34, fr, 6 +
105, 5,
Persuadir y persuadirse
f. 106, fr. 1.
Pesar o tristeza pesame,
v. sientolo. & affligido,
f. 106. fr, 2, 3, & 4 + 107. 1.
& 2.
Pesarle aliter: v. inuidia
Pesadumbres. f. 30. fr. 6 +
129. 2.
Peso. y cosa pesada. f. 71.
fr. 6,
Pesado, f, 35. fr. 2. & 3:

Dar pesadūbre, f, 92. fr. 6
Pintar. f. 107, fr, 5,
Plazer. v, holgarfe
Hazer plazer. v. litera. H
Plazer aliter, v, deleyte.
f, 107, fr, 6,
Plazo señalado, f, 128,
fr, 2.
Platica o conuersacion,
v. et, tratar o conuer-
sar, &c, f, 74 fr. 1,
Platico o poco platico, v
et. negociante. f, 118. fr. 4
Pleytear, f, 107, fr, 7,
Pobre y pobreza, f. 40,
fr. 6+72. 8. 78. 2,
Poco, f, 46, fr, 10+107, 8,
Poco falta para acabarlo
A poca costa, v, litera, A
Poco animo, o coracon
v, animo:
Poder y poderoso, potē
cia. y potestad. f, 108, fr 6
121, 1+125, 3. &, 5+134, 5,
Poesia. f, 108. fr. 1,
Ponderar, v. considerar
f, 100, fr. 7,
Poner en aprieto, v, a
prieto, f, 108. fr, 2,
Poner en peligro, o ape

ligro. f, 19. fr. 5+102, 2,
Poner el negocio ē buē
punto, o termino, fo. 56.
fr, 6,
Poner todo su cuyda
do en, v, procurar &. to
marlo a pechos litera P
Poner las manos en al
guno, f, 131, fr. 1.
Poner delante de los o
jos spectare, v, etiam, in
tento. f. 69, fr, 5+73, 2* 77
5+83, 7+85, 2, &. 3+88, 6,
88, 7+100, 8+101, 1, &. 2+
110, 2* 116. 4+112, 3+126,
7, 127, 5.
Por amor de vos, fo, 116,
fr. 3.
Por mi lo dize, f. 54. fr, 9
Porque, o porque causa
f, 57, fr, 4,
Posponer, v. anteponer
Posseer. f. 108. fr. 5,
Potestad. v, poder. f. 108.
fr. 6.
Precio, f. 108, fr, 9,
Precipitado, v. inconsi
derado,
Preguntar. f, 32. fr. 3, f: 07.
r. 3,

Premio, v, galardón.
Presentar y presentes, f
108, fr, 7, et, 8,
Pretensa y pretender, v,
ét, intento, f, 109, fr, 6
Principio, v, etiam pro
cede, f, 62, fr, 6* 108, 10,
et, 11+133, 2,
Privilegiado, v, essento
Probable, v, ét, aprobar
Procede v, etiam, causa
f, 20, fr: 6+14, 4+55, 6+69
3*86, 3+88. 3+108, 11+116,
3+119, 1,
Procurador:
Procurar, v. etian poner
delante de los, ojos et, to
marlo a pechos litera, P
f, 11, fr, 4+27, 3*50, 5+56, 1
66, 4+71 2+76, 7+77, 2+82
2+83, 7+109, 2+101, 1, et 2+
101, 8+102, 6,
No procuro: v, etiam no
se me da nada, f, 32, fr, 1,
Prohibir, f, 109 fr, 3
Promete a o prometimiē
to, f, 109, fr, 5,
Cumplir la palabra, f, 109
fr, 4+109. 4+98, 8+118, 2.
Pronostico, v. agüero, f,

109. fr, 1+12
Proposito, f, 101: fr, 6,
Profeguir, v, llevar a de
lante,
Prosperidad. f, 77, fr, 4+
125, 1+131: 7*132, 1,
Prouecho y prouecho
so, f. 59. fr, 7*84, 4+88, 7+
98, 5+109. 6*110, 1, 2, 3, 4, et
5+126, 7+134: 6,
Prudencia, v, etiam, sabi
duria, et recatado, f. 110,
fr, 6, et. 7:
Sin prudencia, v, impru
dente,
Puerto, f, 111, fr. 11 133. 4:
Cosa puesta en razon. f.
36, fr, 4,
Puñalada, f, 76. fr, 1, et, 2,
Punto, puesto o lugar,
v: grado,
Punto aliter. f: 56: fr: 6+
61, 3
Q
Quadrar f, 111, fr, 2, et, 3:
Qualidad, quilate. y per
sona qualificada v, hom
bre, honrrado, f: 111, fr, 4
Quebratar, v: traspasar
f: 127, fr, 2,

Quemarse,
Tener cuenta & e. v. li
tera. T,
Querer bien, v. amar
Querer mal, v. aborres
cimiento,
Quietud, y quieto, f. 17,
4+30; 6+100, 1+115, 3+133. 3
Bien, o mal quisto, v. li
tera, B,
Quitar, f. 39, fr. 2+111. 6+
117, 3*128. 1,
Quitaraliter, v. apartar,
impedimento,
Quitome, v. et: perder, f.
41, fr. 2,
Quitarla fama, f. 82, fr. 2
Quitar la vida, v. matar
Quitar el temor, f. 126:
fr. 3, et: 4.

R

Rayo: f. 12, fr. 1,
Rayz, v. causa,
Rácov: aborrescimiēto
Razonay, o es: f. 26, fr. 8
Ques la razon, v. porq̃
Cõforme a razõ, f. 31, fr. 3
Lo q̃ es razon, f. 85, fr. 2
Razonamiento, de lar
go principio, f. 113, fr. 4.

Real, o campo. f. 122, fr. 3
Rebelarse, f. 113, fr. 5,
Recatado, f. 119, fr. 2,
Recebir.
Serrecibido, v. admitido
Recõciliarse, cõ otro, y
reconciliado. v. hazerse
amigos litera, A. f. 52. fr
3+114. 1, & 2,
Reconocer ventaja. f.
38 fr. 6,
Recrearse, v. holgarse: f.
113, fr. 6, & 7
Tener recurso a alguiē,
f. 140 fr. 3,
Referir, v. dezir o dicho
me han f. 114, fr. 6,
Refrescar las llagas, f. 114
fr. 3,
Refugio, f. 45, fr. 1
Regir, v. et: gouernar,
f. 85, fr. 2+112: 2, & 3 + 113,
8+115. 6+69, 6, & 7+70. 5,
Regirse por su juyzio,
f. 55: fr. 4,
Regirse por voluntad y
parecer, ageno, f. 114, fr. 4
Rehazer, o recobrar, f.
114 fr. 5,
Reyna esto estiēdese. co

, &c. f. 19. fr. 4,
Reyr haze, f. 70. fr. 4,
Relatar, v. dezir odicho
me han, f. 114. fr. 6,
No ay remedio, v. de des-
perar. f. 41. fr. 2,
Remunerar, v. yo lo ser-
uire: litera. S. f. 115. fr. 1,
et, 2,
Renouar el dolor. v. re-
frescar las llagas, f. 114,
fr. 3.
Reposo, v. quietud. f. 115
fr. 3
Republica, v. et, gouer-
nar o regir. f. 22. fr. 3* 113
7+115. 4: 5, et, 6+112. 2. 3,
et. 4,
Reprehender, f. 85. fr. 4
115, 7, et, 8,
Reprimirse recogerse
etc. f. 91. fr. 2,
Reputar y reputacion,
v. estimar, f. 116. fr. 1+111
7. et, 8* 112: 5* 112. 6
Resena, f. 91. fr. 12,
Resistir,
Respecto y respetar,
reuerencia. y reuerenciar
v. honrar, f. 116. fr. 4

Tener respecto aliter:
Resplandecer, f. 37. fr. 1,
Al reues: v. litera, A.
Rezio y bueno, v. salud
Rezio y cruel, f. 50. fr. 6,
Ribera. f. 116. fr. 5,
Rico, y riquezas. f. 20. fr
5+72. 2+68, 3+64, 5+68. 4.
et. 5+77. 4+78. 3+83, 7+84
2+116. 6+117. 1. 2. 3. 4. 5. 6.
et, 7.
Robar el campo. f. 117,
fr. 8+120. 2,
Rogar v. et pedir. f. 84:
fr. 9+118. 1, &, 2,
Rostro f. 25. fr. 2+46: 8+
53. 2+118, 3.
Rudo, v. ingenio.
Run, run. f. 93. fr. 6. &. 7.
Ruyna y ruynmete. v. ma-
lo, & hazeys mal.
S
Saber, v. conofcer. f. 118.
fr. 8+30, 7,
Sabe aliter. v. docto . f.
46. fr. 9. &. 10.
Sabido he, v. dezir o di-
cho me han. Yo me se
bien. f. 30. fr. 8,
No se. v. litera, N.

Sabiduria es, f: 38. fr. 7^t
Sacando, (118, 7,
Sagaz: f. 119. fr, 2,
Salado: v. gracioso. f, 70.
fr. 4. 92, 10.
Salir fuera. f. 119 fr. 3.
Salir al camino. al enue-
tro, a recebir, f, 128. fr. 5,
La salida. f. 65. fr: 2,
Sale o nace, v, procede,
Salir de fatiga, trabajo
&c. f. 64. fr, 2+118, 5.
Salir el sol, f, 44. fr. 3^t
89. 10.
Salir con ello al cabo. v
ét. llevar a delante,
Salirme bien o mal. al
reves &c. v, suceſſo
Salva o en salvo, f. 103,
fr. 5,
Saluar o librar, f. 12, fr. 6
72, 5+119. 4. 122. 2.
Salud: sano, rezio, estar
mejor. bueno &c. f: 30,
fr, 4* 74. 2* 118. 6.
Salud poca. v. achacoso.
Saludar o dar saludes. f.
79 fr. 8+119. 5.
Saltear. f, 119. fr. 6,
Sano v. salud &c,

Buena sangre v. linage?
Saquear f, 118. fr, 2+120. 2
Seco, v. inhumano.
Secretamente o de secre-
to. f. 120. fr. 5.
Seguir la virtud. f. 74,
fr, 2,
Seguir a alguno, o su vā-
do. f, 25 fr. 1+48, 2* 74. 1,
Seguir su parecer, o el
d' otro. v. regirse por &c.
Seguirse. v, procede
Segū e étédido. f: 30, fr, 3
Lo segundo, o en segū-
do lugar. f. 120. fr. 6.
Seguro y seguridad. f,
120. fr. 7.
Semblante. v. rostro,
Semejante y femejan-
ça f. 45. fr. 3, et, 4+ 62, 1.
120. 8.
Señorio. f, 121, fr, 1 + 125,
3. 4, et. 5,
Sentir y sentido. v. sien-
tolo. &c. f. 121, fr, 2
Senzillo simple, o sindo-
blez v, ét. doblado, f, 17.
fr. 5, &c. 6,
Sepultar y sepultura. f,
94. fr. 13.

Seruirse de alguno. v, a-
prouecharse. f. 121. fr, 3.
230.3.

Seruir a Dios y seruo
de Dios v. virtuoso . t.
121. fr, 4,

Seruir aliter f, 125. fr : 5.

Seruicio y seruir y serui-
dor &c, v. ét, obligado. f.

14 fr, 5. et 6+75, 2, 4. et, 5

77 2+95. 6. 8. 9. 10, 11. e 12+

96. 1. 2. 3. 4, 5. 6 e 7. 121. 5,

Yo lo seruire, v. ét. ser-

nicio. f. 11, fr. 4* 95, 7+109

5. 115. 5.

Siempre. f. 59. fr 7.

Siento. v. pareceme

Sientolo mucho, dame

pena, congoxa. cuydado

&c. v. ét, atigido et con

goxa. f. 10. fr, 1* 11. 2* 30 5+

40, 2* 48, 3. et. 4+104 . 1 .

106. 2, 3. et. 4+107. i. et. 2.

Sin culpa v, calpa

Sin sentir o sin pensar,

f 129, fr. 1,

Sin daño vuestro, f, 108

fr, 4* 122, 1

Sin tardar, sin dilacion

&c: v, ét tardança.

f. 122, fr, 8* 125. 1.

Sitiar o cercar. f, 122. fr.
2: et, 3.

Soberados o miradores
f, 14. fr. 1,

Soberuio. v, altiuo,

sobornar f, 60, fr, 8+60. 5

Socorrer. v. Fauorecer

Soldados. f, 60. fr, 2. et. 3.

102. 4+122. 5

Solicitud y solicito estoy
v, congoxa.

Somos de vn parecer. v

concordar,

Sosiego. y sossegado . v,
quietud,

Subir. v. crecer

subir vna cola, v, leuãtar

Sucesso, y succeder, v. ét

acaelcer. & prosperidad

t. 43, fr, 6+49. 6+50. 1+55,

5+57: 2+69. 6* 93, 4+101, 7

123 . 1. 2. 3. 4. 5. &. 6. 124. 1

Sudar. v, Trabajar

Suffrir, f, 93: fr. 2+122. 7.

No suffre. v, no permite,

f, 72, fr, 7.

Superfluo, f. 124, fr, 2,

Supito, v, incōsiderado.

Suplicar. v, rogar.

T

Taymado, v. doblado.
 Tardança. v. ét. sin tar -
 dar. f. 72. fr. 3^{*} 126. 1.
 Tarde se haze. f. 126, fr. 2.
 Temor; y Temer, f. 126.
 fr. 3. & 4^{*} 124. 3.
 no tiene. v. ét. culpa. f. 122
 fr. 2^{*} 82. 1. 83. 1. & 5.
 Tener cuenta v. mirar. f.
 126. fr. 7 + 127. 1.
 Tened delante los ojos.
 v. poner delante los ojos
 Tener por cierto, y ten-
 go pa mi. f. 36. fr. 3 + 106. 1
 112. 5 + 118, 9 + 136. 1 + 127. 4,
 Tener en mucho. v. Esti-
 mar,
 Tener en poco. v. menos
 preciar.
 Tener a vno por. &c. fo.
 81. fr. 2, & 3.
 Tener cargos. f. 70. fr. 3,
 Tener lugar o tiempo. v
 litera L. f. 25. fr. 9,
 Tener necesidad. vide.
 litera, N.
 Tener Respetto, vide,
 litera. R.
 Teniente. f. 129. fr. 7,

Termino. f. 127, fr. 5.
 Tiempo o coyuntura, v.
 coyuntura,
 Fuera de tiempo, o sin
 tiempo. v. litera F.
 Tiempo bueno, o pa
 nauegar, f. 127. fr. 6 + 125,
 No es tiempo de esto, fo
 128, fr. 4.
 Tiempo largo, f. 128. fr. 1.
 Tiempo señalado, v. pla-
 zo. f. 112, fr. 2.
 Tiépo vendra f. 128. fr. 3.
 Típos malos, o d' aduersi-
 dades. ec. f. 128. fr. 4 + 124. 5
 Tiépo prospero. f. 125. 1.
 Accomodarse al tiem-
 po. v. litera. A.
 Todo lo manda. f. 125. fr.
 3 + 125. 5^{*} 134. 5.
 Tomar lo a pechos. vide
 litera. P.
 Tornar, f. 128. fr. 6. 129. 1.
 Tornar a tras. v. Desistir
 f. 55 fr. 8.
 Totalmente, o del todo.
 f. 18, fr. 3.
 Trabajo, f. 9, fr. 3 + 64. 2.
 Pasar trabajo. f. 25, fr. 3.
 Dame Trabajo. vide. 1

ra. D.

Trabajo o trabajos. vide
Aduerfidad,

Trabajoso. o de mucho.
trabajo .v. etiam difficil
64 fr. 1+125, 6.

Trabajar. f. 64. fr. 1. & 3.

Trabajad de o por, &c.
Procurad.

Traer o acarrear. v. causa.

Traer el negocio a buenos
terminos, f. 56. fr. 6.

Traspassar. f. 127. fr. 2,

Tratar o tener trato, v.
etiam negociante. f. 92.
fr. 2+129, 3.

Tratar largo de vna cosa.
f. 72. fr. 6.

Tratar o conuersar. f. 18
fr. 3* 63. 6, & 7.

No tratar o dexar la pla
tica. f. 9. fr. 2* 23. 6,

Tratar o menear vn ne
gocio. f. 69. fr. 6.

Tratar mal a vno, v. et,
injuria. f. 21. fr. 2.

Tributario. v. pagar pe
cho. f. 58. fr. 1* 125. 7.

Tristeza y triste. v. affli
gido. f. 48, 3. & 4+129. 4.

Trocarse vide mudar su
condicio. f. 36. fr. 1+91. 10

V

Va en esto mucho o po
co. f. 80. fr. 2. & 3.

Vame en esto la honra,
&c. f. 83. fr. 6. (1er, 2,

vacaciones f. 59. fr. 6+130

No me vaga. v. tener lu
gar. litera, L,

Vale mucho, f. 87. fr. 6 +
108. 8.

Valeroso, valiente, valor
y valentia, v. et animoso
y animo:

Valer, y poder. v. poder.

Vanidad, y vano. v. liuia
no. f. 130. fr. 7+129, 5.

En vano. v. litera, E,

De mi vando. f. 12. fr. 5,

Variable. v. mudable.

Vassallaje, v. reconocer.
f. 38. fr. 6.

Vedar. v. prohibir,

Vejez y viejo. f. 77, fr. 1*
130, 8+135, 2. & 3* 129. 6.

Velar. f. 59. fr. 3+131. 2.

Vellaqueria. v. et pecado
& malo, f. 131. fr. 1,

Vencer, f. 89. fr. 2. & 4+

no. 6. 131. 3, &

Dexarie ve

sion. f. 27. fr.

Vengar y ve

fr. 3. & 4. 101

Venir a mal &

Venir a men

cabar. f. 32, fr.

Lo venidero,

litera L.

Dar ventaja o

taja. f. 38, fr. 6,

Ventura. v, f

f. 131, fr. 7. 113

A mi ver, v

Ver de lex

f. 132. fr. 4.

Ver desde

f. 132, fr. 5

ver. y del

53. 1.

Cō much

de veras

chos, liter

Verdad, f

Verdade

tamente, f

Verisimil,

Verguenc

ça, f. 43, fr. 1.

r. v. gana .f

re. f. 35 . fr.

echofo.

ni.

2/30